

เฉลิมพระเกียรติ โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

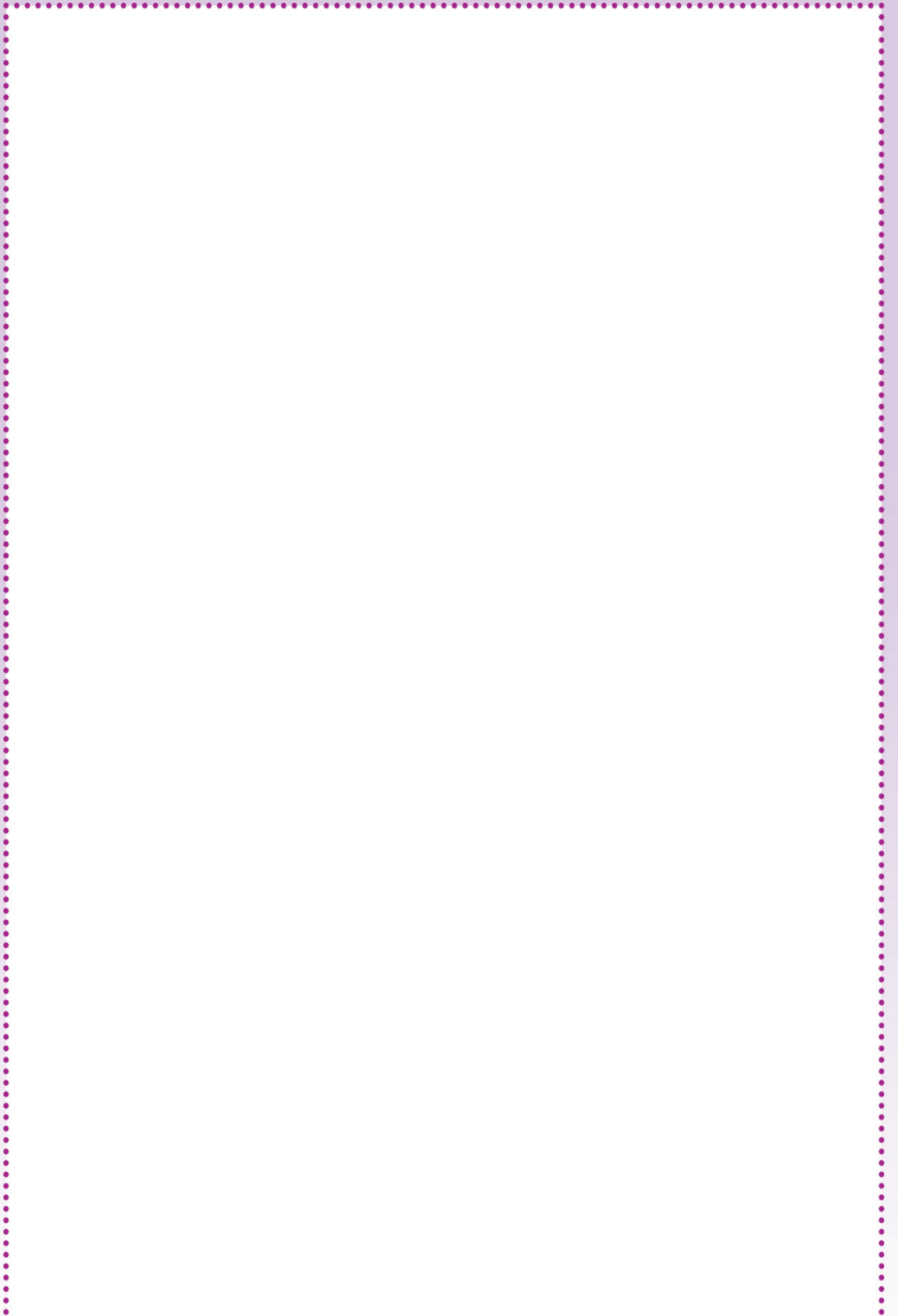
ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ/สกุล เลขที่

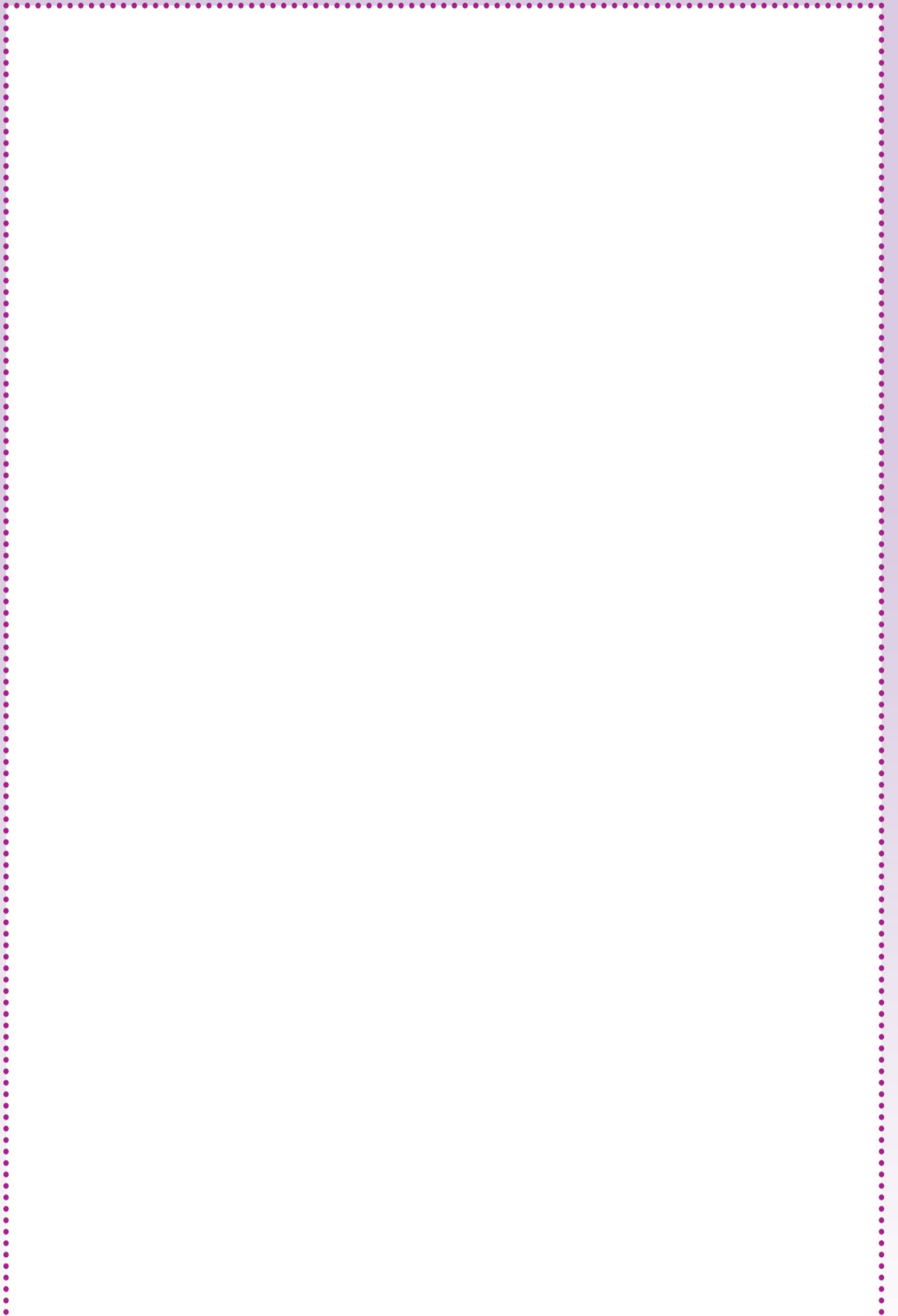
โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

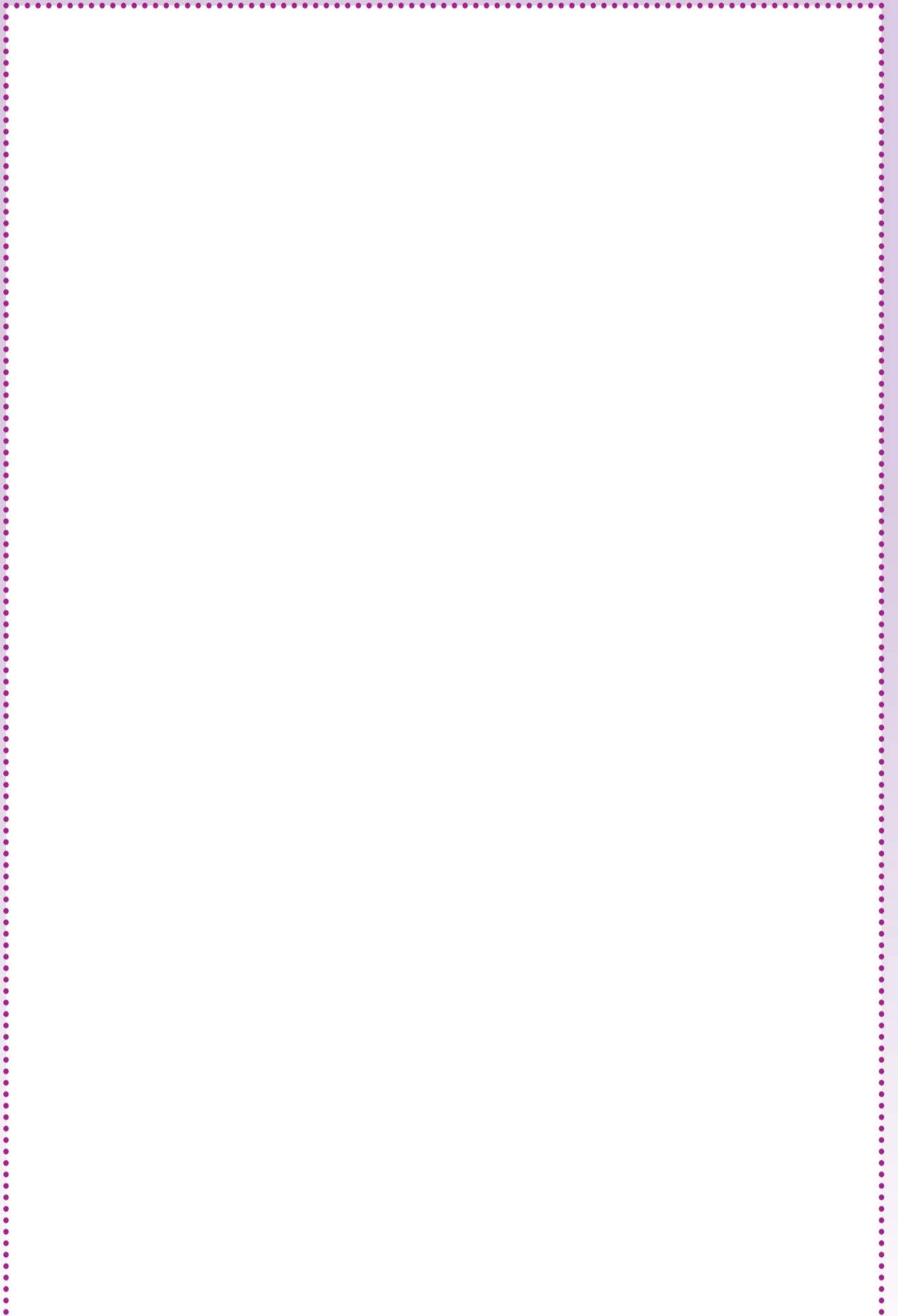

สารบัญ

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การฟัง พูด อ่าน เขียน	๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน	๑๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๒๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก	๓๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๔๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๗๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร	๗๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๗๕
ใบความรู้ – ใบงาน	๗๗
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๒๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วรรณกรรมคำสอน	๑๒๗
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๒๙
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๓๑
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๖๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สร้างสรรค์งานเขียน	๑๖๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๗๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๗๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๐๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ งดงามสำนวน	๒๑๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๑๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๒๑๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๔๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ อ่านจับใจความย่อตามคิด	๒๔๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๕๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๒๕๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๘๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
การฟัง พูด อ่าน เขียน

๖.๒ “น้ำท่วมบ้านเรือนเสียหาย”

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

๖.๓ “ไก่อปาพาลูกค้อยเขี่ยหากิน”

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

๗. เติมคำควบกล้ำในประโยคให้ถูกต้องและได้ใจความ

- ๗.๑ คุณแม่.....พระก่อนนอน
 ๗.๒ สมพลเป็นลูกศิษย์คน.....ของคุณครู
 ๗.๓ ตำรวจยึดของ.....ได้จากผู้ต้องหา
 ๗.๔ เด็ก ๆ เล่นก่อกอง.....ที่ชายหาดอย่างสนุกสนาน
 ๗.๕ เขาเป็นคนมี.....สินอย่างมากมาย

ตอนที่ ๓ ตอบคำถามจากการฟัง โดยครูอ่านข้อความแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

ใบงานที่ ๐๑ คัดสวย เขียนถูก ด้วยมือเรา

คำชี้แจง คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบกระทรวงศึกษาธิการ

มาตราตัวสะกดของไทย	รวบรวมไว้มีหลายมาตรา
มาตราแม่ ก กา	อย่าชักช้าจำให้ดี
คำที่ไม่มีตัวสะกด	อย่าละลด เช่น ปู เต่า ปลา
มาตราตัวสะกดแม่ กน	อีกแม่ กม และแม่กง
เกย เกอว อย่าไหลหลง	พวกเราจงจำให้มั่น
ห้าแม่ นั้นสะกดต่างกัน	มาเร็วพลันจำให้ขึ้นใจ
มาตราแม่ กก กค กบ	รวมแล้วครบแปดแม่พอดี
มาตราทั้งสามแม่นี้	อย่ารอรี้มีเสียงสั้นสั้น
จำคำนั้นว่าเป็นคำตาย	เราทั้งหลายจำได้ไม่ลืม

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่

ใบงานที่ ๐๒ ผันคล่อง เขียนสนุก

กิจกรรมที่ ๑ เติมคำ ๒ พยางค์ ที่ประสมด้วยพยัญชนะเดียวกัน เสียงวรรณยุกต์เหมือนกันแต่สระต่างกัน แล้วเขียนบอกรูปและเสียงวรรณยุกต์

สระที่กำหนด	คำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
ตัวอย่าง อู - อี	คน จู้จี้ แกง จู้จี้
๑. ออ-แอ	ผู้คน
	เสียง
๒. โอ-เอ	อย่ามัว
	กระท่อม.....
๓. อี-อะ	พูด
	ท่าทาง
๔. อุ-อิ	ทำ
	หม้อ

กิจกรรมที่ ๒ อ่านประโยค แล้ววิเคราะห์ว่าคำที่พิมพ์ตัวหนาเขียนถูกหรือไม่ ถ้าเขียนถูกให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ถ้าผิดให้เขียนเครื่องหมาย ✗ ที่หน้าประโยค และเขียนแก้ไขให้ถูกต้อง

.....

๑.ครูเขียนโน้ตเพลงบนกระดานดำ
.....

.....

๒.ฉันใช้แป็บซักผ้าเป็นประจำ
.....

.....

๓.พ่อชอบกินข้าวกับเต้าหู้ยี้
.....

.....

๔.แม่ข้าหนูปวดท้องคะ
.....

.....

๕.อย่ามาจู้จี้จุกจิกกวนใจฉันนะ
.....

ใบงานที่ ๐๓ อ่าน เขียน ถูก รู้ความหมาย

กิจกรรมที่ ๑ อ่านบทร้อยกรองที่กำหนด แล้วจำแนกคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้นและคำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ บันทึกลงในตารางและเขียนคำอ่าน

สัควาชมธารละหานห้วย

ระรินรวนน้ำตกกระเซ็นไหล

ระเรื้อยเลาะเซาะหว่างกลางพงไพร

สายน้ำใสแลส่องท้องนที

เห็นกรวดทรายรายเรียงเคียงประดับ

สีสลับเลื่อมพรายหลากหลายสี

ระยิบระยับบัววารวมฉวี

รื่นฤดีธรรมชาติพิลาสเอย

คำที่ ร เป็นพยัญชนะต้น

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

คำที่ ล เป็นพยัญชนะต้น

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

คำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

คำอ่าน.....

คำศัพท์

กิจกรรมที่ ๒ ให้นักเรียนเลือกคำจากกิจกรรมที่ ๑ หรือคิดเพิ่มเติมประเภทละ ๑ คำมาแต่งประโยค

ร

.....

ล

.....

ควบกล้ำ

.....

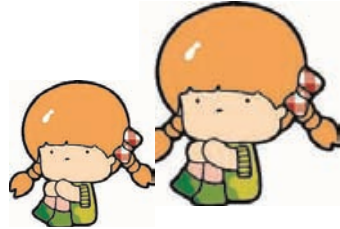

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

ลักษณะของข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง หมายถึงข้อความที่กล่าวถึงความจริงในโลกทางกายภาพ ที่มีลักษณะ ดังนี้

- ๑) เป็นความจริงตามธรรมชาติ
- ๒) มีความเป็นไปได้
- ๓) มีความสมเหตุสมผล

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

นายกรัฐมนตรีมีนโยบายปราบปรามยาเสพติดและผู้มีอิทธิพล

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเห็นดวงดาวชัดเจนในคืนเดือนมืด

ไก่เป็นสัตว์จำพวกเดียวกับนก

รับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ อาจเป็นพยาธิได้

สำนักพยากรณ์อากาศรายงานสภาพอากาศว่าจะมีฝนตกชุกในภาคเหนือสัปดาห์นี้

ลักษณะของข้อคิดเห็น

ข้อคิดเห็น หมายถึงข้อความที่แสดงทรรศนะ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ แนวคิดของ ผู้เขียนหรือผู้พูดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- ๑) เป็นความคิดเห็นส่วนตัว
- ๒) เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก
- ๓) เป็นข้อความที่แสดงการคาดคะเนไม่แน่นอน
- ๔) เป็นข้อความที่แสดงความเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย
- ๕) เป็นข้อความที่แสดงคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ

ตัวอย่าง

ชนกลุ่มน้อยช่องสุ่มกำลังแถบชายแดน รัฐบาลควรส่งทหารไปตรึงกำลังไว้

อากาศบนดอยอินทนนท์ สดชื่น เย็นสบาย น่าอิจฉาชาวเขาแถบนี้ซะ

มานพหลงรักกาญจนา น่าสงสารนะเหมือนดอกฟ้ากับหมาวัด

ฝนตกหนักอย่างนี้พี่คงจะไปหาน้องไม่ได้

ฉันคิดว่าคุณไตรภพ เป็นพิธีกรที่ใช้ภาษาได้ดีมาก

ที่น้องปวดท้องพี่คาดว่าต้องเป็นเพราะกินส้มตำแน่ๆ

ใบงานที่ ๐๔ อ่าน คิด พิจารณา

กิจกรรมที่ ๑ พิจารณาประโยคที่กำหนดให้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง และใส่เครื่องหมาย ✗ หน้าประโยคที่เป็นข้อคิดเห็นลงใน

- ๑ เราทุกคนจะต้องรับประทานอาหารให้ครบ ๕ หมู่
- ๒ เด็กๆในวัยเรียนควรนอนอย่างน้อย วันละ ๘ - ๑๐ ชั่วโมง
- ๓ เดือนนี้มีลมพายุ และฝนตกหนักควรมีอุปกรณ์กันฝนเวลาออกบ้าน
- ๔ ๑๒ สิงหาคม ทุกปีเป็นวันแม่แห่งชาติ
- ๕ เรามาช่วยกันคว่ำภาชนะที่มีน้ำขังเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก

หมายเหตุ ตอบถูกได้ ๑ คะแนน ตอบผิดได้ ๐ คะแนน

กิจกรรมที่ ๒ พิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ เพราะวัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าหวงแหน และน่าทะนุถนอมเป็นอย่างยิ่ง การที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนไทยได้ระลึกถึงเรื่องนี้ให้ทั่วถึง จำเป็นต้องมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องกันโดยตลอด มิใช่เพียงแต่ทำกันเป็นปีๆ และหยุดไป เราเคยได้บทเรียนมาพอสมควรแล้วว่าวัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่เข้ามาในบ้านเมืองเราหลายอย่าง และหลายทิศทาง เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่พยายามปลูกสำนึกให้คนไทย โดยเฉพาะเยาวชนของเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าห่วง

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

จากคู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อแสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่องทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้อ่านได้ดียิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่อง ที่อ่านว่าตัวละครมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุคือที่ใด มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร แล้วจึงเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานเรื่องหมากับเงา

หมาตัวหนึ่งชื่อโมยโดยเชื่อชาติ
ข้ามสะพานแลลงในคองคา
ก้อนเนื้อในน้ำนั้นดูยิ่งใหญ่
หมายจะแย่งขึ้นใหญ่จากหมาโซ
ในน้ำแล้วเนื้อเงาก็หายไป
คือของตัวและที่หวังตั้งจำนง

เข้าตลาดลักเนื้อวัววิ่งถลา
เกิดแก่ตาตนเห็นเป็นเงาโต
จึงสู้ทิ้งขึ้นที่คาบด้วยยโส
ด้วยความโง่ครั้งทิ้งก้อนเนื้อลง
จมน้ำใสทั้งสองสิ่งประสงค์
ทำลายลงเพราะโลกหลงมมาย

แผนภาพโครงเรื่อง ของนิทานเรื่องหมากับเงา

ตัวละครในเรื่อง

หมา

สถานที่

บนสะพานข้ามแม่น้ำ

ผลของเหตุการณ์

เนื้อชิ้นที่หมาคาบมาจมนหายไปในแม่น้ำและ
เงาของเนื้อก็จมนหาย

เหตุการณ์ที่เกิด

หมาชื่อโมยตัวหนึ่งลักเนื้อวัวแล้ววิ่งข้ามสะพาน
เห็นเงาของเนื้อในน้ำก้อนใหญ่กว่าชิ้นที่มันคาบ
อยู่จึงทิ้งเนื้อที่คาบไว้ในปากลงไป

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า....

โลกมักมักหลอหลอน
ควรพอใจในสิ่งที่ตนมี

คัดลอกจากหนังสือคู่มือสอนทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนไกลกังวล อ. หัวหิน จ. ประจวบคีรีขันธ์

สื่อสำหรับนักเรียน

ตัวอย่าง

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ลูกแกะตัวหนึ่งกระหายน้ำจัด มันจึงเดินไปที่ริมฝั่งน้ำเพื่อที่จะดื่มน้ำดับกระหาย แต่เมื่อไปถึงริมฝั่งแม่น้ำ ได้เห็นจระเข้ตัวหนึ่งนอนกอดานอยู่ใกล้กับริมฝั่ง ลูกแกะจึงลุ่มเลิกความคิดที่จะกินน้ำ มันรีบหันหลังกลับทันที จระเข้จึงร้องถามว่า “อ้าว ! เจ้าแกะน้อย เจ้าจะมากินน้ำไม่ใช่หรือ ทำไมรีบตัววนกลับเสียล่ะ” ลูกแกะเดินพลางตอบพลางไม่เหลียวหลังว่า “ช่างเถอะการกินน้ำของข้าไม่สำคัญเท่ากับการรอดกิน ลูกแกะของท่านดอก”

🕒 **นิทานอีสป ฉบับสอนเด็ก**

ตัวอย่าง

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ตัวละคร ลูกแกะ จระเข้

สถานที่ ริมฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่ง

เหตุการณ์ ลูกแกะกระหายน้ำแต่เมื่อไปถึงแม่น้ำพบจระเข้ซ่อนรอเหยื่ออยู่จึงยอมอดน้ำเพื่อรักษาชีวิตของตนไว้

ผลของเหตุการณ์ ลูกแกะรอดชีวิตจากการเป็นอาหารของจระเข้

ข้อคิด/คติสอนใจ คนที่มีความฉลาดรอบคอบ ย่อมรู้จักพาดนให้พ้นภัยได้

ใบงานที่ ๐๕ นิทานดาวลูกไก่

กิจกรรมที่ ๑ อ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องดาวลูกไก่ แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

แผนภาพโครงเรื่องนิทานพื้นบ้าน
เรื่อง.....

ตัวละครในเรื่อง

.....
.....
.....

สถานที่

.....
.....
.....

เหตุการณ์

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผลของเหตุการณ์

.....
.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....
.....
.....
.....

การนำข้อคิดไปใช้

.....
.....
.....

นิทานพื้นบ้านเรื่อง ดาวลูกไก่

ที่ชายป่าแห่งหนึ่ง มีตากับยายปลูกกระท่อมอาศัยอยู่กันตามลำพัง ตากับยายมีอาชีพเก็บผักและของป่าไปขายให้พ่อเลี้ยงชีพได้ ทั้งสองเลี้ยงไก่ตัวหนึ่งไว้กินไข่ ต่อมาแม่ไก่ออกไข่ แล้วฟักออกมาเป็นลูกไก่ตัวน้อยๆน่ารัก ๗ ตัว ตากับยายเลี้ยงดู รักและเมตตาให้อาหารแม่ไก่และลูกไก่ตามกำลัง แม่ไก่บอกลูกไก่ทั้ง ๗ ว่า “จำไว้นะลูกจำ ตากับยายเป็นผู้มีพระคุณ”

วันหนึ่ง มีเหยี่ยวตัวหนึ่งบินตกลงมา หวังจะโฉบจับไก่ไปเป็นอาหาร แต่ตยายเห็นเข้า คว่าไม่ไล่เหยี่ยวทันเวลา แม่ไก่และลูกไก่ปลอดภัย แม่ไก่และลูกไก่ต่างก็รู้สึกซาบซึ้งบุญคุณของตากับยายเป็นอย่างมากที่ช่วยชีวิตมันไว้ ให้รอดพ้นจากอันตราย

อยู่มาวันหนึ่ง ได้มีพระธุดงค์มาปักกลด อยู่ริมเชิงเขา ตากับยายจึงเข้าไปนมัสการ และตั้งใจว่าจะทำอาหารไปถวายพรุ่งนี้ แต่เมื่อค้นดูในเสปียงอาหาร ในครัวก็ไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย ตากับยายสงสารพระมาก..เกรงว่าจะอดอาหาร เพราะในละแวกนี้...มีบ้านของตากับยายเพียงหลังเดียว ตากับยายจึงปรึกษากันว่า อาจจะต้องฆ่าแม่ไก่แล้ว ทำอาหารถวายพระ ทั้งตากับยายรู้สึกเศร้าใจมากเพราะรักและสงสารแม่ไ้กับลูกไก่ที่ต้องกลายเป็นลูกกำพร้า

แม่ไก่ที่กำลังกกลูกไ้นอนอยู่...ได้ยินดังนั้น จึงตัดสินใจอมสละชีวิตเพื่อตอบแทนบุญคุณของตากับยาย แม่ไก่จึงบอกลูกว่า “ลูกเอ๋ย วันรุ่งแม่ก็ต้องตายแล้ว แม่จะต้องตอบแทนบุญคุณตากับยาย ที่ซุบเลี้ยงมาตั้งแต่ยังเป็นลูกเจี๊ยบ” ลูกไก่ทั้ง ๗ ได้ยินดังนั้น ก็ร้องไห้ซบอกแม่แน่นซ้น แม่ไก่สั่งเสียลูกต่อไปว่า “ลูกๆทั้ง ๗ ตัว ต้องรักกันสามัคคีกัน น่องจิวต้องเชื่อฟังพี่ใหญ่” แล้วแม่ไ้ก็กอดลูกน้อยร้องไห้ทั้งคืน จนกระทั่งหลับไป

เช้ามีวันรุ่งขึ้น เมื่อตากับยายก่อไฟเตรียมประกอบอาหาร โดยเชือดแม่ไก่ไปทำแกง ทันใดนั้น ตากับยายก็ต้องตกตะลึงเมื่อเห็นลูกไก่ทั้ง ๗ ตัว กระโดดเข้ากองไฟตายตามแม่ไก่ไป

เทวดานางฟ้าต่างก็ซาบซึ้งในความกตัญญูของแม่ไก่และลูกไก่ จึงได้รับลูกไก่ทั้ง ๗ ตัว ไปอยู่บนฟากฟ้า เกิดเป็น “ดาวลูกไก่” หรือที่เรียกว่ากลุ่มดาวฤกษ์ ๗ ดวง ชื่อ “กัตติกา” บนท้องฟ้า เพื่อประกาศถึงความดี...ที่มีความรัก และความสามัคคีของลูกไก่พี่น้องทั้ง ๗ นั่นเอง

ปรับปรุงมาจาก bkkseek.com

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ ๑ การฟัง พูด อ่าน เขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- “สัตว์ที่มีสีสันดูฉลาด มักเป็นสัตว์ที่มีพิษร้ายแรง” ข้อความนี้ไม่มีมาตราตัวสะกดแม่ใด

ก. แม่กบ - แม่กม	ข. แม่กน - แม่กบ
ค. แม่กด - แม่เกย	ง. แม่กง - แม่เกอว
- “มนุษย์สุภาพประเสริฐเลิศเสมอ สูงกว่าชาติดิรัจฉาน” ข้อความนี้มีมาตราตัวสะกดแม่กต กี่คำ

ก. ๔ คำ	ข. ๕ คำ
ค. ๖ คำ	ง. ๗ คำ
- “เกวียนหนึ่งเล่ม บรรทุกข้าวสารได้ร้อยถึง” ข้อความนี้ไม่มีตัวสะกดในมาตราใด

ก. แม่เกอว - แม่กต	ข. แม่กต - แม่กบ
ค. แม่กต - แม่กง	ง. แม่กง - แม่กบ
- “รับสมัครพนักงานเสิร์ฟสาว” ข้อความนี้มีตัวสะกดในมาตราใดบ้าง

ก. แม่กบ แม่กก แม่เกย แม่กน	ข. แม่กบ แม่กง แม่เกอว แม่กต
ค. แม่กบ แม่กน แม่กก แม่เกอว	ง. แม่กบ แม่เกอว แม่กก แม่กต
- ข้อความใด มีคำสะกดด้วยมาตรา แม่ กง มากที่สุด

ก. ร้าพีโลร์ญจวนหวนละห้อย	ข. ถึงยามค้าย่ำซ้องจะร้องไห้
ค. น้ำค้างย้อยเย็นฉ่ำที่ซ่มพร	ง. โอ້ยามตีกดาวเคลื่อนเดือนก็คล้อย

ตอนที่ ๒ เติมคำตอบในลงในตาราง

- ประโยคต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใดบ้าง
 - “แม่ค้าขายผักหลายอย่าง”

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

๖.๒ “น้ำท่วมบ้านเรือนเสียหาย”

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

๖.๓ “ไก่ป่าพาลูกค้ายี่เยี้ยหากิน”

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา

๗. เติมคำควบกล้ำในประโยคให้ถูกต้องและได้ใจความ

- ๗.๑ คุณแม่.....พระก่อนนอน
 ๗.๒ สมพลเป็นลูกศิษย์คน.....ของคุณครู
 ๗.๓ ตำรวจยึดของ.....ได้จากผู้ต้องหา
 ๗.๔ เด็ก ๆ เล่นก่อกอง.....ที่ชายหาดอย่างสนุกสนาน
 ๗.๕ เขาเป็นคนมี.....สินอย่างมากมาย

ตอนที่ ๓ ตอบคำถามจากการฟัง โดยครูอ่านข้อความแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

๑.....

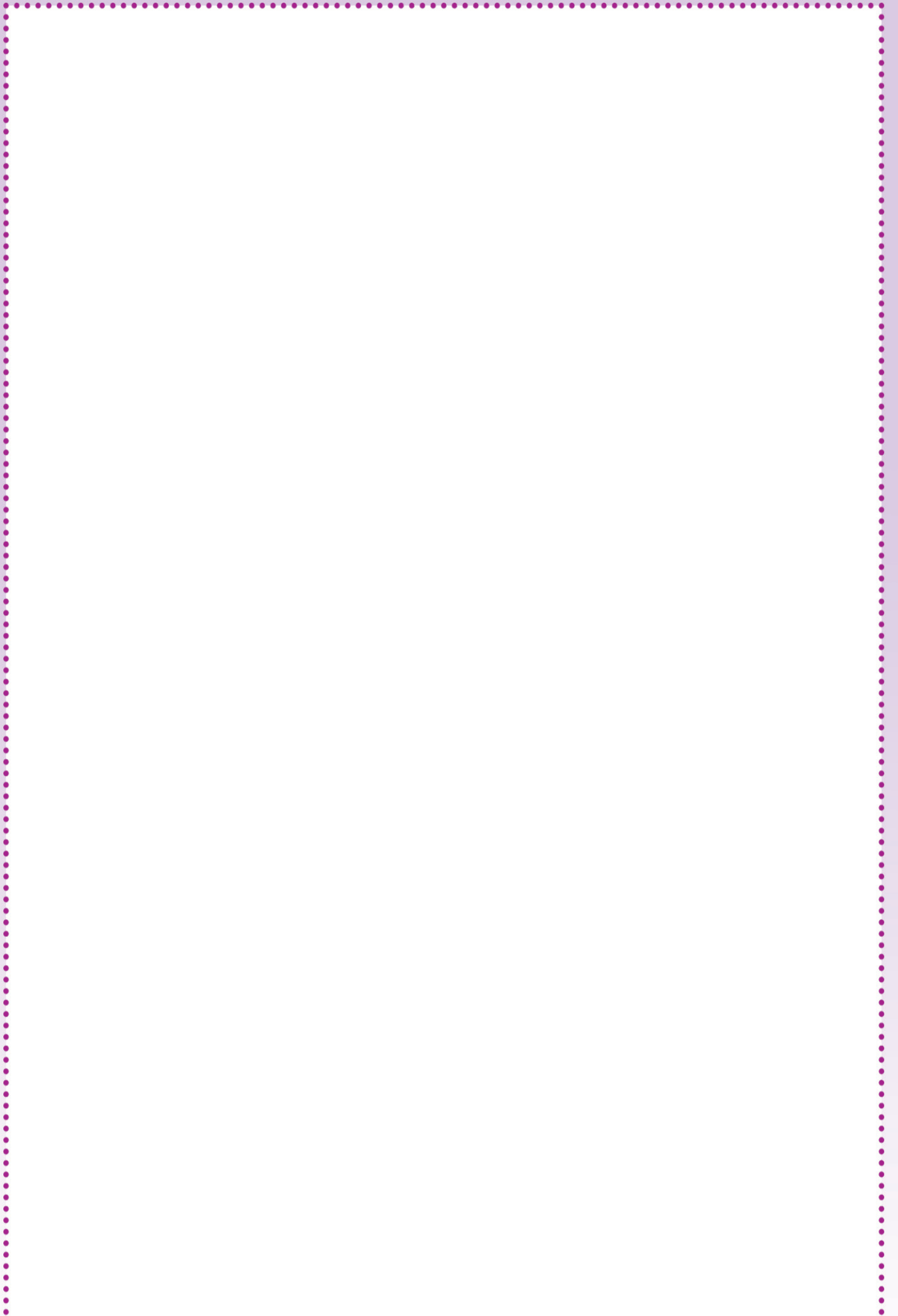
๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาขยาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. ขีดเส้นใต้ คำนาม คำสรรพนามในประโยคแล้วเขียนคำลงในช่องว่าง

- เด็กๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่ในสนามแล้วเหนื่อย แต่พวกเขาก็ไม่ยอมหยุดพัก

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

- คุณยายต้องสวมหมวกและนั่งสมาธิท่านถึงจะนอนหลับ

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

๒. เรียงคำที่กำหนดให้ถูกต้องตามลำดับพจนานุกรม

กระเป่า แก้ว กล้อง แก้ว

๑)..... ๒).....

๓)..... ๔).....

๓. นำคำที่กำหนด จัดกลุ่มคำเป็น คำตาย

ฉบับ ความรู้ สัตว์ วังนี้ หนังสือ

ดินสอ โจทย์เลข โคมไฟ ผักสด ไต่เหล็ก

คำเป็น

.....
.....

คำตาย

.....
.....

๔. ยกตัวอย่างคำที่มีตัวการ์นต์ ๕ คำ

๑).....๒).....๓).....

๔).....๕).....

๕. เขียนข้อคิดจากตอนหนึ่งของอาขยานที่กำหนดต่อไปนี้

แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ารัก คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเดือน จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๑ คำนาม คำสรรพนาม

กลุ่ม..... ชั้นประถมศึกษาปีที่

คำชี้แจง ค้นหาคำนามและคำสรรพนามจากวรรณคดีเรื่อง **สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์**

คำนาม

คำนาม

ชนิดของคำนาม

.....

.....

.....

.....

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม

ชนิดของคำสรรพนาม

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๒ คำนาม คำสรรพนาม

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง วิเคราะห์ประโยค เพื่อหา คำนาม คำสรรพนาม แล้วเขียนลงในตาราง

๑. ท้ายสวนมะพร้าวมีกระท่อม ๓ หลัง
๒. ผุ้จนวิงกรูเข้าไปเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ลานพิธีแรกนาขวัญ
๓. อะไรๆเธอก็ไม่ชอบ
๔. คุณมีความคิดเห็นเหมือนเขาหรือไม่
๕. คนไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใครเลย
๖. คนไทยสมัยก่อนต่างรู้จักใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้า
๗. ปีใหม่ไม่มีความลับกับเพื่อน
๘. พวกเราทุกคนต้องมาทำงานวันอาทิตย์นะ
๙. นักเรียนถือหนังสือคนละ ๑ เล่ม
๑๐. คุณยายต้องสวดมนต์และนั่งสมาธิท่านถึงจะนอนหลับ

คำ

คำนาม	คำสรรพนาม

ใบงานที่ ๐๓ การใช้พจนานุกรม

กลุ่ม..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กิจกรรมที่ ๑ อ่านกลอนดอกสร้อย “มवलดอกไม้” เลือกคำมาเรียงลำดับตามพจนานุกรมแล้วหาความหมาย

ดอกเอ๋ยดอกพิกุล เหล่าตรุษเก็บสนุกทุกหนแห่ง
 ร้อยมาลัยใส่ก็ได้ทั้งไม่แพง เด็กแดงแดงเป็นผดใช้ขบดทา
 ดินสอพองเผาไฟแทรกไปด้วย ทำให้ช่วยแก้คันแล้วหรรษา
 หล่นไต้ต้นเกลื่อนกลาดดาซดา เก็บแต่งกายาเล่นเย็นใจเอย

<p>๑.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๒.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๓.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>๔.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๕.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๖.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๗.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>๘.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๙.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>๑๐.....</p> <p>ความหมาย</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

กิจกรรมที่ ๒ สรุปใจความสำคัญจากกลอนดอกสร้อย “มवलดอกไม้” ใจความสำคัญคือ

.....

ใบงานที่ ๐๔/๑ คำเป็น คำตาย

คำชี้แจง เขียนคำเป็นและคำตายจากวรรณคดี ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม
อย่างละ ๑๐ คำ

คำเป็น

.....

.....

.....

.....

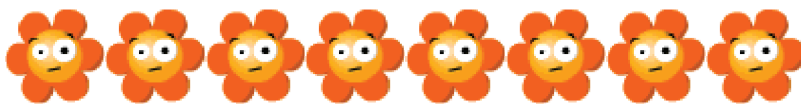
คำตาย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๔/๒ คำเป็น คำตาย

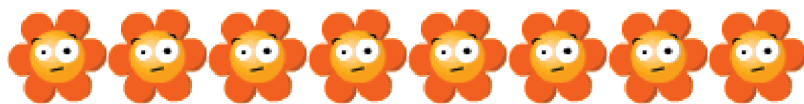
คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์คำเป็นและคำตายจากชื่อของนักเรียนในห้องเรียน

ที่	ชื่อนักเรียน	คำอ่าน	วิเคราะห์คำเป็นและคำตาย
ตัวอย่าง	อภิษฐา	อะ - พิต - ชะ - ยา	คำตาย - คำตาย - คำตาย - คำเป็น
๑			
๒			
๓			

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์คำเป็นและคำตายจากชื่อเล่นของนักเรียนในห้องเรียน

ที่	ชื่อนักเรียน	คำอ่าน	วิเคราะห์คำเป็นและคำตาย
ตัวอย่าง	ออมสิน	อม - สิน	คำเป็น - คำเป็น
๑			
๒			
๓			

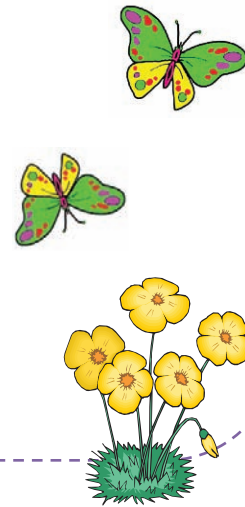

ใบงานที่ ๐๕ ตัวการ์ตูน

ชื่อ..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

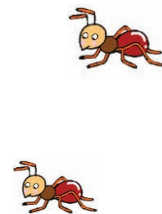
ตอนที่ ๑ เขียนคำอ่านต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

คำเขียน	คำอ่าน
๑. อารณ์	
๒. เจ้าเล่ห์	
๓. อุตส่าห์	
๔. ศิษย์	
๕. สายัณห์	

ตอนที่ ๒ เขียนคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

คำอ่าน	คำเขียน
๑. อา - รม	
๒. อับ - ปะ - ลัก	
๓. ประ - หวัด - ตี - สาด	
๔. ปี - ตู - รง	
๕. ราม - มะ - เกียน	

ใบความรู้สำหรับนักเรียน การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

คำประพันธ์ประเภทร้อยกรองเป็นการนำคำคล้องจองมาร้อยเรียงตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์รูปแบบต่างๆ ซึ่งกำหนดจำนวนคำ วรรคและสัมผัสที่แตกต่างกัน ร้อยกรองมีหลายประเภท ได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย พบในวรรณคดีและวรรณกรรม เช่น กาพย์พระไชยสุริยา กลอนเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน โคลงโลกนิติ สามัคคีเภทคำฉันท์ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก

การอ่านคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ต้องเข้าใจลักษณะของร้อยกรองแต่ละรูปแบบนั้น แบ่งจังหวะการอ่านให้ถูกต้อง ไพเราะ และมีลีลาอารมณ์ตามเรื่องที่อ่าน ทั้งการอ่านแบบธรรมดา และการอ่านแบบทำนองเสนาะ

วิธีการอ่านทำนองเสนาะจากคำประพันธ์

กลอนสุภาพนิยมอ่านเสียงสูง ๒ วรรค และเสียงต่ำ ๒ วรรค

การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่านมีดังนี้

กลอนหก	วรรคละ ๖ คำ	อ่าน ๒/๒/๒	๐๐/๐๐/๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๗ คำ	อ่าน ๒/๒/๓	๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๘ คำ	อ่าน ๓/๒/๓	๐๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๙ คำ	อ่าน ๓/๓/๓	๐๐๐/๐๐๐/๐๐๐

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ประเภทของกลอน

ประเภทของกลอน

กลอนมีชื่อเรียกหลายชนิด มีชื่อเรียกต่างๆ กันถ้าเรียกชื่อตามจำนวนคำในวรรคก็มี เช่น กลอน ๔ กลอน ๖ กลอน ๘ ถ้าเรียกชื่อตามที่ใช้ขับร้องก็มี เช่น กลอนบทละคร กลอนสัทวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย ฯลฯ

กลอนสุภาพนั้นเรียกกันทั่วไปว่า กลอนตลาด บางตำราว่ากลอนสุภาพคือเฉพาะกลอน ๘

ตัวอย่างกลอน ๖

ลิว ลิว ลอยล่องท่องฟ้า	นภาเปิดทางกว้างใส
ผ่านเมฆปุยขาวเป็นใย	ชื่นใจลมผ่านผิวกาย
มองไปเห็นทุ่งนากว้าง	เวียงร้างกระไรใจหาย
ขวามีมือมีแสงพรรณราย	คล้ายคล้ายร่างงามทรมวย

ตัวอย่างกลอน ๘

เห็นดอกไม้ในสวนล้วนงามยิ่ง	ราวกับสิ่งประดิษฐ์คิดเสกสรร
สีสวยสดแซมสลับจับกลุ่มกัน	เป็นข้อชิ้นห้อยระย้าช่างน่ามอง
ยื่นมือไปอยากจับก็กลัวแตก	กลับเจ้าห้ก้านแยกคงหม่นหมอง
ขอแตะนิดตั้งใจหมายประคอง	กลับกลับนุ่มราวต้องดอกไม้จริง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๖ การอ่านบทร้อยกรอง

คำชี้แจงอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ เรื่อง “ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม”

ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน
แม่วันทองของลูกจงกลับบ้าน
จะก้มหน้าลาไปมิได้กลัว
นางกอดจูบลูบหลังแล้วสั่งสอน
พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย
ลูกผู้ชายลายมีอนั้นคือยศ
แล้วพาลูกออกมาข้างท่าเกวียน
ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาน์

คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว
เขาจะพาลว่ารุ่นแม่ทูนหัว
แม่อย่ามัวหมองน้กจงหักใจ
อำนาจพรพलय่น้อยละห้อยให้
จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน
เจ้าจงอดส่ำท่าส่ม่าเสมียน
จะจากเจียนใจขาดอนาถใจ
ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
แม่มักเห็นลูกน้อยละห้อยหา
โื้อ่เปล่าตาต่างสะอื้นย็นตะลึง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทยช่วงชั้นที่ ๑ - ๔ หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กระทรวงศึกษาธิการ.

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
การทำข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การทำข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การทำข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ลึกซึ้งและเข้าใจความคิดของผู้เขียนที่แฝงไว้ในเรื่อง เช่น คติธรรม คำสอน มุมมองต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

การทำข้อคิดจากเรื่องที่อ่านผู้อ่านต้องอ่านเรื่องอย่างพินิจพิจารณา ต้องเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และสำนวนภาษา วิเคราะห์เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ประเมินเหตุการณ์ โดยใช้การเขียนแผนภาพความคิดหรือแผนภาพโครงเรื่องมาลำดับความคิดได้

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

แผนภาพโครงเรื่องจากผาแต้มสู่อียิปต์

ตัวละคร พ่อ แม่ อิน เอื้อง ฌภัทร เพื่อนๆ นักเรียน

สถานที่ ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ในห้องเรียน

เวลา เทศกาลทอดกฐิน เปิดภาคเรียน

เหตุการณ์ที่ ๑ พ่อ แม่ อิน และเอื้องไปทอดกฐินที่จังหวัดอุบลราชธานีและไปเที่ยวที่ผาแต้ม

การกระทำของตัวละคร: ทุกคนไปถวายผ้ากฐินที่วัด แล้วพากันไปเที่ยวสถานที่สำคัญและชมธรรมชาติที่ผาแต้ม

ผลของการกระทำ: ทุกคนตื่นตาตื่นใจ สนุกเพลิดเพลินกับการทำบุญและสถานที่ที่ได้ไปพบเห็น

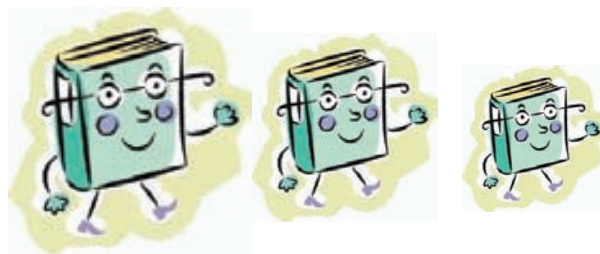
เหตุการณ์ที่ ๒ เปิดภาคเรียน อินเล่าเรื่องความมหัศจรรย์ของผาแต้มให้เพื่อนๆ ฟัง และฌภัทรก็เล่าความมหัศจรรย์ของประเทศอียิปต์บ้าง

การกระทำของตัวละคร: อินและฌภัทร เล่ารายละเอียดของผาแต้มและประเทศอียิปต์ให้เพื่อนฟังอย่างน่าสนใจ มีการสนทนาซักถามเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน

ผลของการกระทำ: ทุกคนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการฟังและรู้สึกประทับใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสองแห่ง

ผลสุดท้ายของเรื่อง ทุกคนประทับใจในความมหัศจรรย์ของสถานที่ทั้งสองแห่ง แม้จะอยู่ห่างไกลกัน แต่ก็มี ความคล้ายคลึงกัน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง การรู้จักสังเกต จดจำ คิดเปรียบเทียบจากสิ่งที่พบเห็น จะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

ใบงานที่ ๐๗ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและสรุปข้อคิด

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่องและสรุปข้อคิด

ชื่อเรื่อง	
ตัวละคร	
สถานที่	
เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
ผลของเหตุการณ์	
ข้อคิด	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

บทอาขยานหลัก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน
แม่วันทองของลูกจงกลับบ้าน
จะก้มหน้าลาไปมิได้กลัว
นางกอดจูบลูบหลังแล้วสั่งสอน
พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย
ลูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ
แล้วพาลูกออกมาข้างท่าเวียง
ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
สะอื้นรำอาลาด้วยอาลัย
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเชม้น
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญูณ์

คนอื่นสักหมิ่นแสนไม่แมนเหมือน
จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว
เขาจะพาลว่ารุ่นแม่ทูนหัว
แม่อย่ามัวหมองน้กจงหักใจ
อำนวยพรพลายน้อยละห้อยให้
จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน
เจ้าจงอดส่ำห์ทำสม่าเสมียน
จะจากเจียนใจขาดอนาใจ
ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
โื้อ่เปล่าตาต่างสะอื้นยิ้นตะลึง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ช่วงชั้นที่ ๑ - ๔ หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กระทรวงศึกษาธิการ

อ่านเพิ่มเติมความหมาย

ตอนที่ ๑ อ่านคำศัพท์และความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
สวัสดี (สะ - หวัด)	ความดี, ความงาม
ลายมือ	ฝีมือ, ความรู้ความสามารถ
อุตสาห (อด - ส่า)	คือ อุตสาห์ พยายาม
สม่าเสมียน (สะ - หม่า - สะ - เหมียน)	สม่าเสมอ
เขม้น (ขะ - เขม้น)	เฟ่ง, จ้องดู
วิบวิญญูณ์ (วิบ - วิน - ยา)	ใจหาย
เปล่าตา	มองไม่เห็น
เมตตา	ความรักและเอ็นดู
บวชเรียน	ถือเพศเป็นภิกษุสามเณรหรือนักพรตอื่นๆ
ยิ่งยวด	เยี่ยมที่สุด
อนาถใจ (อะ - หนาด - ใจ)	สงสาร , สั่งเวช , สลดใจ

ตอนที่ ๒ อ่านคำที่กำหนด

คำที่สะกด แม่ กก รัก ลูก สัก นัก หัก ออก จาก ผูก

คำที่สะกด แม่ กต เมตตา กอด กำจัด ยิ่งยวด บวชเรียน ยศ อุตสาห์ ขาด อนาถ เลือด

คำที่สะกด แม่ กบ กลับ จวบ ลูบ ลับ วัช

ใบงานที่ ๐๘ การคัดลายมือ

คำชี้แจง คัดลายมือบทอาขยาน เรื่อง “ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม” ตัวบรรจง
ครึ่งบรรทัด

A large writing area with a decorative arch at the top and a dotted line border. The area is filled with horizontal dotted lines for handwriting practice.

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. ชีดเส้นใต้ คำนาม คำสรรพนามในประโยคแล้วเขียนคำลงในช่องว่าง

- เด็กๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่ในสนามแล้วเหนื่อย แต่พวกเขาก็ไม่ยอมหยุดพัก

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

- คุณยายต้องสวมหมวกและนั่งสมาธิท่านถึงจะนอนหลับ

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

๒. เรียงคำที่กำหนดให้ถูกต้องตามลำดับพจนานุกรม

กระเป่า แก้ว กุ้ง กุ้ง

๑).....

๒).....

๓).....

๔).....

๓. นำคำที่กำหนด จัดกลุ่มคำเป็น คำตาย

ฉบับ ความรู้ สัตว์ วิ่งหนี หนังสือ
ดินสอ โจทย์เลข คอมพิวเตอร์ ผักสด โต๊ะเหล็ก

คำเป็น

.....
.....

คำตาย

.....
.....

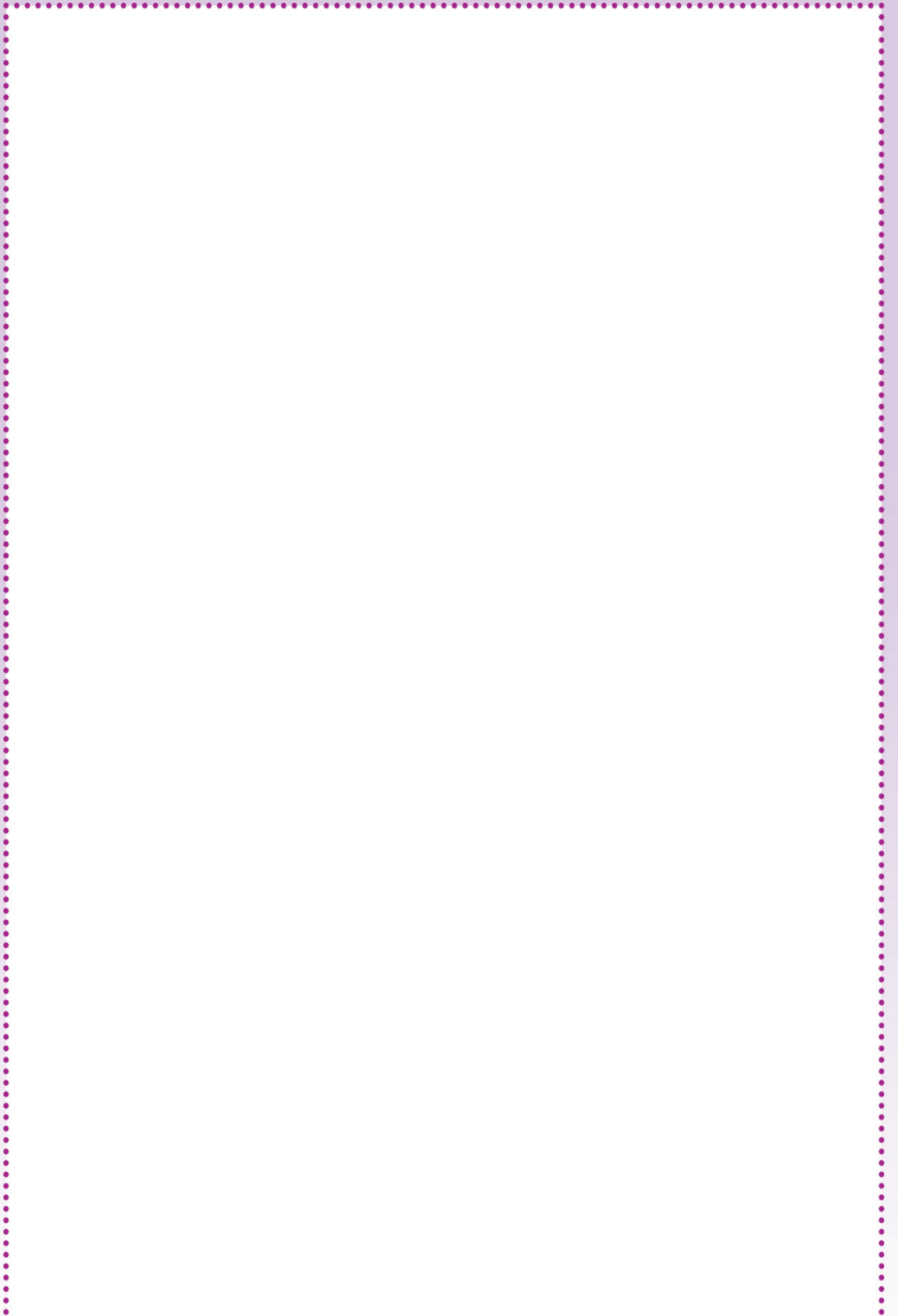
๔. ยกตัวอย่างคำที่มีตัวการ์ตูน ๕ คำ

๑)..... ๒)..... ๓).....

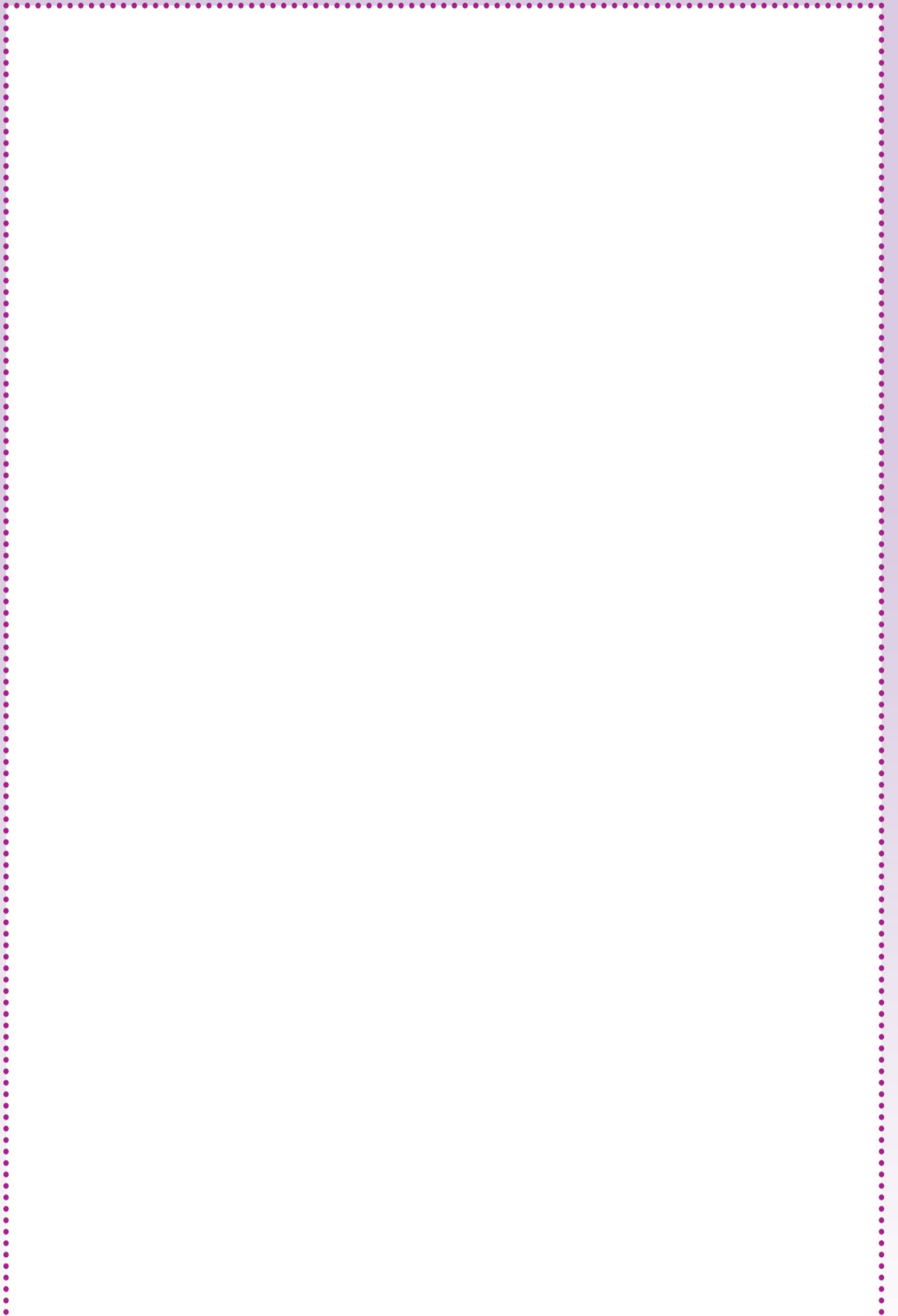
๔)..... ๕).....

๕. เขียนข้อคิดจากตอนหนึ่งของอาชยานที่กำหนดต่อไปนี้

แมร์ักลูกลูกก็รู้ยู่วาร์ัก คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว.....
.....
.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
นิทานอ่านสนุก

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. บอกคำเต็มของอักษรย่อจากประโยคต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑.๑ **ขม.** วิทยาศาสตร์ ครูจะให้ให้นักเรียนเข้าห้องสมุด คำเต็มคือ.....๑.๒ **นช.** นายปลูกบ้านสองชั้นในพื้นที่ ๑๐๐ **ตร.ว.** คำเต็มคือ.....๑.๓ **คพ.** คุณพ่อทำงานที่ **อบต.** ท่าทราย คำเต็มคือ.....๑.๔ **บข.** บ้านของเขาอยู่ **จ.** นครนายก คำเต็มคือ.....

๒. อ่านวันเดือนปีแบบไทยให้ถูกต้อง

๒.๑	๑๒ ๔ ๗ ๑๐
๒.๒	๕ ๗ ๒ ๒

อ่านว่า.....

อ่านว่า.....

๓. เขียนคำอักษรนำจากคำอ่านต่อไปนี้

๓.๑ สะ - เหมอ เขียนว่า.....

๓.๒ กะ - หนก เขียนว่า.....

๓.๓ ขะ - หยัน เขียนว่า.....

๓.๔ จะ - หมุก เขียนว่า.....

๔. เขียนคำวิเศษณ์ลงในประโยคให้ถูกต้อง

๔.๑ นื่องนอน.....จึงตื่น.....

๔.๒ ดอกราตรีส่งกลิ่น.....ในเวลา.....

๕. เลือกคำวิเศษณ์มาแต่งประโยค ๒ ประโยค

เก่ง	เผ็ด	เร็ว	มากมาย
------	------	------	--------

๕.๑ ประโยค.....

๕.๒ ประโยค.....

๖. เขียนขั้นตอนการพูดรายงาน

.....

.....

๗. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คิดได้ก็สายแล้ว

ครั้งหนึ่งมีพ่อค้า	จูงม้าลาไปค้าขาย
บรรจุกองมากมาย	บรรทุกไว้หลังม้าลา
เดินทางต่างหัวเมือง	เดินต่อเนื่องตามมรรคา
แต่หนุ่มจนชรา	ยังยึดอาชีพดั้งเดิม
วันหนึ่งซื้อสินค้า	บรรทุกมากมายเพิ่มเติม
หลังลาน้ำหนักเพิ่ม	เริ่มอ่อนล้าเดินช้าลง
ก้าวขาเดินไม่มั่นคง	แข่งขาสันไม่มั่นคง
เรี่ยวแรงเริ่มถอยลง	มีอาจตรงขึ้นร่างกาย
จึงเอ่ยเอื่อนวจา	ว่าพ่อม้าเพื่อนสหาย
ฉันมีอาจทรงกาย	เรี่ยวแรงหายมลายไป
ช่วยด้วยเถิดเพื่อนรัก	จะพ้านักก็มีได้
ช่วยถ้ายสินค้าไว้	บนหลังเพื่อนเพื่อผ่อนแรง
ม้าฟังแล้วได้ยิน	นึกดูหมิ่นคิดแอบแฝง
ช่วยโยให้หนักแรง	จึงทำแก้งไม่ได้ยิน
ลาร้องขอวิงวอน	ช่วยฉันก่อนอย่าตีฉัน
ก่อนที่ฉันจะสิ้น	ล้มกลางดินสิ้นกำลัง
ม้าเดินห่างไปไกล	เบื่อเหลือใจไม่ยอมฟัง
เสียงลาล้มเสียงดัง	พ่อค้าจึงให้หยุดเดิน
น้ำของและหนังลา	ใส่หลังม้าบรรทุกเกิน
เวรกรรมมาเผชิญ	จำใจเดินเผชิญกรรม
เพราะความเห็นแก่ตัว	จิตเมามัวมาหนุนนำ
ใจไม่ใส่ระกำ	จึงขอกช้ำน้ำตาริน
หวนคิดถึงเพื่อนลา	เป็นเพื่อนม้าม้าอาจินต์
ชีวามาสูญสิ้น	ดับแต่ดินเพราะใจดำ
ถ้าช่วยตามร้องขอ	เพื่อนคงพามีแรงค้า
เพราะเราใจจิตดำ	ทำให้เพื่อนต้องวางวาย
จึงต้องทรมาณ	ฝืนสังขารและร่างกาย
บรรทุกของมากมาย	มาคิดได้ก็สายแล้ว

โครงการสื่อบุคคล ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวละคร

.....

สถานที่

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

เหตุการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นิทานเรื่อง ชายหนุ่มกับคนแจวเรือจ้าง

มีชายหนุ่มผู้คงแก่เรียนคนหนึ่ง ได้ว่าจ้างเรือแจวให้พาข้ามฟาก ในขณะที่ท้องฟ้าเต็มไปด้วยเมฆมืดครึ้ม และลมเริ่มพัดจนน้ำเกิดเป็นระลอกคลื่นเล็กๆ เรือแจวได้แล่นไปอย่างช้าๆ จนเมื่อเรือได้เข้าสู่กระแสน้ำอันเชี่ยวกราก คนแจวเรือจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ฝ่ายชายหนุ่มนั่งก้มหน้าอ่านหนังสือเล่มใหญ่อยู่ในที่สุดชายหนุ่มได้เงยหน้าขึ้นแล้วมองไปยังคนแจวเรือ “ลุงๆ เคยอ่านหนังสือประวัติศาสตร์บ้างไหม” ชายหนุ่มเอ่ยถามขึ้น “ไม่เคยเลยครับ” คนแจวเรือจ้างตอบด้วยน้ำเสียงที่แผ่วเบา “ถ้าฉันลุงก็พลาดโอกาสเสียแล้วแหละ ในหนังสือประวัติศาสตร์นะลุง เติมไปด้วยเรื่องราวที่น่าอ่าน มีเรื่องของกษัตริย์และราชินีในสมัยอดีต รวมถึงเรื่องของสงคราม การต่อสู้ ทำให้เราสามารถรู้ว่าคนในสมัยโบราณ ใช้ชีวิตกันแบบไหน แต่งกายกันอย่างไร ประวัติศาสตร์จะบอกให้เราได้ถึงความเจริญและความเสื่อมของชนชาติต่างๆ ทำไมลุงไม่อ่านประวัติศาสตร์บ้างเล่า” “ผมไม่เคยเรียนหนังสือครับ” คนแจวเรือตอบ

คนแจวเรือก็ยังคงแจวเรือต่อไป ส่วนชายหนุ่มก็ก้มหน้าอ่านตำราต่อไป คงมีแต่เสียงใบแจวกระทบพื้นน้ำเท่านั้น ผ่านไปสักครู่หนึ่ง ชายหนุ่มก็เอ่ยถามคนแจวเรือขึ้นอีก “ภูมิศาสตร์เล่าลุง เคยอ่านบ้างไหม” “ไม่เคยเลยครับ” “ภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่สอนให้เราารู้จักกับโลกและประเทศต่างๆ และยังรวมถึงกระทั่งภูเขา แม่น้ำ ลม พายุ ฝน นะลุง วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจมาก ลุงไม่รู้จักวิชานี้เลยรี” “ไม่เคยเลยครับ” คนแจวเรือตอบ ชายหนุ่มส่ายหน้า “ถ้าไม่รู้จักวิชานี้ ชีวิตลุงก็เหมือนไม่มีค่าอะไรเลย” “วิทยาศาสตร์เล่าลุง เคยอ่านบ้างรีเปล่า” “ไม่เคยอีกแหละคุณ” “ลุงเนี่ยนะเป็นคนยังงั้นแน่” วิทยาศาสตร์ที่ช่วยอธิบายถึงเหตุและผลต่างๆ ลุงรู้มัยความก้าวหน้าของคนเราในทุกวันนี้ขึ้นอยู่กับวิทยาศาสตร์โดยตรงเลยนะ นักวิทยาศาสตร์ เป็นคนที่สำคัญอย่างมากในโลกนี้เลยก็ว่าได้ แต่นี่อะไรลุงกลับไม่รู้เรื่องพวกนี้เอาเสียเลย ชีวิตของลุงช่างมีค่าน้อยเสียเหลือเกิน”

ชายหนุ่มปิดตำรา และนั่งเงยไม่พูดอะไรขึ้นอีก ในช่วงเวลานั้นก่อนเมฆสีดำได้แผ่ขยายและปกคลุมเต็มไปทั่วทั้งท้องฟ้า ลมเริ่มพัดแรงขึ้น มีฟ้าแลบแปลบปลาบ เป็นเหตุบอกว่าพายุกำลังจะมาและเรือก็ยังเหลือระยะทางอีกกว่าครึ่งซึ่งไกลมากกว่าจะถึงฝั่ง

คนแจวเรือแหงนขึ้นมองท้องฟ้าด้วยสีหน้าที่หวาดหวั่น “ดูเมฆนั่นซิคุณ พายุคงจะมาถึงเราในไม่ช้า คุณว่ายน้ำเป็นไหมครับ” ชายหนุ่มพูดขึ้นอย่างตื่นตกใจกลัว “ว่ายน้ำ ผมว่ายน้ำไม่เป็นหรอกลุง”

บัดนี้คนแจวเรือเป็นฝ่ายเล็กค้ำมองชายหนุ่มอย่างประหลาดใจบ้างแล้ว และพูดว่า “อะไรกัน นี่คุณว่ายน้ำไม่เป็นหรือรี คุณมีความรอบรู้มากมายออกขนาดนี้ ประวัติศาสตร์เอ๋ย ภูมิศาสตร์เอ๋ย และวิชาวิทยาศาสตร์เอ๋ย คุณก็รู้ แต่ทำไมคุณถึงไม่ไปเรียนการว่ายน้ำด้วยเล่า อีกสักประเดี๋ยวเถอะ คุณก็จะได้ว่าชีวิตของคุณไม่มีค่าเลย”

ลมพายุพัดแรงขึ้นเรื่อยๆ เรือแจวลำน้อยถูกคลื่นและลมโหมซัดพัดกระหน่ำใส่เข้ามา ไม่ช้าไม่นานเรือแจวก็ถูกคลื่นและพายุซัดจนเรือพลิกคว่ำคนแจวเรือจ้างสามารถ ว่ายน้ำขึ้นฝั่งมาได้อย่างปลอดภัย แต่ทว่าชายหนุ่มผู้น่าสงสาร ได้จมหายไปใ้ในกระแสน้ำอันเชี่ยวกรากนั่นเอง

ใบงานที่ ๐๑ นิทานเรื่องใช้ของซื้อความรู้

ตอนที่ ๑ ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นจากนิทานเรื่องใช้ของซื้อความรู้

๑. นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า “ความรู้” สามารถซื้อขายกันได้หรือไม่

.....

๒. นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า “ชายผู้โง่เขลา” จากนิทานเรื่องนี้ โง่เขลาเบาปัญญาจริงหรือไม่

.....

๓. นักเรียนเขียนอธิบายการนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

.....

ตอนที่ ๒ เลือกนิทานอีสป นิทานชาดก หรือนิทานพื้นบ้านที่นักเรียนสนใจ ๑ เรื่อง แล้วเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของนักเรียน และวาดภาพประกอบ

เรื่อง.....

.....

นิทานเรื่องใช้ทองซื้อความรู้

ชายผู้หนึ่ง โง่เขลาเบาปัญญา และมีฐานะยากจน วันหนึ่งด้วยโชคความที่พอมืออยู่ ขณะที่เขากำลังซ่อมแซมรั้วในสวนหลังบ้านซึ่งพังลงมาเพราะพายุฝน ได้บังเอิญขุดพบทองคำก้อนโตที่ฝังอยู่ริมรั้ว จนทำให้เขากลายเป็นเศรษฐีในชั่วข้ามคืน แต่ด้วยความที่รู้ว่าสติปัญญาของตนเองค่อนข้างที่อหิว จึงเกรงว่าอาจจะถูกผู้อื่นมาหลอกลวงเอาเงินทองไป เขาจึงนำเรื่องไปปรึกษากับครูเซน ครูเซนแนะนำว่า "ในเมื่อตอนนี้ท่านมีเงิน ส่วนผู้อื่นมีความรู้ เหตุใดไม่นำเงินของท่านไปแลกความรู้จากผู้อื่นเล่า" ชายผู้เป็นเศรษฐีใหม่ จึงได้นำคำแนะนำของครูเซน ไปหาพระ ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาดปราดเปรื่องผู้หนึ่ง เขาเอ่ยถามว่า "ท่านสามารถขายความรู้ของท่านให้กับข้าได้หรือไม่" พระรูปนั้นตอบว่า "ความรู้ของเรามีราคาแพงมาก"

ชายผู้โง่เขลาจึงรีบตอบว่า "ขอเพียงสามารถซื้อความรู้มาประดับสมอง แพงเท่าไรข้าก็พร้อมยอมจ่าย" เมื่อได้ฟังดังนั้น พระจึงกล่าวว่า "อันว่าความรู้นั้น คือเมื่อท่านประสบปัญหาใดก็ตาม อย่าใจเร็วด่วนได้ รีบร้อนแก้ไข จงค่อยๆ เดินหน้า ๓ ก้าว จากนั้นถอยหลัง ๓ ก้าว ทำเช่นนี้กลับไปกลับมาให้ครบ ๓ รอบ เมื่อนั้นความรู้จะเกิดขึ้น"

เมื่อชายผู้โง่เขลาฟังจบก็ได้แต่รำพึงในใจว่า "ที่แท้ 'ความรู้' ง่ายตายถึงเพียงนี้จริงหรือ" เขาเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง ใจหนึ่งเกรงว่าจะโดนพระหลอกลวงเงินทอง ส่วนพระรูปนั้น เมื่อมองตาของชายผู้โง่เขลา ก็ล่วงรู้ถึงจิตเจตนาของอีกฝ่าย จึงได้กล่าวว่า "ท่านยังไม่จำเป็นต้องเชื่อเราตอนนี้ จงกลับไปก่อน หากทบทวนดูแล้วคิดว่าความรู้ของเราไม่คุ้มกับเงินทองก็จงอย่าได้กลับมา แต่หากคิดว่าคุ้มค่าก็ค่อยนำเงินมามอบให้เรา"

เศรษฐีใหม่ผู้โง่เขลา กลับถึงบ้านยามค่ำ มองเห็นผู้เป็นภรรยา กำลังนอนอยู่กับคนอื่นหนึ่งบนเตียงของตน แต่ในความมืดสลัวไม่ทราบว่าเป็นใคร เมื่อเห็นดังนั้นเขาจึงบันดลโทสะ เพราะเข้าใจว่าภรรยาอกใจฉวยมิดพริ้วหวังบั่นคอคนผู้นั้น แต่ยังไม่ทันได้ลงมือ พลันนึกถึงคำกล่าวของพระที่ขายความรู้ให้กับเขา เมื่อตอนกลางวัน จึงได้ก้าวเดินไปข้างหน้า ๓ ก้าว จากนั้นถอยหลัง ๓ ก้าว กลับไป กลับมา ๓ รอบ พอตีกับที่บุคคลที่นอนอยู่บนเตียงเดียวกับภรรยาของเขาตื่นขึ้นมา และร้องถามว่า "ลูกเอ๋ย ตีคืนปานนี้ เจ้าเดินทำอะไรอยู่" เมื่อได้ยิน เศรษฐีใหม่ผู้โง่เขลาจึงทราบว่ ที่แท้ผู้ที่นอนอยู่บนเตียงกับภรรยาของเขาก็คือ มารดาบังเกิดเกล้าของเขาเอง ในใจจึงได้คิดว่า "หากข้าไม่ซื้อความรู้มาเมื่อกลางวัน วันนี้คงได้สังหารมารดาของตนเองเป็นแน่"

เช้าวันรุ่งขึ้น เศรษฐีใหม่จึงนำเงินค่าความรู้ไปถวายพระด้วยความยอมรับนับถือ

ใบความรู้ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อแสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่อง ทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้อ่านได้ดียิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องได้อ่านว่าตัวละครมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุคือที่ใด มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร แล้วจึงเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานเรื่องหมากับเงา

หมาตัวหนึ่ง มันขโมยก้อนเนื้อวัวจากร้านค้าในตลาดสด มันคาบก้อนเนื้อวิ่งขึ้นสะพานข้ามแม่น้ำแห่งหนึ่ง ขณะอยู่บนสะพาน มันมองลงไปใต้น้ำเห็นเงาของมันเองและก้อนเนื้อที่มีขนาดใหญ่กว่าก้อนเนื้อที่มันคาบ ด้วยความโลภ มันจึงคายก้อนเนื้อก้อนที่มันคาบ โดยตั้งใจจะแย่งก้อนเนื้อที่ใหญ่กว่านั้น ทั้งก้อนเนื้อทั้งเงาก็จมหายไปพร้อมกันทันที หมาตัวนั้นจึงอดทั้งก้อนเนื้อที่คาบมาและก้อนเนื้อที่ใหญ่กว่า

แผนภาพโครงเรื่อง นิทานเรื่องหมากับเงา

ตัวละคร	หมา
สถานที่	บนสะพานข้ามแม่น้ำ
เหตุการณ์	หมาขโมยตัวหนึ่งลักเนื้อวัวแล้ววิ่งข้ามสะพาน มันเห็นเงาของก้อนเนื้อใต้น้ำก้อนใหญ่กว่าก้อนเนื้อที่มันคาบอยู่ จึงทิ้งก้อนเนื้อที่คาบไว้ลงไปใต้น้ำ
ผลของเหตุการณ์	ก้อนเนื้อที่หมาคาบมาจมหายไปใต้น้ำและเงาของก้อนเนื้อก็จมหายไป
ข้อคิด	โลภนักรักลาภหาย ควรพอใจในสิ่งที่ตนมี

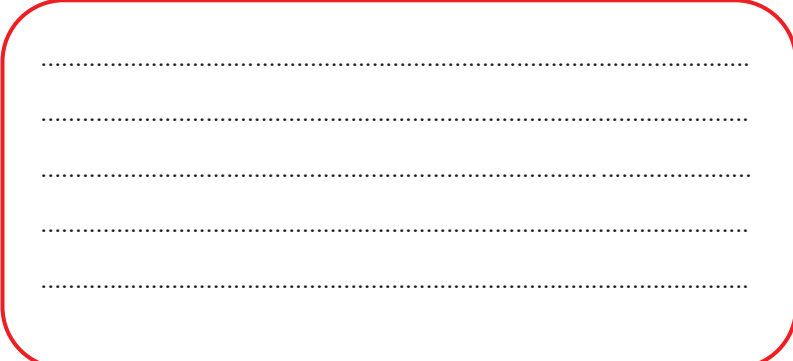

ใบงานที่ ๐๒ แผนภาพโครงเรื่องนิทานเรื่องใช้ทองซื้อความรู้

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากนิทานเรื่องใช้ทองซื้อความรู้

ตัวละคร

  สถานที่

เหตุการณ์

  ผลของเหตุการณ์

 ข้อคิด

ใบความรู้ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย

เครื่องหมายวรรคตอน คือ เครื่องหมายที่ใช้เขียนกำกับคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความให้เด่นชัดเพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ชัดเจนขึ้น

มหัพภาค .

- ใช้เขียนไว้หลังตัวอักษร เพื่อแสดงว่าเป็นอักษรย่อ เช่น ม.ค. คำเต็มว่า มกราคม
- ใช้เขียนไว้ข้างหลังตัวอักษรหรือตัวเลขที่บอกลำดับข้อ เช่น ๑. ก. หรือ ข. ๒.

ในกรณีที่มีหัวข้อย่อย ให้ใส่ลำดับข้อย่อยไว้หลังจุด เช่น

๑.๑ อ่านว่า หนึ่งจุดหนึ่ง ๑.๑๐ อ่านว่า หนึ่งจุดสิบ

๔.๑.๑๒ อ่านว่า สี่จุดหนึ่งจุดสิบสอง

- ใช้คั่นระหว่างชั่วโมงกับนาทีเพื่อบอกเวลา เช่น

๙.๓๐ น. อ่านว่า เก้านาฬิกาสามสิบนาที

- ใช้เป็นจุดทศนิยม แล้วจุดทศนิยมให้อ่านตัวเลขเรียงกันไป เช่น

๒.๓๔๕ อ่านว่า สองจุดสามสี่ห้า

๑๐.๗๕ วินาที อ่านว่า สิบจุดเจ็ดห้าวินาที

๔.๕๖๗ เมตร อ่านว่า สี่จุดห้าหกเจ็ดเมตร

เสมอภาค =

ใช้เขียนคั่นกลาง เพื่อแสดงความข้างหน้ากับข้างหลังว่ามีส่วนเท่ากัน เช่น $๒+๒ = ๔$

จุลภาค ,

- ใช้คั่นจำนวนเลขนับจากหลักหน่วยไปที่ละ ๓ หลัก เช่น ๑,๕๐๐ อ่านว่า หนึ่งพันห้าร้อย
- ๒,๓๕๐,๐๐๐ อ่านว่า สองล้านสามแสนห้าหมื่น
- ใช้ในหนังสือประเภทพจนานุกรมเพื่อคั่นความหมายของคำที่มีความหมายหลาย ๆ อย่าง เช่น บรรเทา ก. ทูเลาหรือทำให้ทูเลา, ผ่อนคลายหรือทำให้ผ่อนคลายลง

วงเล็บ หรือ นขลิขิต ()

- ใช้กันข้อความที่ขยายหรืออธิบายไว้เป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อความนั้นได้แจ่มแจ้งขึ้น เช่น มนุษย์ได้สร้างโลกะ (ความโลภ) โทสะ (ความโกรธ) และโมหะ (ความหลงผิด) ให้เกิดขึ้นในใจของตัวเอง
- ใช้กันข้อความที่บอกที่มาของคำหรือข้อความ เช่น ชลี (กลอน) ก. อัญชลี, ไหว้
- ใช้กับหัวข้อที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข ซึ่งอาจจะใช้เพียงเครื่องหมายวงเล็บปิดก็ได้ เช่น (ก) หรือ ก) (๑) หรือ ๑) ใช้กับนามเต็มที่เขียนได้ลายมือชื่อ เช่น
ธัญติยา พรหมประเสริฐ
(นางธัญติยา พรหมประเสริฐ)

ยัติภังค์ --

- ใช้แยกพยางค์เพื่อบอกคำอ่าน โดยเขียนไว้ระหว่างพยางค์แต่ละพยางค์ เช่น เสมา อ่านว่า เส-มา
- ใช้ในความหมายว่า “ถึง” เพื่อแสดงช่วงเวลา จำนวน สถานที่
- เวลา ๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น. อ่านว่า เวลาเก้านาฬิกาถึงสิบนาฬิกาสิบนาฬิกา
มีผู้ชมประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน อ่านว่า มีผู้ชมประมาณสิบถึงยี่สิบคน
ระยะทาง นครนายก - จันทบุรี อ่านว่า ระยะทางนครนายกถึงจันทบุรี
- ใช้เขียนแสดงลำดับย่อยของรายการที่ไม่ต้องใส่ตัวอักษร มีรายการคร่าว ๆ ดังนี้
 - พิธีเปิดงาน - รำอวยพร
 - ดนตรีบรรเลง - ปิดงาน

อัญประกาศ “ ”

- ใช้เพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้น เป็นคำพูดหรือความนึกคิด “ขอให้ทุกคนตั้งใจจริง แล้วจะประสบความสำเร็จ ”
- ใช้เพื่อเน้นคำหรือข้อความนั้นให้เด่นชัดขึ้น เช่น คำว่า “ตะโก้” พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึง “ชื่อขนมชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้ากวนเข้ากับน้ำตาล ใส่แห้วหรือข้าวโพดเป็นต้นก็ได้ หยอดหน้าด้วยกะทิกวนกับแป้ง ”

ปรศนี้ ?

- ใช้เมื่อสิ้นสุดความหรือประโยคที่เป็นคำถาม เช่น ทำไมเธอถึงมาโรงเรียนสาย ?

อัศเจรีย์ !

- ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยคที่เป็นคำอุทาน เช่น อื้อฮือ ! มากจังเลย
- ใช้เขียนหลังคำเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านทำเสียงได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เช่น โครม !

ไ้มยมก หรือ ยมก ๑

- ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยค เพื่อให้อ่านซ้ำคำ วลี หรือประโยค อีกครั้งหนึ่ง เช่น
 ๑. เด็กเล็ก ๆ อ่านว่า เด็กเล็กเล็ก
 ๒. ในวันหนึ่ง ๆ อ่านว่า ในวันหนึ่งวันหนึ่ง
 ๓. แต่ละวัน ๆ อ่านว่า แต่ละวันแต่ละวัน

ไปยาลน้อย ๑

- ใช้ละคำที่รู้จักกันดีแล้วโดยละส่วนท้ายไว้เหลือแต่ส่วนหน้าของคำพอเป็นที่เข้าใจ เช่น กรุงเทพฯ คำเต็มคือ กรุงเทพมหานคร

ไปยาลใหญ่ ๆ ล ๆ

ใช้สำหรับละข้อความข้างท้ายที่อยู่ในประเภทเดียวกันซึ่งยังมีอีกมาก แต่ไม่ได้นำมาแสดงไว้ เช่น สิ่งของที่ซื้อขายกันในตลาดมี เนื้อสัตว์ ผัก น้ำตาล น้ำปลา ฯลฯ

สัญลักษณ์ _____

ใช้ขีดไว้ใต้คำหรือข้อความที่สำคัญ เพื่อเน้นให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น หลักการอ่านตัวเลขมีตีพิมพ์รวมอยู่ในหนังสืออ่านอย่างไร-เขียนอย่างไร

บุพสัญลักษณ์ ”

ใช้แทนคำหรือข้อความที่อยู่บรรทัดบนเพื่อไม่ต้องเขียนซ้ำอีก

ทับ /

ใช้ขีดหลังจำนวนเลข เพื่อแบ่งจำนวนย่อยออกจากจำนวนใหม่ เช่น บ้านเลขที่ ๕๖/๓๔๒ อ่านว่า บ้าน - เลข - ที่ ห้า - สิบ - หก ทับ สาม - สี่ - สอง

ใบความรู้ คำย่อ หรืออักษรย่อ

คำย่อ หรืออักษรย่อ ช่วยให้ถ้อยคำสั้นลง จึงนิยมใช้เพราะสะดวกในการสื่อสาร การอ่าน ต้องอ่านเต็มคำ การเขียนอักษรย่อให้ใช้เครื่องหมายหัพภาค (.) ตามหลังอักษรย่อแต่ละตัวหรือคำ

ตัวอย่างอักษรย่อ

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อ.	อาจารย์, วันอังคาร, อำเภอ	บ.	บาท
ต.	ตำบล	ม.	มหาวิทยาลัย, มัธยม, เมตร, หมู่บ้าน
จ.	จังหวัด, วันจันทร์	น.	ทิศเหนือ, นาฬิกา
ถ.	ถนน	จ.ม.	จดหมาย
ม.ค.	มกราคม	รพ.	โรงพยาบาล
ก.พ.	กุมภาพันธ์	รร.	โรงเรียน, โรงแรม
มี.ค.	มีนาคม	สต.	สตางค์
เม.ย.	เมษายน	ด.ช.	เด็กชาย
พ.ค.	พฤษภาคม	ด.ญ.	เด็กหญิง
มิ.ย.	มิถุนายน	น.ส.	นางสาว
ก.ค.	กรกฎาคม	พญ.	แพทย์หญิง

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ส.ค.	สิงหาคม	กรม.	คณะรัฐมนตรี
ก.ย.	กันยายน	ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ต.ค.	ตุลาคม	พ.ศ.	พุทธศักราช
พ.ย.	พฤศจิกายน	นสพ.	หนังสือพิมพ์
ธ.ค.	ธันวาคม	ค.ศ.	คริสต์ศักราช
ตร.	ตำรวจ	ผอ.	ผู้อำนวยการ
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ตร.ว	ตารางวา
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	ตร.ม.	ตารางเมตร
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	กกต.	คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ผวจ.	ผู้ว่าราชการจังหวัด	พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
รร.จปร.	โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า	ว/ด/ป , ว.ด.ป.	วัน เดือน ปี
ส.ค.ส.	ส่งความสุข	ทูลเกล้าฯ	ทูลเกล้าทูลกระหม่อม
โปรดเกล้าฯ	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม	น้อมเกล้าฯ	น้อมเกล้าน้อมกระหม่อม

ใบงานที่ ๐๓ ใช้ถูก อ่านถูก

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ จับคู่ชื่อกับเครื่องหมายวรรคตอนให้ตรงกัน โดยเติมตัวอักษรหน้าหัวข้อ

_____ ๑. ”
_____ ๒. _____
_____ ๓. .
_____ ๔. ()
_____ ๕. “ ”
_____ ๖. ,
_____ ๗. ?
_____ ๘. !
_____ ๙. -
_____ ๑๐. =

ก. มหัพภาค ใช้เขียนข้างหลังตัวอักษรย่อ ตัวเลข
ข. นขลิขิต ใช้กำกับตัวเลข ตัวหนังสือ หรือข้อความที่กันไว้เป็นพิเศษ
ค. อัญประกาศ ใช้เขียนคร่อมข้อความที่ต้องการให้สังเกตหรือคำสนทนา
ง. สัญประกาศ ใช้ขีดใต้ข้อความที่เห็นว่า สำคัญเพื่อให้สังเกตเป็นพิเศษ
จ. บุพสัญลักษณ์ ใช้แทนคำในบรรทัดบนที่อยู่ตรงกัน
ฉ. ยัติภังค์ ใช้เขียนระหว่างคำที่เขียนแยกพยางค์กัน
ช. จุลภาค ใช้คั่นคำหลาย ๆ คำ ที่เรียงติดกันไป
ซ. เสมอภาค ใช้เขียนคั่นกลาง เพื่อแสดงความข้างหน้ากับข้างหลังว่ามีส่วนเท่ากัน
ฌ. ปรศนี ใช้เขียนไว้หลังข้อความที่เป็นคำถาม
ญ. อัศเจรีย์ ใช้เขียนไว้หลังคำอุทาน

ตอนที่ ๒ อ่านวันเดือนปีแบบไทยต่อไปนี้

๓ ๑ ๔ ๙
๑๒ ๔ ๑ ๑
๗ ๑ ๑๒ ๑๔
๑ ๑ ๑ ๖
๕ ๑ ๒ ๒
๑๕ ๖ ๑ ๘

อ่านว่า
อ่านว่า
อ่านว่า
อ่านว่า
อ่านว่า
อ่านว่า

วันอังคาร เดือนสี่ แรมเก้าค่ำ

ตอนที่ ๓ เขียนคำเต็มของอักษรย่อจากประโยคต่อไปนี้

๑. แม่ให้ฉันไปซื้อน้ำตาลทราย ๒ กก.

.....

๒. ชม.วิทยาศาสตร์วันนี้ ครูจะให้นักเรียนเข้าห้องสมุด

.....

๓. พี่ชายของฉันเรียนที่ รร. จ.ป.ร. จ.นครนายก

.....

๔. ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับ ค.ศ. ๒๐๑๓

.....

๕. ครม. ชุดนี้ตั้งใจทำงานเพื่อความเจริญของบ้านเมือง

.....

๖. นายพลุกบ้านสองชั้นในพื้นที่ ๗๘ ตร.ว.

.....

๗. คุณพ่อของเขาทำงานที่ อบต. ทำช่าง

.....

๘. เราขับรถเลยป้อม ตร.ทล. มาแล้ว

.....

ใบความรู้ การอ่านอักษรนำ

การอ่านคำที่มีอักษรสูงนำ เช่น

ขณะ	ชนบ	ชนม	ขนาด
เฉลียว	ฉลาด	โฉน	ฉงน
ถล่ำ	ถวาย	ถนัด	ถลน
สนาน	สลับ	สนอง	สมอง

การอ่านคำที่มีอักษรกลางนำ เช่น

ตวาด	จมูก	จريت	จรัส
ตนู	ตวัด	ตลก	ตลาด
อร่าม	อร่อย	อเนก	อนาถ
ตลอด	ตวาด	จรวด	จريت

ข้อสังเกตคำที่มีอักษรสูงนำและคำที่มีอักษรกลางนำ

๑. คำข้างต้น พยางค์ ๑ ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าประสมกับสระอะ (ออกเสียง อะ เพียงครึ่งเสียง) พยางค์ที่ ๒ ออกเสียงพยัญชนะตัวที่ ๒ ประสมกับสระและพยัญชนะสะกดตามที่ปรากฏ โดยออกเสียงวรรณยุกต์ตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า คล้ายมี **ห** นำ

๒. คำอักษรนำซึ่งพยัญชนะตัวหน้า เป็นอักษรสูง หรือเป็นอักษรกลางนำ **พยัญชนะตัวหลัง** เป็นอักษรต่ำเดี่ยว คือ **ง ฦ ฦ ม ย ร ล ว** และออกเสียงพยางค์ที่ ๒ คล้ายมี **ห** นำ เช่น

ผลิต	อ่านว่า	ผละ - หลิต	ฝรั้ง	อ่านว่า	ฝะ - หลรั้ง
เศวด	อ่านว่า	สะ - หลเวด	สยาม	อ่านว่า	สะ - หลยาม
สัวส์ดี	อ่านว่า	สะ - หลหวัด	กนก	อ่านว่า	กะ - หลนก
ตวาด	อ่านว่า	ตะ - หลวาด	จมูก	อ่านว่า	จะ - หลมูก
อร่อย	อ่านว่า	อะ - หลร่อย	จريت	อ่านว่า	จะ - หลริด

คำบางคำแม้มีลักษณะเช่น ข้อ ๑ และข้อ ๒ แต่ไม่นิยมอ่านพยางค์ที่ ๒ เหมือนมี **ห** นำ

ขนิษฐา	ขะ - นิด - ถา	ขมา	ขะ - มา
ศรัณยู	สะ - รัน - ยู	สมัญญา	สะ - มั่น - ยา
สมาทาน	สะ - มา - ทาน	สมาธิ	สะ - มา - ทิ
กนิษฐา	กะ - นิด - ถา	อนัตตา	อะ - นัต - ตา

คำที่มี **ห** นำ

หยมหิม	หนักหนา	หรุหรา	หญิงใหญ่
แหงนหงาย	หลังไหล่	ห้วนไหว	หมักหมม

คำที่มีพยัญชนะต้นเป็น **ห** นำพยัญชนะตัวหลัง คือ **ง ญ น ม ย ร ล ว**
ไม่ออกเสียงตัว **ห** แต่ออกเสียงพยัญชนะตัวหลังให้มีเสียงวรรณยุกต์ตามตัว **ห**

คำที่มี **อ** นำ

อย่า	อยู่อย่างอยากได้	ของเขา
อยู่	อย่างคนตัวเบา	สุขล้ำ
อย่าง	อยากอยู่อย่าเอา	แต่ได้
อยาก	อยู่อย่างอย่า	เหล่านี้
	อย่า	อ นำ

คำที่มีพยัญชนะตัวหน้าเป็น **อ** นำ **ย** ไม่ออกเสียง **อ** แต่เสียงวรรณยุกต์ของพยางค์
ออกเสียงตามพยัญชนะ **อ** มี ๔ คำ ได้แก่ **อย่า อยู่ อย่าง อยาก**

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ใบงานที่ ๐๔ อ่าน คิด เขียนอักษรนำ

คำชี้แจง เขียนคำใหม่จากคำอ่านที่กำหนดให้

สะ - หนิด =

ขะ - หยัน =

จะ - หมุก =

ขะ - หนม =

ขะ - หนุน =

ขะ - หนาด =

สะ - หนอง =

ตะ - หลาด =

อะ - หร้อย =

ถะ - หนน =

สะ - หมุด =

ขะ - หมิ้น =

สะ - หมัย =

ฉะ - หลาด =

ตะ - หลอด =

สะ - หมุน =

ฉะ - หลอง =

สะ - เหมอ =

อะ - หงุ่น =

กะ - หนก =

ตะ - หลก =

ขะ - หนาน =

ตอนที่ ๒ คัดเลือกคำอักษรนำจากตอนที่ ๑ อย่างน้อย ๕ คำ เขียนเรื่องสั้น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

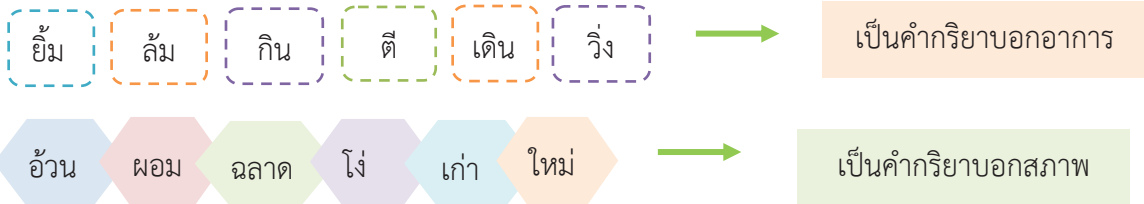
.....

.....

.....

ใบความรู้ คำกริยา

คำกริยา เป็นคำที่บอกอาการ หรือบอกสภาพของคน สัตว์ พืช สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

ภูเขา**กล่ม**เมื่อวานนี้

รถกระบะ**วิ่ง**ล้นหายไป

คำว่า **กล่ม** **วิ่ง** ไม่ต้องมีกรรมตามหลังก็ได้ใจความ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า คำกริยากรรม

คุณยาย**เย็บ**กระตง

ช่าง**สลัก**ภาพ**กล้วย**ให้เป็นลวดลาย

คำว่า เย็บ สลัก ต้องมีกรรม คือ คำ **กระตง** **ภาพกล้วย** (คำที่พิมพ์ตัวเอนหนา) ตามหลังจึงจะได้ใจความสมบูรณ์ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า คำกริยากรรม

เขา**เหมือน**ฉัน

ข้าว**เป็น**อาหารของคนไทย

คำว่า **เหมือน** **เป็น** เป็นคำกริยาที่ต้องมีคำนาม หรือคำสรรพนาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังเสมอ เรียกว่า คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยาประเภทนี้ยังมีอีก นักเรียนควรศึกษาเพิ่มเติม

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบความรู้ คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ คือ คำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือ คำวิเศษณ์ด้วยกัน เพื่อให้
เนื้อความชัดเจนขึ้น คำวิเศษณ์มักอยู่หลังคำที่นำมาขยาย

อ่านและพิจารณา

ประโยค	คำวิเศษณ์	ชนิดของคำวิเศษณ์
๑. พรหมณ์ เต่า เป็นคน เจ้าปัญญา ๒. นักเรียนกำลังสนใจคอมพิวเตอร์ เครื่องใหม่	เต่า เจ้าปัญญา เครื่องใหม่	ขยายคำนาม (พรหมณ์ คน) ขยายคำนาม (คอมพิวเตอร์)
๓. ฉัน เอง เป็นคนทำ ๔. เราไม่อยากจะถึงใคร คนนั้น อีกแล้ว	เอง คนนั้น	ขยายคำสรรพนาม (ฉัน) ขยายคำสรรพนาม (ใคร)
๕. เด็ก ๆ พุดจา ไฟเราะ ๖. ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ มากมาย	ไฟเราะ มากมาย	ขยายคำกริยา (พุดจา) ขยายคำกริยา (มี)
๗. น้ำในคลองเหลือน้อย จริง ๆ ๘. ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ มากมายมหาศาล	จริง ๆ มหาศาล	ขยายคำวิเศษณ์ (น้อย) ขยายคำวิเศษณ์ (มากมาย)

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

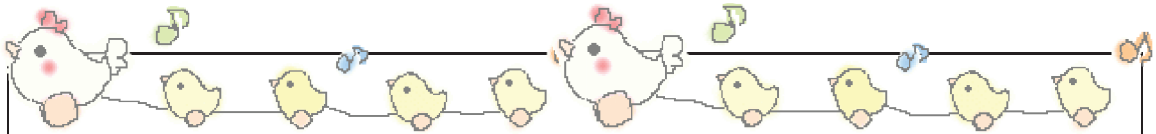
ประโยค(คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นคำวิเศษณ์)	ทำหน้าที่
๑. เสาธงหน้าโรงเรียนสูง ปรี๊ด	ปรี๊ด ขยายกริยา สูง
๒. เครื่องปรับอากาศเงียบ สนิท	สนิท ขยายกริยา เงียบ
๓. น้องฉันทูรูป เก้ง	เก้ง ขยายกริยากรรม วาด
๔. ทุกคนลุกขึ้นยืนตรง อย่างสงบ	อย่างสงบ ขยายกริยา ยืน
๕. แสงสว่างในโรงละครพอเห็น ได้ราง ๆ	ราง ๆ ขยายกริยากรรม เห็น
๖. เราจะจัดคอนเสิร์ตกัน เมื่อไร	เมื่อไร ขยายกริยา (จะ) จัด แสดงคำถาม จะ เป็นคำช่วยกริยา
๗. เพราะเหตุใด วิทยุไม่ชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทย	เพราะเหตุใด ขยายกริยา (ไม่) ชอบชม (แสดงคำถาม) ไม่ เป็นคำช่วยกริยา

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

ใบงาน ๐๕ เพลิดเพลินคำกริยา ธรรมชาติวิเศษณ์

ตอนที่ ๑ อ่านข้อความต่อไปนี้ คัดเลือกคำกริยา เขียนบอกว่าเป็นคำกริยาชนิดใด และแต่งประโยคให้ถูกต้องตามชนิดของคำกริยานั้น อย่างน้อย ๕ ประโยค

ตอนพักเที่ยง หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว เด็ก ๆ ในโรงเรียนต่างมีความสุขบ้างก็เข้าไปห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ บ้างก็วิ่งเล่นกันอย่างสนุกสนาน บางกลุ่มซื้อขนมนั่งรับประทานและพูดคุยกัน เด็กชายสมหวังนักเรียนชั้น ป. ๕ เดินไปพบครูประจำชั้น เพื่อขออนุญาตกลับบ้าน เนื่องจากวันนี้ยายป่วย แม่บอกว่ายายเป็นลม เพราะอากาศร้อนมาก แม่ให้เขาไปตักข้าวต้ม ขณะที่แม่เข็ดตัวให้ยาย จากนั้นเขาป้อนข้าวต้มยาย ยายบอกว่าดีใจที่มีหลานเป็นคนดีมีน้ำใจ สามารถดูแลคนแก่อย่างปู่ ย่า ตา ยายได้ สมหวังบอกว่าเขาจะเป็นคนดีตลอดไป

ตัวอย่าง นั่ง (กริยากรรม) นักเรียนนั่งกันอย่างเป็นระเบียบในห้องประชุม

ตอนที่ ๒ เลือกคำวิเศษณ์ที่กำหนดต่อไปนี้ คนละ ๕ คำ แต่งประโยคตามหน้าที่

หรรษา (ประกอบคำกริยา)

เกลี้ยงเกลา (ประกอบคำนาม)

เกินไป (ประกอบคำวิเศษณ์)

เก่ง (ประกอบคำกริยา)

อรร้อย (ประกอบคำกริยา)

ตื้อบป้อง (ประกอบคำกริยา)

เผ็ด (ประกอบคำนาม)

เหลือเกิน (ประกอบคำวิเศษณ์)

ทุกคน (ประกอบคำสรรพนาม)

เร็ว (ประกอบคำนาม)

แต่งประโยค

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

ใบความรู้ การพูดรายงาน

หลังจากได้ความรู้ ความคิดจากการค้นคว้าและมีการจดบันทึก หรือเขียนรายงานเรียบร้อยแล้ว จึงนำเสนอให้ครูและเพื่อนฟัง มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

๑. เตรียมตัวพูดรายงาน เช่น
-กำหนดหัวข้อที่จะพูด เรียงลำดับ
ความสำคัญเพื่อให้เข้าใจง่าย
-กำหนดสื่อที่ใช้ประกอบ และควร
ทดลองสื่อก่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา
-กำหนดวิธีการนำเสนอ เช่นพูดอย่าง
เดียว พูดโดยใช้สื่อประกอบ แสดง
หรือสาธิตประกอบ ฯลฯ

๒. แบ่งเวลาให้เหมาะสมกับความสำคัญของเรื่อง
มีเวลาสำหรับเกริ่นนำ เสนอเนื้อหาที่เป็น
สาระสำคัญ เสนอข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สรุป
ความรู้ทั้งหมดที่ได้และมีเวลาให้ผู้ฟังซักถาม

๓. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมตามความ
เหมาะสม เช่น การซักถาม การแสดง
ประกอบ การทดลอง ฯลฯ

๔. ใช้ภาษาพูดให้ถูกต้อง ชัดเจน และสุภาพ
พยายามเน้นจุดสำคัญ เพื่อให้ผู้ฟังตื่นตัว
ติดตามและประทับใจ

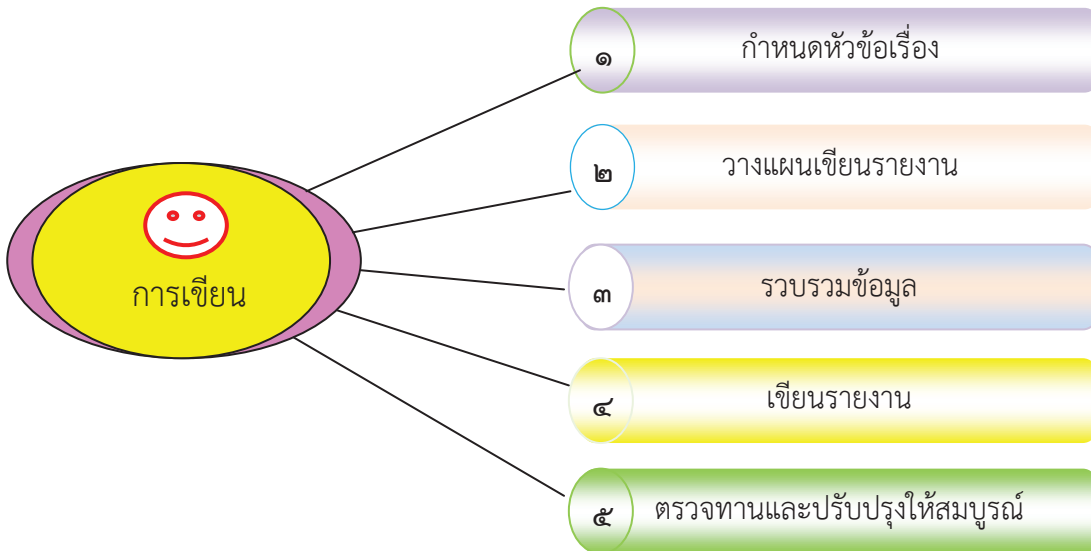
หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบความรู้ การเขียนรายงาน

การเขียนรายงาน เป็นการเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้า ผลการทดลอง หรือผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เสนอต่อครู เพื่อนนักเรียนหรือผู้อื่น เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นหรือให้ผู้อื่นทราบผลการปฏิบัติงานของเรา

การเขียนรายงานที่ดีควรปฏิบัติดังนี้

๑ กำหนดหัวข้อเรื่อง

ควรกำหนดเรื่องให้ผู้รายงานสนใจต้องการจะรู้ หรือคาดว่าคนส่วนใหญ่สนใจ เช่น สารพิษในชีวิตประจำวัน กระจกชนิดนี้มีที่มา ฯลฯ

นอกจากกำหนดหัวข้อเรื่องได้แล้ว ควรกำหนดหัวข้อย่อย ๆ ด้วยเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า เช่น เรื่อง กระจกชนิดนี้มีที่มา

- 😊 ที่มาของกระจก
- 😊 คุณค่าของกระจก
- 😊 การทำกระจก
- 😊 การใช้กระจก

๒ วางแผนเขียนรายงาน

- กำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน เช่น จะเขียนให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ฯลฯ
- กำหนดสถานที่ที่จะไปค้นคว้า เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สถานประกอบการหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ
- กำหนดผู้ร่วมงาน (ถ้าทำงานกลุ่ม) และแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน
- กำหนดวันเขียนรายงาน วันตรวจทาน ปรับปรุง แก้ไข
- กำหนดวันส่ง
 ฯลฯ

๓ รวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ หรือตามหัวข้อย่อยที่กำหนด

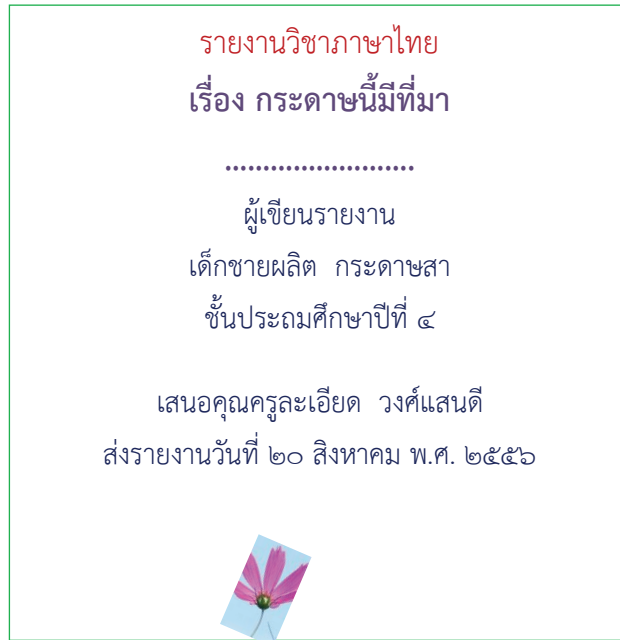
๔ เขียนรายงาน

๔.๑ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเขียนเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเองให้อ่านเข้าใจง่าย ประกอบด้วย ๓ ส่วน มีการลำดับความสำคัญ มีสาระความรู้ มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และมีเหตุผลประกอบ ฯลฯ ข้อสำคัญไม่ควรลอกข้อความจากหนังสืออื่น หรือตัดต่อข้อความจนดูเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง แต่ถ้าจำเป็นต้องลอกข้อความสำคัญ ต้องบอกว่าเป็นมาจากหนังสืออะไร และถือเป็นการยกย่องผู้แต่งเสมอ

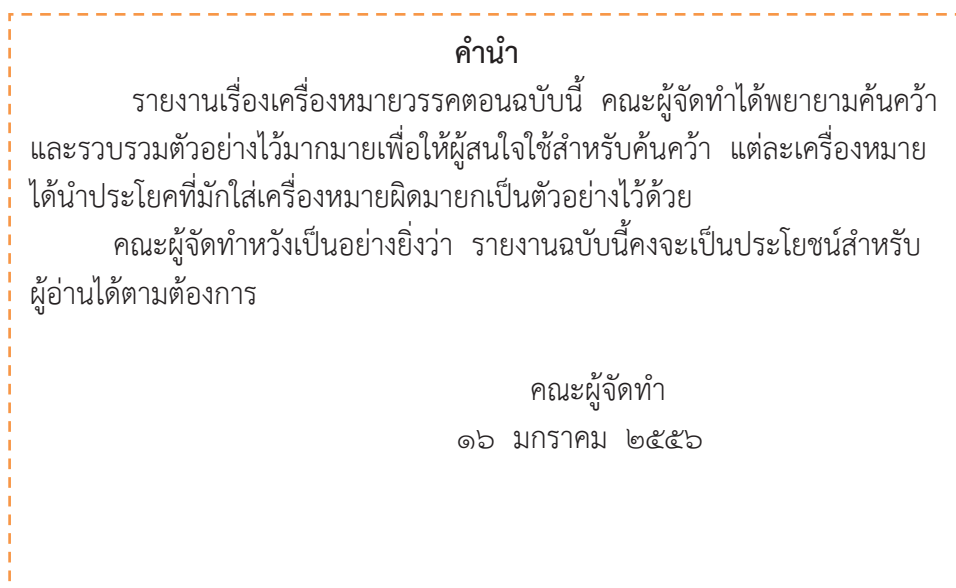
๔.๒ ทำรูปเล่มรายงานให้สมบูรณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

๔.๒.๑ หน้าปก ควรมีรายละเอียดดังตัวอย่าง ดังตัวอย่าง

๔.๒.๒ คำนำ การเขียนคำนำอาจกล่าวถึงสาระต่าง ๆ เช่น ที่มา จุดประสงค์ของการเขียนรายงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน ผู้มีอุปการคุณ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากรายงาน ฯลฯ

ตัวอย่างการเขียนคำนำ

๔.๒.๓ สารบัญระบุเรื่องแต่ละเรื่องที่เสนอและเลขหน้าของเรื่องนั้น ๆ
ตัวอย่างสารบัญ

สารบัญ	
คำนำ	หน้า
การใช้เครื่องหมายวรรคตอน	๑
เครื่องหมายจุลภาค	๓
เครื่องหมายมหัพภาค	๔
เครื่องหมายปรัศนี	๖
เครื่องหมายอัศเจรีย์	๗
เครื่องหมายนลิขิต	๘
เครื่องหมายอัญประกาศ	๑๐
บรรณานุกรม	๑๑

๔.๒.๔ เนื้อเรื่อง คือส่วนที่คั่นคว่ำเรื่องมาเรียบเรียง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ตามข้อ ๔.๑

๔.๒.๕ รายชื่อหนังสือที่ใช้คั่นคว่ำ หรือบรรณานุกรม มีวิธีเขียนดังตัวอย่าง

บรรณานุกรม	
กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑	
วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษา เพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำ คุรุสภา, ๒๕๕๕.	

๕. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

นำรายงานมาตรวจทานอีกครั้ง พิจารณาความต่อเนื่องและตรวจการเขียนตัวสะกดการันต์
แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบงานที่ ๐๖ การเขียนรายงาน

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

แบ่งกลุ่มนักเรียนคละชั้น ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ทำรายงานเรื่องคำกริยา

กลุ่มที่ ๒ ทำรายงานเรื่องคำวิเศษณ์

แต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. บอกคำเต็มของอักษรย่อจากประโยคต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

- ๑.๑ ชม.วิทยาศาสตร์ ครูจะให้นักเรียนเข้าห้องสมุด คำเต็มคือ.....
- ๑.๒ นายชายปลูกบ้านสองชั้นในพื้นที่ ๑๐๐ ตร.ว. คำเต็มคือ.....
- ๑.๓ คุณพ่อทำงานที่อบต.ท่าทราย คำเต็มคือ.....
- ๑.๔ บ้านของเขาอยู่ จ.นครนายก คำเต็มคือ.....

๒. อ่านวันเดือนปีแบบไทยให้ถูกต้อง

- ๒.๑

๑๒
๔ ๖ ๑๐

 อ่านว่า.....
- ๒.๒

๕ ๖ ๒
๒

 อ่านว่า.....

๓. เขียนคำอักษรนำจากคำอ่านต่อไปนี้

- ๓.๑ สะ - เหมอ เขียนว่า.....
- ๓.๒ กะ - หนก เขียนว่า.....
- ๓.๓ ขะ - หยัน เขียนว่า.....
- ๓.๔ จะ - หมุก เขียนว่า.....

๔. เขียนคำวิเศษณ์ลงในประโยคให้ถูกต้อง

- ๔.๑ นื่องนอน.....จึงตื่น.....
- ๔.๒ ดอกราตรีส่งกลิ่น.....ในเวลา.....

๕. เลือกคำวิเศษณ์มาแต่งประโยค ๒ ประโยค

เก่ง

เผ็ด

เร็ว

มากมาย

- ๕.๑ ประโยค.....
- ๕.๒ ประโยค.....

๖. เขียนขั้นตอนการพูดรายงาน

.....

.....

๗. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คิดได้ก็สายแล้ว

ครั้งหนึ่งมีพ่อค้า	จูงม้าลาไปค้าขาย
บรรจุกองมากมาย	บรรทุกไว้หลังม้าลา
เดินทางต่างหัวเมือง	เดินต่อเนื่องตามมรรคา
แต่หนุ่มจนชรา	ยังยึดอาชีพดั้งเดิม
วันหนึ่งซื้อสินค้า	บรรทุกมากมายเพิ่มเติม
หลังลาน้ำหนักเพิ่ม	เริ่มอ่อนล้าเดินช้าลง
ก้าวขาเดินไม่มัน	แข่งขาสันไม่มันคง
เรี่ยวแรงเริ่มถอยลง	มีอาจตรงขึ้นร่างกาย
จึงเอ่ยเอื่อนวจา	ว่าพ่อม้าเพื่อนสหาย
ฉันมีอาจทรงกาย	เรี่ยวแรงหายมลายไป
ช่วยด้วยเถิดเพื่อนรัก	พ้านักก็มีได้
ช่วยถ่วงสินค้าไว้	บนหลังเพื่อนเพื่อผ่อนแรง
ม้าฟังแล้วได้ยิน	นึกดูหมิ่นคิดแอบแฝง
ช่วยโยให้หนักแรง	จึงทำแก้งไม่ได้ยิน
ลาร้องขอวิงวอน	ช่วยฉันก่อนอย่าติฉิน
ก่อนที่ฉันจะสิ้น	ล้มกลางดินสิ้นกำลัง
ม้าเดินห่างไปไกล	เปื้อนเหลือใจไม่ยอมฟัง
เสียงลาล้มเสียงดัง	พ่อค้าจึงให้หยุดเดิน
นำของและหนังลา	ใส่หลังม้าบรรทุกเกิน
เวรกรรมมาเผชิญ	จำใจเดินเผชิญกรรม
เพราะความเห็นแก่ตัว	จิตเมามัวมาหนุนนำ
ใจไม่ใส่ระกำ	จึงขอกซ่าน้ำตาริน
หวนคิดถึงเพื่อนลา	เป็นเพื่อม้ามาอาจินต์
ชีวามาสูญเสีย	ดับแต่ดินเพราะใจดำ
ถ้าช่วยตามร้องขอ	เพื่อนคงพอมีแรงค้า
เพราะเราใจจืดดำ	ทำให้เพื่อนต้องวางวาย
จึงต้องทรมาณ	ฝืนสังขารและร่างกาย
บรรทุกของมากมาย	มาคิดได้ก็สายแล้ว

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวละคร

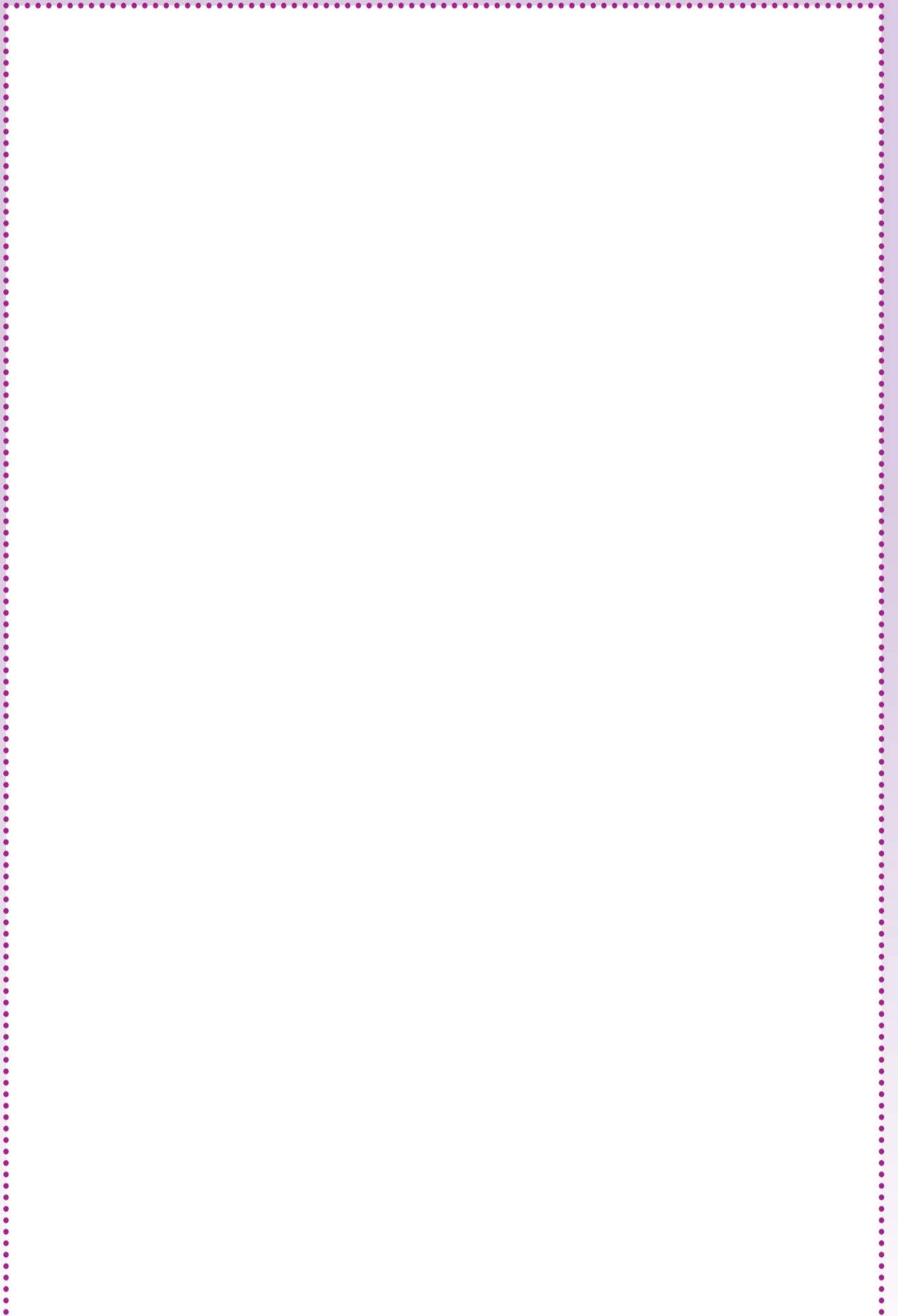
สถานที่

ผลของเหตุการณ์

ข้อคิดที่ได้รับ

เหตุการณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔
การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดมีคำสรรพนามถาม

- ก. คำถามและคำตอบต้องสัมพันธ์กัน
- ข. อะไรๆ ก็เกิดขึ้นได้เสมอไม่ควรประมาท
- ค. ใครใคร่ก็ต้องการมีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งนั้น
- ง. การปลูกพืชผักสวนครัวควรใช้ปุ๋ยชนิดใดจึงจะปลอดภัย

๒. ประโยคใดใช้คำเชื่อมถูกต้องที่สุด

- ก. เงินทองเป็นของหายาก
- ข. ผมชอบอ่านหนังสือบ้างเป็นบางครั้ง
- ค. เธอไม่ชอบออกไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด
- ง. พี่สาวและน้องชายชอบเรียนวิชาศิลปะ

๓. “ แสวงหาผลประโยชน์โดยตัวเองไม่ลงทุน ” ตรงกับสำนวนข้อใด

- ก. จับปูใส่กระดัง
- ข. จับแพะชนแกะ
- ค. จับเสือมือเปล่า
- ง. จับปลาสองมือ

๔. “ จับได้ในขณะทำความผิด ” ตรงกับสำนวนใด

- ก. สู้จนยับตา
- ข. คาหนังคาเขา
- ค. สู้จนจนตรอก
- ง. คาบลูกคาบดอก

๕. ในการเขียนจดหมายต้องระวังเรื่องใดมากที่สุด

- ก. การเขียน วัน เดือน ปี
- ข. การใช้ภาษาให้สุภาพ
- ค. การใช้ช่องจดหมายให้ถูกขนาด
- ง. การผนึกดวงตราไปรษณียากร

๖. จดหมายลาครูจะไม่สมบูรณ์ถ้าขาดส่วนใด

ก. วันที่ลา

ข. สาเหตุที่ลา

ค. สถานที่เขียน

ง. คำรับรองจากผู้ปกครอง

๗. ข้อใดใช้คำบุรุษสรรพนามไม่ถูกต้อง

ก. พวกเขาเป็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่ใกล้ชิดคนมาก

ข. คุณพ่อคุณแม่ที่ท่านรักและห่วงใยลูกๆ เสมอ

ค. เธอเป็นผู้หญิงที่สวยงามและเก่งจึงมีคนชื่นชมมาก

ง. ประชาชนนับถือหลวงพ่อบุญเพราะท่านอยู่ในพระธรรมวินัย

๘. ประโยคใดใช้คำกริยากรรม ได้ถูกต้องที่สุด

ก. นักเรียนอ่านทุกวันจนคล่องแคล่วและเก่งขึ้น

ข. ฝนตกมากในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ค. นักกีฬาทุกคนต้องเล่นกีฬาอย่างมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ง. แผ่นดินไทยเป็นแผ่นดินทองในน้ำมีปลาในนามีข้าว

๙. ข้อใดใช้คำที่มีความหมายเชิงอุปมา

ก. ทางแคบเดินจะหลีกกันไม่พ้น

ข. กางเกงเธอคับจนตะเข็บปริแล้ว

ค. ซอยนี้แคบคงกลับรถไม่สะดวก

ง. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้คนใจคอคับแคบ

๑๐. ข้อใดเป็นคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

ก. บ้านฉันอยู่ใกล้โรงเรียน

ข. หนังสือเล่มนี้เป็นของฉัน

ค. รถคันนั้นวิ่งเร็วกว่ารถคันนี้

ง. สวนน้ำเป็นสวนสาธารณะสำหรับประชาชน

.....

ใบความรู้ สำนวนโวหารในภาษาไทย

สำนวนโวหารในภาษาไทย แบ่งออกเป็น ๕ แบบ คือ

๑. บรรยายโวหาร คือ การอธิบาย
๒. พรรณนาโวหาร คือ ทำให้เห็นภาพ
๓. เทศนาโวหาร คือ การสั่งสอน
๔. สาธกโวหาร คือ การยกตัวอย่าง
๕. อุปมาโวหาร คือ การเปรียบเทียบ

๑. บรรยายโวหาร

คือการเล่าเรื่องหรืออธิบายเรื่องราวต่างๆตามลำดับเหตุการณ์ เขียนตรงไปตรงมา รวบรัด ได้แก่ การเขียนอธิบายประเภทต่างๆ เช่น บทความ การเขียนเล่าเรื่อง บันทึก ข่าว เป็นต้น

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

“พ่อเดินเข้าหากอไผ่ป่า เลือกตัดลำเท่าขามาสองปล้อง ทำเป็นกระบोक คัดเด็ดดอกไม้ใหญ่ ไปล้างในลำห้วยจนสะอาด บรรจุลงในกระบोकไม้ไผ่จนแน่น ไม่ต้องใส่น้ำ เติมเกลือและเติมน้ำพริกลงไปพอเหมาะ ก่อไฟเผากระบोकไม้ไผ่นั้น ไม่นานนักก็เห็นน้ำออกมาเดือดปุดๆ”

๒. พรรณนาโวหาร

มุ่งให้ความแจ่มแจ้ง ละเอียดลอบ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ซาบซึ้งเพลิดเพลินไปกับข้อความนั้น การเขียนพรรณนาโวหารจึงยาวกว่าบรรยายโวหารมาก มุ่งให้ภาพ และอารมณ์ จึงมักใช้การเล่นคำ เล่นเสียง ให้ภาพพจน์ เติมด้วยสำนวนโวหารที่ไพเราะ อ่านได้รสชาติ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

“วันเพ็ญ พระจันทร์สีนวลจรัสแสงอยู่วงศ์มีสีขาว น้ำขึ้นเต็มฝั่ง นิ่งไม่กระดุกกระดิก แต่เป็นเงาแวววาวเหมือนถาดเงินใบใหญ่ที่ขัดมัน ทางฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาตอหนึ่ง มีต้นลำพูต้นใหญ่”

๓. เทศนาโวหาร

คือโวหารที่ผู้เขียนมุ่งจะสั่งสอนคุณธรรมหรือจรรยาโลงใจผู้อ่าน หรือปลุกใจ จูงใจให้ผู้อ่าน คล้อยตาม

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ทำอะไรก็อย่าทำด้วยความอยากมีอยากเป็น อยากได้นั้นอยากได้นี้ แต่เราทำไปตามหน้าที่ของเรา เรามีหน้าที่อะไรก็ทำหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ ให้เรียบร้อย ไม่ต้องมีความอยากจะได้ อยากจะเป็นก็ได้ ทำเพราะสำนึกในหน้าที่ มันเป็นเหตุให้กระตุ้นเตือนให้กระทำ เพราะความสำนึกว่าเราเกิดเพื่อหน้าที่ หรือคำพูดที่เคยพูดบ่อยๆ ว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

๔. สารกโวหาร

คือโวหารที่มุ่งให้ความชัดเจน โดยการยกตัวอย่างเพื่ออธิบายหรือสนับสนุนความคิดเห็น ใ้หนักแน่น น่าเชื่อถือ

ตัวอย่างสารกโวหาร

โยคีเทศนาทหารทัพลังกาและเมืองผลึกในเรื่องพระอภัยมณี

คือรูปรสกลืนเสียงไม่เที่ยงแท้

ย่อมเฒ่าแก่เกิดโรคโศกสงสาร

ความตายหนึ่งพึงให้เห็นเป็นประธาน

หวังนิพพานพ้นทุกข์สนุกสบาย

ซึ่งบ้านเมืองเคื่องเข็ญถึงเช่นนี้

เพราะโลกีย์ตัณหาพาฉิบหาย

อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย

จะตกอบายภูมิขุมนรก

๕. อุปมาโวหาร

คือโวหารเปรียบเทียบ โดยยกตัวอย่าง สิ่งที่คล้ายคลึงกันมาเปรียบเพื่อให้เกิดความชัดเจน ด้านความหมายด้านภาพและเกิดอารมณ์ ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น อุปมาโวหารมักจะปรากฏพร้อมกับ พรรณานาโวหารเสมอ

ก. เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันสองสิ่ง มักมีคำว่า เหมือน ดุจ คล้าย เป็นตัวเชื่อม คำอุปมาอุปไมยให้สอดคล้องกัน เช่น ตีใจเหมือนได้แก้ว

ข. เปรียบเทียบโดยการโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปยังสิ่งหนึ่ง เป็นการเปรียบโดยนัย ต้องอาศัยการตีความประกอบ เช่น ครูเหมือนเรือจ้าง ชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ

ค. เปรียบเทียบโดยการซ้ำคำ เช่น จะมารักเหากว่าผม จะมารักลมกว่าน้ำ
จะมารักถ้ำกว่าเรือน จะมารักเดือนยิ่งกว่าตะวัน จะมารักตัวออกเต๋ายิ่งกว่า

ง. เปรียบเทียบโดยการยกตัวอย่างประกอบ เช่น พระราชา ๑ หญิง ๑ ไม่เลื่อย ๑
ยอมรักผู้คนและสิ่งที่อยู่ใกล้ๆ

จ. เปรียบความขัดแย้งหรือเปรียบสิ่งที่อยู่ตรงกันข้าม เช่น น้ำกับไฟ รักยาว
ให้สั้น รักสั้นให้ต่อ

ฉ. เปรียบเทียบโดยใช้ชื่อเทียบเคียง เช่น ปากกามีอำนาจกว่าคมดาบ
จากเปลไปถึงหลุมฝังศพ

<https://www.facebook.com>

ใบความรู้ สำนวนที่เกิดขึ้นใหม่

สำนวนที่เกิดขึ้นใหม่

๑. สำนวนที่เกิดจากวงการสื่อมวลชน เช่น ไปไม่ถึงดวงดาว (ไม่สำเร็จ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คิดไว้) มองต่างมุม (แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป) เป็นต้น
๒. สำนวนที่เกิดจากวงการเมือง เช่น โปรงไส้ (ชัดเจน ไม่มีลับลมคนใน) นี้อตหลุด (ยังไม่อยู่พูดโพล่งออกมา หรือแสดงอารมณ์อย่างไม่สมควร) เป็นต้น
๓. สำนวนที่เกิดจากวงการโฆษณา เช่น ภาษาดอกไม้ (คำพูดที่ไพเราะ รื่นหูพูดไปทางที่ดี) มีระดับ (คุณภาพดีมีมาตรฐานสูง) เป็นต้น
๔. สำนวนที่เกิดจากวงการบันเทิง เช่น แจ้งเกิด (เริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักหรือเป็นที่ยอมรับในวงการนั้น ๆ) คู่กัด (คู่ที่ไม่ถูกกัน) เป็นต้น
๕. สำนวนที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ เช่น แกะดำ (back sheep หมายถึง คนชั่วในกลุ่มคนดี)แขวนอยู่บนเส้นด้าย (hang by a thread หมายถึง ตกอยู่ในสถานการณ์ที่หมิ่นเหม่ต่ออันตราย) สลื่นเหมือนปลาไหล (slippery as eel หมายถึง (คน) ที่เชื่อถือได้ยาก เพราะเป็นคนตลปตะแลง พลิกแพลงกลับกลอก หรือหลบเลี่ยงไปมาได้คล่องแคล่ว) ล้างมือ (wash one's hand of หมายถึง ปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้อง หรือรับผิดชอบหรือเลิกเกี่ยวข้อง) สร้างวิมานในอากาศ (build castles in the air หมายถึง ผันหรือหวังในสิ่งที่ไม่สามารถจะเป็นความจริงได้)
๖. สำนวนเกิดใหม่ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน
 - สำนวนสร้างใหม่ เช่น ขบเหลี่ยม (ไม่ลงรอยกันขัดกันหักล้างกัน) ไทยเหลือง (พระที่ประพฤติตน ไม่เหมาะสม)
 - สำนวนดัดแปลง เช่น กิ่งก่าฟาดหาง (อาการตะเซเพื่อทำร้ายฝ่ายตรงข้ามดัดแปลงจากชื่อท่ามวยไทยจรเข้ฟาดหาง) นักกินเมือง (นักการเมืองที่มุ่งแต่จะหาประโยชน์เข้าตัวเอง ดัดแปลงจากคำว่านักการเมือง)

- **สำนวนที่เปลี่ยนบริบทการใช้** เช่น ชิงสุกก่อนห่าม (ตกรอบไปก่อนเวลาอันสมควร ปรกติใช้กับการที่หนุ่มสาวลักลอบได้เสียกันก่อนแต่งงาน แต่นำมาใช้ในบริบทใหม่ทางการกีฬา) อุ้ม (ลักพาตัวไป เพื่อนำไปฆ่าเปลี่ยนความหมายจากเดิมที่หมายถึง โอบ ยกขึ้นหรือให้ความอุปถัมภ์ช่วยเหลือ)

- **สำนวนที่มาจากภาษาต่างประเทศ** เช่น ฮั้ว (สมยอมกันในการประมุลงานโดยบริษัทหนึ่งจะนัดบริษัทอื่น ๆ ที่สนใจในการประมุลงานใดงานหนึ่งมาตกลงกันบริษัทนั้นจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้บริษัทอื่น ๆ เพื่อให้บริษัทเหล่านั้นหลีกทางให้บริษัทตนเป็นผู้ประมุลงานได้จากคำว่าฮั้ว ในภาษาจีน)

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ , บาหยัน อิมสำราญ

ใบงานที่ ๐๑
การอ่านออกเสียง

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านออกเสียงบทร้อยกรองสำนวนโวหาร แล้วเขียนอธิบายความเป็นร้อยแก้ว

อุปมาโวหารเป็นการเล่า
สุภาชิตคำคมมาเปรียบเปรย
ว่ารักยาวให้บั่นสั้นให้ต่อ
น้ำฟุ้งเรือเสื่อฟุ้งป่าพงไพร

แล้วหยิบเอาสำนวนมาเฉลย
แล้วเอื้อนเอ่ยกล่าวอ้างหวังเตือนใจ
เด็กเหลือขอใครหรืออยากปราศรัย
เหมือนลูกไม้ยามหล่นไม่พังกอ

สมนึก ธนาการ

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึง

.....

.....

เทศนาโวหารการสั่งสอน
ยกเหตุผลมาพรั้งยาให้พอ
ชี้ถูกผิดให้คิดให้วิเคราะห์
คอยเข้มงวดกวาดขันถึงเมียนตี

ชี้แนะก่อนมิใช่ให้เหลือขอ
อย่างนะพ่อลูกอย่าด้วยปราณี
เพื่อบ่มเพาะให้หยิ่งเรื่องศักดิ์ศรี
ให้รู้ดีรู้ชั่วรู้ตัวตน

สมนึก ธนาการ

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึง

.....

.....

ตอนที่ ๒ อ่านสำนวนโวหาร แล้วเติมประเภทของโวหารตามกลวิธีในการเขียน

สำนวนโวหารประเภท

“รับประทานกันไปพลางปรึกษากันพลาง ถึงกระนั้นวิชัยก็มีเวลาพินิจดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่เห็นได้โดยง่ายและสะดุดเพราะดูได้เต็มตา คือลำแขนซ้ายที่แท้จริงรับน้ำหนักตัวอยู่นั้นขาวผ่องทั้งกลมและเรียวอ่อน มือขวาจับช้อนตักอาหารมีผิวละเอียดขาวเช่นกันกับแขน ประกอบด้วยหลังมืออวบนูน นิ้วเล็กเรียว หลังเล็บมีสีดั่งกลีบบัวหลวงเมื่อแรกบาน ปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน”

ดอกไม้สด

สำนวนโวหารประเภท

“ฉันยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่างจึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันไป น้ำในลำธารใสจนเห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาว่ายเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะอาศัยได้ร่มใบของฉันนอนหลับอย่างมีความสุข”

ไมตรี ลิมปิชาติ

สำนวนโวหารประเภท

“ศิลปินหรือผู้สร้างศิลปะก็คือหน่วยหนึ่งของสังคม ที่สำคัญได้แก่กลไกทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ การต่อสู้กับอิทธิพลดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เป็นต้นว่าศิลปินและนักเขียนมีขอบข่าย แห่งเสรีภาพได้แค่ไหน เมื่อผู้ผลิตงานศิลปะจำเป็นต้องยังชีพจากผลงานของเขาด้วย เขาก็จะมีทางแก้ปัญหาปากท้องของตัวเองอย่างไร โดยเฉพาะในสังคมแบบทุนนิยม”

ณรงค์ จันทน์เรือง

สำนวนโวหารประเภท

“รูปร่างงามหาตำหนิมิได้ ผมดำราวกับแมลงผึ้ง หน้าเปล่งปลั่งดั่งดวงจันทร์ เนตรประหนึ่งตากวาง จมูกม้วน คอหงาย ฟันเทียบไข่มุก ริมฝีปากเพียงผลตำลึงสุก เสียงหวาน ปานนกโกกิลลา ขาคือล่ำกล้วย เอวเหมาะเจาะไม่อ้วนเกิน เวลาเดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอ ช่างทรง เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางตำหนิขัดข้องมิได้เลย”

เสถียรโกเศศ

สำนวนโวหารประเภท

“ถ้าเธอไม่ยอมอยู่กับฉันจริงจังจริง ยินยอมทุกอย่าง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลาหน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชาวนาคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจอภูเท่างำลั้งใกล้ตายสงสาร จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใยและคอยให้ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย เผื่อคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชาวนาผู้ใจดี ด้วยความที่เขาไวใจ นำเสียดายกลับต้องตายด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริง ว่ามีบางสิ่งไม่ควรไวใจอะไรบางอย่างที่ทำได้ซั๊กแค่นั้น ไม่เชื่อ ไม่รัก ไม่จริง”

สีฟ้า

สำนวนโวหารประเภท

“...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางการออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำนวนโวหารประเภท

ใบงานที่ ๐๒
การอ่านออกเสียง

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านออกเสียงสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่

สำนวนที่เกิดขึ้นใหม่

๑. สำนวนที่เกิดจากวงการสื่อมวลชน เช่น ไปไม่ถึงดวงดาว มองต่างมุม
๒. สำนวนที่เกิดจากวงการเมือง เช่น โปรงใส นี้อทหลุด
๓. สำนวนที่เกิดจากวงการโฆษณา เช่น ภาษาดอกไม้ มีระดับ
๔. สำนวนที่เกิดจากวงการบันเทิง เช่น แจ้งเกิด คู่กัด
๕. สำนวนที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ เช่น แกะดำ แขนงอยู่บนเส้นด้าย
๖. สำนวนเกิดใหม่ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน
 - สำนวนสร้างใหม่ เช่น ขบเหลี่ยม ไทยเหลือง
 - สำนวนดัดแปลง เช่น กิ่งก่าฟาดหาง นักกินเมือง
 - สำนวนที่เปลี่ยนบริบทการใช้ เช่น ชิงสุกก่อนห้าม อุ่ม
 - สำนวนที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น ฮิ้ว

ตอนที่ ๒ จับคู่สำนวนและความหมายโดยนำตัวอักษร ก - ญ มาวางไว้หน้าข้อ ๑ - ๑๐

ตัวอักษร	ข้อ	สำนวน	ตัวอักษร	ความหมาย
	๑	โปร่งใส	ก	ไม่ลงรอยกันขัดกันหักล้างกัน
	๒	น้อตหลุด	ข	แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป
	๓	ขบเหลี่ยม	ค	อาการตะเพื่อทำร้ายฝ่ายตรงข้าม
	๔	แกะดำ	ง	ชัดเจน ไม่มีลับลมคนใน
	๕	มีระดับ	จ	ยังไม่อยู่พูดโพล่งออกมาหรือแสดงอารมณ์ที่ไม่สมควร
	๖	มองต่างมุม	ฉ	คำพูดที่ไพเราะ รื่นหูพูดไปทางที่ดี
	๗	กึ่งกำพาดหาง	ช	ลักพาตัวไป เพื่อนำไปฆ่า
	๘	อ้อม	ซ	คนชั่วในกลุ่มคนดี
	๙	แจ้งเกิด	ฅ	คุณภาพดีมีมาตรฐานสูง
	๑๐	ภาษาดอกไม้	ญ	เริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักหรือเป็นที่ยอมรับในวงการนั้นๆ

ใบงานที่ ๐๓
การคัดลายมือ

คำชี้แจง อ่านออกเสียงบทร้อยกรองสำนวนโวหาร แล้วคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด ๑ จบ

อุปมาโวหารเป็นการเล่า	แล้วหยิบเอาสำนวนมาเฉลย
สุภาชิตคำคมมาเปรียบเปรย	แล้วเอื้อนเอ่ยกล่าวอ้างหวังเตือนใจ
ว่ารักยาวให้บั่นสั้นให้ต่อ	เด็กเหลือขอใครหรืออยากปราศรัย
น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่าพงไพร	เหมือนลูกไม้ยามหล่นไม่พังกอ
เทศนาโวหารการสั่งสอน	ชี้แนะก่อนมิใช่ให้เหลือขอ
ยกเหตุผลมาพรั้งย้ำให้พอ	อย่านะพ่อลูกอย่าด้วยปรานี
ชี้ถูกผิดให้คิดให้วิเคราะห์	เพื่อบ่มเพาะให้หยิ่งเรื่องศักดิ์ศรี
คอยเข้มงวดกวัดขันถึงเขี่ยนตี	ให้รู้ดีรู้ชั่วรู้ตัวตน

สมนึก ธนการ

Blank writing area with horizontal lines.

ใบงานที่ ๐๔
การคัดลายมือ

คำชี้แจง อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง แล้วคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ๑ จบ

เจ้างามเนตรประหนึ่งนัยนาทราย	เจ้างามพัคตร์ผ่องเพียงบุหลันหงาย
เจ้างามนาสายดั่งกลขอ	เจ้างามขนงก่งละม้ายคันศรทรง
เจ้างามกรรมกมลกลับบุษบง	เจ้างามวงวิลาสเรียบระเปียบไร
เจ้างามปรางเปล่งปลั่งเปรมปราโมทย์	เจ้างามโอษฐ์ยิ้มหวานจินตนาพิสมัย
เจ้างามทนต์กลนิลช่างเจียรระไน	เจ้างามเกศดำประไพเพียงภูมริน
เจ้างามปีกัดตทรงมงกุฎกษัตริย์	เจ้างามทศกรรเจียกผสมพัคตร์สิ้น
เจ้างามไรไม่แข็งคดหมดมลทิน	เจ้างามประทีนกลิ่นเกษขจายจร
เจ้างามเบื้องปฤษฎางค์ฟ้างพิศวง	เจ้างามทรงสมทรงอนงค์สมร
เจ้างามถันเทียบเทพกนิษฐ	เจ้างามกรอ่อนดั่งวงเอราวัณ
เจ้างามนีน่านารักหรอ	เจ้างามลออเอบางเหมือนนางสวรรค
เจ้างามเพลาภกัทลีพรรณ	เจ้างามบาทจรจรลจจริตงาม

กลบทบัวบานกลีบขยาย

ท๔/พ.๒-๐๔

A large rectangular area with a solid orange border, containing 25 horizontal dotted lines for writing.

ใบความรู้ การเขียนจดหมาย

ในปัจจุบัน โลกมีการพัฒนาการสื่อสารทางโทรคมนาคมได้สะดวก และรวดเร็วแต่การสื่อสารอีกชนิดที่ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การเขียนจดหมาย เพราะสามารถเขียนได้ตลอดเวลา ทุกโอกาส เก็บไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

หลักการเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นความเรียงที่มีรูปแบบ โดยเฉพาะ ผู้เขียนต้องใช้ถ้อยคำที่สั้น กระชับ ตรงตามวัตถุประสงค์

การเขียนจดหมาย แบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๑. จดหมายส่วนตัว เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างบุคคลที่คุ้นเคยกันเช่น ญาติสนิท ครู - อาจารย์ เพื่อไต่ถามทุกข์สุขส่วนตัว

๒. จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรการงาน เป็นจดหมายระหว่างบุคคลถึงบุคคล บุคคลถึงบริษัทห้างร้าน หรือเป็นจดหมายของบุคคลถึงส่วนราชการ การใช้สำนวนภาษาต้องสุภาพและให้ความสำคัญกับผู้รับจดหมาย

๓. จดหมายธุรกิจ เป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อกันในวงธุรกิจ มีจุดประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ เช่น เสนอขายสินค้า หรือบริการสั่งซื้อสินค้า และตอบรับการสั่งซื้อ ติดตามหนี้ เป็นต้น มีรูปแบบและการใช้ภาษาเป็นทางการหรือค่อนข้างเป็นทางการ

๔. จดหมายราชการ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ หรือบุคคลเขียนไปถึงส่วนราชการ หรือส่วนราชการมีไปถึงส่วนราชการด้วยตนเอง ตลอดจนส่วนราชการนั้นเขียนจดหมายไปถึงตัวบุคคล

วิธีการเขียนจดหมาย

๑. เขียนข้อความให้ชัดเจน ใช้ถ้อยคำสุภาพ กระชับรัด สละสลวย
๒. เขียนด้วยลายมือชัดเจน อ่านง่าย
๓. ใช้ภาษาถูกต้องตามลักษณะการใช้ภาษา
๔. เขียนตามรูปแบบจดหมายที่ถูกต้อง

รูปแบบการเขียนจดหมายที่ถูกต้อง

๑. การวางรูปแบบจดหมาย ควรจัดวางให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับหน้ากระดาษ โดยเว้นด้านหน้าประมาณหนึ่งนิ้ว และเว้นด้านหลังประมาณครึ่งนิ้ว
๒. ที่อยู่ของผู้เขียน อยู่ตรงมุมบนขวาของหน้ากระดาษ
๓. วันเดือนปี เขียนกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๔. คำขึ้นต้น อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และต้องเขียนให้เหมาะสมและตำแหน่งหน้าที่
๕. เนื้อความ เริ่มเขียนโดยย่อหน้าเล็กน้อย และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความใหม่สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียน ต้องคำนึงถึงความรู้สึก เขียนถูกต้องเหมาะสมแก่ฐานะ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง ถ้าต้องการอวยพรให้ญาติผู้ใหญ่ในตอนท้ายของจดหมาย ควรอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนการอวยพรให้เพื่อนจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ก็ได้
๖. คำลงท้าย อยู่ตรงกับวันเดือนปีที่เขียน และต้องเขียนให้ถูกต้อง เหมาะแก่ฐานะและบุคคล
๗. ชื่อผู้เขียน เยื้องลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัวบรรจง ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

มารยาทในการเขียนจดหมาย

๑. ใช้กระดาษสีขาว สีอ่อนหรือสีสุภาพ ไม่มีรอยยับหรือรอยฉีกขาด ขนาดได้มาตรฐาน ไม่ควรใช้กระดาษที่มีตราของทางราชการเขียนจดหมายส่วนตัว
๒. เขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน ไม่ควรใช้ดินสอ หมึกแดง หรือหมึกสีฉูดฉาด เพราะไม่สุภาพ ควรเขียนตัวอักษรหรือตัวเลขให้ชัดเจน ไม่ขูด ลบ ชีด ขำ หรือเขียนทับลงไป
๓. ไม่ใช่ซองที่มีลวดลายหรือสีเข้มมาก
๔. ไม่สอดธนบัตรหรือสิ่งของมีค่าลงในซองจดหมาย อาจหายได้
๕. จดหมายที่ส่งทางไปรษณีย์ ต้องผนึกดวงตราไปรษณียากรตามอัตราที่การสื่อสารกำหนดไว้ที่มุมบนด้านขวามือ
๖. เรียงลำดับเนื้อหาสาระเหมาะสม ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช่ภาษาพูดในการเขียนจดหมาย

๗. ถ้าต้องการเขียนข้อความเพิ่มเติมหลังเขียนจดหมายจบแล้ว ต้องเขียนคำว่า ป.ล. (ปัจฉิมลิขิต) ก่อน

๘. ควรเขียนคำนำหน้าชื่อผู้รับบนหน้าซองให้ถูกต้อง เช่น คุณ นายแพทย์ อาจารย์ หรือ ยศทางทหาร

รูปแบบของคำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย

ในการเขียนจดหมายต้องคำนึงถึงการเขียนคำขึ้นต้น คำลงท้าย และสรรพนามให้ถูกต้อง

ผู้รับ คุณพ่อ,คุณแม่

คำขึ้นต้น กราบเท้า...ที่เคารพอย่างสูง

สรรพนาม (ผู้เขียน) ลูก, หลาน, ผม, กระผม, ดิฉัน หรือใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณพ่อ คุณแม่

คำลงท้าย ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้รับ ญาติผู้ใหญ่

คำขึ้นต้น กราบเท้า...ที่เคารพอย่างสูง หรือ กราบเรียน...ที่เคารพอย่างสูง

สรรพนาม (ผู้เขียน) หลาน, ผม, กระผม, ดิฉัน, หลาน, หรือใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณปู่, คุณย่า, คุณตา, คุณยาย, คุณลุง, คุณป้า, คุณน้า, คุณอา

คำลงท้าย ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้รับ พี่หรือเพื่อนที่อาวุโสกว่า

คำขึ้นต้น เรียนคุณพี่ที่เคารพ หรือ กราบ...ที่เคารพ

สรรพนาม (ผู้เขียน) น้อง, ผม, ดิฉัน, หลาน, หรืออาจใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณพี่, คุณ ...

คำลงท้าย ด้วยความเคารพ, ด้วยความเคารพรัก

ผู้รับ น้อง หรือเพื่อน

คำขึ้นต้น ...น้องรัก หรือ คุณ ... ที่รัก หรือ (ชื่อเล่น) ที่รัก

สรรพนาม (ผู้เขียน) ฉัน พี่

สรรพนาม (ผู้รับ) เธอ, คุณ, น้อง

คำลงท้าย ด้วยความรัก, ด้วยความรักยิ่ง, รักและคิดถึง

ผู้รับ บุคคลทั่วไป

คำขึ้นต้น เรียนคุณ...ที่นับถือ หรือ เรียนผู้จัดการบริษัท ... จำกัด

สรรพนาม (ผู้เขียน) ผม, ดิฉัน

สรรพนาม ผู้รับ) คุณ, ท่าน

คำลงท้าย ของแสดงความนับถือ

ผู้รับ พระภิกษุทั่วไป

คำขึ้นต้น นมัสการ...

สรรพนาม (ผู้เขียน) ผม, กระผม, ดิฉัน

สรรพนาม (ผู้รับ) ท่าน, พระคุณท่าน, ไต้เท้า, พระคุณเจ้า

คำลงท้าย ขอนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ส่วนประกอบของจดหมาย

๑. สถานที่เขียน ควรบอกให้ชัดเจน จากหน่วยย่อยไปหาหน่วยใหญ่ เช่น ๕/๒ หมู่ ๔ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐
๒. วัน เดือน ปี ใช้แบบจดหมายราชการ ดังนี้ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕
๓. คำขึ้นต้น ใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล
๔. ใจความหรือเนื้อความ ถ้ามีเรื่องจะต้องเขียนมากควรแบ่งเป็นตอนๆ ถ้าจะเขียนเรื่องใหม่ก็ขึ้นบรรทัดใหม่ ไม่ควรเขียนติดต่อกันเพียงย่อหน้าเดียว
๕. คำลงท้าย ต้องใช้ให้สัมพันธ์กับคำขึ้นต้นและใช้ให้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล
๖. ชื่อผู้เขียน ถ้าใช้ลายเซ็นต้องวงเล็บชื่อ-นามสกุลไว้ใต้ลายเซ็นด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจนหากมีตำแหน่งหน้าที่การงานให้บอกตำแหน่งหน้าที่นั้นด้วย

ขนาดของซอง

การใช้ซองขนาดมาตรฐาน ปัจจุบันที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่งจะมีซองจดหมายจำหน่ายเป็นซองที่มีขนาดเหมาะสม โดยทั่วไปมี ๒ แบบ ดังนี้

๑. ซองสั้น มีขนาด ๓.๕ x ๖ นิ้ว ถึง ๔.๕ x ๗ นิ้ว
๒. ซองยาวมีขนาด ๔.๒๕ x ๙ นิ้ว

การจำหน่ายของ

การจำหน่ายของ มีหลักการ ดังนี้

๑. ที่อยู่ของผู้รับ ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่
 - ชื่อ-นามสกุลของผู้รับ ถ้าเป็นจดหมายสำคัญ เช่น มีรณานัดติดสออยู่ด้วย ต้องระบุค่านำหน้าชื่อผู้รับ
 - บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
 - ถนนที่ตั้ง
 - ตำบลหรือแขวง
 - อำเภอหรือเขต
 - จังหวัด
 - รหัสไปรษณีย์
๒. ที่อยู่ของผู้ส่ง เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง
๓. คำขึ้นต้น
 - ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า "กรุณาส่ง" หรือ "นามผู้รับ"
 - ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ "เรียน"
 - จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ "นมัสการ"
๔. แสตมป์ ต้องติดแสตมป์ตามราคาที่กรมไปรษณีย์ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกปรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

ปรับปรุงมาจาก <https://sites.google.com>

การวางรูปแบบของจดหมาย

ที่อยู่.....

.....

วันที่.....

คำขึ้นต้น.....

เนื้อความ

.....

เนื้อความ

.....

คำลงท้าย.....

ลายมือชื่อผู้เขียนจดหมาย

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

ลายมือชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง/สถานะ

ตัวอย่างจดหมายลาครู

๕/๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลองครักษ์
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๑๔๑๒๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรียน ครูประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เนื่องจากวันเสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผมพลัดตกจากต้นไม้ ช้อเท้าและเข้า
ด้านขวาบวมมาก เอ็นข้อเท้าฉีก คุณพ่อพาไปพบหมอ ที่โรงพยาบาลอ่างทอง คุณหมอให้หยุด
พักรักษาตัวประมาณ ๑ สัปดาห์

ผมจึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตลาป่วย เป็นเวลา ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ถึง
วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ เมื่อครบกำหนดแล้ว ผมจะมาเรียนตามปกติ

ด้วยความเคารพอย่างสูง
เด็กชายกมลฉัตร เทพบันเทิง

ขอรับรองว่าข้อความที่เด็กชายกมลฉัตร เทพบันเทิง เขียนเป็นความจริงทุกประการ

กมลชัย เทพบันเทิง
(นายกมลชัย เทพบันเทิง)
ผู้ปกครอง

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่าง จดหมายถึงญาติผู้ใหญ่

๑๕/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลอ่างแก้ว
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๑๔๑๒๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กราบเท้า คุณพ่อคุณแม่ ที่เคารพรักอย่างสูง

ผมได้รับเงิน ๕๐๐ บาท ที่คุณพ่อคุณแม่กรุณาส่งมาให้แล้วครับ ผมจะนำไปซื้อ
กางเกงกีฬา ๑ ตัวและสมุด ๓ เล่ม เหลือเงินอีก ๓๐๐ บาท ผมนำมารวมไว้ในค่าใช้จ่ายประจำวัน
ครับ

โรงเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา เพื่อคัดเลือกตัวแทนนักกีฬาแต่ละประเภท
เข้าร่วมการแข่งขันในระดับจังหวัด ผมได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาฟุตบอลและวิ่ง ๑๐๐ เมตร
ผมดีใจมากและจะพยายามฝึกซ้อม เพื่อนำรางวัลมาฝากคุณพ่อคุณแม่ครับ

ผมจะเล่าเรื่องดี ให้คุณพ่อคุณแม่ฟังครับ ในงานแข่งขันกีฬาของโรงเรียนมีผู้ใหญ่
จากจังหวัดมาร่วมงาน เขาส้มกระเป่าถือไว้หน้าห้องน้ำ ผมจึงเก็บไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ เขา
มารับกระเป่าคืนด้วยความดีใจ เขาประกาศ ชมเชยโดยประกาศชื่อคุณพ่อคุณแม่ด้วยครับ ส่วน
คุณครูให้ผมเป็นเด็กดีที่เป็นตัวอย่างครับ ผมดีใจและยังปลื้มไม่หายเลยครับ จึงเขียนจดหมาย
มาเล่าเรื่องให้คุณพ่อคุณแม่ทราบ ตอนนี้ผมขอทำการบ้านก่อนนะครับ

สุดท้ายนี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ค้ำครองคุณพ่อคุณแม่ให้มีความสุข
มีสุขภาพแข็งแรงและปลอดภัยครับ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ภูวดล สุวรรณภูมิ

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่าง จดหมายถึงเพื่อน

๑๐๑ หมู่ ๓ ต.ตาคลี
อ. ตาคลี จ. นครสวรรค์
๖๐๑๔๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

นภา เพื่อนรัก

เราได้รับจดหมายจากนภาแล้ว ดีใจด้วยนะที่คณะกรรมการประกวดเขียนเรียงความเรื่อง "พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย" เราก็รักและเคารพพระองค์ท่านมากที่สุดในชีวิตเช่นกัน เรามีความสุขทุกครั้ง ที่ได้เห็นพระองค์ แม้เพียงเห็นในจอโทรทัศน์ก็ตาม ครอบครัวของเรารักพระองค์ทุกคน และนำหลักปรัชญาเรื่องความพอเพียงมาใช้ด้วย

เราเขียนเรียงความไม่เก่ง แต่เราวาดภาพสวยงามนะ คณะกรรมการประกวดเหมือนกันได้ไปแข่งขันต่อในระดับภาค เราจะนำภาพที่เราวาดไว้ไปให้นภาดูนะ ในช่วงปิดภาคเรียนนี้ คุณพ่อคุณแม่บอกว่าจะพาครอบครัวของเรามาเยี่ยมคุณปู่ คุณย่า และจะพักหลายวัน เราคงมีเวลาคุยกัน คงได้เที่ยวทะเล สวนสาธารณะใกล้บ้านของนภาแม่เลย

สุดท้ายนี้ เราขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้นภาเพื่อนรักมีความสุขเรียนเก่ง ตลอดไปนะจ๊ะ

รักและคิดถึง
ภัครมล จันทร์งาม

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๕
การเขียนจดหมาย

คำชี้แจง เติมคำขึ้นต้นและคำลงท้ายจดหมายสำหรับบุคคลทั่วไป ในตารางที่กำหนดให้เหมาะสม

บุคคลที่ติดต่อ	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
คุณพ่อ คุณแม่		
ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา		
พี่หรือญาติชั้นพี่		
บุคคลทั่วไป		
พระภิกษุทั่วไป		

ใบงานที่ ๐๖
การเขียนจดหมายถึงญาติ

คำชี้แจง เขียนจดหมายถึงญาติโดยคิดสถานการณ์ได้ตามต้องการ พร้อมจ่าหน้าของ
ส่งทางไปรษณีย์

ชื่อและที่อยู่ผู้ฝาก

.....
.....
.....
.....

ชื่อและที่อยู่ผู้รับ

.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ การกรอกแบบรายการ

การกรอกแบบรายการ หมายถึงการเขียนกรอกรายละเอียดต่างๆ ลงในแบบรายการ ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยเว้นช่องว่างไว้สำหรับเขียนข้อความเพื่อให้เอกสารนั้นสมบูรณ์และถูกต้อง

แบบรายการแบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

๑. แบบรายการที่ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน แบบรายการชนิดนี้หน่วยงานเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ นอกจากนี้ยังทำให้จัดเก็บเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นแบบรายการสมัครงาน แบบรายการสมัครเข้าศึกษาต่อใบฝากเงินและถอนเงินของธนาคาร

๒. แบบรายการที่ใช้ภายในองค์กรต่างๆ ในปัจจุบันนี้มีระบบรวบรวมเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภายในหน่วยงานของตน ด้วยวิธีให้กรอกแบบรายละเอียดเช่น แบบรายการใบลา

การกรอกแบบรายการ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านคำชี้แจงในการกรอกแบบรายการนั้นๆ ให้เข้าใจก่อน แต่ถ้าแบบรายการนั้นไม่มีคำชี้แจง ควรอ่านแบบรายการนั้นอย่างผ่านๆ ๑ รอบ เพื่อให้ทราบว่าควรเขียนหรือกรอกข้อความใดๆ ลงในแบบรายการนั้นๆ บ้าง

๒. เขียนหรือกรอกข้อความต่างๆ ลงในช่องว่างของแบบรายการ ซึ่งแบบรายการบางลักษณะ จะชี้แจงให้เขียนหรือกรอกเครื่องหมายต่างๆ

๓. ไม่ควรขีดฆ่า หรือ ลบข้อความ เพราะแบบรายการบางชนิดเป็นเอกสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ถ้ามีรอยลบหรือขีดฆ่า อาจทำให้แบบรายการนั้นๆ ใช้อ้างอิงไม่ได้ เพราะขาดความน่าเชื่อถือ

๔. อ่านบททวนที่เขียนหรือกรอกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่ากรอกข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง ถ้ามีข้อผิดพลาดให้แก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์

ทศ/พ.๔

ตัวอย่าง การกรอกใบรับฝากเงิน และใบถอนเงิน

ธนาคารกรุงไทย KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED **ใบรับฝากเงินและใบเสร็จรับเงิน DEPOSIT SLIP & RECEIPT SLIP**

สาขา Branch โพธิ์ทอง เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3101083187 เลขบัญชี บมจ. 333 เงินสด Cash
 ประเภทบัญชี Account Type ออมทรัพย์ Savings A/C ฝากประจำ Fixed Deposit อื่นๆ Others
 วันที่ Date 13 มิ.ย. 2555 ฝากออมทรัพย์ SPA กระแสรายวัน Current A/C
 รายการฝาก Deposit by รายการโอน TR เช็คธนาคาร CB เช็คต่างธนาคาร CL เช็คเรียกเก็บ BC

ชื่อบัญชี Account Name นางสาวนารี โสภาม เพื่อสาขา For Branch เลขที่บัญชี Account Number 657 0 00180 8

เงินสด Cash จำนวนเงินเป็นตัวเลข สองพันแปดร้อยบาทถ้วน จำนวนเงินเป็นตัวเลข 2,800 -

รวมยอดเงินเป็นตัวเลข สองพันแปดร้อยบาทถ้วน Total Amount in Number 2,800 -

ลายมือชื่อผู้ฝาก/โทรศัพท์ นารี
ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร

รหัสบัญชี ENG.004723

ธนาคารกรุงไทย KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED **ใบถอนเงิน WITHDRAWAL SLIP**

สาขา Branch โพธิ์ทอง ประเภทบัญชี Account Type ออมทรัพย์ Savings A/C ฝากประจำ Fixed Deposit เงินสด Cash
 วันที่ Date 28 มิ.ย. 2555 ฝากออมทรัพย์ SPA อื่นๆ Others รายการโอนเพื่อ Transfer for

ชื่อบัญชี Account Name นางสาวนารี โสภาม เพื่อสาขา For Branch เลขที่บัญชี Account Number 657 0 00180 8

จำนวนเงินที่ถอนเป็นตัวเลข หนึ่งพันสามร้อยบาทถ้วน จำนวนเงินที่ถอนเป็นตัวเลข 1,300 -

ลายมือชื่อเจ้าของบัญชี นารี ได้รับเงินไปครบถ้วนถูกต้อง ผู้รับเงิน/ผู้รับมอบอำนาจ Receiver/Authorized (Nominee) นารี ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร Authorized Signature

รหัสบัญชี ENG.004723

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๗
กรอกแบบฝากธนาณัติและใบรับฝากบริการไปรษณีย์

คำชี้แจง กรอกแบบฝากธนาณัติและใบรับฝากบริการไปรษณีย์

ใบฝากธนาณัติในประเทศ ธ.น.1

ธรรมดา ความพิเศษ (EMS) เลขที่ เลขที่ ธ.น.31 -------

ออนไลน์ รอจ่าย นำจ่าย) ส่ง SMS ถึงผู้รับ ถึงผู้ฝาก วันที่ฝากส่ง

จำนวนเงิน (ตัวเลข) (ตัวหนังสือ)

เพื่อจ่ายเงินผู้รับ ณ ที่ทำการไปรษณีย์

ชื่อผู้รับเงิน/ชื่อบัญชี (นาย/นาง/นางสาว) หมายเลขโทรศัพท์มือถือ

ที่อยู่ผู้รับเงิน/เลขที่บัญชี รหัสไปรษณีย์

ชื่อผู้ฝากเงิน (นาย/นาง/นางสาว) หมายเลขโทรศัพท์มือถือ

ที่อยู่ผู้ฝากเงิน รหัสไปรษณีย์

ข้อความที่ต้องการฝากส่งถึงผู้รับพร้อมกับธนาณัติออนไลน์ (ถ้ามี) โดยชำระค่าบริการเพิ่ม

ลงลายมือชื่อ ผู้ฝากเงิน ผู้ฝากแทน เจ้าหน้าที่ยื่นฝาก ผู้ตรวจสอบ

ตราประจำวัน

ใบรับฝากบริการไปรษณีย์ในประเทศ ป. 211

วันที่ฝากส่ง..... ที่ทำการฝากส่ง.....

ชื่อที่อยู่ผู้รับ.....

..... รหัสไปรษณีย์.....

EMS พัสดุ ลงทะเบียน รับรอง รับประกัน

จำนวนเงินรับประกัน (ตัวอักษร) (ตัวเลข) บาท

จดหมาย ของตีพิมพ์ อื่น ๆ..... ตอบรับ นำจ่ายด่วน

EMS ในพื้นที่เขตจ่าย นำจ่ายผู้รับภายใน นอกพื้นที่เขตจ่ายถึงปลายทาง

วันที่..... 12.00 น. 16.30 น. ภายในวันที่.....

เลขที่สิ่งของ น้ำหนัก (กรัม) ค่าบริการ (บาท) เจ้าหน้าที่

เงินสด ตราไปรษณีย์ เงินเชื่อ เครื่องประทับฯ ในธุรกิจ ปรณท

ใบงานที่ ๐๘

กรอกแบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์

คำชี้แจง กรอกแบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์ ต่อไปนี้

<p>ชื่อและที่อยู่ของผู้รับ</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>ที่อยู่.....</p> <p>..... รหัสไปรษณีย์</p> <p>ฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์.....</p> <p>วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....</p>	<p>๑.</p> <p>ตราประจำวัน</p> <p>ของที่ทำการไปรษณีย์</p>
<p>คำตอบรับของผู้รับ ได้รับสิ่งของตามที่แจ้งไว้ข้างต้น</p> <p>เรียบร้อย เมื่อวันที่เดือน.....พ.ศ.</p> <p>.....เวลา.....น. ลงชื่อผู้รับหรือผู้รับแทน</p> <p>.....</p> <p>ผู้รับแทน</p> <p>ชื่อ.....</p> <p>เกี่ยวข้องกับผู้รับโดยเป็น.....</p> <p>ลงชื่อเจ้าหน้าที่ผู้จำหน่าย.....</p>	<p>ช่องนี้สำหรับเจ้าหน้าที่</p> <p>เลขที่ของสิ่งของ</p> <p>ที่ขอใบตอบรับ</p> <p>.....</p>
	<p>๒.</p> <p>ตราประจำวัน</p> <p>ของที่ทำการที่ส่งคืนผู้ฝาก</p>

การกรอกแบบรายการต่างๆ ควรกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์ ถูกต้อง โดยใช้ลายมือที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย และเขียนให้สะอาดอ่านง่าย

ใบงานที่ ๐๙
กรอกแบบใบสมัครเข้าเรียน

คำชี้แจง กรอกใบสมัครเข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ต่อไปนี้

ใบสมัครเข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ติดรูปถ่าย

๑ ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล เพศ.....
วัน/เดือน/ปีเกิด.....อายุ.....ที่อยู่ หมู่ที่

โทรศัพท์..... บิดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....
อาชีพ..... มารดาชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....
อาชีพ.....

๒ ข้อมูลด้านการศึกษา

จบการศึกษาระดับชั้น	จากโรงเรียน	เกรดเฉลี่ย

ขอรับรองว่าข้อมูลที่ข้าพเจ้ากรอกนี้เป็นความจริง

ลงชื่อ

(.....) ผู้สมัคร

...../...../.....

ใบความรู้ ชนิดของคำ

การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่ จะช่วยให้สื่อสารทำความเข้าใจได้ตรงตามความต้องการและรวดเร็ว คำในภาษาไทยมีหลายชนิดที่ควรทราบในระดับชั้นนี้ คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม คำอุทาน

คำนาม

คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ต่างๆ ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เรียก คำนาม

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. พ่อ แม่ ลูกช่วยกันใส่บาตร
๒. หลายประเทศในโลกมีเศรษฐกิจดีขึ้น
๓. กล้วยเป็นต้นไม้สารพัดประโยชน์
๔. กล้วยตานีมีลำต้นตรง ใบยาวสีเขียวเข้ม
๕. คุณยายชอบรับประทานมะม่วงกับข้าวสวย
๖. มะม่วงเขียวเสวยมีรสชาติอร่อย
๗. นกกำลังบินกลับรัง
๘. น้องอยากเลี้ยงนกขุนทอง

คำที่พิมพ์ตัวหนาในประโยคตัวอย่างข้างต้น เป็นคำนามทั่วไป เรียกว่า คำนามสามัญ
อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. นักท่องเที่ยวชอบไปชม **วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม**
๒. กล้วยตานีมีถิ่นกำเนิดมาจากทางตอนใต้ของ **ประเทศอินเดีย**
๓. **วันอาทิตย์**หน้าเราจะปลูกกล้วยในสวน
๔. ลูกสาวของ**หทัยชื่อหอม**

พระเชตุพนวิมลมังคลาราม อินเดีย อาทิตย์ หทัย หอม เป็นคำที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นชื่อเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เรียกว่า คำนามวิสามัญ คำนามวิสามัญส่วนใหญ่เมื่อใช้มักจะ มีคำนามสามัญ เช่น วัด ประเทศ วัน (คำที่พิมพ์ตัวหนาเอน) อยู่ข้างหน้าด้วย

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. ทำยสวณกลัวยมีบ้าน ๕ หลัง
๒. ผู้หญิง ๒ คนนั้นหน้าตาคล้ายกันราวกับฝาแฝด
๓. ผุ่ชวน์ว่งกรูเข้าไปเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ลานพิธีแรกนาขวัญ
๔. กรรมการคณะนี้ กำลังประชุมพิจารณาผลการสอบของนักเรียน

คำที่พิมพ์ตัวหนา คือ **หลัง คน ผุ่ชวน์ คณะ** เป็น **คำลักษณนาม** บอกลักษณะของคำนาม
สามัญ คือ **บ้าน ผู้หญิง ชวน์ กรรมการ** (คำที่พิมพ์ตัวเอนหนา)

ตัวอย่างคำลักษณนามอื่นๆ เช่น คน เล่ม อัน ขึ้น สาย แท่ง กระจบอ ก ซึ่ กลุ่ม
โหลง หมู่ กอ ง ชวด พว ก เหล่า ทะลาย ฯลฯ

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. การสลักกาบกลัวยเป็นงานฝีมือของคนไทย
๒. กลัวยหอมไม่มีความลึบกับเพื่อรัก

คำที่พิมพ์ตัวหนา ในประโยคตัวอย่างขึ้น เป็นคำนามที่เกิดจากการแปลงคำ กริยาให้
เป็นคำนาม มักมีคำว่า **การ** หรือ **ความ** นำหน้า เช่น การพูด การเขียน ความรัก ความ
เมตตา ฯลฯ เรียกว่า **คำอาการนาม**

คำสรรพนาม

คำที่ใช้แทนคำนาม เรียกว่า **คำสรรพนาม** ซึ่งในการพูดหรือเขียน เมื่อใช้คำนามคำใด
คำหนึ่ง และจะกล่าวถึงคำนั้นๆ ในโอกาสต่อไป มักนำคำสรรพนามมาใช้แทน

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. วันนีคุดนยายไม่สอนฉันเย็บกระทง เพราะท่านไม่สบาย
๒. คุณมีความเห็นเหมือนเขาหรือไม่

คำว่า **ฉัน ท่าน คุณ เขา** เป็นคำสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง เรียกว่า
คำสรรพนามแทนบุคคล หรือ **คำบุรุษสรรพนาม** มีคำอื่นๆ อีก เช่น

- ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ แทนผู้พูด
พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ แทนผู้ฟัง
เขา เธอ มัน ท่าน ใคร ฯลฯ แทนผู้ที่กล่าวถึง

๑. นั่นต้นอะไร

คำว่า **นั่น** เป็นคำสรรพนามที่บอกความหมาย เฉพาะเจาะจง เรียกว่า **คำสรรพนามชี้เฉพาะ** มีคำอื่นๆ อีก คือ **นี่ โน่น นู่น นี้ นั้น โน้น นู่น**

๒. เขาไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใครเลย

คำว่า **ใคร** เป็นสรรพนามที่มีความหมายทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า **คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ** มีคำอื่นๆ อีก เช่น **อะไร ไหน ผู้หนึ่งผู้ใด**

๓. ใครเอาต้นกล้วยมาโยนทิ้ง

คำว่า **ใคร** เป็นสรรพนามที่ใช้เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบ เรียกว่า **คำสรรพนามถาม** มีคำอื่นๆ อีก เช่น **อะไร ไหน**

๔. คนไทยสมัยก่อนต่างก็รู้จักใช้ประโยชน์จากต้นกล้วย

คำว่า **ต่าง** เป็นคำสรรพนามใช้เพื่อแยกคำนามออกเป็นส่วนๆ เรียกว่า **คำสรรพนามแยกฝ่าย** มีคำอื่นๆ อีก คือ **บ้าง กัน**

คำกริยา

คำกริยาเป็นคำที่บอกอาการ หรือบอกสภาพของคน สัตว์ พืช สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น **ยิ้ม วิ่ง ล้ม กิน ตี** เป็นคำกริยาบอกอาการ **อ้วน ผอม ฉลาด โง่ เก๋ ใหม่** เป็นคำกริยาบอกสภาพ

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑. ภูเขาถล่มเมื่อวานนี้

๒. รถกระบะวิ่งล้นหายไป

คำว่า **ถล่ม วิ่ง** ไม่ต้องมีกรรมตามหลังก็ได้ใจความ คำกริยาประเภทนี้ เรียกว่า

คำกริยากรรม

๑. คุณยายเย็บกระดุม

๒. ช่างสลักกาบกล้วยให้เป็นลวดลาย

คำว่า **เย็บ สลัก** ต้องมีกรรม คือ **คำ กระดุม กาบกล้วย** จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า **คำกริยากรรม**

๑. เขาเหมือนฉัน

๒. ข้าวเป็นอาหารของคนไทย

๓. ผลกล้วยตานีแตกต่างจากผลกล้วยชนิดอื่นคือ เมล็ดมาก

คำว่า **เหมือน เป็น คือ** เป็นคำกริยาที่ต้องมีคำนาม หรือสรรพนาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังเสมอ เรียกว่า **คำกริยาเติมเต็ม** คำกริยาประเภทนี้ยังมีอีก นักเรียนควรศึกษาเพิ่มเติม

ใบความรู้ คำบุพบท

คำบุพบท คือ คำที่เชื่อมคำหรือกลุ่มคำให้สัมพันธ์กันและเมื่อเชื่อมแล้วทำให้ทราบว่าคำหรือกลุ่มคำที่เชื่อมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ได้แก่ ใน แก่ จน ของ ด้วย โดย ฯลฯ
หน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ของคำบุพบท

๑. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ เช่น คนในเมือง
๒. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเวลา เช่น เขาเปิดไฟจนสว่าง
๓. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของ เช่น แหวนวงนี้เป็นของฉัน
๔. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเจตนาหรือสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น เขาทำเพื่อลูก
๕. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับอาการ เช่น เราเดินไปตามถนน

ชนิดของคำบุพบท คำบุพบทแบ่งเป็น ๒ ชนิด

๑. คำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำนาม คำนามกับคำสรรพนาม คำนามกับคำกริยา คำสรรพนามกับคำสรรพนาม คำสรรพนามกับคำกริยา คำกริยากับคำนาม คำกริยากับคำสรรพนาม คำกริยากับคำกริยา เพื่อบอกสถานการณ์ให้ชัดเจน ดังต่อไปนี้

- บอกสถานภาพความเป็นเจ้าของ เช่น ฉันซื้อสวนของนายสมชาย (นามกับนาม) บ้านของเขาใหญ่โตแท้ๆ (นามกับสรรพนาม) อะไรรของเธออยู่ในถุงนี้ (สรรพนามกับสรรพนาม)

- บอกความเกี่ยวข้อง เช่น เธอต้องการมะม่วงในงาน (นามกับนาม)
พ่อเห็นแก่แม่ (กริยากับนาม) ฉันไปกับเขา (กริยากับสรรพนาม)

- บอกการให้และบอกความประสงค์ เช่น แกงหม้อนี้เป็นของสำหรับใส่บาตร (นามกับกริยา) พ่อให้รางวัลแก่ฉัน (นามกับสรรพนาม)

- บอกเวลา เช่น เขามาตั้งแต่เช้า (กริยากับนาม) เขาอยู่เมืองนอกเมื่อปีที่แล้ว (นามกับนาม)

- บอกสถานที่ เช่น เธอมาจากหัวเมือง (กริยากับนาม)

- บอกความเปรียบเทียบ เช่น เขาหนักกว่าฉัน (กริยากับนาม)

เขาสูงกว่าพ่อ (กริยากับนาม)

คำบุพบทที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคำอื่น ส่วนมากจะอยู่ต้นประโยค ใช้เป็นการทักทาย มักใช้ในคำประพันธ์ เช่น ดูกร ดูก่อน ดูรา ข้าแต่ คำเหล่านี้ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนาม

ดูกร ท่านพรหมณ์ ท่าจงสาธยายมนต์บูชาพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าด้วย

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย การเจริญวิปัสสนาเป็นการปฏิบัติธรรมของท่าน

ดูรา สหายเอ๋ย ท่านจงทำตามคำที่เราบอกท่านเถิด

ข้าแต่ ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้ายินดีมากที่ท่านมาร่วมงานในวันนี้

หลักการใช้คำบุพบทบางคำ

"กับ" ใช้แสดงอาการกระชับ อาการรวม อาการเทียบกันและแสดงระดับ

เช่น ฉันทันกับตา

"แก่" ใช้นำหน้าคำที่เป็นฝ่ายรับอาการ เช่น ครูให้รางวัลแก่นักเรียน

"แต่" ใช้แทนคำว่า "แก่" ในที่เคารพ เช่น นักเรียนมอบพวงมาลัยแต่ครู

"แต่" ใช้ในความหมายว่า จาก ตั้งแต่ เฉพาะ เช่น เขามาแต่บ้าน

"ต่อ" ใช้นำหน้าแสดงความเกี่ยวข้องกัน ติดต่อกัน เทียบจำนวน เช่น

เขายื่นคำร้องต่อศาล

คำบุพบท เป็นคำที่ใช้นำหน้าคำนาม คำสรรพนาม หรือคำกริยาสมาวา มาลา เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของคำและประโยคที่อยู่หลังคำบุพบทว่ามีความเกี่ยวข้องกับคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้าอย่างไร เช่น

ลูกชายของนายแดงเรียนหนังสือไม่เก่งแต่ลูกสาวของนายดำเรียนเก่ง

ครูทำงานเพื่อนักเรียน

เขาเลี้ยงนกเขาสำหรับฟังเสียงขัน

ตำแหน่งของคำบุพบท เป็นคำที่ใช้นำหน้าคำอื่นหรือประโยค เพื่อให้รู้ว่าคำ หรือประโยคที่อยู่หลังคำบุพบทมีความสัมพันธ์กับคำหรือประโยคข้างหน้า ดังนั้นคำบุพบทจะอยู่หน้าคำต่างๆ คือ

๑. นำหน้าคำนาม เช่น เขาเขียนจดหมายด้วยปากกา เขาอยู่ที่บ้านของฉัน

๒. นำหน้าคำสรรพนาม เช่น เขาอยู่กับฉันตลอดเวลา เขาพูดกับท่านเมื่อ

คืนนี้แล้ว

๓. นำหน้าคำกริยา เช่น เขาเห็นแก่กิน โตะตัวนี้จัดสำหรับอภิปรายคืนนี้

๔. นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น เขาวิ่งมาโดยเร็ว

ใบความรู้ คำเชื่อม

คำเชื่อม คือคำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำกับคำ เชื่อมประโยคกับประโยค เชื่อมข้อความกับข้อความ หรือข้อความให้สละสลวย คำเชื่อม มี ๔ ชนิด คือ

๑. **เชื่อมโยงความที่คล้อยตามกัน** ได้แก่คำว่า กับ และ , ทั้ง...และ , ทั้ง...ก็ , ครั้น...ก็ , ครั้น...จึง , พอ...ก็ ตัวอย่างเช่น พออ่านหนังสือเสร็จก็เข้านอน พ่อและแม่ทำงานเพื่อลูก ฉันชอบทั้งทะเลและน้ำตก ครั้นได้เวลาเธอก็ไปขึ้นเครื่องบิน

๒. **เชื่อมโยงความที่ขัดแย้งกัน** ได้แก่คำว่า แต่ , แต่ว่า , ถึง...ก็ , กว่า...ก็ ตัวอย่างเช่น กว่าตำรวจจะมากคนร้ายก็หนีไปแล้ว เขาอยากมีเงินแต่ไม่ทำงาน ถึงเขาจะโกรธแต่ฉันก็ไม่กลัว เธอไม่สวยแต่ว่านิสัยดี

๓. **เชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผลกัน** ได้แก่คำว่า จึง , เพราะ...จึง , เพราะฉะนั้น...จึง ตัวอย่างเช่น เขาวิ่งเร็วจึงหกล้ม ฉันกลัวรถติดเพราะฉะนั้นฉันจึงออกจากบ้านแต่เช้า เพราะเธอเรียนดีครูจึงรัก เขาไวใจเราให้ทำงานนี้เพราะฉะนั้นเราจะเหลวไหลไม่ได้

๔. **เชื่อมโยงความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง** ได้แก่คำว่า หรือ หรือไม่ก็ , ไม่เช่นนั้น , มิฉะนั้น ตัวอย่างเช่น เธอต้องทำงานมิฉะนั้นเธอจะถูกไล่ออก นักเรียนจะทำการบ้านหรือไม่ก็อ่านหนังสือ คุณจะทานข้าวหรือก๋วยเตี๋ยว

หน้าที่ของคำเชื่อม

๑. เชื่อมคำกับคำ เช่น ฉันเลี้ยงแมวและสุนัข นิดกับหน่อยไปโรงเรียน
๒. เชื่อมข้อความ เช่น คนเราต้องการปัจจัย ๔ ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องประกอบอาชีพเพื่อให้ได้เงินมา
๓. เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น พี่สาวสวยแต่น้องฉลาด เพราะเขาขยันจึงสอบได้
๔. เชื่อมความให้สละสลวย เช่น เขาก็เป็นคนดีคนหนึ่งเหมือนกัน คนเราก็มีเจ็บป่วยบ้างเป็นธรรมดา

ปรับปรุงมาจาก <https://sites.google.com>

ใบงานที่ ๑๐
ชนิดของคำสรรพนาม คำนาม คำกริยา

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ พิจารณาคำสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ แล้วเลือกตัวอักษร ก ข ค ง และ จ เป็นคำตอบที่ถูกต้องเติมลงในช่องว่างหน้าประโยค

- ก. คำบุรุษสรรพนาม
ข. คำสรรพนามถาม
ค. คำสรรพนามชี้เฉพาะ
ง. คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ
จ. คำสรรพนามแยกฝ่าย

เติมอักษร	ข้อ	ประโยค
	๑.	ขอ <u>พระองค์</u> จงทรงพระเจริญ
	๒.	<u>ใคร</u> หยิบกล่องดินสอของฉันไป
	๓.	กระเป๋า <u>ใบนี้</u> ของพี่สาวฉันเอง
	๔.	<u>บ้าง</u> ก็วิ่ง <u>บ้าง</u> ก็เดินอย่างสนุกสนาน
	๕.	คุณจะไป <u>ที่ไหน</u> ก็เรื่องของคุณ
	๖.	เขาจะ <u>ทำอะไร</u>
	๗.	<u>ใคร</u> จะมากับฉันก็ได้
	๘.	คุณแม่ <u>ท่าน</u> ร้อยมาลัยสวยมาก
	๙.	<u>นั่น</u> หนังสือการ์ตูนที่เด็กๆ ชอบ
	๑๐.	<u>ต่าง</u> ทำหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ดีที่สุด

ตอนที่ ๒ พิจารณาคำที่ขีดเส้นใต้ แล้วเลือกตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง
เติมลงในช่องว่างหน้าประโยค

- ก. คำนามสามัญ
ข. คำนามวิสามัญ
ค. คำลักษณนาม
ง. คำอาการนาม

เติมอักษร	ข้อ	ประโยค
	๑.	ฉันรักโรงเรียนของฉัน
	๒.	แม่ครัวซื้อปลามาแกงสองตัว
	๓.	ดอยตุงอยู่ในจังหวัดเชียงราย
	๔.	วัดแห่งนี้มีพระสงฆ์อุปสมบทใหม่ ๙ รูป
	๕.	การร้องเพลงเป็นการพักผ่อนที่ตืออย่างหนึ่ง
	๖.	นักเรียนแสดงความยินดีที่เพื่อนได้รับรางวัล
	๗.	ประชาชนต่างรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
	๘.	กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย
	๙.	บ้านหลังนั้นเป็นบ้านของผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี
	๑๐.	ทุกคนในหน่วยงานต่างมีความผูกพันรักใคร่สามัคคีกัน

ตอนที่ ๓ เลือกคำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมจากตัวเลือกที่กำหนด เติมลงในช่องว่างในประโยคให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	ตัวเลือก
๑.	นกยูง.....	ตัวเล็ก, รำแพน, ตัวใหญ่
๒.	คุณยาย.....	เป็นคนดี, สวดมนต์, สูง
๓.	ต้นไม้ในสวน.....	เตี้ย, โคน, แห้ง
๔.	เด็กน้อย.....เสียงดัง	กิน, เล่น, ร้อง
๕.	ดอกไม้ในแจกัน.....	สวย, สด, หล่น

ตอนที่ ๔ เลือกประโยคที่มีคำกริยากรรม โดยใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าประโยค

เติมเครื่องหมาย ✓	ข้อ	ประโยค
	๑.	ปลั้มจิตเล่นวอลเลย์บอล
	๒.	แมงมุมตัวใหญ่ชกใยเก่ง
	๓.	ชาวสวนเก็บผลไม้ในสวน
	๔.	พี่เดือนขายเสื้อผ้าในตลาด
	๕.	โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์

ใบงานที่ ๑๑
ชนิดของคำบุพบท คำเชื่อม

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ เขียนประโยคที่มีคำบุพบท ตามความสัมพันธ์ระหว่างคำที่กำหนดให้

ข้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างคำ	เขียนประโยคที่มีคำบุพบท
๑.	นำหน้าคำนาม	
๒.	นำหน้าคำสรรพนาม	
๓.	นำหน้าคำกริยา	
๔.	นำหน้าคำวิเศษณ์	
๕.	นำหน้าคำนาม	

ตอนที่ ๒ เขียนประโยคที่มีคำบุพบท ตามที่กำหนดให้

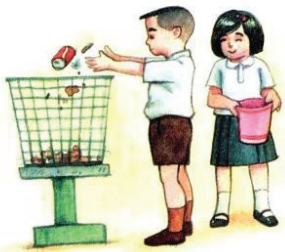
ข้อ	คำบุพบท	เขียนประโยคที่มีคำบุพบท
๑.	แก่	
๒.	แต่	
๓.	แต่	
๔.	ต่อ	
๕.	เพื่อ	

ตอนที่ ๓ เขียนประโยคที่มีคำเชื่อม ตามที่กำหนดให้

ข้อ	คำเชื่อม	เขียนประโยคที่มีคำบุพบท
๑.	เพราะ	
๒.	และ	
๓.	จึง	
๔.	แต่	
๕.	หรือ	
๖.	จนกระทั่ง	
๗.	อัน	
๘.	แต่ทว่า	
๙.	ที่	
๑๐.	ในที่สุด.....ก็	

ใบงานที่ ๑๒
การเขียนประโยค

คำชี้แจง เขียนประโยคที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพ

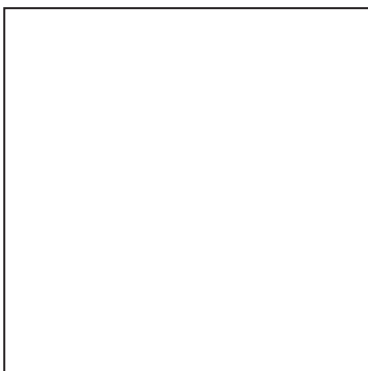

วาดภาพแล้วเขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพที่วาด

ใบงานที่ ๑๓
การเขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อม

คำชี้แจง เขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพตามความคิดของ

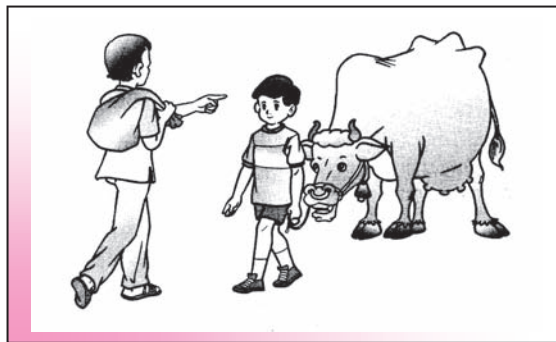
.....

.....

.....

.....

.....

.....

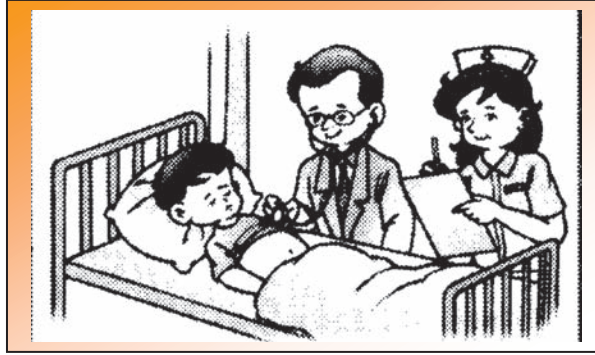
.....

.....

.....

.....

คำชี้แจง เขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพ
ตามความคิดของนักเรียน พร้อมทั้งตั้งชื่อข้อความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

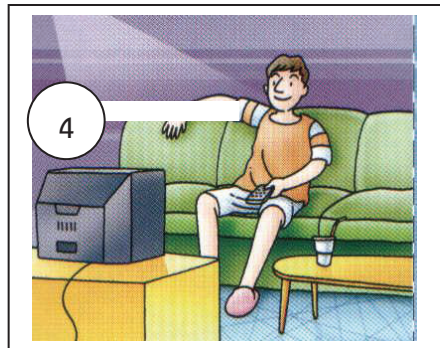
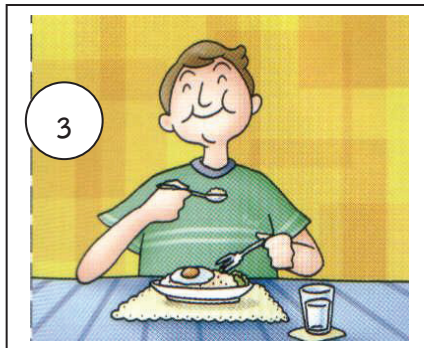
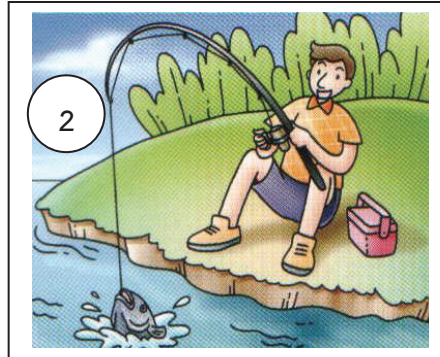
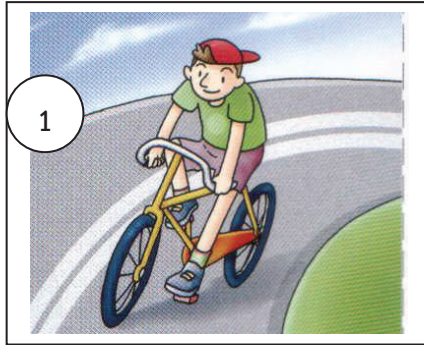
.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๔
การเขียนข้อความที่มีสำนวนเปรียบเทียบ

คำชี้แจง เขียนข้อความที่มีสำนวนเปรียบเทียบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เขียนข้อความโดยมีสำนวนเปรียบเทียบ พร้อมตั้งชื่อให้สอดคล้องกับภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. " จับได้ในขณะทำความผิด " ตรงกับสำนวนใด

ก. สู้จนยิบตา

ข. คาหนังคาเขา

ค. สู้จนจนตรอก

ง. คาบลูกคาบดอก

๒. ข้อใดเป็นคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ

ก. บ้านฉันอยู่ใกล้โรงเรียน

ข. หนังสือเล่มนี้เป็นของฉัน

ค. รถคันนั้นวิ่งเร็วกว่ารถคันนี้

ง. สวนน้ำเป็นสวนสาธารณะสำหรับประชาชน

๓. ประโยคใดใช้คำเชื่อมถูกต้องที่สุด

ก. เงินทองเป็นของหายาก

ข. ผมชอบอ่านหนังสือบ้างเป็นบางครั้ง

ค. เธอไม่ชอบออกไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด

ง. พี่สาวและน้องชายชอบเรียนวิชาศิลปะ

๔. ประโยคใดใช้คำกริยากรรม ได้ถูกต้องที่สุด

ก. นักเรียนอ่านทุกวันจนคล่องแคล่วและเก่งขึ้น

ข. ฝนตกมากในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ค. นักกีฬาทุกคนต้องเล่นกีฬาอย่างมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ง. แผ่นดินไทยเป็นแผ่นดินทองในน้ำมีปลาในนามีข้าว

๕. ข้อใดมีคำสรรพนามถาม

ก. คำถามและคำตอบต้องสัมพันธ์กัน

ข. อะไรๆ ก็เกิดขึ้นได้เสมอไม่ควรประมาท

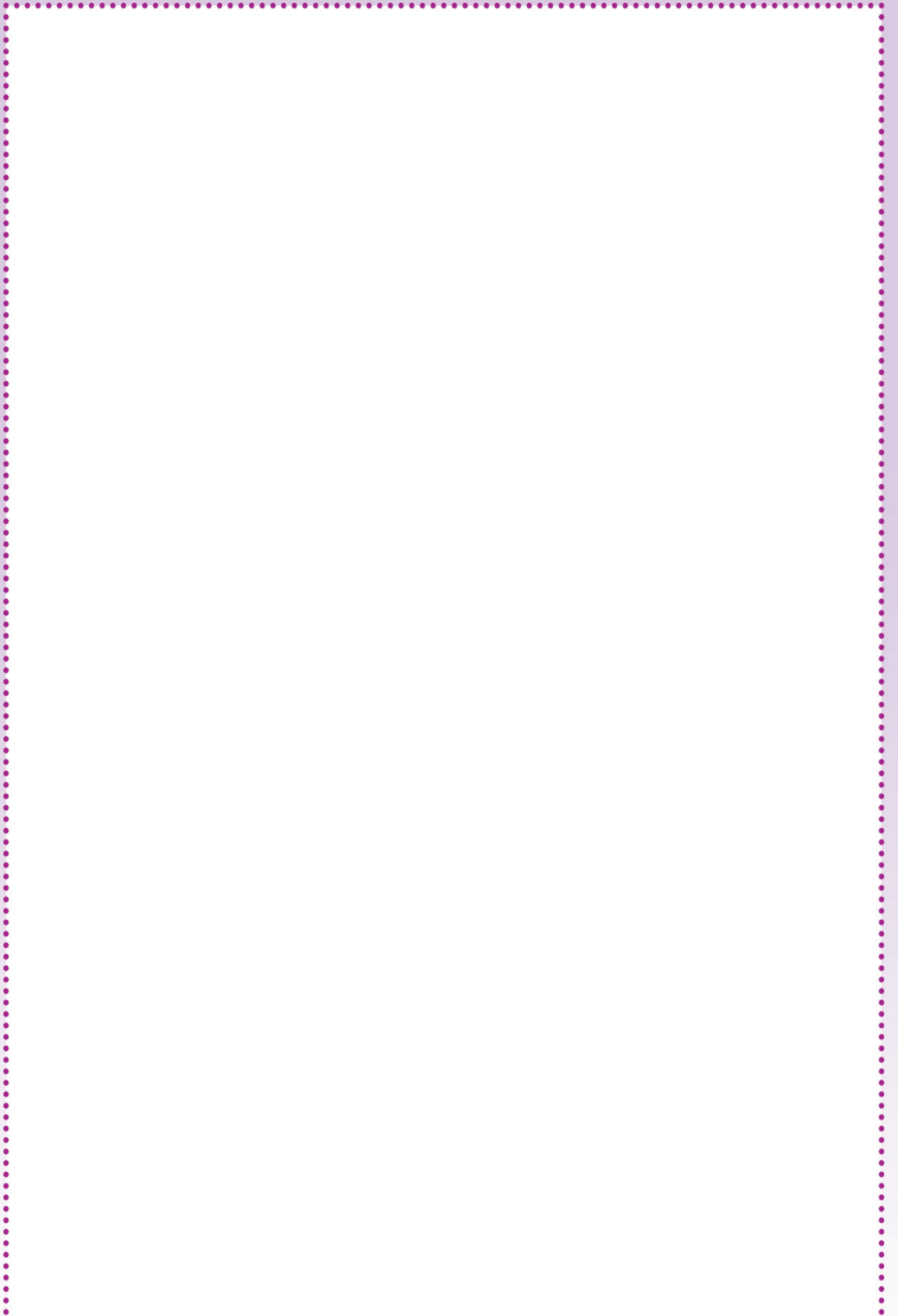
ค. ใครใคร่ก็ต้องการมีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งนั้น

ง. การปลูกพืชผักสวนครัวควรใช้ปุ๋ยชนิดใดจึงจะปลอดภัย

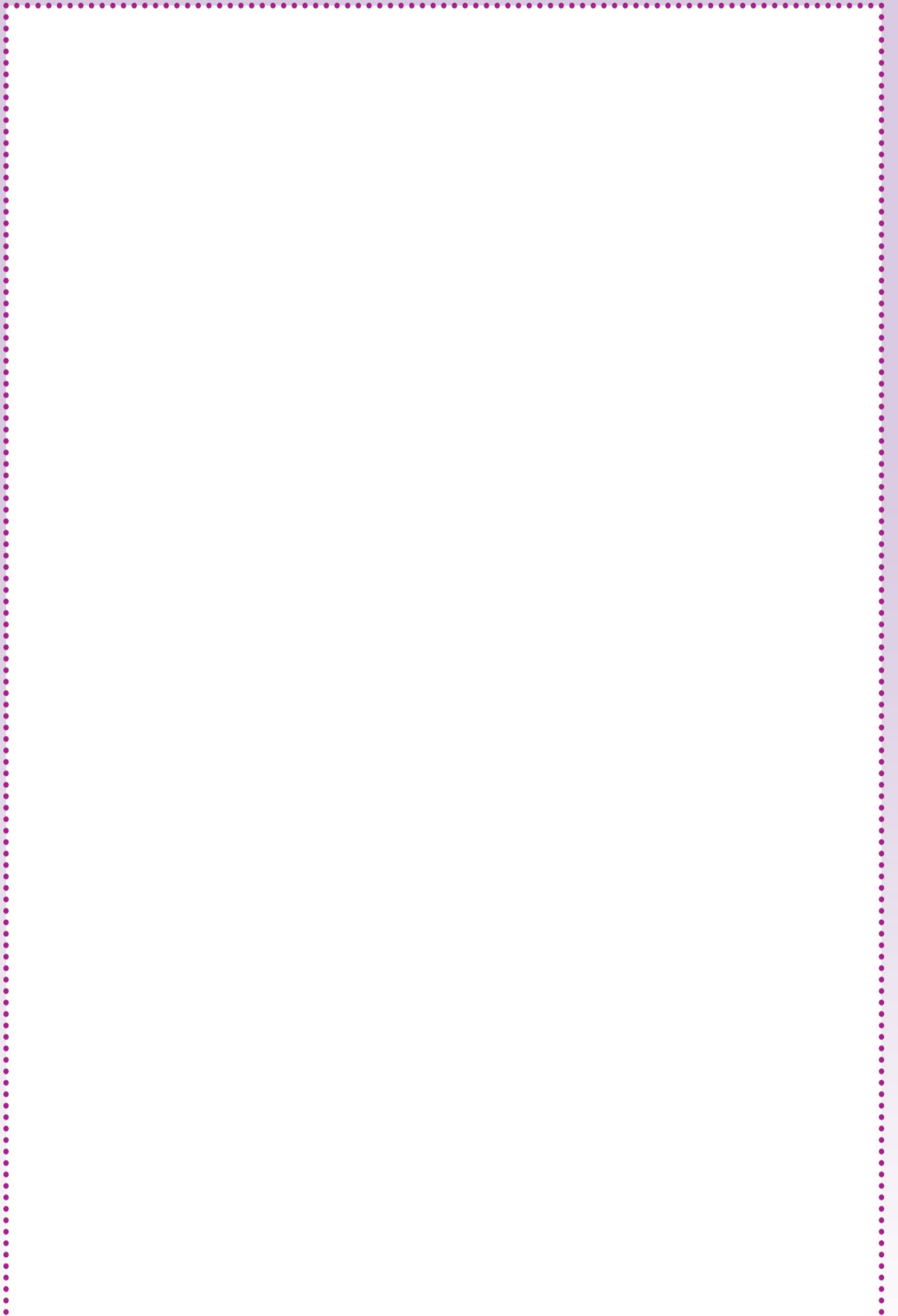

๖. ในการเขียนจดหมายต้องระวังเรื่องใดมากที่สุด
- การเขียน วัน เดือน ปี
 - การใช้ภาษาให้สุภาพ
 - การใช้ช่องจดหมายให้ถูกขนาด
 - การผนึกดวงตราไปรษณียากร
๗. ข้อใดใช้คำบุรุษสรรพนามไม่ถูกต้อง
- พวกเขาเป็นสัตว์เลี้ยงที่อยู่ใกล้ชิดคนมาก
 - คุณพ่อคุณแม่ท่านรักและห่วงใยลูกๆ เสมอ
 - เธอเป็นผู้หญิงที่สวยและเก่งจึงมีคนชื่นชมมาก
 - ประชาชนนับถือหลวงพ่อก็เพราะท่านอยู่ในพระธรรมวินัย
๘. ข้อใดใช้คำที่มีความหมายเชิงอุปมา
- ทางแคบเดินจะหลีกกันไม่พ้น
 - กางเกงเธอคับจนตะเข็บปริแล้ว
 - ซอยนี้แคบคงกลับรถไม่สะดวก
 - ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้คนใจคอคับแคบ
๙. " แสวงหาผลประโยชน์โดยตัวเองไม่ลงทุน " ตรงกับสำนวนข้อใด
- จับปูใส่กระด้ง
 - จับแพะชนแกะ
 - จับเสือมือเปล่า
 - จับปลาสองมือ
๑๐. จดหมายลาครูจะไม่สมบูรณ์ถ้าขาดส่วนใด
- วันที่ลา
 - สาเหตุที่ลา
 - สถานที่เขียน
 - คำรับรองจากผู้ปกครอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕
วรรณกรรมคำสอน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วรรณกรรมคำสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. อธิบายคำสอนที่กำหนดให้

“จงเตือนตนด้วยตนเอง” หมายความว่า.....

๒. “จะนุ่งห่มพอสวมศักดิ์สงวน ให้สมควรรับพัทตร์ตามศักดิ์ศรี

จะแต่งหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์ คุณวิมวเนื่ออย่าเหลือเกิน”

คำประพันธ์นี้ต้องการสอนอะไร

นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

๓. แต่งประโยค โดยให้มีคำอุทานในประโยคด้วย

๓.๑

๓.๒

๓.๓

๔. จัดกลุ่มคำที่กำหนดให้ ให้ถูกต้อง

เพื่อนๆ แม่ น้ำ ไกลๆ ช่างไฟฟ้า เรือกสวน นักการเมือง

พ่อครัว บ้านเรือน ลูกๆ หลานๆ ทรัพย์สิน เข้าค่า ลมๆ แล้งๆ

คำซ้ำ	คำซ้อน	คำประสม

๕. เลือกคำที่นักเรียนชอบในข้อ ๔ แต่งประโยค

ประโยคคำสั่ง

ประโยคขอเรื่อง

ประโยคคำถาม

๖. อ่านประกาศต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

**ประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลักสูตรปกติ
คุณสมบัติ**

๑. สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตาม
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่า
หรือกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
ปีการศึกษา ๒๕๕... หรือเทียบเท่า

๒. ไม่จำกัดอายุ

๓. เป็นโสด

๔. มีความประพฤติเรียบร้อย

เอกสารประกอบการรับสมัคร

๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ฉบับ(พร้อมฉบับจริง)

๒. รูปถ่าย ๒ นิ้วจำนวน ๒ รูป

๓. สำเนา ปพ ๑ : ป พร้อมฉบับจริง

๔. หลักฐานแสดงผลการสอบ O-NET

กำหนดวันและเวลา

๑. นักเรียนในเขตพื้นที่บริการรับร้อยละ ๕๐ และ
นักเรียนทั่วไปรับร้อยละ ๕๐ โดยคัดเลือกจากผล
การสอบร้อยละ ๘๐ คะแนน O-NET ร้อยละ ๒๐

๒. รับสมัครวันที่ ๑๔-๑๘ มีนาคม ๒๕๕....

เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น.ไม่เว้นวันหยุดราชการ

๓. สอบคัดเลือก วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕....

สอบเวลา ๐๘.๐๐-๑๒.๐๐ น.

วิชาที่สอบ ไทย คณิต วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาอังกฤษ
(วิชาภาษาไทยมีการสอบปฏิบัติทักษะการอ่าน)

๔. ประกาศผลวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕....

๕. รายงานตัววันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕....

เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๓๐ น.

๖. มอบตัววันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕....

เวลา ๐๘.๐๐-๑๖.๓๐ น.

๖.๒ ผู้ที่ประสงค์ยื่นใบสมัครตามประกาศดังกล่าว ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

.....
.....
.....

๖.๓ ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามประกาศนี้ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินอย่างไร

.....
.....

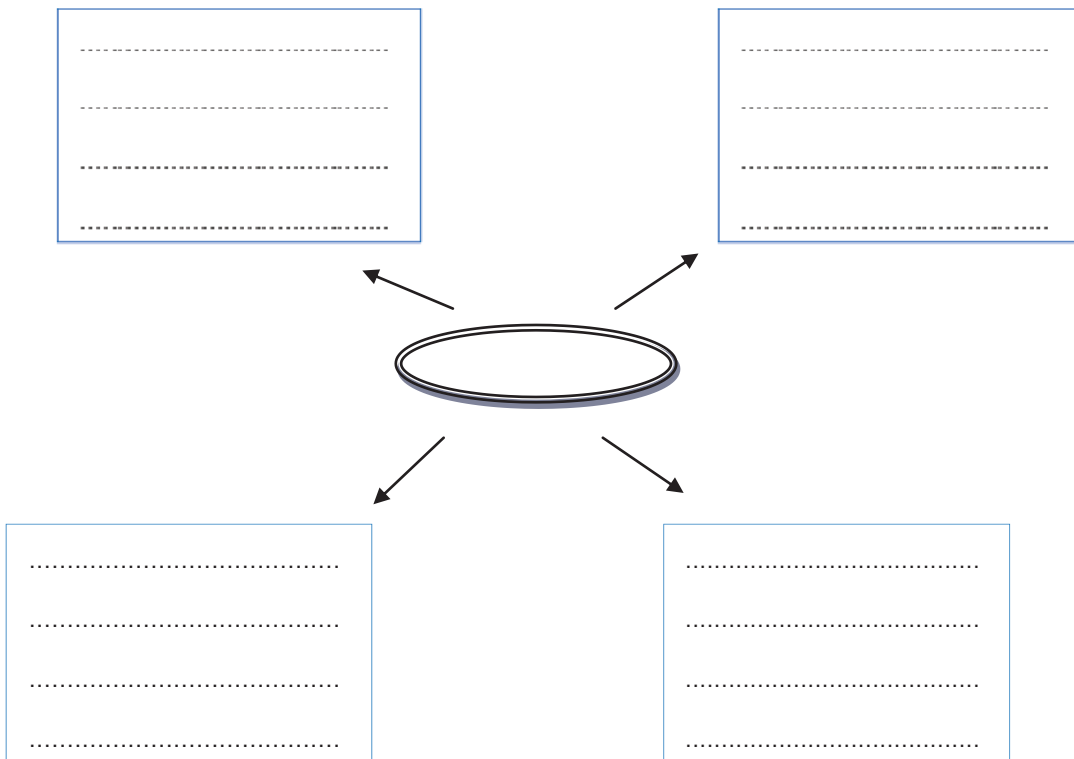

ใบงานที่ ๐๑ คิดได้นำไปใช้เป็น

คำชี้แจง อ่านสุภาษิตสอนหญิงในใบความรู้ชุดที่๑ แล้วพิจารณาว่าคำสอนในเรื่องใดที่สามารถนำมาเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตได้ โดยใช้แผนภาพความคิดพัฒนางานเขียน (๑๒ คะแนน)

❖ ฉันคิดว่าคำสอนในสุภาษิตสอนหญิง ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้คือเรื่อง

..... สอนไว้ดังนี้

❖ เหตุผลคือ

.....

.....

.....

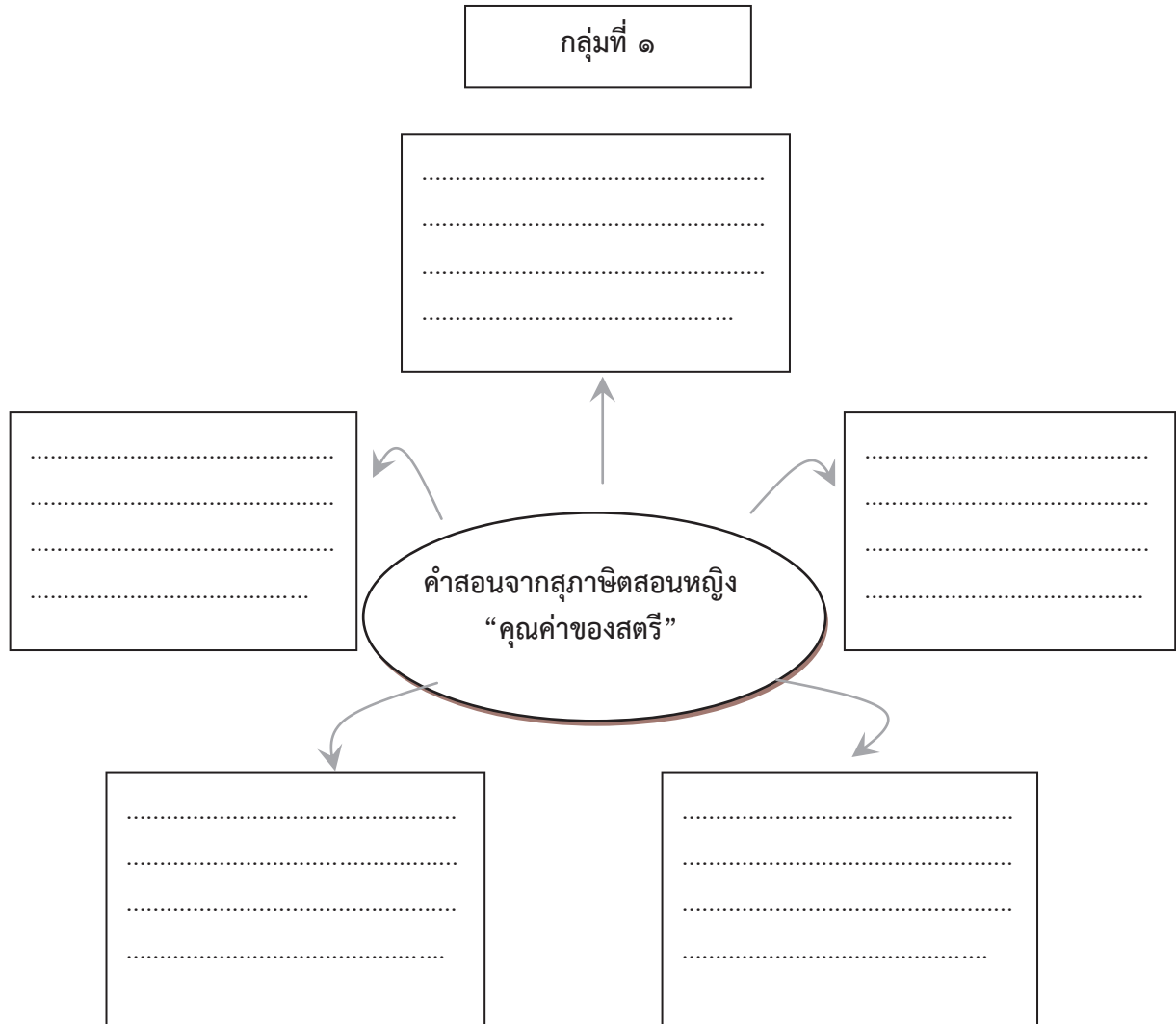
.....

❖ ผลที่เกิดจากการปฏิบัติคือ

ใบงานที่ ๐๒ วิเคราะห์คุณค่าจากการอ่านวรรณคดี

คำชี้แจง อ่านสุภาชิตสอนหญิง แล้วเขียนแผนภาพความคิดตามหัวข้อที่กำหนด (๑๒ คะแนน)

กลุ่มที่ ๒

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

คำสอนจากสุภาษิตสอนหญิง
“สตรีผู้มีกิริยามารยาทงาม”

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

กลุ่มที่ ๓

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

คำสอนจากสุภาษิตสอนหญิง
“สตรีผู้มีวิวาจางาม”

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ สุภาชิตสอนหญิง

๑. ที่มาของสุภาชิตสอนหญิง

สุภาชิตสอนหญิงนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่าเป็นบทประพันธ์ของสุนทรภู่ ที่แต่งขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๓-๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นอกจากนี้ยังมีผู้สันนิษฐานแตกต่างกันไปว่า ผู้แต่งอาจไม่ใช่สุนทรภู่ก็ได้ เพราะมีกวีที่มีนามว่า “ภู่” หลายคน จึงไม่อาจสรุปได้แน่ชัดว่าเป็นผลงานของใคร

สุภาชิตสอนหญิงเป็นวรรณคดีประเภทคำสอนที่แสดงวัตถุประสงค์ไว้ในเนื้อหาอย่างชัดเจนว่า ต้องการให้เป็นเครื่องเตือนสติ สอนใจสตรี มีเนื้อหาสอนหญิงทุกวัย และมีสารครอบคลุมแทบทุกเรื่องทั้งทางกาย วาจา ใจ และการครองตนให้เหมาะสมตามค่านิยมที่ดี การปฏิบัติตนต่อบิดามารดา สามี และบุคคลทั่วไป ซึ่งยังใช้ได้ตราบจนถึงปัจจุบัน

๒. ลักษณะการแต่ง

เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ เริ่มคำประพันธ์ด้วยการกล่าวบูชาพระพุทธเจ้าเพื่อเป็นสิริมงคลในการแต่งหนังสือตามธรรมเนียม ดังนี้

ต่างประทีปโกสมปทุมเทียน

อันเป็นมิ่งโมลีสีทวิป

ก็ลวงลับดับไกลนัยนา

ฉันทชื่อภู่ประดิษฐ์คิดสนอง

ให้ประเสริฐเลิศล้ำด้วยคำคม

ประนมหัตถ์นมัสการขึ้นเหนือเศียร

จำนงเนียนนบบาทพระศาสดา

ดั่งประทีปส่องทั่วทุกทิศา

สู่มหาห้องนิพพานสำราญรมย์

ขอประคองคุณใส่ไว้เหนือผม

โดยอารมณด้ารักชกภิปรายฯ

จากนั้นเริ่มคำสอนด้วยการให้ข้อคิดเตือนใจ และหลักในการประพฤติตนแก่สตรีในเรื่องต่าง ๆ ตามมารยาทและประเพณีไทยในยุคนั้น เริ่มตั้งแต่เมื่ออย่างเข้าสู่วัยสาวจนกระทั่งมีครอบครัวแล้ว เช่น

-คุณค่าของสตรีในวัยสาว

-กิริยามารยาทในเรื่องต่าง ๆ

-การคบเพื่อน

-พระคุณบิดามารดา

-การแต่งกาย

-ความขยันหมั่นเพียร

-การรู้จักเก็บออมและการใช้จ่าย

ฯลฯ

สุภาษิตสอนหญิง(ชุดที่ ๑)

ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์
 สวงงามตามระบอบให้ชอบกล
 เป็นสาวแสนร่าวยสวยสะอาด
 แม้นแต่กร้าวรานร่อยถอยราคา
 อันตัวต่ำแล้วอย่าทำให้กายสูง
 ค่อยเสียมเจียมใจจะไ้วาง
 จะนุ่งห่มพอสมศักดิ์สงวน
 จะผิดหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์
 ประการหนึ่งซึ่งจะเดินดำเนินาต
 อย่าไกวแขนสุดแขนเขาห้ามปราม
 อย่าเดินกรายย้ายอกยกผ้าห่ม
 อย่าพูดเพ้อเจ้อไปไม่สู้ดี
 ให้กำหนดจดจำแต่คำชอบ
 อย่างนุ่งผ้าพกใหญ่ได้สะดือ
 อย่าลืมห่มผ้าเดินให้เปลือจิด
 เป็นนารีมีที่อายหลายกระบวน
 แม้นลูกดีก็จะมีศรีสง่า
 ถึงเพื่อนบ้านฐานถิ่นที่ใกล้ไกล

บำรุงรักกายไว้ให้เป็นผล
 จึงจะพ้นภัยพาลการนิินทา
 ก็หมายมาดเหมือนมณีอันมีค่า
 จะพลอยพาหอมหายจากกายนาง
 ดูเยี่ยงยุงแววยังมีที่วังทาง
 ให้ต้องอย่างกิริยาเป็นนารีฯ
 ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี
 ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน
 ค่อยเอื้องยาตรยกย่างไปกลางสนาม
 เสียมงามสงวนไว้แต่ในที่
 อย่าเสยผมกลางทางหว่างวิถี
 เหย้าเรือนมีกลับมาจึงหารื้อ
 ผิดระบอบแบบกระบวนอย่าควรถือ
 เขาจะถือว่าเล่นไม่เห็นควร
 ระวังปิดปกป้องของสงวน
 จงสงวนศักดิ์สง่าอย่าให้อาย
 ญาติวงศ์พงศาก็ม่วงใส
 ก็มีใจสรรเสริญเจริญพร

สุภาษิตสอนหญิง(ชุดที่ ๒)

จงรักนวลสงวนงามห้ามใจไว้
คิดถึงหน้าบิดาแลมารดร
เมื่อสุกงอมหอมหวานจึงควรหล่น
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี
อย่าคิดเลยคู่เซยคงหาได้
อย่าเกียดร้านการสตรีจนิยม
ถ้ามั่นทำสิ่งใดให้ตลอด
เขม้นขะม้กรักงานการของตน
เมื่อเหนื่อยอ่อนนอนหลับอยู่กับบ้าน
อะไรฉาวกราวกริ้วอย่าเหลียวแล
ระวังดูเรือนเหยาแลข้าวของ
เห็นไม่มีแล้วอย่าอ้างว่าช่างมัน

อย่าหลงไหลจำคำที่ร่ำสอน
อย่ารีบร้อนเร็วนักมักไม่ดี
อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่
เมื่อบุญมีคงจะมาอย่าปรารมภ์
อุตสาห์ทำลำไฟเก็บประสม
จะอุดมสินทรัพย์ไม่อับจน
อย่าทิ้งทอดเทียวไปไม่เป็นผล
อย่าชุกจนคบเพื่อนไพร่เชื่อนแซ
อย่าเทียวพลาญพุดผลอประจ้อประแจ
ฟังให้แน่นเนื้อความค้อยถามกัน
จะบกพร่องอะไรที่ไหนนั้น
จงผ่อนผันเก็บเล่มให้เต็มลง

มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
จงมักน้อยกินน้อยค้อยบรรจง
ไม่ควรซื้อก็อย่าไปพิไรซื้อ
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล
ด้วยชนกชนนินั้นมีคุณ
อุ้มอุทรป้อนข้าวเป็นเท่าไร
ถ้าเราดีมีจิตอุปถัมภ์
จะปรากฏยศยั้งสิ่งทั้งปวง
เทพไทในห้อยสิบกษัตริย์
ว่าสตรีนี้เป็นยอดดยุพาพาล

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งคาวหวาน
จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ
ได้การุณเลี้ยงรักขามาจนใหญ่
หมายจะได้พึ่งพาธิดาดวง
กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาหลวง
กว่าจะล่วงลูถึงซึ่งพิมาน
จะชวนกันสรรเสริญเจริญसार
ได้เลี้ยงท่านชนกชนนีฯ

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย
จึงซื่อง่ายขายดีมีกำไร
เป็นมนุษย์สุคนิยมเพียงลมปาก
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา

อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
คนจะหลู่ล่วงลามไม่ขามใจ
อย่าปากร้ายพูดจาอ้อฉมาสัย
ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิดระอา
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสม

วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๕

ใบงานที่ ๐๓ ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

คำชี้แจง เลือกท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า จากสุภาชิตสอนหญิง (๑๖ คะแนน)

ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

นักเรียนเลือกท่องจำบทร้อยกรองจากสุภาชิตสอนหญิง อย่างน้อยคนละ ๒ บท ตามความถนัดและความสนใจ โดยปฏิบัติดังนี้

๑. ท่องเป็นกลุ่ม/จับคู่
๒. ท่องรายบุคคล
๓. เพื่อนๆ ในกลุ่มให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงน้ำเสียง การออกเสียงคำถูกต้อง การเว้นวรรคตอน ท่องได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม
๔. ท่องกับครู

การท่องบทร้อยกรองที่มีคุณค่าเป็นการฝึกความจำที่ดี ผู้ท่องจะเกิดความภาคภูมิใจและร่วมสืบสานภูมิปัญญาทางภาษาของไทยนะคะ

ใบความรู้ ชนิดของคำ (คำอุทาน)

คำอุทาน

คือคำที่พูดออกมาด้วยน้ำเสียงแตกต่างจากเสียงของคำธรรมดาเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานมักปรากฏอยู่หน้าประโยค ในการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์(!)กำกับหลังคำอุทาน

๑.แสดงการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว

เช่น แน่ะ! นี่แน่ะ! เฮ้!

- **แน่ะ!** แอบมานั่งอยู่ที่นี้เอง

๒.แสดงความตกใจ เช่น ว้าย! โธ่!

ช่วยด้วย! คุณพระช่วย!

- **ช่วยด้วย!** เด็กตกน้ำ

๓.แสดงความเสียดาย ผิดหวัง

สงสาร เช่น โธ่! โถ! อนิจจัง! พุทโธ่
เอ๋ย!

- **โถ!** สุนัขตัวนี้ช่างน่าสงสาร

๔.แสดงความไม่พอใจ โกรธเคือง

เช่น ฮึ่ม! อุเหม! ชิชะ! ดูดู!

- **ฮึ่ม!** ใครมาตัดกุหลาบของฉัน

๕.แสดงความประหลาดใจ เช่น ฮ้า!

เอ๊ะ! โอ้โฮ! ว้าว! อ้อฮือ!

- **โอ้โฮ!** เสือขาวสะอาดดีจัง

ชนิดของคำอุทาน

๖.แสดงความเข้าใจหรือรับรู้ เช่น

อ้อ! อ้อ! อือ!

- **อ้อ!** เด็กนั้นเป็นน้องเธอนี่เอง

๗.แสดงความเจ็บปวด เช่น โอ๊ย!

โอ๊ย! อูย!

- **โอ๊ย!** เจ็บจังเลย

๘.แสดงความท้อใจ รำคาญ เบื่อ

หน่าย เช่น เฮ้อ! ฮือ!

- **ฮือ!** เสือเลอะเทอะอีกแล้ว

๙.แสดงความโล่งใจ เช่น เฮอ!

- **เฮอ!** สอบเสร็จแล้ว

๑๐.แสดงความดีใจ เช่น ไชโย! เย้!

- **ไชโย!** เราชนะแล้ว

สรุปความรู้ คำอุทานใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่พูดชัดเจนยิ่งขึ้น

เฮ้! ไปทำแบบฝึกกัน

อ้อ! เข้าใจ

ท๕/ผ.๒-๐๔

ใบงานที่ ๐๔ คำอุทานสื่ออารมณ์

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านนิทาน เรื่อง “แตงโม เจ้ามดแดงจอมซี้เกียจ” แล้วตอบคำถาม (๑๐ คะแนน)

แตงโม เจ้ามดแดงจอมซี้เกียจ

ณ หนองน้ำกลางป่าใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิดและช่างหนองน้ำนั้นเป็นที่อาศัยทำรังของมดแดงฝูงหนึ่งมานานแล้ว มดแดงฝูงนี้มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบทุกตัว ทั้งออกหาอาหาร ดูแลรักษาอาณาจักร รวมทั้งการเฝ้าเวรยามป้องกันภัยต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดแก่อาณาจักรมดแดง

“เจ้าแตงโม” เป็นทหารหน่วยรับเฝ้าระวังภัยหน้าหนองน้ำ ทุกวันไม่เคยได้ผจญภัยกับผองเพื่อน มันจึงเบื่อหน่ายในหน้าที่ของตนเองมาก จึงมักจะแอบงีบหลับเป็นประจำ

วันนี้เจ้าแตงโมไม่ได้ออกลาดตระเวนรอบหนองน้ำ เพราะเห็นว่าเหตุการณ์ปกติเช่นทุกวัน จึงแอบงีบหลับ โดยไม่เห็นว่ามีน้ำในหนองน้ำเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนปริ้มเกือบจะท่วมผืนดินอาณาจักร เพราะเกิดน้ำป่าไหลหลากลงมาจากภูเขาสูง

“เฮ้ย! เจ้าแตงโม ตื่นเร็ว น้ำจะท่วมแล้ว รีบยกก้นขึ้นเร็ว” เพื่อนทหารมดตัวหนึ่งมองเห็นจึงรีบบอก

“ฮือ! ...โอ๊ะ!... เกือบแย่ไปแล้วซิ” แตงโมตกใจตื่นรีบทำหน้าที่อย่างแข็งขัน

“นี่! แตงโม เจ้าแอบงีบหลับอีกแล้วนะ ช่างไม่มีความรับผิดชอบเอาเสียเลย เกือบทำให้พวกเราเดือดร้อนกันแล้ว ถ้าน้ำท่วมขึ้นถึงอาณาจักรโดยไม่ทันได้ตั้งตัว จะเป็นอย่างไรเจ้าคิดดูสิ” เพื่อนๆ ดูแตงโม

“เฮอะ! เจ้าอย่าตกอกตกใจไปหน่อยเลย น่ารำคาญ น้ำก็ได้ท่วมชะหน่อย ฮึ่ม! หลีกไป”

เพื่อนมดแดงเห็นว่าตักเตือนไป เจ้าแตงโมก็ไม่เชื่อฟัง จึงนำเรื่องไปปรึกษานางพญามด

“ซิคะ! เจ้าแตงโม เราต้องสั่งสอนมันให้รู้ว่าการไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองนั้น ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียต่อตัวเองเท่านั้น ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนอีกด้วย” พวกมดจึงไปรายงานนางพญามด นางพญามดคิดจะสั่งสอนเจ้าแตงโมให้รู้สำนึก โดยให้จับเจ้าแตงโมซึ่งกำลังแอบงีบหลับอยู่ โยนลงไปในหนองน้ำทันที

“ช่วยด้วย! พวกเรา...น้ำท่วมแล้ว หนีเร็ว ช่วยด้วย! จะจมน้ำตายแล้ว” แตงโมตะเกียกตะกายอยู่ในน้ำร้องตะโกนให้เพื่อนช่วย

“คราวนี้เจ้ารู้แล้วใช่ไหมว่าความเดือดร้อนจากการละทิ้งหน้าที่ของตนเองจะนำมาซึ่งภัยเช่นใด” นางพญามดพูดกับแตงโมหลังจากที่เหล่าทหารมดช่วยมันขึ้นมาจากหนองน้ำแล้ว

“ข้าขอโทษท่านนางพญา ข้าสำนึกผิดแล้ว ต่อไปนี้ข้าจะตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุดครับ” แตงโมกล่าวอย่างสำนึกผิด ตั้งแต่นั้นมา แตงโมก็ไม่เคยงีบหลับในขณะที่เฝ้ายามอีกเลย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ท๕/ผ.๒-๐๔

ตอนที่ ๑

๑. จงยกตัวอย่างประโยคที่มีคำอุทานจากเรื่อง “แตงโม เจ้ามดแดงจอมซี้เกียจ” แล้ววิเคราะห์อารมณ์ความรู้สึกของคำอุทานในประโยคนั้น (๕ คะแนน)

ตัวอย่างคำอุทาน

อนิจจา ! เจ้าแตงโมถูกลงโทษอีกแล้ว

แสดงอารมณ์

.....สังสาร.....

๑.....

แสดงอารมณ์

๒.....

แสดงอารมณ์

๓.....

แสดงอารมณ์

๔.....

แสดงอารมณ์

๕.....

แสดงอารมณ์

๒. นักเรียนคิดว่าอุปนิสัยของแตงโมเป็นอย่างไร (๓ คะแนน)

.....
.....

๓. ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน และการนำไปใช้ในชีวิตจริง(๒ คะแนน)

.....
.....

ใบความรู้

การสร้างคำในภาษาไทย

เมื่อโลกวิวัฒนาการ มีสิ่งแปลกใหม่เพิ่มขึ้น มีเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ หรือสิ่งของต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันมากมาย ดังนั้น คำที่เคยมีใช้อยู่ในภาษาไทยจึงมีไม่พอที่จะใช้เรียกวัดูลงของเหล่านั้น เราจึงต้องมีการสร้างคำเพิ่มขึ้นด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้มีถ้อยคำใช้ในภาษาไทยได้มากขึ้น

การสร้างคำในภาษาไทยมี ๓ ลักษณะ คือ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ

คำมูล

คำมูล คือ คำ ๆ เดียวที่มีได้ประสมกับคำอื่น อาจมี ๑ พยางค์ หรือหลายพยางค์ก็ได้แต่เมื่อแยกพยางค์แล้วแต่ละพยางค์ไม่มีความหมาย คำภาษาไทยที่ใช้มาแต่เดิมส่วนใหญ่เป็นคำมูลที่มีพยางค์เดียวโดด ๆ เช่น พ่อ แม่ กิน เดิน ร้อง คำมูลหลายพยางค์ เป็นคำสองพยางค์ขึ้นไปมีความหมายในตัวไม่สามารถแยกพยางค์ภายในคำได้ เพราะทำให้ไม่มีความหมาย อาจเป็นคำไทยแท้ หรือคำภาษาต่างประเทศก็ได้ เช่น มะละกอ เกร โหระพา นาฬิกา บิดา วิทย์ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบสร้างของคำมูล

คน	มี ๑ พยางค์ คือ คน
สิงโต	มี ๒ พยางค์ คือ สิง + โต
นาฬิกา	มี ๓ พยางค์ คือ นา + พิ + กา
ทะมัดทะแมง	มี ๔ พยางค์ คือ ทะ + มัด + ทะ + แมง
กระเหี้ยนกระหือรือ	มี ๕ พยางค์ คือ กระ + เหี้ยน + กระ + หือ + รือ

คำประสม

คำประสม คือ คำที่สร้างขึ้นใหม่โดยนำคำมูลตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประสมกัน ให้เกิดเป็นคำใหม่ ความหมายใหม่ โดยอาจมีเค้าความหมายเดิมหรือมีความหมายใหม่ก็ได้

ลักษณะของคำประสม

๑. คำประสมที่เกิดความหมายใหม่ มีเค้าความหมายเดิม เช่น

เตา + ถ่าน	-	เตาถ่าน	หมายถึง	เตาที่ใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง
เตา + รีด	-	เตารีด	หมายถึง	เครื่องใช้ที่ใช้รีดเสื้อผ้า
รถ + ไฟฟ้า	-	รถไฟฟ้า	หมายถึง	รถที่ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงานขับเคลื่อน
รถ + ยนต์	-	รถยนต์	หมายถึง	ยานพาหนะทางบกที่ขับเคลื่อนที่ด้วยพลังงาน อย่างใดอย่างหนึ่งและถ่ายทอดลงสู่ล้อ

๒. คำประสมที่เกิดความหมายใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ชาย + หน้า	-	ชายหน้า	หมายถึง	รู้สึกอับอาย
ราด + หน้า	-	ราดหน้า	หมายถึง	อาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวมี่น้ำปรุงข้นๆ
ลูก + น้ำ	-	ลูกน้ำ	หมายถึง	ลูกอ่อนของยุงซึ่งยังอาศัยอยู่ในน้ำ
ผี + เสือ	-	ผีเสือ	หมายถึง	แมลงพวกหนึ่งมีปีกเป็นแผ่นบางสีต่าง ๆ
หาง + เสือ	-	หางเสือ	หมายถึง	เครื่องถือท้ายเรือ

๓. คำประสมที่มาจาก อากัรนาม มีคำว่า “การ” หรือ “ความ” นำหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ เช่น การกิน การบ้าน การเมือง การกระทำ ความดี ความชั่ว ความสวย ความขยันหมั่นเพียร

๔. คำประสมที่เกิดจากการย่อคำให้กะทัดรัดขึ้น มักขึ้นต้นด้วยคำว่า ชาว ช่าง นัก ที่ เครื่อง ผู้ หมอ ของ เช่น

ชาวบ้าน	ชาววัง	ชาวนา	ชาวประมง	ชาวสวน
ช่างยนต์	ช่างภาพ	ช่างเสริมสวย	ช่างไฟฟ้า	ช่างไม้
การคำ	การเรือน	นักเรียน	นักการเมือง	นักข่าว
เครื่องเขียน	เครื่องใช้	ที่นอน	ที่อยู่	ที่พัก
หมอดู	หมอลำ	ของกิน	ของใช้	ผู้ดี

คำซ้อน

คำซ้อน เป็นการสร้างคำโดยนำคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ไกล่เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน มาวางซ้อนกันทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายใหม่ โดยความหมายใหม่อาจกว้างขึ้น หนักแน่นขึ้น หรือ เบาลงก็ได้

ชนิดของคำซ้อน

๑. คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำซ้อนที่เกิดจากคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ไกล่เคียงกัน หรือ ตรงข้ามกันมาวางชิดกัน เช่น

ความหมายเหมือนกัน	เสื่อสาด	เหาะเหิน	พุดจา	บ้านเรือน
ความหมายใกล้เคียงกัน	คัดเลือก	แนะนำ	เกรงกลัว	ขัดขวาง
ความหมายตรงกันข้าม	ผิดชอบ	ชั่วดี	ได้เสีย	เข้าคำ

๒. คำซ้อนเพื่อเสียง คือ คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่มีเสียงคล้องจองและมีความหมายสัมพันธ์กัน มาซ้อนกัน เพื่อให้ออกเสียงได้ง่าย ไพเราะ เช่น

เรอระ	ท้อแท้	จริงจัง	ตุ้มตาม	ซุบซิบ
ราบคาบ	จิ้มลิ้ม	แร้นแค้น	เบ้อเร่อ	อ้างว้าง
ออกอ่อน	อัดอั้น	รวบรวม	กระดุกกระดิก	กระดุกกระเดี้ยว
ประเจิดประเจ้อ	ถั่วยโถโอขาม	ขโมยขโจร	ทรัพย์สินในดินสินในน้ำ	

ตัวอย่างคำซ้อน

พร้อมเพรียง	ครบครัน	แข็งแรง	ขัดข้อง	ผิดชอบชั่วดี
ถิ่นฐาน	จิตใจ	ทุกข์ยาก	ทรัพย์สิน	ทรัพย์สินสมบัติ
รูปภาพ	รูปพรรณ	โศกเศร้า	ยวดยาน	กุ่มนี้ยมสิน
สูญหาย	กุ่มม	อดทน	ขัดขวาง	หนักอกหนักใจ

ปรับปรุงมาจาก <https://edltv.thai.net/courses>
ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ใบงานที่ ๐๕ การสร้างคำในภาษาไทย

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ สร้างคำจากคำที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำมาแต่งประโยค (๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง

แผน

แผนการ วางแผน แผนที่ แผนผัง แผนซ้อนแผน

ตำรวจทราบ**แผนการ**ของคนร้ายจึงวาง**แผนซ้อนแผน**เข้าจับกุมโดยไม่เสียเลือดเนื้อ

น้ำ

.....

.....

สรร

.....

.....

เรื่อง

.....

.....

เครื่อง

.....

.....

ตอนที่ ๒ สร้างคำประสม คำซ้อน ตามที่กำหนด อย่างละ ๓ คำ (๑๕ คะแนน)

คำประสมที่เป็นชื่ออาชีพ
อาชีพ

.....

.....

.....

คำประสมที่เป็นชื่ออาหาร

.....

.....

.....

คำประสมที่เป็นชื่อเครื่องใช้

.....

.....

.....

คำซ้อนที่มีความหมาย
เหมือนกัน

.....

.....

.....

คำซ้อนที่มีความหมาย
ใกล้เคียงกัน

.....

.....

.....

ใบความรู้ ป.๖ ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

ประโยค แบ่งตามโครงสร้างได้ ๓ ชนิด คือ ประโยคสามัญ หรือประโยคพื้นฐาน ประโยครวม และ ประโยคซ้อน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและภาคแสดง บางประโยค ประธาน อาจเป็นคำนามหรือสรรพนาม และภาคแสดงเป็นคำกริยา ที่เรียกว่ากริยา อกกรรม เช่น

ประธาน		ภาคแสดง
คำนาม	สรรพนาม	คำกริยาอกกรรม
นักเรียน	-	ดีใจ
-	ฉัน	วิ่ง

บางประโยคอาจมีคำนามหรือคำสรรพนามอยู่หลังคำกริยาที่เรียกว่า กริยาสกรรม เช่น

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยาสกรรม	คำนาม	คำสรรพนาม
ตำรวจ	-	สืบค้น	ข้อมูล	-
-	เขา	เตือน	-	ฉัน

บางประโยคมีโครงสร้างซับซ้อนขึ้น คือ มีส่วนขยายประธาน มีส่วนขยายคำกริยา เช่น

ประธาน			ภาคแสดง			
คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยาย	คำกริยา	คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยายคำกริยา
มด	-	ตัวน้อย	กิน	น้ำหวาน	-	
-	เขา	คนนั้น	ชอบ	-	เธอ	
เจ้าหน้าที่	-		กด	ปุ่ม	-	ทันที
ลิง	-	ของคุณลุง	กิน	กล้วย	-	รวดเร็ว

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖.หน้า ๖๗-๖๙

ประโยครวม

ประโยครวม คือ ประโยคย่อยที่เป็นประโยคพื้นฐาน หรือประโยคสามัญตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไปมารวมกัน โดยมีคำเชื่อม เชื่อมประโยค เพื่อให้ได้ใจความติดต่อกันเป็นประโยคเดียวกัน ถ้าประธานหรือกริยาของประโยคเป็นคำเดียวกันก็อาจละได้ ดังตัวอย่าง

ประโยค	ชนิดของประโยค
- ขวัญข้าวชอบอ่านหนังสือทุกวัน	ประโยคสามัญ
- ขวัญข้าวชอบเขียนหนังสือทุกวัน	ประโยคสามัญ
- ขวัญข้าวชอบอ่าน และ ชอบเขียนหนังสือทุกวัน	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม และ
- วันนี้ฉันอยากจะไปดูนิทรรศการ	ประโยคสามัญ
- วันนี้แม่ให้เลี้ยงน้อง	ประโยคสามัญ
- วันนี้ฉันอยากจะไปดูนิทรรศการ แต่ แม่ให้เลี้ยงน้อง	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม แต่
- เขาอยากจะเป็นนักกีฬา	ประโยคสามัญ
- เขาอยากจะเป็นนักดนตรี	ประโยคสามัญ
- เขาอยากจะเป็นนักกีฬา หรือ อยากจะเป็นนักดนตรี	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม หรือ
- ดวงดาวชอบฟังเพลง	ประโยคสามัญ
- ดวงดาวชอบดูโทรทัศน์	ประโยคสามัญ
- ดวงดาวชอบอ่านหนังสือ	ประโยคสามัญ
- ดวงดาวชอบฟังเพลง และ ดูโทรทัศน์ แต่ ดวงดาวชอบอ่านหนังสือ	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม และ , แต่ (ละประธาน ดวงดาว และ ละกริยา ชอบ)

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖.หน้า ๑๒๒-๑๒๓

ประโยคซ้อน

ประโยคซ้อน คือ ประโยคที่มีใจความสำคัญเป็นประโยคหลัก และมีอนุประโยคซึ่งมีคำเชื่อมอยู่ข้างหน้าอนุประโยคนั้น เช่น **ที่** **ซึ่ง** **อัน** **เมื่อ** **จน** **เพื่อ** **ตั้งแต่** **เพราะ** ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ประโยค	ชนิดของประโยค
๑.นักเรียนเขียนรายงาน ที่ คิดหัวข้อขึ้นเอง <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนเขียนรายงาน ที่คิดหัวข้อขึ้นเอง 	ประโยคซ้อน ประโยคหลัก อนุประโยค ทำหน้าที่ขยายคำนาม รายงาน ที่ เป็นคำเชื่อม
๒.ขวัญข้าว ซึ่ง เป็นคนขยันกังวลใจเกี่ยวกับการบ้าน <ul style="list-style-type: none"> ขวัญข้าวกังวลใจเกี่ยวกับการบ้าน ซึ่งเป็นคนขยัน 	ประโยคซ้อน ประโยคหลัก อนุประโยค ทำหน้าที่ขยายคำนาม ขวัญข้าว ซึ่ง เป็นคำเชื่อม
๓.นักเรียนกลับบ้าน เมื่อ โรงเรียนเลิก <ul style="list-style-type: none"> นักเรียนกลับบ้าน เมื่อโรงเรียนเลิก 	ประโยคซ้อน ประโยคหลัก อนุประโยค ทำหน้าที่ขยายคำกริยา กลับบ้าน เมื่อ เป็นคำเชื่อม
๔.เขาทำงาน จน หมดแรง <ul style="list-style-type: none"> เขาทำงาน จนหมดแรง 	ประโยคซ้อน ประโยคหลัก อนุประโยค ทำหน้าที่ขยายคำกริยา ทำงาน จน เป็นคำเชื่อม
๕.คุณครูอธิบาย เพื่อ ให้นักเรียนเข้าใจ <ul style="list-style-type: none"> คุณครูอธิบาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ 	ประโยคซ้อน ประโยคหลัก อนุประโยค ทำหน้าที่ขยายคำกริยา อธิบาย เพื่อ เป็นคำเชื่อม

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖.หน้า ๑๒๓-๑๒๔

ใบงานที่ ๐๖ ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านข้อความที่กำหนด ชิดเส้นใต้คำเชื่อม และระบุว่าเป็นประโยคชนิดใด
(๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง แพทย์รักษาผู้ป่วยซึ่งเป็นโรคเบาหวาน
ชนิดของประโยคประโยคซ้อน.....

๑. พ่อและแม่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของคุณ

ชนิดของประโยค

๒. เด็กนักเรียนที่มีวินัยจะรู้จักเข้าแถวซื้ออาหาร

ชนิดของประโยค

๓. คุณยายอ่านหนังสือธรรมะแต่คุณตาसानปลาตะเพียนให้หลาน

ชนิดของประโยค

๔. ลมพายุพัดแรงจนต้นไม้หักโค่นจำนวนมาก

ชนิดของประโยค

๕. ฉันชอบไปเที่ยวทะเลในหน้าร้อน

ชนิดของประโยค

คำชี้แจง ตอนที่ ๒ พิจารณาประโยคข้อต่อไปนี้ แล้วจำแนกเป็นประโยคหลัก
และประโยคย่อยให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง เขามีผักสดปลอดสารพิษรับประทานเสมอ

ประโยคหลัก เขามีผักสดรับประทานเสมอ

ประโยคย่อย ผักสดปลอดสารพิษ

๑. มดแดงเป็นมดชนิดหนึ่งซึ่งมีมากกว่า ๑๕,๐๐๐ ชนิด

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

๒. คุณปู่ปล่อยนกพิราบที่ติดตามชาย

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

๓. นักเรียนผู้ที่ได้รับรางวัลดีเด่นเป็นพี่ชายของตนเอง

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

๔. ตำรวจจับผู้ร้ายซึ่งชายยาเสพติด

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

๕. ศักดิ์ชัยกินอีมจนพุงกาง

ประโยคหลัก

ประโยคย่อย

ใบความรู้ ป.๕-๖ การแบ่งประโยคเพื่อการสื่อสาร

ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร มีหลายชนิด ต้องพิจารณาเลือกใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์ เช่น

๑. ประโยคบอกเล่า ใช้บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เช่น

วันนี้คุณยายจะพาผมไปดูละคร
จุดรวมความสนใจอยู่ที่เวทีการแสดง
ผมจะฝึกตีกลองมโนราห์

๒. ประโยคปฏิเสธ ใช้บอกว่าเรื่องราวนั้น ๆ ไม่ใช่ ไม่ต้องการ หรือไม่จริง มักมีคำว่า ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้ อยู่ด้วย เช่น

ฉันไม่ชอบชมการแสดง
นี่ไม่ใช่นิสัยของโอม
ผมไม่ได้ไปเที่ยวกับเพื่อนเพราะพาคุณยายไปชมละคร

๓. ประโยคคำถาม ใช้ถามผู้อื่นเมื่อต้องการคำตอบ มักมีคำแสดงคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ไหม ฯลฯ เช่น

ใครแสดงเป็นนางมโนราห์
โอมประทับใจอะไรจากการชมการแสดง
หิวไหม เข้าห้องน้ำไหม

๔. ประโยคขอร้อง ใช้ขอร้องให้ผู้อื่นทำอย่างหนึ่งอย่างใด มักมีคำว่า กรุณา โปรด ช่วย ฯลฯ อยู่ด้วย เช่น

กรุณาปิดโทรศัพท์มือถือระหว่างชมการแสดง
โปรดร่วมมือกับโรงละครแห่งชาติในการรักษาความสะอาด
ช่วยรักษาสสมบัติของชาติด้านนาฏศิลป์ด้วย

๔.ประโยชน์แสดงความต้องการ ใช้บอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ มักมีคำว่า อยาก
ต้องการ ประสงค์ อยู่ด้วย เช่น

ฉันอยากไปซื้อจักรยานร่วมรณรงค์ประหยัดพลังงาน
ผมต้องการไปโรงละครแห่งชาติเพื่อเป็นเพื่อนคุณยาย
เราทุกคนประสงค์จะมีคอนเสิร์ตทำนองกลองไทยที่มีชื่อเสียง

๕.ประโยคคำสั่ง ใช้สั่งให้ผู้อื่นทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจให้ทำหรือห้ามมิให้ทำก็ได้ เช่น

ห้ามถ่ายภาพ
ห้ามนำอาหารเข้ามารับประทาน
จงปฏิบัติตามระเบียบการเข้าชมโรงละครแห่งชาติ
อย่าลืมนำไปเป็นเพื่อนคุณยายนะลูก

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖. หน้า ๗๘-๗๙

ใบงานที่ ๐๗ ประโยคเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง อ่านป้ายที่กำหนดให้ แล้วนำสาระสำคัญจากป้ายมาแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร ที่กำหนดให้
(๑๐ คะแนน)

ระวังยุ่งลาย!

ด้วย๕ป.๑ข.

สาเหตุใช้เลือดออก ระบาดหนักในฤดูฝน
ควรป้องกันและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

ปิด ฝาภาชนะ ใส่น้ำ	เปลี่ยน น้ำในภาชนะ ทุก ๗ วัน	ปล่อย ปลากินลูกน้ำ ในอ่างไม้ น้ำ	ปรับปรุง สภาพ แวดล้อม	ปฏิบัติ จนเป็น นิสัย	ขัด ภาชนะ กำจัดไขยุ่ง
---------------------------------	---	---	------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

ประโยคบอกเล่า

ประโยคปฏิเสธ

ประโยคคำถาม

ประโยคคำสั่ง

ประโยคขอร้อง

ใบความรู้ การอ่านและเขียนประกาศ

การอ่านข่าวสารของทางราชการ

การอ่านข่าวสารของทางราชการ เป็นการสื่อสารข้อความจากหน่วยงานราชการถึงประชาชนบุคคลทั่วไป อาจจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการอ่านข่าวสารของทางราชการ มีดังนี้

๑. อ่านเพื่อรับทราบ
๒. อ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ

ประกาศ เป็นข้อความที่แจ้งเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ เช่น ประกาศทางราชการ ประกาศบริษัท ห้างร้าน

การเขียนประกาศ เป็นการบอกความต้องการ หรือข้อเท็จจริงของหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อให้ทราบ ทักกันอย่างกว้างขวาง มี ๒ ประเภท คือ ประกาศที่ไม่เป็นทางการ และประกาศที่เป็นทางการ

๑. ประกาศที่ไม่เป็นทางการ

เป็นการเขียนแจ้งเรื่องให้ผู้อื่นทราบและให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้ประกาศ โดยจะบอกความต้องการและหรือจุดประสงค์ และให้รายละเอียดประกอบตามความจำเป็น ภาพ หรือคุณลักษณะที่เด่นชัด

ตัวอย่าง

การประกาศสัตว์เลี้ยงหาย

ใครพบมีรางวัล

แมวพันธุ์.....อายุ.....ปี

ลักษณะพิเศษ.....

.....

ผู้พบเห็นกรุณาติดต่อที่

บ้านเลขที่.....

โทรศัพท์.....

๒.ประกาศที่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นประกาศทางราชการ มีหลักการเขียนที่สำคัญคือ

- ๑.บอกใจความสำคัญให้ครบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ตามจุดประสงค์
- ๒.ลำดับความจากบอกเหตุไปหาผล หรือบอกความต้องการ แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม
- ๓.ใช้ถ้อยคำที่กระชับ ชัดเจน ภาษาที่เป็นแบบแผนหรือกึ่งแบบแผน ไม่ใช้ภาษาพูด
- ๔.การเขียนตามรูปแบบของประกาศ

ตัวอย่าง

ประกาศ...(ชื่อหน่วยงานราชการที่ออกประกาศ)

เรื่อง...(ชื่อเรื่องที่ประกาศ)

(ย่อหน้า).....อ้างเรื่องที่ประกาศ.....

(ย่อหน้า).....จุดประสงค์สำคัญ รายละเอียด เงื่อนไขต่าง ๆ และขั้นตอนการปฏิบัติ

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อผู้ประกาศ
(ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือ)
ตำแหน่งของผู้ออกประกาศ

ตัวอย่าง

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓

ชินภัทร ภูมิรัตน

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใบงานที่ ๐๘ ประกาศนํารู

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านประกาศที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม (๑๕ คะแนน)

๑.

๑.๑ หน่วยงานใดน่าจะเป็นผู้ออกประกาศนี้

.....

๑.๒ จุดประสงค์สำคัญคือ

.....

ประกาศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

หากพบว่า มีฝนตกหนักในพื้นที่ ระดับน้ำในลำห้วยสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และสีน้ำเริ่มขุ่นเป็นสีน้ำตาล หรือมีเสียงดังอย่างผิดปกติ ให้ท่านสันนิษฐาน ก่อนว่าจะเกิดน้ำป่าไหลหลาก

คำเตือน น้ำตกเหวนรก เป็นน้ำตกที่มีความล่อแหลม อันตราย โปรดระมัดระวังอย่าประมาท ห้ามเล่นน้ำ และอย่าเข้าใกล้หน้าผา

BE CAREFUL , NO SWIMMING

๒.

๒.๑ ใครเป็นผู้ออกประกาศ

.....

๒.๒ จุดประสงค์สำคัญคือ

.....

.....

Take Care of the Earth ชมสม

๓.

ผู้คิดผู้เขียน : yamagi

ไชโย !!!!

เรามีทางเลือกให้กับ
โลกของเราแล้ว

ถุงผ้า ~~ถุงพลาสติก~~
จักรยาน ~~รถจักรยานยนต์~~
25องศา ~~ต่ำกว่า25หรือสูงกว่า25องศา~~

Take Care of the Earth

โลกเย็นใจขึ้นเยอะ

๓.๑ ใครเป็นผู้ออกประกาศ

.....

๓.๒ จุดประสงค์สำคัญคือ

.....
.....

๓.๓ การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงคือ

.....

ประกาศ

๔.

เรื่อง รับสมัครเจ้าหน้าที่ประสานงานอาคารที่พัก
จำนวน 2 อัตรา

คุณสมบัติ

1. เพศหญิง อายุ 25 ปีขึ้นไป
2. วุฒิกการศึกษาปริญญาตรี สาขาที่เกี่ยวข้อง
3. มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานได้ดี
4. สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษเบื้องต้นได้
5. มีมนุษยสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดี
6. มีใจรักงานบริการ
7. มีความรอบคอบ

สนใจติดต่อได้ที่ สำนักงานบริการอาคารวิทยาศาสตร์
ถนนสีรินธร โทร.02-423-9492
 สำนักงานบริการอาคารวิทยาศาสตร์
วันที่ 30 มกราคม 2555

๔.๑ ใครเป็นผู้ออกประกาศ

.....
.....

๔.๒ จุดประสงค์สำคัญคือ

.....
.....

๔.๓ คุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครตำแหน่งนี้คือ

.....
.....

๔.๔ นักเรียนคิดว่าประกาศนี้ควรระบุข้อมูล
สำคัญใดเพิ่มเติม

.....
.....

๕.

ประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลักสูตรปกติ

คุณสมบัติ

๑. สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่า หรือกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕... หรือเทียบเท่า
๒. ไม่จำกัดอายุ
๓. เป็นโสด
๔. มีความประพฤติเรียบร้อย

เอกสารประกอบการรับสมัคร

๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ฉบับ (พร้อมฉบับจริง)
๒. รูปถ่าย ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป
๓. สำเนา ปพ ๑ : ป พร้อมฉบับจริง
๔. หลักฐานแสดงผลการสอบ O-NET

กำหนดวันและเวลา

๑. นักเรียนในเขตพื้นที่บริการรับร้อยละ ๕๐ และนักเรียนทั่วไปรับร้อยละ ๕๐ โดยคัดเลือกจากผลการสอบร้อยละ ๘๐ คะแนน O-NET ร้อยละ ๒๐
๒. รับสมัครวันที่ ๑๔-๑๘ มีนาคม ๒๕๕....
เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ
๓. สอบคัดเลือก วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕....
สอบเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.
วิชาที่สอบ ไทย คณิต วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาอังกฤษ (วิชาภาษาไทยมีการสอบปฏิบัติทักษะการอ่าน)
๔. ประกาศผลวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕....
๕. รายงานตัววันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕....
เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น.
๖. มอบตัววันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕....
เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น.

๑. นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิ์ตามประกาศนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

๒. หลักฐานใดบ้างที่ขาดไม่ได้ในการสมัคร

.....

.....

๓. นักเรียนต้องเตรียมตัวอย่างไรก่อนสอบ

.....

.....

๔. ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินอย่างไร

.....

.....

คำชี้แจง ตอนที่ ๒ อ่านประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา เรื่อง พายุมังคุด แล้วตอบคำถาม (๑๐ คะแนน)

ประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา พายุ “มังคุด”

ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๐๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

เมื่อเวลา ๐๔.๐๐ น. วันนี้ (๗ ส.ค.๕๖) พายุโซนร้อน “มังคุด” (MANGKHUT) ได้ทวีกำลังแรงขึ้นจากพายุดีเปรสชันบริเวณทะเลจีนใต้ตอนกลาง มีศูนย์กลางอยู่ห่างประมาณ ๕๕๐ กม. ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร ประเทศเวียดนาม หรือที่ละติจูด ๑๗.๐ องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๐๙.๕ องศาตะวันออก มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ ๖๕ กม./ชม. พายุนี้กำลังเคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ด้วยความเร็วประมาณ ๒๕ กม./ชม. มีแนวโน้มเคลื่อนขึ้นฝั่งบริเวณประเทศเวียดนามตอนบน ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นี้ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ในช่วงวันที่ ๗-๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ จะมีฝนตกหนักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณจังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ อุดรธานี หนองบัวลำภู สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ส่วนภาคเหนือ บริเวณจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ ขอให้ประชาชนระวังอันตรายจากสภาวะอากาศดังกล่าวไว้ด้วย

อนึ่ง มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย มีกำลังแรงขึ้นทำให้บริเวณด้านตะวันตกของภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ฝั่งตะวันตก ยังคงมีฝนตกหนักได้ บางแห่ง ขอให้ประชาชนบริเวณจังหวัดจันทบุรี ตราด ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ระวังอันตรายจากฝนตกหนัก ส่วนคลื่นลมในทะเลอันดามันและอ่าวไทยตอนบนสูงประมาณ ๒ เมตร ขอให้ชาวเรือเพิ่มความระมัดระวังในการเดินเรือในระยะนี้ไว้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๐๕.๐๐ น.

(ลงชื่อ) วรพัฒน์ ทิวถนอม

(นายวรพัฒน์ ทิวถนอม)

อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา

ตอบคำถามจากการอ่านประกาศ

๑. หน่วยงานที่ออกประกาศคือหน่วยงานใด

๒. เรื่องที่ออกประกาศคือเรื่องใด

๓. ทำไมต้องออกประกาศ

๔. ผู้ได้รับผลกระทบตามข้อความในประกาศคือ

๕. เงื่อนไขและขั้นตอนการปฏิบัติคืออะไร

๖. ประกาศนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วรรณกรรมคำสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. อธิบายคำสอนที่กำหนดให้

“จงเตือนตนด้วยตนเอง” หมายความว่า.....

๒. “จะนุ่งห่มพอสวมศักดิ์สงวน ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี

จะแต่งหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์ ดุฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน”

คำประพันธ์นี้ต้องการสอนอะไร

นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

๓. แต่งประโยค โดยให้มีคำอุทานในประโยคด้วย

๓.๑

๓.๒

๓.๓

๔. จัดกลุ่มคำที่กำหนดให้ ให้ถูกต้อง

เพื่อนๆ แม่ น้ำ ไกลๆ ช่างไฟฟ้า เรือกสวน นักการเมือง

พ่อครัว บ้านเรือน ลูกๆ หลานๆ ทรัพย์สิน เข้าค่า ลมๆ แล้งๆ

คำซ้ำ	คำซ้อน	คำประสม

๕. เลือกคำที่นักเรียนชอบในข้อ ๔ แล้วแต่งประโยค

ประโยคคำสั่ง

ประโยคขอร้อง

ประโยคคำถาม

๖. อ่านประกาศต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

**ประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หลักสูตรปกติ
คุณสมบัติ**

๑. สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตาม
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ หรือเทียบเท่า
หรือกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
ปีการศึกษา ๒๕๕... หรือเทียบเท่า

๒. ไม่จำกัดอายุ

๓. เป็นโสด

๔. มีความประพฤติเรียบร้อย

เอกสารประกอบการรับสมัคร

๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๑ ฉบับ(พร้อมฉบับจริง)

๒. รูปถ่าย ๒ นิ้วจำนวน ๒ รูป

๓. สำเนา ปพ ๑ : ป พร้อมฉบับจริง

๔. หลักฐานแสดงผลการสอบ O-NET

กำหนดวันและเวลา

๑. นักเรียนในเขตพื้นที่บริการรับร้อยละ ๕๐ และ
นักเรียนทั่วไปรับร้อยละ ๕๐ โดยคัดเลือกจากผล
การสอบร้อยละ ๘๐ คะแนน O-NET ร้อยละ ๒๐

๒. รับสมัครวันที่ ๑๔-๑๘ มีนาคม ๒๕๕....

เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ

๓. สอบคัดเลือก วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕....

สอบเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.

วิชาที่สอบ ไทย คณิต วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาอังกฤษ
(วิชาภาษาไทยมีการสอบปฏิบัติทักษะการอ่าน)

๔. ประกาศผลวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕....

๕. รายงานตัววันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕....

เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น.

๖. มอบตัววันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕....

เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๓๐ น.

๖.๒ ผู้ที่ประสงค์ยื่นใบสมัครตามประกาศดังกล่าว ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

.....

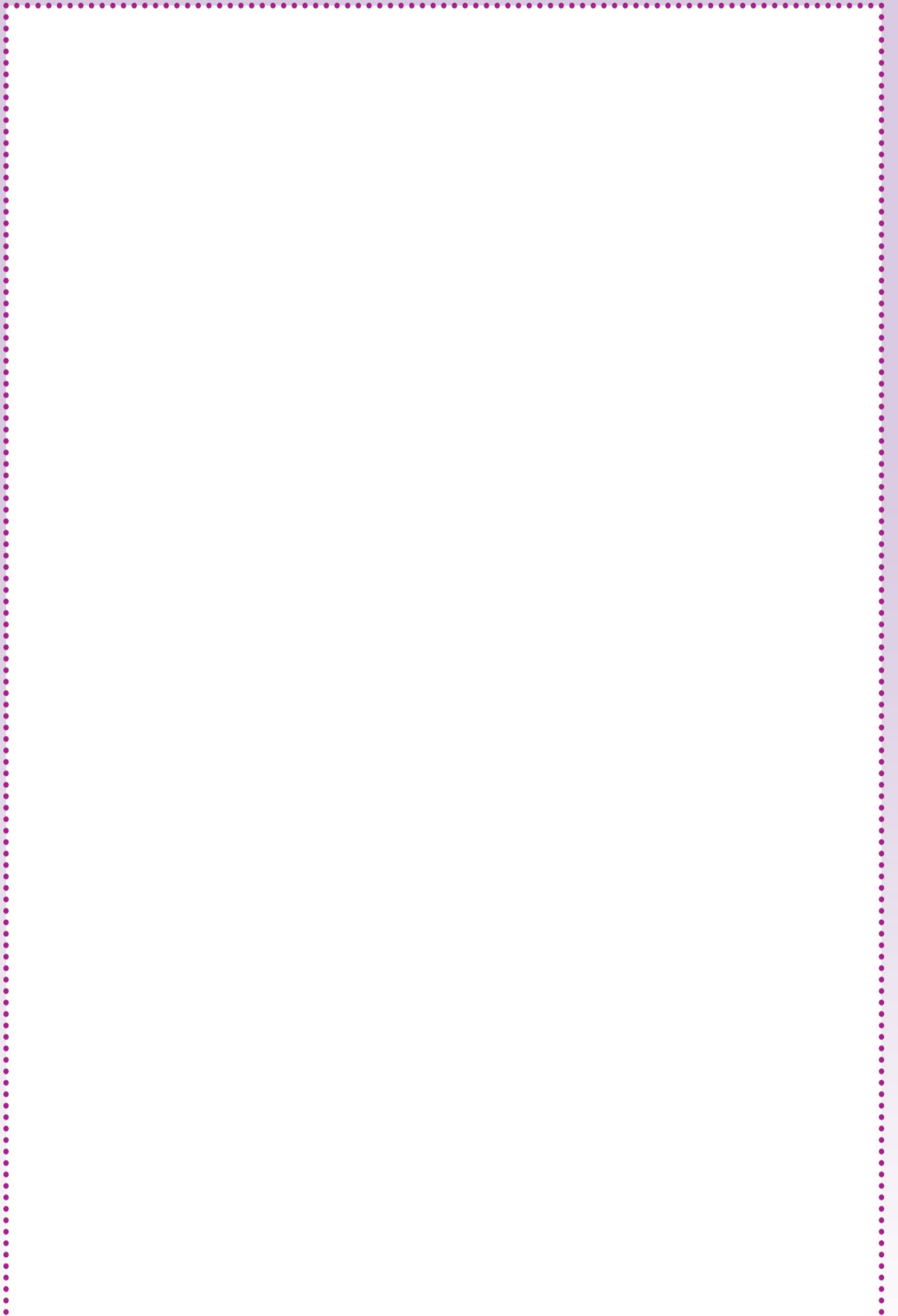
.....

.....

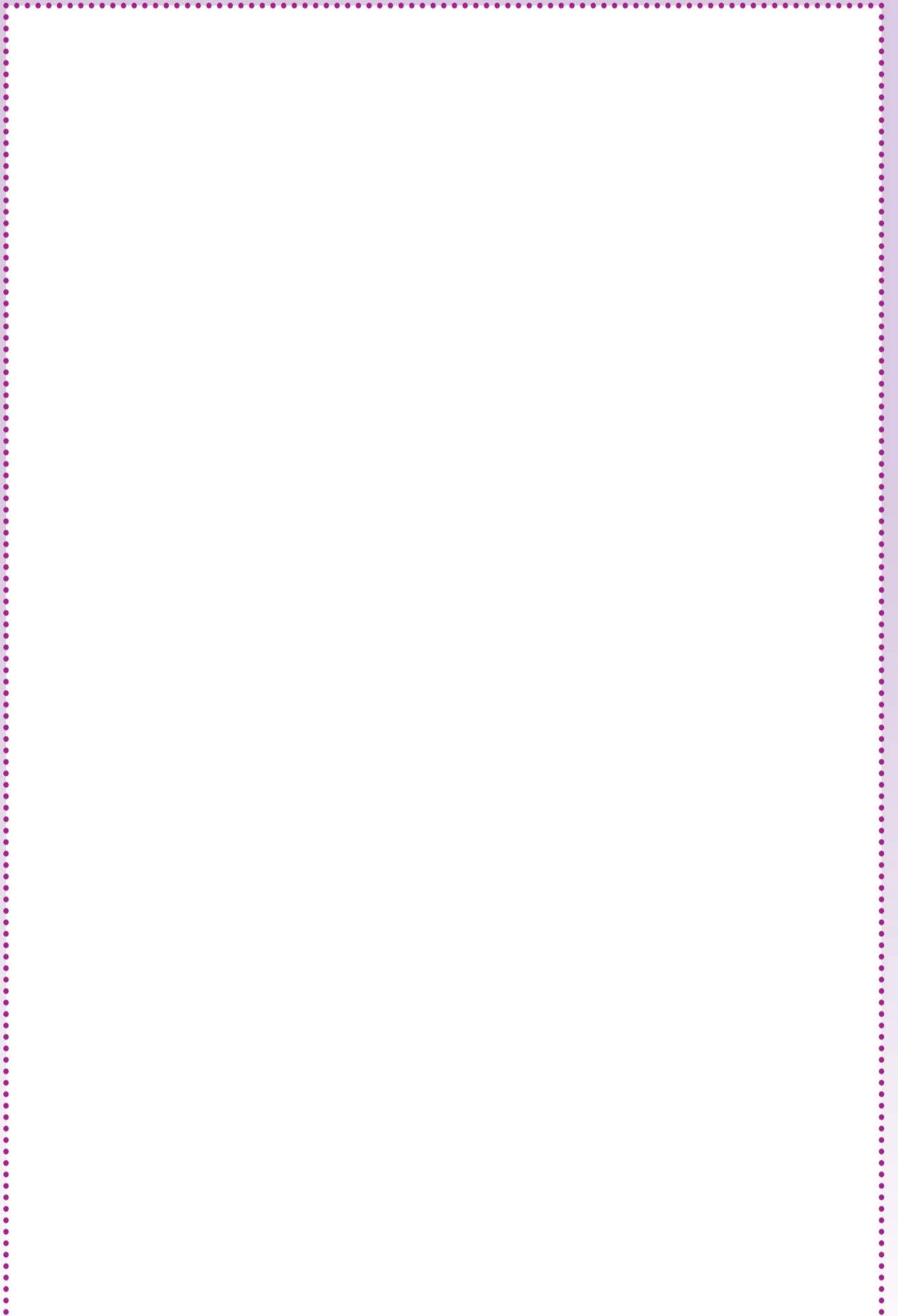
๖.๓ ผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามประกาศนี้ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินอย่างไร

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖
สร้างสรรค์งานเขียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สร้างสรรค์งานเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย× ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. “ที่สนามหลวงมีคนเล่นว้าวปักเป้า และมีคนจับปลาปักเป้าได้ในคลองข้างบ้าน
ลุงรดต้นไม้แทนที่จะขับรถไปเที่ยวนอกบ้าน ส่วนน้ำไปซื้อสมุนไพรมหากาฬที่
เมืองกาญจน์”

จากข้อความข้างต้นคำใดเป็นคำพ้องรูป

ก. รถ

ข. รด

ค. ปักเป้า

ง. กาฬ กาญจน์

๒. คำคู่ใดคือคำพ้องรูป

ก. จอกแหน หวงแหน

ข. พุด พุทธ

ค. รถ รส

ง. ผึ้ง ฟึ้ง

๓. ข้อใดมีคำพ้องรูป

ก. ฉับรับประทานอาหารอยู่ริมธาร

ข. ต้นเสม้าขึ้นอยู่บนยอดเสม้า

ค. ยามวิกาลต้องคอยติดตามสถานการณ์บ้านเมือง

ง. นกเขาขันเสียงดังจึงถูกพระขรรค์แทง

๔. ประโยคต่อไปนี้มีคำพ้องรูปกี่คำ

“คนแห่แหนมาที่บ่อน้ำเพื่อมาดูจอกแหน ฉับเก็บดอกพุดไปบูชาพระในวันพุธ ส่วนอารี
มีความสุขเพราะรู้สึก่วาชีวิตมีความสุข”

ก. ๒ คำ

ข. ๓ คำ

ค. ๔ คำ

ง. ๖ คำ

๕. ข้อใดมีคำพ้องเสียง

ก. ฉับรับประทานอาหารอยู่ริมธาร

ข. ต้นเสม้าขึ้นอยู่บนยอดเสม้า

ค. คนแห่แหนมาที่บ่อน้ำเพื่อมาดูจอกแหน

ง. ในเพล้าเข้าฉับเห็นเพลารถหักลงมา

๖. คำคู่ใดคือคำพ้องเสียง

ก. เขมา เขมา

ค. ผึ้ง ฟึ้ง

ข. เสมา เสมา

ง. จอกแหน หวงแหน

๗. ข้อใดเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

ก. ทำให้เรื่องมีรายละเอียดมากขึ้น

ข. จับใจความสำคัญของเรื่องได้

ค. สามารถแสดงความคิดเห็นได้

ง. ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์

๘. การเขียนเรียงความเรื่อง “ของดีที่บ้านฉัน” โครงเรื่องข้อใดที่จำเป็นน้อยที่สุด

ก. สถานที่ตั้ง

ข. การพัฒนาบ้านให้ทันสมัย

ค. สินค้าหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ที่ร่วมกันผลิต

ง. วิถีชีวิตและความเป็นอยู่คนในท้องถิ่น

๙. ย่อหน้าแรกของเรียงความ เป็นส่วนใดของเรียงความ

ก. สรุป

ค. ส่วนขยาย

ข. เนื้อเรื่อง

ง. คำนำ

๑๐. ข้อใดคือลักษณะของคำนำ

ก. คำนำมีความยาวหลายย่อหน้าได้

ข. คำนำต้องขึ้นต้นคำคล้องจองเท่านั้น

ค. คำนำต้องเร้าใจ ให้ติดตามอ่านเนื้อเรื่อง

ง. คำนำจะกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องก็ได้

ใบความรู้ คำพ้อง

คำพ้อง หมายถึง คำที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือซ้ำกัน เช่น เขียนเหมือนกัน หรือ ออกเสียงเหมือนกัน หรือเหมือนกันทั้งรูปและเสียง แต่มีความหมายต่างกัน ซึ่งจะพิจารณาตามเนื้อความของคำที่เกี่ยวข้องกับคำพ้อง หรือคำที่เขียนต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องรูป คือ คำที่เขียนเหมือนกัน ออกเสียงต่างกันและความหมายต่างกัน การอ่านคำพ้องรูปให้ถูกต้องควรดูข้อความอื่นๆ ประกอบด้วยว่าคำพ้องรูปนั้นหมายถึงอะไร แล้วจึงอ่านให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง ในเพลงนี้ฉันน่าจะควรจะเพลๆ เรื่องการทะเลาะกันได้แล้วประเทศชาติจะได้สงบสุขเสียที

เพล	อ่านว่าเพ-ลา	หมายถึง	กาล , คราว
เพล	อ่านว่า เพล	หมายถึง	เบาลง
ปักเป้า	อ่านว่า ปัก-กะ-เป้า	หมายถึง	ชื่อปลาชนิดหนึ่ง
ปักเป้า	อ่านว่าปัก-เป้า	หมายถึง	ชื่อว้าวชนิดหนึ่ง
สมาธิ	อ่านว่า สะ-มา-ที	หมายถึง	การสำรวมใจให้แน่วแน่
สมาธิ	อ่านว่า สะ-หมาด	หมายถึง	ที่นั่งขัดสมาธิ
สระ	อ่านว่า สะ	หมายถึง	แอ่งน้ำขนาดใหญ่
สระ	อ่านว่าสะ-หระ	หมายถึง	อักษรแทนเสียงสระ

ปรับปรุงมาจาก www.sahavicha.com

เพลงคำพ้องรูป

คำร้อง ปิตินันท์ สุทธิสาร
ทำนองเพลง ขวา
คำพ้องรูป เขียนรูปเหมือนกัน ความหมายมัน ผันเปลี่ยนเพี้ยนไป
มีหลายคำ สำเนียงเสียงใด อ่านแล้วไม่เหมือนกัน ชันดี
เพลารถยนต์ พักเพลายืน เสลา เป็น เสลา ทันทึ
สระบัวไซ่ สระอา สระอี จอกแหนมี่ แหนมมาเร็วไว
ลา ลา ลา.....(ซ้ำ ๔ ครั้ง)

ตัวอย่างคำพ้องรูป

กระบวนหนึ่งตัวเขียนไม่เปลี่ยนแปลง
วัดเขมาโกศเขมาเพลาก็มี
ที่ริมเชิงเสลาภูผาใหญ่
หัดโบกปูนใบเสมากว่าจะเป็น

แต่อ่านแยกสองความตามวิถี
แต่ที่นี้ไปถึงป่าเพลายืน
ล้วนกอไผ่ลำสร้างเสลาเห็น
หน้าโฮเต็ลปลูกเสมาดูเพราะตา

พระยาศรีสุนทรโวหาร(น้อย อาจารย์ราษฎร)

ความหมายของคำพ้องรูป

เขมา	อ่านว่า (เข-มา)	หมายถึง	เกษม ความสบายใจ ความพินัย
เขมา	อ่านว่า ชะ-เหมา	หมายถึง	ดำ
เพลา	อ่านว่า เพ-ลา	หมายถึง	กาล , คราว
เพลา	อ่านว่า เพลา	หมายถึง	เบาลง
เสลา	อ่านว่า เส-ลา	หมายถึง	ภูเขา
เสลา	อ่านว่า สะ-เหล่า	หมายถึง	สวยงาม
เสมา	อ่านว่า เส-มา	หมายถึง	สีมา เครื่องหมายบอกเขตโบสถ์
เสมา	สะ-เหมา	หมายถึง	หญ้า

ปรับปรุงมาจาก www.sahavicha.com

ใบงานที่ ๐๑
เรียนรู้คำพ้องรูป

คำชี้แจง เขียนคำอ่านของคำพ้องรูปต่อไปนี้ลงในวงเล็บ

๑. การแข่งขันว่าระหว่างว่าจู่หากับปักเป้า (.....)
ปลาปักเป้า (.....) เป็นปลาที่มีพิษ
๒. คนแหมม (.....) ปลุกต้นแหมม (.....) ไว้หลายต้น
๓. อาวุธของกุ่ม คือ กรี (.....) อาวุธของกรี (.....) คืองา
๔. คุณแม่รักและหวงแหน (.....) ลูกสาวคนนี้มาก คุณพ่อซ้อนแหน (.....)
มาให้เปิดกิน
๕. เพลา (.....) รถของลุงหัก เพลา (.....) นี้มีข้าศึกมาประชิดเมืองแล้ว
๖. ต้นเสมา (.....) ที่อยู่ข้างโบสถ์สูงเกือบเท่าใบเสมา (.....) แล้ว
๗. น้องสระ (.....) ผมเสร็จแล้วก็มาฝึกอ่าน คำที่มีสระ (.....) ไอ
๘. พี่นั้งขัดสมาธิ (.....) เพื่อทำสมาธิ (.....) อยู่ที่ห้องพระ
๙. น้องๆ ทบทวนเรื่องสระ (.....) ต่างๆ อยู่ที่ริมสระ (.....) ข้างบ้าน
๑๐. กาก (.....) ชอบกินกาก (.....) ส้ม

ใบงานที่ ๐๒
ค้นหาความหมายคำพ้องรูป

คำชี้แจง หาคำพ้องรูปที่นักเรียนสนใจ ๑๐ คำ พร้อมทั้งบอกความหมาย

๑..... ความหมาย

๒..... ความหมาย

๓..... ความหมาย

๔..... ความหมาย

๕..... ความหมาย

๖..... ความหมาย

๗..... ความหมาย

๘..... ความหมาย

๙..... ความหมาย

๑๐.....ความหมาย

ใบงานที่ ๐๓
เรียนรู้คำอ่านและความหมาย

คำชี้แจง อ่านประโยคที่กำหนดให้แล้วสังเกตคำพ้องรูปพร้อมทั้งเขียนคำอ่านและความหมาย

๑. ชวนาพาโคลงเรือ เรือจึงโคลง

โคลง (๑) อ่านว่า..... ความหมาย.....

โคลง (๒) อ่านว่า..... ความหมาย.....

๒. จอกแหนในสระนี้เขาหวงแหนจริงๆ

แหน (๑) อ่านว่า..... ความหมาย.....

แหน (๒) อ่านว่า..... ความหมาย.....

๓. เดินทางเพลาค่ำ ใจชอกช้าเพลารถหัก

เพลาค่ำ (๑) อ่านว่า..... ความหมาย.....

เพลาค่ำ (๒) อ่านว่า..... ความหมาย.....

๔. กำแพงใหญ่ใบเสมาไม่น่าเก่า มีเสมาขึ้นอยู่ดูไม่งาม

เสมา (๑) อ่านว่า..... ความหมาย.....

เสมา (๒) อ่านว่า..... ความหมาย.....

๕. แนวป่านี้มีเสล่าน่าดูนัก เหมือนสลักเสลาไว้ให้คนเห็น

เสลา (๑) อ่านว่า..... ความหมาย.....

เสลา (๒) อ่านว่า..... ความหมาย.....

ใบความรู้ คำพ้องเสียง

คำพ้องเสียง คือ คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันและความหมายก็ต่างกันด้วย
ตัวอย่าง เขาเอาน้ำที่ใช้ล้างรถไปรดน้ำต้นไม้

รถ	อ่านว่า	รด	หมายถึง	ยานพาหนะ
รด	อ่านว่า	รด	หมายถึง	เท ราด หรือสาดน้ำ
เขี้ยวงู	อ่านว่า	เขี้ยว	หมายถึง	ฟันแหลมคมสำหรับฉีกเนื้อและอาหาร
เคี้ยวน้ำแกง	อ่านว่า	เขี้ยว	หมายถึง	ต้มให้เดือดนานๆ เพื่อให้งวด ช้น
ซ่อมแซม	อ่านว่า	ซ่อม	หมายถึง	ทำสิ่งที่ชำรุดให้คืนดี
ช้อนล้อม	อ่านว่า	ล้อม	หมายถึง	เครื่องใช้จิ้มอาหารการกิน
คุณค่า	อ่านว่า	ข้า	หมายถึง	หมายถึง คุณประโยชน์
ถูกฆ่า	อ่านว่า	ข้า	หมายถึง	ทำให้ตาย
ข้าทาส	อ่านว่า	ข้า	หมายถึง	คนรับใช้
สัตว์เลี้ยว	อ่านว่า	สัตว์	หมายถึง	สิ่งมีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้
ชื่อสัตว์	อ่านว่า	สัตว์	หมายถึง	ความจริง
กรรม	อ่านว่า	กัน	หมายถึง	หู
กัณฐ์	อ่านว่า	กัน	หมายถึง	คอ
กัน	อ่านว่า	กัน	หมายถึง	ตัด, โทน
ควาน	อ่านว่า	ควาน	หมายถึง	เอามือค้นหาของ
ควาน	อ่านว่า	ควาน	หมายถึง	ผู้เลี้ยงและขี่ช้าง
สี	อ่านว่า	สี	หมายถึง	สิ่งที่ทำให้เป็นสีต่างๆ
ศรี	อ่านว่า	สี	หมายถึง	สิริมงคล

ปรับปรุงมาจาก www.sahavicha.com

เพลงคำพ้องเสียง

คำร้อง : ปิตินันท์ สุทธิสาร

ทำนอง : พม่าแพงกบ

เลเลเลเลเลเลเลเล(ซ้ำ)

สุขสันต์ สร้างสรรค์ เลือกสรร นันทนา

ออกเสียง สั้น ทุกคำ

เลเลเลเลเลเลเลเล(ซ้ำ)

แต่ต่างความหมาย รูปร่างก็ต่างกัน

ที่เปล่งเสียงมานั้น ช่างเหมือนกันนะเธอ

เรียกคำพ้องเสียง เพราะเป็นเสียงเดียวกัน (ซ้ำ)

เด็กเด็กนั้นใช้กันระวังเอ๋ย (ซ้ำ)

ตัวอย่างคำพ้องเสียง

เมื่อคืนเข้าเวรตึก

ใจจำตริกลาดตระเวน

มีดคำท่วบริเวณ

ที่สามเสนถูกเวนคืน

เดินดูหาลาดเลา

บนทางเท้าเมื่อวานขึ้น

พบปะคนยิ้มขึ้น

หน้าระรื่นกินราดหน้า

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่างและความหมายของคำพ้องเสียง

กฎ	หมายถึง	ข้อกำหนด เช่น กฎของลูกเสือสามัญมี ๓ ข้อ
กุด	หมายถึง	บึ้งคับลง, ช่ม เช่น เขาเอามือกุดหัวฉันไว้
กรรม	หมายถึง	หุ เช่น พระกรรม หมายถึง หุ
กัณฑ์	หมายถึง	คอ เช่น ทศกัณฑ์ มี ๑๐ คอ
กั้น	หมายถึง	กั้น, ห้าม, โกงให้เสมอกัน เช่น ช่างตัดผมกำลังกั้นผม
กัลป์	หมายถึง	ระยะเวลานานมาก เช่น จงรักกันชั่วกัลป์ชั่วกัลป์
การ	หมายถึง	งาน, สิ่งหรือเรื่องที่ทำขึ้น เช่น เวลาทำการของบริษัทเริ่มตั้งแต่ ๘.๐๐ น.
การณ	หมายถึง	เหตุ, เค้า, มูล เช่น วันนี้เกิดเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นขึ้น
กาล	หมายถึง	กาลเวลามีค่า เราจึงต้องตรงต่อเวลา
กาฬ	หมายถึง	ดำ เช่น เขาเป็นไข้กาฬ
กาน	หมายถึง	ตัดเพื่อให้แตกใหม่ เช่น ฟอกานต้นมะม่วงในสวน
กานต์	หมายถึง	เป็นที่รัก เช่น จันทรวงานต์ แปลว่าเป็นที่รักของพระจันทร์
กานท์	หมายถึง	บทกลอน เช่น นักเรียนควรหัดแต่งกลอนกานท์เข้าไว้บ้าง
กำ	หมายถึง	งอนิ้วมือทั้ง ๔ ให้จดอุ้งมือ
กำ	หมายถึง	ซีล้อรถหรือเกวียน
กำม	หมายถึง	เป็นคำโบราณที่หมายถึง ไข่เจ็บบ่มดั่งกำไว้ , ท่านว่าเป็นกำมของเขาเอง
กรรม	หมายถึง	การกระทำ

ปรับปรุงมาจาก www.sahavicha.com

ใบงานที่ ๐๔
ค้นหาความหมายคำพ้องเสียง

คำชี้แจง หาคำพ้องเสียงที่นักเรียนสนใจ ๑๐ คำ พร้อมทั้งบอกความหมาย

๑..... ความหมาย

๒..... ความหมาย

๓..... ความหมาย

๔..... ความหมาย

๕..... ความหมาย

๖..... ความหมาย

๗..... ความหมาย

๘..... ความหมาย

๙..... ความหมาย

๑๐.....ความหมาย

ใบงานที่ ๐๕
เรียนรู้คำพ้องเสียง

คำชี้แจง เติมคำพ้องเสียง(คำที่ขีดเส้นใต้)ให้ถูกต้อง

๑.	ทำ <u>ท</u> าน	ลำ.....	ต้าน.....
๒.	ขั <u>น</u> น้ำ	เขต.....	พระ.....
๓.	ผูก <u>พ</u> ัน	ประชา <u>ส</u> ัม.....	เผ่า.....
๔.	แก <u>ง</u> กาจ	อา.....	ประ.....
๕.	สง <u>ส</u> าร	มหา.....	จัก.....
๖.	กาน <u>พ</u> ลู	ประ <u>ส</u> บ.....	เทศ.....
๗.	สี <u>ส</u> ัน	จั <u>ด</u>	สร้ <u>า</u> ง.....
๘.	วัน <u>ศ</u> ุกร์	ช้ <u>า</u> ว.....	ผ <u>า</u>
๙.	นั <u>ก</u> ฆ่า	ท <u>า</u> ส	คุ <u>ณ</u>
๑๐.	สะ <u>พ</u> านพ <u>ุ</u> ท <u>ธ</u>	ด <u>อ</u> ก.....	วัน.....

ใบงานที่ ๐๖
การใช้คำพ้องเสียง

คำชี้แจง เติมคำพ้องเสียง โดยใช้คำจากคำอ่านในวงเล็บ

๑. ณ เดช ไปทำบุญวัน.....เขาจึงไม่ถูก น้ำ(สาด)
๒. เด็ก ๆ ชาวเวียง.....จะเปิดเรียนวันแรกในวัน..... (จัน)
๓. น้อย.....หาของที่หล่นในน้ำ ขณะที่ ช้างกำลังพาช้างอาบน้ำ (ควาน)
๔. พระสงฆ์ออกบิณฑ.....ทุกเช้า พวกเราชาวพุทธพากันมาใส่(ขาด)
๕. เธอไม่ได้.....ผ่อนของเธอจึงเศร้าหมอง (พัก)
- ๖.....วัดน้ำเสีย ทำให้ไตร.....ที่แล้วบ้านฉันไม่ได้เสียด่าน้ำ (มาด)
๗. สุขเมธเป็นที่ไม่ชอบรับของ.....จากใคร (กำ-นั้)
๘. นางสาวไทยว่ามีผิว.....ดี และเธอยังมีความสัมพันธ์.....ที่ดีกับทุกคน (พัน)
๙. คนที่ยึดถือความ..... ย่อมต่างจาก.....นานาชาติ (สัต)
๑๐. หมอก็อง.....ใจว่า อรปรียากู.....ของเขาเป็นคนดี (มัน)

ใบความรู้ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่อง ทำให้จับใจความสำคัญของเรื่อง ที่อ่านได้ดียิ่งขึ้นการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่อง ที่อ่านว่าตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุการณ์คือที่ไหน มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร

ขั้นตอนการสร้างแผนภาพโครงเรื่อง

๑. กำหนดชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอด
๒. ระดมสมองคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดสำคัญนั้น แล้วจดบันทึกไว้เป็นคำหรือกลุ่มคำสั้นๆ
๓. นำคำหรือกลุ่มคำที่จดบันทึกไว้ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาจัดกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มคำ เป็นหัวข้อย่อย แล้วเรียงลำดับกลุ่มคำตามความสำคัญ
๔. เลือกรูปแบบแผนภาพความคิด ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์และเนื้อหาของเรื่อง

ปรับปรุงมาจาก <http://dlit.ac.th>

ตัวอย่าง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานเรื่องหมากับเงา

หมาตัวหนึ่งซึ่มโยมโดยเชื่อชาติ	เข้าตลาดลักเนื้อวัววิ่งถลา
ข้ามสะพานแลลงในคองคา	เกิดแก่ตาตนเห็นเป็นเงาโต
ก้อนเนื้อในน้ำนั้นดูยิ่งใหญ่	จึงสู้ทิ้งขึ้นที่คาบด้วยยโส
หมายจะแย่งขึ้นใหญ่จากหมาโซ	ด้วยความโง่งมทิ้งก้อนเนื้อลง
ในน้ำแล้วเนื้อเงาก็หายไป	จมน้ำใสทั้งสองสิ่งประสงค์
คือของตัวและที่หวังตั้งจำนง	ทำลายลงเพราะโลภหลงมมาย

แผนภาพโครงเรื่องของนิทาน : เรื่อง หมากับเงา

ตัวละครในเรื่อง : หมา

สถานที่ : บนสะพานข้ามแม่น้ำ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น : หมาขี้ขโมยตัวหนึ่งลักเนื้อวัวแล้ววิ่งข้ามสะพานเห็นเงาของเนื้อในน้ำ
ก้อนใหญ่กว่าชิ้นที่มันคาบอยู่จึงทิ้งเนื้อที่มันคาบไว้ในปากลงไปน้ำ

ผลของเหตุการณ์ : เนื้อชิ้นที่หมาคาบมาจมหายไปใต้น้ำและเงาของเนื้อก็จมหายไป

ข้อคิดเห็น/ข้อสรุป : โลกนี้มักมักลาภหาย

แผนภาพโครงเรื่อง นิทานอีสป

ใบงานที่ ๐๗
เขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง อ่านนิทานส่งเสริมคุณธรรม เรื่องบัวลอยจอมโอ้อวด แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง บัวลอยจอมโอ้อวด

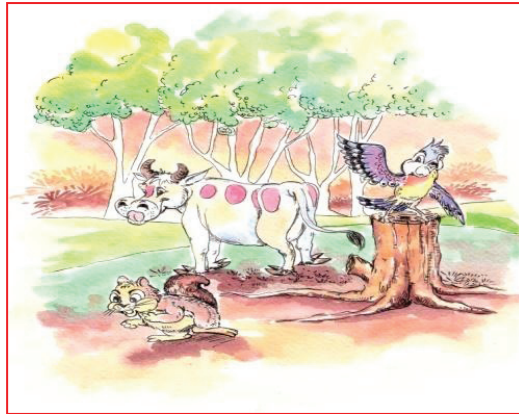
ทุ่งหญ้าเขียวขจีสีสดใส	สัตว์น้อยใหญ่สำราญเบิกบานเหลือ
ต่างช่วยกันแบ่งปันและจุนเจือ	คอยเอื้อเพื่อสามัคคีติดต่อกัน
เจ้าบัวลอยวันน้อยจอมโอ้อวด	วิ่งเร็วรวดชอบคุ้ยไม้ไม่ขยัน
รูปร่างดี สีลายขาว แดงเป็นมัน	แต่ดี้อั่นเกินกว่าจะพาที่
ผีเสื้อสวยบินรอบสวนดอกไม้	แสนชื่นใจรื่นรมย์เป็นสุขศรี
เจ้าบัวลอยผ่านมาไม่รอรี้	กล่าวย่ำยีผีเสื้อจนเหลือทน
ลวดลายเจ้าไม่เห็นสวยอย่างใครว่า	ข้าบินช้าอ่อนแรงไม่ฝึกฝน
ฝ่ายผีเสื้อน้อยใจและกังวล	จิตสับสนเราไม่สวยหรืออย่างไร
บัวลอยเดินต่อไปไม่ยั้งหยุด	ในที่สุดเจอกระต่ายทนไม่ไหว
ร้องบอกว่าเจ้าขาสั้นไม่เกรงใจ	ร่างกายไซ้ไร้เร็วแรงอย่าแข่งเรา
กระต่ายโกรธบัวลอยเจ้าถ่อยนัก	ไม่รู้จักเกรงใจและโง่เขลา
วันหนึ่งเกิดจะไร้เพื่อนคอยบรรเทา	ถ้ามีวเอาแต่เหยียดหยามขาดน้ำใจ
เจ้าบัวลอยไม่ฟังคำเจ้ากระต่าย	ยังปากร้ายเทียวตีเตียนด้วยหลงไหล
ชื่นชมตัวว่าเยี่ยมเหนือกว่าใคร	สัตว์ทั้งหลายแม้กบปูไม้สู้ตน
วันต่อมาสัตว์หลายตัวร่วมประชุม	โดยรวมกลุ่มพูดคุยอย่างสับสน
หาหนทางตัดนิสัยไม่วางวน	จะฝึกฝนบัวลอยค่อยเป็นไป

ณ พุ้งหญ้าแห่งเดิมที่เคยสุข
ผ่านพวกพ้องหันหลังหนีเพราะเหตุใด
บัวลอยคิดเราทำผิดหรือไฉน
เคยกล่าวคำเหยียดหยามจนเซซัง
ในที่สุดบัวลอยสำนึกผิด
จึงขอโทษผีเสื้อน้อยอย่างร้อนรน
บัวลอยรู้ว่าการพูดโอ้อวด
การอ่อนน้อมถ่อมตนคนชื่นชม

ความสนุกวันนี้เหงาเป็นไฉน
ไม่ทักทายอย่างเคยเฉยเมยจึง
ใจหวนไหว้นึกทบทวนแต่หนหลัง
ไม่เคยยั้งพูดพาล่ามตามใจตน
เหตุได้คิดการไร้เพื่อนแสนสับสน
ทุกทุกคนอภัยให้ใจรื่นรมย์
มันเจ็บปวดจากหลงตัวมัวทับถม
จะสุขสมเพราะวาจาพาชื่นใจ

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เขียนแผนภาพโครงเรื่องบัวลอยจอมโหด

ตัวละคร

.....

.....

สถานที่

.....

.....

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

.....

ข้อคิดที่ได้

.....

.....

ใบงานที่ ๐๘

เขียนแผนภาพความคิด

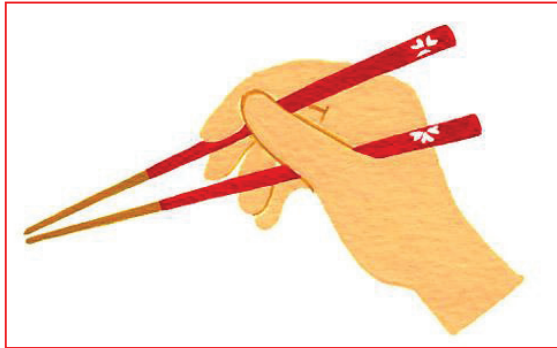
คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่องเจ้าชายกับตะเกียบจีน แล้วนำข้อคิดที่ได้ไปเขียน
แผนภาพความคิดจากนิทาน

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพระเจ้าแผ่นดินจีนอยู่องค์หนึ่ง บอกให้โอรสเดินทางไปเรียนกับ อาจารย์ที่มีชื่อเสียงศึกษาวิชาการ เพื่อเตรียมตัวเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อจากตน โดยให้เด็กรับใช้ ติดตามไปด้วยหนึ่งคน ชื่อนายหยวน เมื่อไปอยู่ที่สำนักของอาจารย์พระโอรส พระโอรสก็มีความตั้งใจ และทรงสนพระทัยเป็นพิเศษคือวิชายิงธนูสามารถยิงได้รวดเร็วและแม่นยำ นายหยวน ติดตามรับใช้ ด้วยความซื่อสัตย์จงรักภักดี เขาเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นอยากเรียนวิชา แต่อาจารย์ไม่สอนให้ เขามีหน้าที่หุงอาหาร และทำความสะอาดที่พักให้อาจารย์และพระโอรส เขาไม่รู้จะทำอะไรจึงหาไม้ มาทำเป็นตะเกียบหยิบข้าวที่ละเม็ด ใส่หม้อหุงข้าวตอนแรกก็คิบดีจ้า เพราะไม่ชำนาญ ต่อมาเขาก็ พยายามใช้ตะเกียบหยิบข้าวใส่หม้อไปเรื่อยๆ จนมีความชำนาญทำได้รวดเร็วขึ้นนายหยวนมีความสุข กับการใช้ตะเกียบคิบดีสิ่งของอื่นๆเรื่อยไปแม้กระทั่งใบไม้ที่ปลิวหลุดจากต้นก็สามารถใช้ตะเกียบคิบดี ได้ทัน เมื่อพระโอรสเรียนวิทยาการจบก็ลาอาจารย์กลับมาหาพระราชบิดา พระองค์ทรงถามพระโอรส ว่าเรียนอะไรมาบ้าง พระโอรสก็ทูลว่า ได้เล่าเรียนวิชามากมายและมีความสนใจพิเศษในการยิงธนู พระราชาก็ดีพระทัย ชื่นชมในโอรสมากแล้วก็หันมาถามนายหยวนว่า เจ้าได้เล่าเรียนอะไรมาบ้าง นายหยวนก็ทูลว่าไม่ได้เรียนอะไรมาเลย พระราชาก็กริ้วมากตรัสว่า “เจ้านี่โง่มาก มีโอกาสอยู่กับ อาจารย์เก่งๆ แล้วไม่หาโอกาสศึกษาเล่าเรียนวิชาติดตัวมา จึงสั่งให้ทหารเอาตัวไปฆ่า นายหยวน ก็ทูลว่า “ ไหน ๆ จะตายแล้วก็ขอตายด้วยฝีมือโอรสที่ตนรักมาก เพราะได้เป็นคู่ทุกข์คู่ยากกันมา ตลอด และพระโอรสก็ได้มีโอกาสแสดงฝีมือ ยิงธนูให้พระองค์ได้ทอดพระเนตรด้วย” พระราชาก็ตกลงอนุญาตให้นายหยวนเลือกตายด้วยฝีมือของพระโอรส ทั้งสองก็ลงไปที่สนามหน้าพระที่นั่ง พระโอรสก็เข้ามาขอโหสิกรรม นายหยวนก็ขอตะเกียบ ท่านก็ประทานตะเกียบให้ นายหยวนมา ยืนที่เสื่อสำหรับประหาร พระโอรสก็อยู่อีกด้านหนึ่งเมื่อพระโอรสยิงธนูมาที่นายหยวน เขาก็เอา ตะเกียบจับลูกธนูวางได้ ทำให้พระโอรสโมโหยิงธนูมาที่นายหยวนที่ละ ๓ ดอก เขาก็เอาตะเกียบจับ ทันที่พระโอรสก็ยิงอีกทีเดียว ๗ ดอกเขาก็จับได้ทันหมดเช่นกัน จนพระโอรสกริ้วมากเอาลูกธนูมา เป็นเล่มเกวียนแล้ว ยิ่งอย่างรวดเร็วไปยังนายหยวนตั้งสายฝน แต่เขาก็เอาตะเกียบคิบดีทันหมดจึงไม่ ตาย พระเจ้าแผ่นดินเห็นเช่นนั้น ก็ทรงพอพระทัย สั่งให้พระโอรสเลิกยิงและทรงชมเชยว่าทั้งสองคน มีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงตั้งให้นายหยวนเป็นนายอำเภอ ประชาชนก็โห่ร้องด้วยความยินดี แสดง ว่า การพยายามทำอะไรก็ตาม ถึงจะไม่มีผู้สอนแต่เราพยายามฝึก และเอาชนะตนเองเรื่อยๆ ผลดีก็จะอยู่กับตัวเราเอง โดยไม่ต้องพึ่งความช่วยเหลือจากใคร

นิทานชาดก

เขียนแผนภาพความคิด

.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้จากนิทาน
เรื่องเจ้าชายกับตะเกียบเงิน

.....
.....

ใบงานที่ ๐๙
ข้อคิดจากนิทานพัฒนางานเขียน

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่อง สุนัขผู้ซื่อสัตย์ แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

สุนัขผู้ซื่อสัตย์

บ้านหลังหนึ่งเลี้ยงสุนัขเอาไว้เฝ้าบ้าน สุนัขตัวนั้น ซื่อสัตย์มากในยามกลางคืน ขณะที่มันนอนหลับ หากได้ยินเสียงผิดปกติมันก็จะลุกขึ้นมาเห่าเสมอเพื่อ เตือนภัยแก่เจ้าของบ้าน คืนหนึ่ง มันก็ได้ยินเสียงฝีเท้าคนย่ำไปมาดังกรอบแกรบ ผ่าวเบาที่ใกล้รั้วบ้าน แม้จะได้เห็นว่าเป็นใครมันก็ส่งเสียงเห่าคำรามขูไว้ก่อน เจ้าหัวขโมยจึงโยนเนื้อซูบยาเบื่อชิ้นหนึ่งเข้ามาในรั้ว สุนัขเฝ้าบ้านเดินเข้าไปดมๆ แต่ก็ไม่กิน มันยังคงเห่าต่อไปจนกระทั่งเจ้าของบ้านออกมาดู แล้วก็ช่วยกันจับขโมยได้ในที่สุด

นิทานอีสป

เขียนแผนภาพโครงเรื่อง

สุนัขผู้ซื่อสัตย์

ตัวละคร

.....

สถานที่

.....

.....

เหตุการณ์ที่ ๑

.....

.....

เหตุการณ์ที่ ๒

.....

.....

เหตุการณ์ที่ ๓

.....

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๐
ข้อคิดจากนิทานพัฒนางานเขียน

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง สุนัขผู้ซื่อสัตย์ แล้ววิเคราะห์นิทานโดยเขียนแผนภาพ
โครงเรื่อง ของนิทานตามที่กำหนด

ใคร.....
.....

ทำอะไร.....
.....

ที่ไหน.....

เมื่อไร.....

อย่างไร.....
.....

ใบงานที่ ๑๑

ข้อคิดจากนิทานพัฒนางานเขียน

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่อง ชุมทรัพย์ในไร่องุ่น และเขียนข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน ลงในแผนภาพความคิดที่กำหนดให้

ชุมทรัพย์ในไร่องุ่น

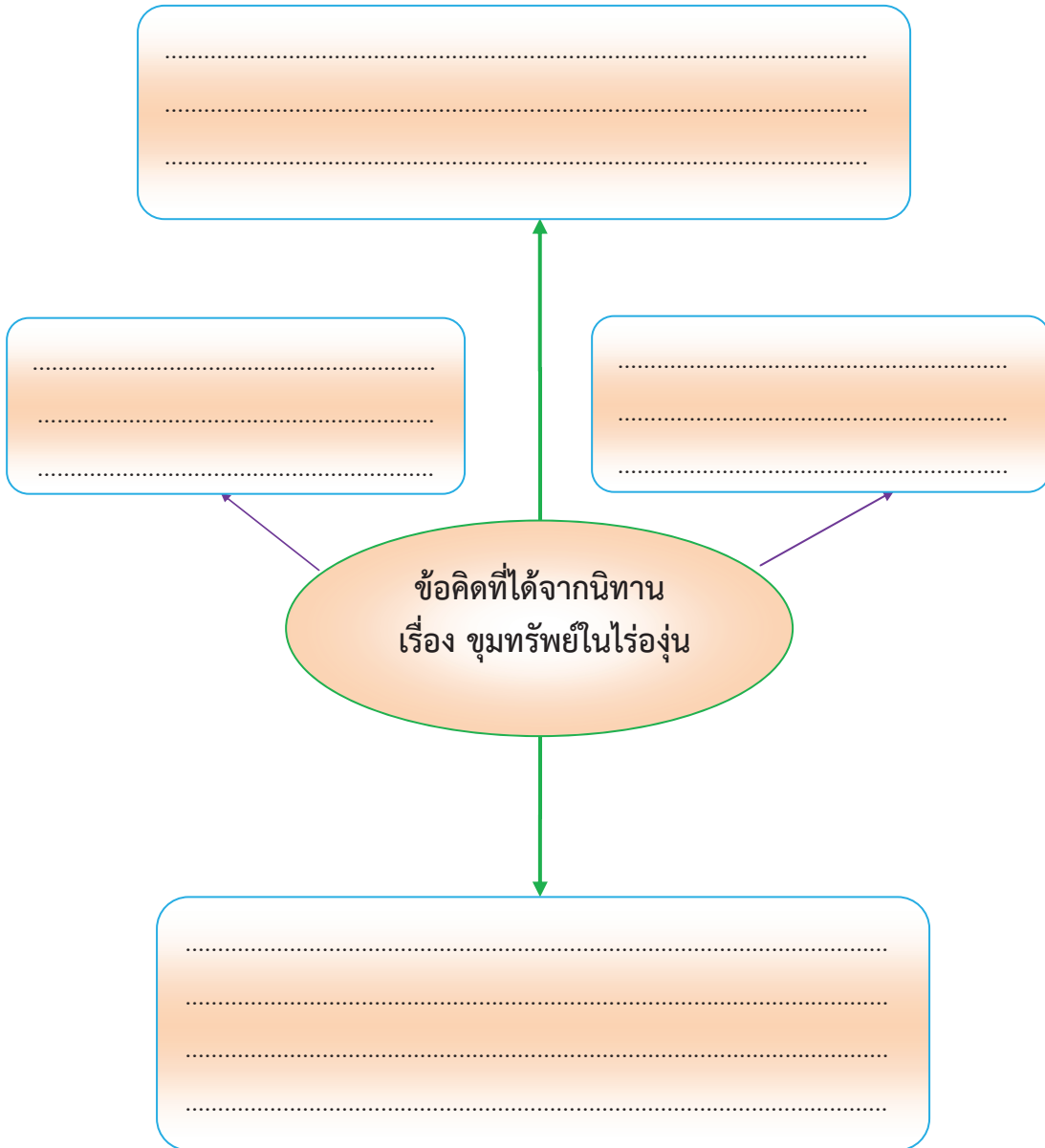
ที่ไร่องุ่นแห่งหนึ่ง มีพ่อผู้สูงอายุกับลูกชายจอมซี้เกียจ ๓ คนอาศัยอยู่ ต่อมาผู้เป็นพ่อ ล้มป่วยลงและก่อนที่แกใกล้จะสิ้นลมหายใจ ได้เรียกลูกชายทั้ง ๓ มาสั่งเสียว่า อย่าขายที่ดิน เพราะพ่อได้ซ่อนชุมทรัพย์มหาศาลเอาไว้ ให้ขุดดินพรวนดิน ขุดหาให้ทั่วทุกตารางนิ้วของไร่ เมื่อพ่อได้สิ้นใจตายลงไปแล้ว ลูกชายทั้ง ๓ ก็ลงมือและตั้งหน้าตั้งตาไถคราดพรวนดิน พวกเขาไม่พบแม้แต่เศษเงินอย่างที่พ่อได้บอกไว้ หนึ่งปีผ่านไปไร่องุ่นที่พวกเขาตั้งหน้าตั้งตาขุดพรวนดินเพื่อหาชุมทรัพย์นั้นก็กลับเกิดผล ออกดอกออกผล

ดังนั้นลูกชายทั้ง ๓ จึงหันมาช่วยกันนำผลองุ่นเหล่านั้นออกขาย และพวกเขารู้ว่า ชุมทรัพย์ที่พ่อพูดถึงนั้น หมายถึงการทำงานหนัก ขยันขันแข็ง เอาหยาดเหงื่อแรงงานเข้าแลก ในที่ดินที่พ่อของพวกเขาที่ได้ทิ้งไว้ให้มากกว่านั่นเอง

นิทานอีสป

ข้อคิดจากนิทานพัฒนางานเขียน

ใบความรู้ การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่าเรื่องนั้นๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่างๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง และจับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

ตัวอย่าง การหาข้อคิดจากการอ่านนิทาน

เรื่องกาหลงฝูง

กาตัวหนึ่ง มีความไม่พอใจในตัวของตัวเอง มันจึงเที่ยวตามไปเก็บขนของนกยูงที่สลัดทิ้งไว้มาปักแซมใส่ขนของตนจนเต็มตัว ด้วยความหวังที่จะมีขนหลากหลายสีสันเหมือนดั่งนกยูงบ้าง “ข้ามีขนงามกว่าขนดำๆ ของพวกเจ้า ข้าไม่อยู่กับ พวกเจ้าดีกว่า” กาดำกล่าวกับเพื่อนในฝูงกาดำรังเกียจพวกพ้องของตน มันตัดสินใจออกจากฝูงเข้าไปปะปนอยู่กับฝูงนกยูงพวกนกยูงเห็นกาดำหลงเข้ามา ก็พากันรุมจิกจิกมันตั้งจนขนนกยูงที่แซมอยู่ทั่วตัวนั้นหลุดกระจายเหลือแต่ขนจริงที่มีสีดำสนิท กาดำถูกนกยูงขับไล่ออกจากฝูง ครั้นเมื่อกลับไปหาพวกของตนก็ไม่มีใครคบค้าสมาคมด้วย

นิทานอีสป

สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

กาดำตัวหนึ่งไม่พอใจในขนสีดำของตัวเอง เพราะคิดว่าไม่มีความสวยงาม

ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

ถ้ารังเกียจเผ่าพันธุ์ดั้งเดิมของตนเอง ก็ย่อมจะถูกผู้อื่นรังเกียจด้วย

ปรับปรุงมาจาก www.truelookpanya.com

ใบงานที่ ๑๒
 ซึมทราบข้อคิดจากนิทาน

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่องบัวลอยจอมโหดแล้วเขียนอธิบายข้อคิดจากการอ่าน

ทุ่งหญ้าเขียวขจีสีสดใส	สัตว์น้อยใหญ่สำราญเบิกบานเหลือ
ต่างช่วยกันแบ่งปันและจุนเจือ	คอยเอื้อเพื่อสามัคคีติดต่อกัน
เจ้าบัวลอยวุ่นวายจอมโหด	วิ่งเร็วรวดชอบคุยโม้ไม่ขยัน
รูปร่างดี สีลายขาว แดงเป็นมัน	แต่ดี้อริ้นเกินกว่าจะพาที่
ผีเสื้อสวยบินรอบสวนดอกไม้	แสนชื่นใจรื่นรมย์เป็นสุขศรั
เจ้าบัวลอยผ่านมาไม่รอรื	กล่าวว่ายัยผีเสื้อจนเหลือทน
ลวดลายเจ้าไม่เห็นสวยอย่างไรว่า	ข้าบินช้าอ่อนแรงไม่ฝึกฝน
ฝ่ายผีเสื้อน้อยใจและกังวล	จิตสับสนเราไม่สวยหรืออย่างไร
บัวลอยเดินต่อไปไม่ยั้งหยุด	ในที่สุดเจอกระต่ายทนไม่ไหว
ร้องบอกว่าเจ้าขาสั้นไม่เกรงใจ	ร่างกายไซ้ไร้เร็วแรงอย่าแข่งเรา
กระต่ายโกรธบัวลอยเจ้าถ่อยนัก	ไม่รู้จักเกรงใจและโง่เขลา
วันหนึ่งเถิดจะไร้เพื่อนคอยบรรเทา	ถ้ามีัวเอาแต่เหยียดหยามขาดน้ำใจ
เจ้าบัวลอยไม่ฟังคำเจ้ากระต่าย	ยังปากร้ายเที่ยวติเตียนด้วยหลงใหล
ชื่นชมตัวว่าเยี่ยมเหนือกว่าใคร	สัตว์ทั้งหลายแม้กบปูไม่สู้ตน
วันต่อมาสัตว์หลายตัวร่วมประชุม	โดยรวมกลุ่มพูดคุยอย่างสับสน
หาหนทางตัดนิสัยไม่วากวน	จะฝึกฝนบัวลอยค่อยเป็นไป

ณ ทู้งหญ้าแห่งเดิมที่เคยสุข
ผ่านพวกพ้องหันหลังหนีเพราะเหตุใด
บัวลอยคิดเราทำผิดหรือไฉน
เคยกล่าวคำเหยียดหยามจนเซซัง
ในที่สุดบัวลอยสำนึกผิด
จึงขอโทษผีเสื้อน้อยอย่างร้อรรม
บัวลอยรู้ว่าการพูดโอ้อวด
การอ่อนน้อมถ่อมตนคนชื่นชม

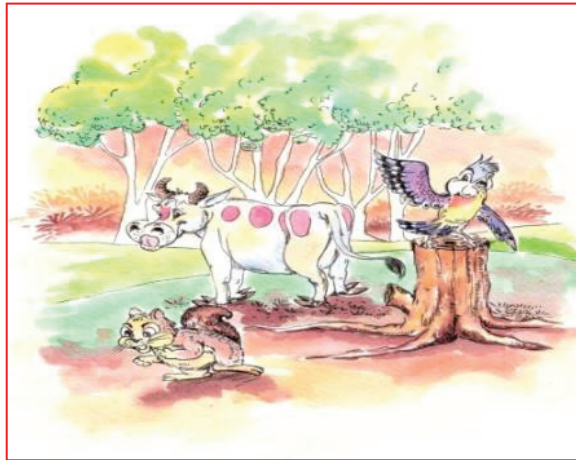
ความสนุกวันนี้เหงาเป็นไฉน
ไม่ทักทายอย่างเคยเฉยเมยจัง
ใจห้วนใจโหดหนักทบทวนแต่หนหลัง
ไม่เคยยังพูดพล่ามตามใจตน
เหตุได้คิดการไร้เพื่อนแสนสับสน
ทุกทุกคนอภัยให้ใจเรื่อนรมย์
มันเจ็บปวดจากหลงตัวมัวทับถม
จะสุขสมเพราะวาจาพาชื่นใจ

โครงการสือ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๑๒
ชิมทราบข้อคิดจากนิทาน

บัวลอยจอมโหด

สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน คือ

.....

.....

.....

ข้อคิดนี้จะนำไปใช้ในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๓

ชิมทราบข้อคิดจากนิทาน

คำชี้แจง อ่านนิทาน เรื่อง ออมสินฟักทอง แล้วเขียนอธิบายข้อคิดจากการอ่าน

อมสินฟักทอง

หนูด้าและหนูขาวได้เก็บสตรอเบอร์รี่ไปขายที่ตลาด หนูด้ามักจะนำเงินที่ขายสตรอเบอร์รี่ไปซื้อของ เช่น รถชนของ อาหารราคาแพง หนูขาวเตือนก็ไม่ฟัง เพราะคิดว่าจะขายสตรอเบอร์รี่ได้อีก ส่วนหนูขาวก็นำเงินมาหยอดกระปุกฟักทอง แล้ววันหนึ่ง ฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก จนไม่สามารถเก็บสตรอเบอร์รี่ไปขายได้ น้ำท่วมทั้งไร่ ทั้งหนูด้าและหนูขาวต่างร้องไห้ หนูขาวกลับมาแคะกระปุกออมสินฟักทองเพื่อนำเงินไปซื้อของที่จำเป็น ในเวลาเดียวกันหนูด้าก็ร้องไห้ หนูขาวได้ให้สตรอเบอร์รี่ และเอาเงินมาช่วยเหลืออย่างมีน้ำใจ ทำให้หนูด้าซาบซึ้งมาก

ทวิวัฒน์ โพธิ์รัชต์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ใบงานที่ ๑๓
ชิมทราบข้อคิดจากนิทาน

อมสินฟักทอง

สรุปใจความสำคัญของเรื่อง

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน คือ

.....

.....

.....

ข้อคิดนี้จะนำไปใช้ในเรื่องใด

.....

.....

.....

ใบความรู้ การเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ

เป็นการนำความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เขียนสนใจนำมาเรียบเรียงอย่างชัดเจนให้น่าสนใจโดยอาศัยข้อเท็จจริงประกอบความคิดเห็นของผู้เขียนให้ผู้อ่านได้เข้าใจตามที่ผู้เขียนต้องการ

องค์ประกอบของเรียงความเรียงความมีองค์ประกอบ ๓ส่วนด้วยกัน คือ

๑. คำนำ (การเปิดเรื่อง)
๒. เนื้อเรื่อง หรือเนื้อความ
๓. บทลงท้าย (การปิดเรื่อง หรือ บทสรุป)

ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

๑. กำหนดความมุ่งหมาย ของเรียงความเรื่องนั้น
๒. เลือกแบบการเขียน หรือโวหารการเขียนให้สอดคล้องกับความ
๓. ทหารายละเอียดประกอบ และขยายความประเด็นต่างๆ ของโครงเรื่อง
๔. กำหนดภาคคำนำ ภาคเนื้อเรื่อง และภาคสรุป

ภาคคำนำควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ทำให้ผู้อ่านสนใจ
๒. แนะนำหรือบอกความมุ่งหมายหรือแนวของเรื่อง
๓. ไม่ตั้งต้นไกลเกินไป และมีแนวนำเข้าสู่เรื่อง
๔. ไม่ยาวเกินไป

ภาคเนื้อเรื่องเป็นภาคสำคัญประกอบด้วย

๑. ข้อมูลในโครงเรื่อง ซึ่งเรียงตามลำดับเวลา ตามพื้นที่ ตามเหตุผลหรือตามความสำคัญ
๒. ประกอบด้วยย่อหน้าแต่ละย่อหน้า ที่สื่อความคิดอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมตามความสำคัญของเนื้อเรื่อง
๓. มีความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้า
๔. มีรายละเอียดที่ชัดเจน ขยายความ ประกอบความและสนับสนุนข้อมูลสำคัญให้ชัดเจนเหมาะสมสอดคล้องกัน

ใบความรู้ การเขียนเรียงความ

ภาคจบหรือภาคสรุปการจบมักใช้ ๒ วิธี คือ

๑. จบด้วยการย่อ คือ นำเอาใจความสำคัญ ที่เป็นสาระอย่างแท้จริงมากล่าวในตอนท้ายให้ผู้อ่านประทับใจเป็นการทบทวนอีกครั้ง
๒. จบด้วยการสรุปให้ตรงความมุ่งหมายสำคัญของเรื่องใช้วิธีสรุปความเป็นประโยคบอกเล่าหรือประโยคคำถาม เป็นภาชิตหรือเป็นคำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องก็ได้ภาคจบนี้ควรแยกเป็นย่อหน้าหนึ่งและต้องสรุปความหมายสำคัญเอาไว้ในหน้านี้

หลักการเขียนเรียงความที่ดี

๑. ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนจากแหล่งการเรียนรู้
๒. ลำดับความคิด กำหนดแนวทางที่จะเขียนจัดทำเป็น โครงเรื่องโดยทำเป็นหัวข้อ
๓. นำโครงเรื่องมาเขียนร่างเป็นย่อหน้า ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันตามลำดับ
๔. นำสิ่งที่เขียนร่างมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเรียงความที่สมบูรณ์
๕. ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำสำนวนให้ถูกต้อง

ปรับปรุงมาจาก general.in.th

ใบความรู้**ข้อพึงระวังในการเขียนเรียงความ****ข้อพึงระวังในการเขียนเรียงความมีดังนี้**

๑. เขียนหนังสือให้อ่านง่าย รักษาความสะอาด และเขียนตัวสะกดให้ถูกต้อง
๒. ต้องย่อหน้าใหม่ทุกครั้งที่จะเขียนประเด็นใหม่ โดยจะต้องศึกษาเรื่องเอกภาพที่กล่าวข้างต้นให้เข้าใจด้วย
๓. ไม่ต้องมีคำรับเช่น ครับ จ๊ะ ค่ะ หรือเขียนแบบสนทนาปราศรัย เช่น คุณอ่านหนังสือเล่มนี้ไหมคะ ชอบครับ สนุกดีมาก
๔. อย่าเขียนแบบตอบคำถาม เช่น เขียนว่า ๑ ๒ ๓ จะกลายเป็นการตอบข้อสอบไป ไม่ใช่การเขียนเรียงความ
๕. อย่าเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น
๖. อย่าเขียนข้อความลอยๆต้องมีตัวอย่างอ้างอิงให้เป็นหลักฐาน และถ้ามีสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องประกอบบ้างก็จะทำให้ได้คะแนนดี
๗. ควรจดจำบรร้อยกรอง เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ต่างๆที่ไพเราะ หรือมีคติสอนใจเพื่อใส่ประกอบในการเขียนเรียงความ
๘. อย่าใช้สำนวนต่างประเทศ เช่น ฉันทจักรไฟไปเชียงใหม่ “จับ” มาจากภาษาอังกฤษ ควรเปลี่ยนเป็น “โดยสาร”
๙. อย่าใช้สำนวนพูด เช่น เก่ง ต้องใช้ว่า ฉลาด
๑๐. ควรเขียนเรียงความให้ขนาดความยาวมากพอสมควร คือประมาณที่ไม่ต่ำกว่า ๒ หน้ากระดาษโดยต้องไม่เขียนวันบรรทัด
๑๑. ต้องเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนลงไปในเรื่องความด้วย และต้องเป็นความคิดเห็นที่เป็นกลาง ไม่เอียงซ้ายหรือเอียงขวาใดๆ ความคิดเห็นนี้ควรเป็นการสร้างสรรค์

ปรับปรุงมาจาก kruprasarnmasterthai.blogspot.com

ใบงานที่ ๑๔
เขียนเรียงความสร้างสรรค์

คำชี้แจง เขียนเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนที่นักเรียนรัก พร้อมกับตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจ

คำถามเพื่อเป็นแนวทางในการเขียน

- เพื่อนที่นักเรียนรักเป็นใคร ชื่ออะไร
- อยู่ที่ไหน มีนิสัยอย่างไร
- ลักษณะท่าทางรูปร่างเป็นอย่างไร
- ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นอย่างไร
- มีความประทับใจเกี่ยวกับเพื่อนในเรื่องอะไร
- เสนอแนวคิดมีเพื่อนดีอย่างไร และการเป็นเพื่อนที่ดีควรทำอย่างไร

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๕
เขียนเรียงความสร้างสรรค์

คำชี้แจง เขียนเรียงความจากภาพที่กำหนดให้ พร้อมตั้งชื่อเรื่อง

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๑๖
เขียนเรียงความสร้างสรรค์

คำชี้แจง เขียนเรียงความ ๑ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงของฉันด้วยภาษาของนักเรียน
พร้อมตั้งชื่อเรื่องโดยยึดหลักการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่องสร้างสรรค์งานเขียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย× ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. คำคู่ใดคือคำพ้องรูป

ก. ผึ้ง ฟึ้ง

ข. พุด พุท

ค. รถ รส

ง. จอกแหน หวงแหน

๒. ประโยคนี้มีคำพ้องรูปกี่คำ

“คนแห่แหนมาที่บ่อน้ำเพื่อมาดูจอกแหน ฉันเก็บดอกพุดไปบูชาพระในวันพุธ ส่วนอารีมีความสุขเพราะรู้สึกที่ชีวิตมีความสุข”

ก. ๒ คำ

ข. ๓ คำ

ค. ๔ คำ

ง. ๖ คำ

๓. คำพ้องรูปคือข้อใด

ก. ฉันรับประทานอาหารอยู่ริมธาร

ข. ต้นเสม้าขึ้นอยู่บนยอดเสม้า

ค. นกเขาขันเสียงดังจึงถูกพระขรรค์แหง

ง. ยามวิกาลต้องคอยติดตามสถานการณ์บ้านเมือง

๔. คำคู่ใดคือคำพ้องเสียง

ก. จอกแหน หวงแหน

ข. เสม้า เสม้า

ค. เขม่า เขม่า

ง. ผึ้ง ฟึ้ง

๕. “ที่สนามหลวงมีคนเล่นว่าวปักเป้า และมีคนจับปลาปักเป้าได้ในคลองข้างบ้าน ลุงรดต้นไม้แทนที่จะขับรถไปเที่ยวนอกบ้าน ส่วนน้ำไปซื้อสมุนไพรมหากาฬที่เมืองกาญจน์”

จากข้อความข้างต้นคำใดเป็นคำพ้องรูป

ก. รถ

ข. รด

ค. ปักเป้า

ง. กาฬ กาญจน์

๖. คำพ้องเสียงคือข้อใด

- ก. ต้นเสมาขึ้นอยู่บนยอดเสมา
- ข. ฉันรับประทานอาหารอยู่ริมธาร
- ค. ในเพลลาเข้าฉันเห็นเพลารถหักลงมา
- ง. คนแห่แห่นมาที่บ่อน้ำเพื่อมาตุจอกแห่น

๗. ข้อใดคือลักษณะของคำนำ

- ก. คำนำมีความยาวหลายย่อหน้าได้
- ข. คำนำต้องขึ้นต้นคำคล้องจองเท่านั้น
- ค. คำนำต้องเร้าใจ ให้ติดตามอ่านเนื้อ
- ง. คำนำจะกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องก็ได้

๘. ย่อหน้าแรกของเรียงความ เป็นส่วนใดของเรียงความ

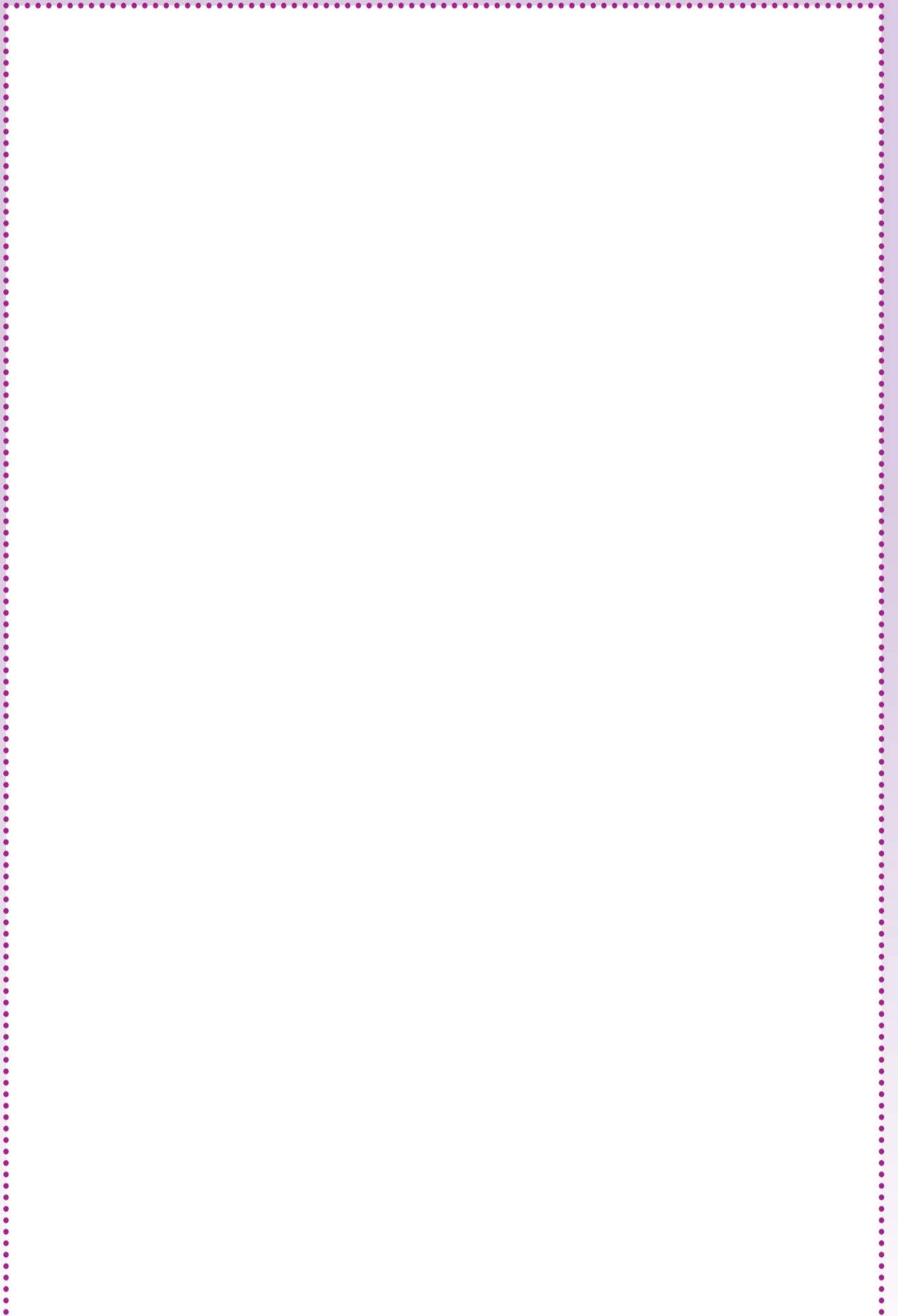
- ก. สรุป
- ข. เนื้อเรื่อง
- ค. ส่วนขยาย
- ง. คำนำ

๙. การเขียนเรียงความเรื่อง “ของดีที่บ้านฉัน” โครงเรื่องข้อใดที่จำเป็นน้อยที่สุด

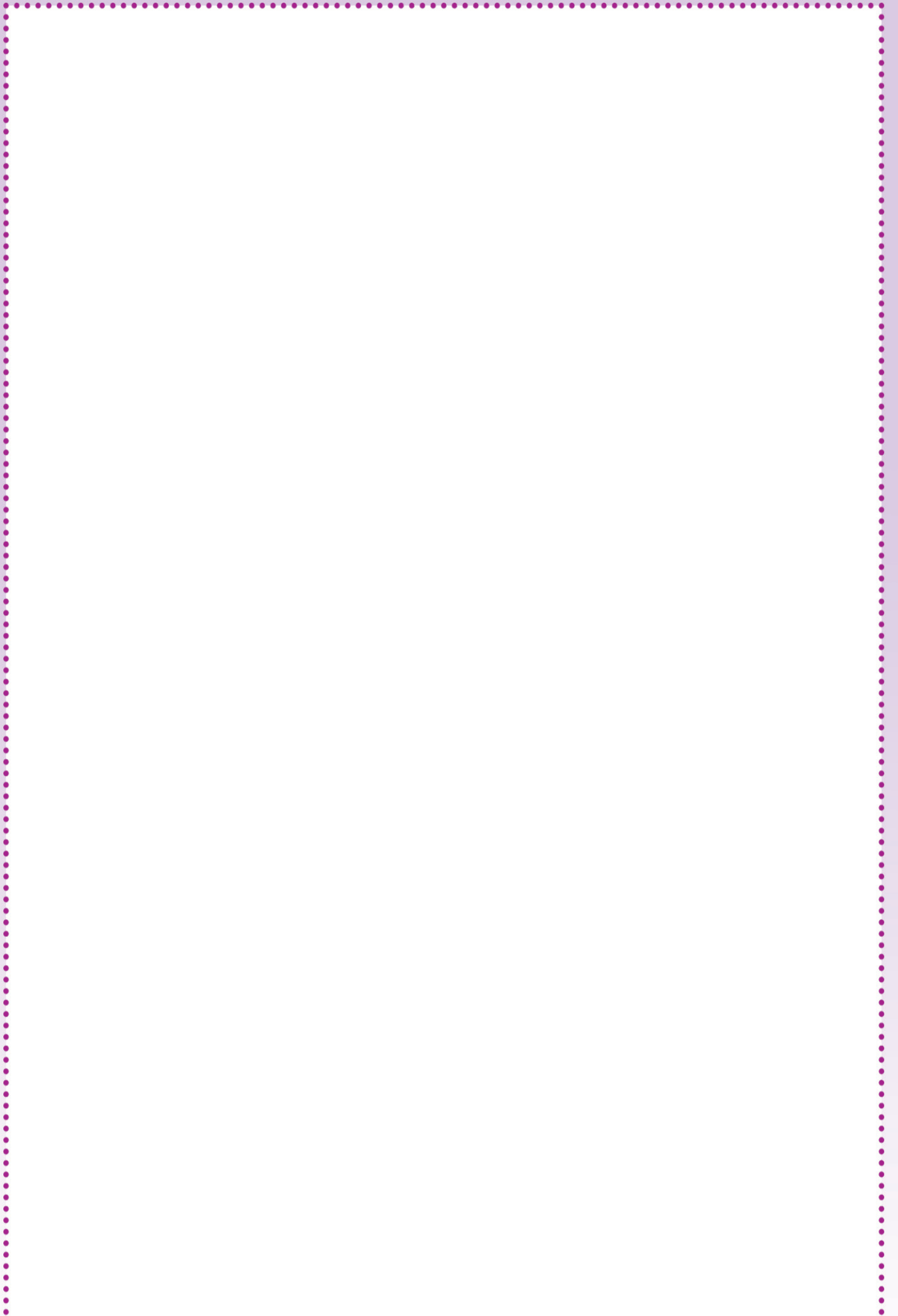
- ก. สถานที่ตั้ง
- ข. สินค้าหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ที่ร่วมกันผลิต
- ค. การพัฒนาบ้านให้ทันสมัย
- ง. วิถีชีวิตและความเป็นอยู่คนในท้องถิ่น

๑๐. ข้อใดเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

- ก. ทำให้เรื่องมีรายละเอียดมากขึ้น
- ข. ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์
- ค. สามารถแสดงความคิดเห็นได้
- ง. จับใจความสำคัญของเรื่องได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗
งดงามสำนวน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

งดงามสำนวน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย × ทับหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดมีความหมายว่า “เอาความลับไปให้ศัตรู”
 - ก. สาวไส้ให้กาгин
 - ข. หน้าเนื่อใจเสื่อ
 - ค. ชีข้างจับตักแตน
 - ง. เซ็นครกขึ้นภูเขา
๒. “ปั้นน้ำเป็นตัว” หมายความว่าอย่างไร
 - ก. ทำสิ่งที่ทุกคนไม่กล้าทำ
 - ข. กลบเกลื่อนความชั่ว
 - ค. แสร้งทำเรื่องไม่จริงให้เป็นจริง
 - ง. พยายามพูดให้เห็นจริง
๓. คำว่า “ขึ้น” ในข้อใดมีความหมายโดยนัย
 - ก. ฉันทันเห็นเห็ดโคนขึ้นอยู่ใต้ต้นมะขาม
 - ข. ฝนตกหนักอย่างนี้ต้นไม้ขึ้นดีนัก
 - ค. แม่ให้น้องขึ้นไปอยู่บนบ้าน
 - ง. พักนี้มือขึ้นทำอะไรก็สำเร็จ
๔. วันนี้ป่าทำขนมใส่น้ำตาลมือหนักไปหน่อยคำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. มากกว่าปกติ
 - ข. เท่าเดิม
 - ค. น้อยกว่าปกติ
 - ง. ไม่มีข้อถูก
๕. ข้อใดใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง
 - ก. เหตุการณ์ยังไม่เกิดอย่าวิตกกังวลทำเป็นกระตี่ได้นำไปได้
 - ข. เด็กคนนี้ทำงานไม่เสร็จเหมือนเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ
 - ค. เขาเป็นคนพูดเก่งมากจนน้ำไหลไฟดับ
 - ง. พี่น้องคู่นี้ไม่มีใครยอมใครเหมือนสาวไส้ให้กาгин

๖. ข้อใดคล้องจองกับคำว่า“รูปไม่หล่อ”

ก. พ่อไม่รวย

ข. สวยทั้งวัน

ค. ฉันทักเธอ

ง. เสือลายสวย

๖. “อันดอกบัวมีมาก หลากหลายสีล้วนมีผู้ชื่นชมนิยมหนอ” คำที่ขีดเส้นใต้สัมผัสกับคำในข้อใด

ก. หลาก

ข. หลาย

ค. ล้วน

ง. ชื่น

๘. “ซัปรดอย่า.....ถ้าหากพลาดอาจถึงตาย” ควรเติมคำใดคำขวัญจึงจะสมบูรณ์

ก. นอนหลับ

ข. ประมาท

ค. ซัปรเร็ว

ง. ใจลอย

๙. “เด็กดี..... รู้จักให้และแบ่งปัน” ควรเติมคำใดคำขวัญจึงจะสมบูรณ์

ก. สดใส

ข. มีสติ

ค. มีวินัย

ง. เสียสละ

๑๐. “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย” จงเติมสำนวนให้สมบูรณ์

ก. ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น

ข. ช่วยทำความสะอาดบ้าน

ค. ล้างถ้วยล้างชามให้ท่านบ้าง

ง. ข้างขึ้นเดือนหงายสบายจริง

ใบความรู้ คำคล้องจอง

คำคล้องจอง คือ คำที่มีสระเดียวกันและมีคำในมาตราตัวสะกดเดียวกันแต่พยัญชนะต้นต่างกัน อาจมีเสียงวรรณยุกต์ต่างกันได้

คำคล้องจองสระ หมายถึง คำที่มีเสียงสระเดียวกัน เช่น

- สระอะ ได้แก่ กะ ขะ จะ ตะ ตะ ปะ อะ
- สระอา ได้แก่ กา ดา นา ยา ขา सा हा
- สระอี ได้แก่ ซี ดี ที ปี ฝี่ มี รี วี สี
- สระอุ ได้แก่ กู ดู ปู รู กู้ สู้ หู ชู
- สระเอา ได้แก่ แก้ว เข้า เรา เต่า เส้า
- สระโอ ได้แก่ โอ ไป ได้ ไม่ ไว้ ไช้ ไทย ชัย

คำคล้องจองสระเดียวกันและมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เช่น

คำคล้องจองที่สะกดด้วยมาตราแม่ กง คือ คำ พยางค์ที่มีตัวสะกดด้วย ง ได้แก่

- ลิง คล้องจองกับ ยิง วิ่ง กลิ้ง หลิง จริง
- ดั่ง คล้องจองกับ วัง นั่ง รัง ครั้ง หลั่ง
- เมือง คล้องจองกับ เรื่อง เปลื้อง เคื่อง เครื่อง เชื่อง

คำคล้องจองที่สะกดด้วยมาตราแม่ กน คือคำ พยางค์ที่มีตัวสะกดด้วย น ได้แก่

- กลอน คล้องจองกับ ขอน ดอน ก้อน ถอน ซ้อน
- กลิ่น คล้องจองกับ กิน ลิ่น อิ่น หิน ถิ่น ชิน

คำคล้องจอง ๑ พยางค์

คำคล้องจอง ๑ พยางค์ คือ คำที่ออกเสียงครั้งเดียว มีเสียงสระเดียวกัน มีมาตราตัวสะกดเดียวกันส่วนรูปและเสียงวรรณยุกต์ต่างกันได้ เช่น กลอน ขอน รอน ซ้อน งอน

ตัวอย่าง คำคล้องจอง ๑ พยางค์

นก	กก	หก
----	----	----

กิน	บิน	ดิน
-----	-----	-----

คำคล้องจอง ๒ พยางค์

คำคล้องจอง ๒ พยางค์ คือ พยางค์ท้ายของกลุ่มคำหน้า มีเสียงคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลังที่อยู่ถัดไป

ตัวอย่าง คำคล้องจอง ๒ พยางค์

ยินดี	ปรีดา	ปราโมทย์
-------	-------	----------

ไปนา	หาของ	ลองดู
------	-------	-------

สวยงาม	ยามเช้า	เฝ้าดู
--------	---------	--------

แผนผังคำคล้องจอง ๒ พยางค์

คำคล้องจอง ๓ พยางค์

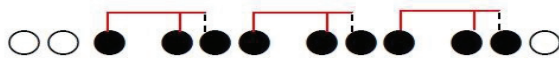
คำคล้องจอง ๓ พยางค์ คือกลุ่มคำ ๓ พยางค์ ตั้งแต่ ๒ กลุ่มขึ้นไปที่พยางค์สุดท้ายของกลุ่มคำหน้ามีเสียงคำคล้องจองกับพยางค์แรกหรือพยางค์ที่ ๒ ของกลุ่มคำหลังที่อยู่ถัดไป

ตัวอย่าง คำคล้องจอง ๓ พยางค์

ดอกดาวเรืองเหลืองดูเด่นเห็นงามดี

เราสุขใจ ไฟเรียนรู้ คู่สัญญา

แผนผังคำคล้องจอง ๓ พยางค์

คำคล้องจอง ๔ พยางค์

คำคล้องจอง ๔ พยางค์ คือกลุ่มคำ ๔ พยางค์ ตั้งแต่ ๒ กลุ่มขึ้นไปที่พยางค์สุดท้ายของกลุ่มคำหน้ามีเสียงคำคล้องจองกับ พยางค์แรกหรือพยางค์ที่ ๒ หรือพยางค์ที่ ๓ ของกลุ่มคำหลังที่อยู่ถัดไป

ตัวอย่าง คำคล้องจอง ๔ พยางค์

พี่จากน้องไป อาลัยจริงจริง เหนือยingsใดหัวใจพักพิง

แผนผังคำคล้องจอง ๔ พยางค์

ปรับปรุงมาจาก <http://kruntsara.wordpress.com>

ใบงานที่ ๐๑
คำสัมผัส คำคล้องจอง

คำชี้แจง จับคู่คำคล้องจองแล้วเขียนลงใน

เกลือ

ตะกร้า

เกลือ

เสื่อ

จวบ

โล่ง

ขวา

เสื่อ

กระโปรง

จวบ

อย่า

ไป

เข้า

ลอก

ได้

หมา

ดอก

เมา

ใบงานที่ ๐๒
คำสัมผัส คำคล้องจอง

คำชี้แจง เติมคำให้คล้องจองกับคำที่กำหนดให้

การบ้าน		
ใจเย็น		
สู้ศึก		
ดินดำ		
ถือของ		
สุขใจ		

ใบงานที่ ๐๓
คำสัมผัส คำคล้องจอง

คำชี้แจง โยงเส้นคำคล้องจองให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง น้ำผึ้งเรือเสือผึ้งป่า

๑.	เป็นนักเรียน	เพียรศึกษา
๒.	อยากก้าวหน้า	อย่าท้อถอย
๓.	ควรจดจำ	ทำสิ่งดี

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำคล้องจอง ๓ พยางค์และโยงเส้นคำคล้องจองให้ถูกต้อง

๔.....

๕.....

๖.....

ใบความรู้ คำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนใจ เพื่อชักจูงใจ มักเป็นคำปลอบขวัญ หรือปลุกใจให้เชื่อมั่น ให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของสิ่งที่กล่าวถึง มักเป็นถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง

การแต่งคำขวัญ

คำขวัญ เป็นข้อความที่เรียบเรียงขึ้นด้วยสำนวนภาษาที่กะทัดรัด เพื่อเสริมสร้างกำลังใจหรือชี้แนะให้เห็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามเพื่อให้ผู้อ่านได้ปฏิบัติตามในคำเชิญชวนนั้นๆ เช่น

เด็กดีมีวินัย ใฝ่ศึกษา นำพาชาติเจริญ

เทห์อย่างมีคุณค่า ไม่พึงพាយาสะพัตติ

น้ำไฟมีคุณค่า ช่วยรักษาช่วยประหยัด

ลักษณะของคำขวัญ

๑. ใช้ข้อความสั้นๆ กะทัดรัด สละสลวย
๒. ให้ข้อคิด หรือคติเตือนใจเพื่อเป็นสิริมงคล
๓. เขียนเป็นคำคล้องจองกันเพื่อให้จดจำได้ง่าย
๔. เนื้อความมุ่งจูงใจให้นำไปปฏิบัติ หรือให้เห็นความสำคัญของสิ่งนั้น เช่น เชิญชวนให้ประหยัด เชิญชวนให้อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบของคำขวัญ มี ๓ ส่วน คือ

- ความมุ่งหมายหรือแนวคิด
- ข้อความหรือเนื้อหา
- ศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำ

ลักษณะของคำขวัญที่ดี

- มีเจตนาที่ดี ต่อผู้ฟัง ผู้ปฏิบัติหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่น คำขวัญเชิญชวนงดการสูบบุหรี่ คำขวัญเชิญชวนให้ประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ ฯลฯ

- มีเป้าหมายชัดเจนเพียงเป้าหมายเดียว เช่น เพื่อให้เคารพกฎจราจรหรือเพื่อให้ช่วยรักษาความสะอาดของถนน ฯลฯ
- มีเนื้อหาครอบคลุมเป้าหมาย
- ไพเราะ สัมผัสคล้องจอง มีพลังโน้มน้าวใจผู้ฟังให้จำและปฏิบัติตาม
ขั้นตอนในการเขียนคำขวัญคำขวัญที่ดีต้องเป็นข้อความสั้นๆ ไพเราะมีพลัง
ในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง เขียนครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีขั้นตอนดังนี้

ตัวอย่างคำขวัญ

- ตื่นนอนทุกวัน สุขภาพแข็งแรง
- หนังสือคือมิตร สื่อความคิดให้ก้าวไกล
- บ้านเมืองจะสะอาด ถ้าปราศจากคนมั่งง่าย
- เลิกสูบ เลิกเสพในวันนี้ เพื่อชีวิตที่ดีในวันหน้า

- ความรู้ คู่คุณธรรม นำสู่อนาคต
- รักษาเวลา รักษาหน้าที่ ชีวิตจะดีถ้าคุณมีวินัย
- ปลอดภัยเพื่อชีวิต ทุกขณะจิตอย่าประมาท
- ประเทศไทยจะรุ่งเรือง ถ้าพลเมืองไม่พึ่งยาเสพติด

- ไม่มีท่านเราอด ไม่มีรถท่านเดิน
- มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม
- สุรา ยาเสพติด เป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม
- อดทน ขยัน ประหยัด คือ คุณสมบัติของเด็กไทย

- มีคุณธรรมนำใจ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข
- ยึดมั่นประชาธิปไตย ร่วมใจพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อม
- เรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี

ใบความรู้ คำคม

คำคม หมายถึง ถ้อยคำที่คิดขึ้นมาในปัจจุบันทันด่วน เป็นถ้อยคำที่หลักแหลม ซึ่งสามารถเข้ากับเหตุการณ์นั้นได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังชวนให้คิด ถ้าพูดติดปากกันต่อไปก็จะกลายเป็นสำนวนไปได้ คำคมส่วนมากจะมีการร้อยเรียงด้วยคำที่คล้องจองกัน เช่น

หลักการเขียนคำคม

๑. ใช้ถ้อยคำสัมผัสคล้องจอง สละสลวย
๒. ใช้คำที่มีความหมายคมคาย
๓. มุ่งให้เกิดความคิดที่ดีและอยากปฏิบัติตาม
๔. มีความลึกซึ้งกินใจ

ลักษณะของคำคม คำคมมีหลายลักษณะดังนี้

- คำคมที่เป็นคำพูดธรรมดาไม่มีสัมผัส โดยมากใช้คำง่าย ๆ ไม่ต้องแปลอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น

“ความรักทำให้คนตาบอด” “เวลาและกระแสน้ำไม่คอยใคร”
 “ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่” “เบื้องหลังก้อนเมฆยังมีพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่”
 “ความโกรธไม่เคยทำร้ายใคร นอกจากตัวผู้โกรธเพียงคนเดียว”
- คำคมที่เป็นสัมผัสคล้องจองกันสั้น ๆ ส่วนมากมี ๒วรรคเพื่อจดจำได้ง่าย เช่น

“เสียเหงื่อเพราะกีฬา ดีกว่าเสียน้ำตาเพราะยาเสพติด”
 “สร้างพระเดชมีแต่ขาดทุน สร้างพระคุณมีแต่กำไร”
 “ความสำเร็จของลูก คือความสุขของพ่อแม่”
 “อยู่อย่างสงบ ดีกว่ารบด้วยปาก”
 “ความงามไม่คงที่ ความดีชิ่งทน”

● คำคมส่วนใหญ่มักแต่งเป็นบทร้อยกรอง เช่น

ใครลืมนใครใจรู้	ใครจะอยู่ใครจะไปใจเห็น
ใครสุขใครเศร้าเข้าเย็น	ใจเป็นที่แจ้งแห่งเรา
ใครชอบใครชังช่างเถิด	ใครเชิดใครชูช่างเขา
ใครเบื่อใครบ่นทนเอา	ใจเราร่มเย็นเป็นพอ

ตัวอย่าง

คำคม	ความหมาย
อย่าไปติดปีกให้แมว	อย่าไปฝืนธรรมชาติ ปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ
ถ้าสติไม่มา ปัญญาก็ไม่มี	คนเราต้องมีสติก่อนจึงจะเกิดความคิดที่รอบคอบ
สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม	ใครทำอะไรได้อย่างนั้น ไม่ช้าก็เร็ว
พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง	บางครั้งการอยู่เฉยๆ ก็ได้ประโยชน์มากกว่า
ศัตรูที่ร้ายเหลือ ไม่เท่ากับเกลือกที่เป็น หนอน	ศัตรูเรารู้ได้ชัดเจน แต่เกลือกที่เป็นหนอน คือ คนใกล้ ตัวที่ทำร้ายเราไม่รู้ว่าเป็นใคร มันร้ายแรงกว่า
อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย ปั่นวุ้นปั่นควาย ให้ลูกท่านเล่น	ถ้าไปอยู่บ้านคนอื่นอย่ามัวแต่นั่งเฉยๆ ต้องช่วย เจ้าของบ้านทำงานบ้าง
ไม้คดใช้ทำขอ เหล็กงอใช้ทำเคียว คนคดเคี้ยวใช้ทำอะไรไม่ได้เลย	ไม้คด เหล็กงอก็ยังทำประโยชน์ได้ แต่คนคดหรือคน ที่ไม่ซื่อสัตย์ทำประโยชน์อะไรไม่ได้เลย
ความพยายามครั้งที่หนึ่งร้อย ดีกว่า ท้อถอยก่อนที่จะทำ	ถึงแม้จะต้องพยายามหลายครั้งเพื่อที่จะพบกับ ความสำเร็จ ก็ดีกว่าไม่ได้ลงมือทำเลย
หากเดินตามรอยเท้าคนอื่น ก็ไม่มีวันค้น ที่จะมีรอยเท้าเป็นของตนเอง	การทำตามคนอื่นตลอดเวลา ก็ไม่มีโอกาสได้แสดง ผลงานของตนเอง หรือเป็นคนที่ไม่มีความสามารถ
คนโง่ง่อมเป็นเหยื่อของคนฉลาด แต่คน ฉลาดก็พลาดให้กับคนที่ฉลาดแล้ว แกลิ่งโง่	อย่าอวดฉลาด เพราะอาจจะมีคนที่ฉลาดกว่า แต่ ไม่แสดงออกให้เราเห็น

ปรับปรุงมาจาก <http://krupiyarerik.wordpress.com>

ใบงานที่ ๐๔
คำขวัญ คำคม

คำชี้แจง เลือกข้อความที่กำหนดให้ ลงในช่องตารางที่กำหนด

- ความรู้ คู่คุณธรรม นำสู่อนาคต
- ศัตรูที่ร้ายเหลือ ไม่เท่ากับเกลือที่เป็นหนอน
- สุรา ยาเสพติด เป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม
- เสียเหงื่อเพราะกีฬา ดีกว่าเสียน้ำตาเพราะยาเสพติด
- ความพยายามครั้งที่หนึ่งร้อย ดีกว่าท้อถอยก่อนที่จะทำ
- เรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี
- ความงามไม่คงที่ ความดีชิ่งทน
- รักษาเวลา รักษาหน้าที่ ชีวิตจะดีถ้าคุณมีวินัย

คำขวัญ	คำคม

ใบงานที่ ๐๕
คำคม

คำชี้แจง เลือกข้อความที่มีคำคมทางซ้ายมือ มาเขียนทางด้านขวามือ

๑. พ่อทำงานหนักเพื่ออนาคตของลูก
๒. เกิดมาไม่เท่า แต่ถ้าเราทำ ก็ก้าวทัน
๓. ใช้สติ ใช้ปัญญา ไตร่ตรองดู แล้วจะรู้เอง
๔. นักสำรวจเดินทางไปยังเขาเขียว
๕. ข้าแต่ท่านผู้เจริญ โปรดหยุดก่อน
๖. ชีวิตจะสิ้นสุด เมื่อเราหยุดฝัน
๗. ผู้คนจะเคารพนับถือคนมีเงิน
๘. อนาคตไม่แน่นอน อย่ามัวซ่อนความดีไว้
๙. ทุกครั้งที่เราให้ สิ่งที่ได้ก็คือเรา
๑๐. สมองของคนเรามีพื้นที่จำกัด
โปรดจัดสรรแต่สิ่งที่ดีๆ ไว้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๖
การแต่งคำขวัญ

คำชี้แจง แต่งคำขวัญ ในประเด็นที่เกี่ยวกับวันพ่อ อย่างน้อย ๕ คำขวัญความยาวไม่เกิน ๑๖ พยางค์ ต่อ ๑ คำขวัญ

Handwriting practice area with 20 horizontal lines.

ใบความรู้ ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายของคำ หรือข้อความในแง่มุมอื่นๆ ที่มีใช้ ความหมายหลักหรือความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ความหมายแฝง"

อนึ่ง คำว่า "นัย" หมายถึง ข้อสำคัญ, ความ, ความหมาย, แนว, ทาง หรือ แง่

ตัวอย่างคำที่มีความหมายโดยนัย

ดาว	หมายถึง	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง
เก้าอี้	หมายถึง	ตำแหน่ง
เพชร	หมายถึง	บุคคลที่มีค่า
กา	หมายถึง	ความต่ำต้อย
หงส์	หมายถึง	ความสูงส่ง ผู้ดี ผู้มีศักดิ์ศรี
ดวงใจ	หมายถึง	สิ่งสำคัญที่สุด
ทะเล	หมายถึง	ความอ้างว้าง
สีดำ	หมายถึง	ความชั่วร้าย สิ่งไม่ดี อัปมงคล
สีขาว	หมายถึง	บริสุทธิ์
ภาษาดอกไม้	หมายถึง	พุดจาสุภาพ พุดไพเราะอ่อนหวาน
แกะดำ	หมายถึง	แปลกแตกต่างจากคนอื่นๆ
ไฟเขียว	หมายถึง	เห็นชอบ อนุมัติ
หิน	หมายถึง	ยาก
ยื่นซองขาว	หมายถึง	ไล่ออกจากงาน
หนอนหนังสือ	หมายถึง	คนที่ชอบอ่านหนังสือ
แพะรับบาป	หมายถึง	ผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือได้รับโทษแทนผู้ทำผิดจริง

ปรับปรุงมาจาก วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

ใบงานที่ ๐๗

ความหมายโดยนัย

คำชี้แจง ขีดเส้นใต้คำที่มีความหมายโดยนัยจากประโยคที่กำหนดให้ แล้วนำคำนั้นไปแต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้องและสละสลวย

ตัวอย่าง สมหญิงเป็นคน เค็ม ที่สุดในบ้าน

คำ เค็ม : **ประโยค** : คนเค็มมักไม่มีใครชอบ เพราะไม่เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

๑. เธอเป็นดาวตั้งแต่ยังเด็ก

คำ

ประโยค

๒. เธอเป็นเพชรน้ำเอกของวงการเพลง

คำ.....

ประโยค

๓. ใบเตยแต่งตัวเปรี้ยวมาก

คำ

ประโยค :

๔. ส.ส. เมืองไทยไม่เคยแย่งเก้าอี้กัน

คำ

ประโยค

๕. เสื้อของเธอเป็นเสื้อโหลหรือเปล่า

คำ

ประโยค

๖. สมชายมีชีวิตเหมือนนกขมิ้น

คำ

ประโยค

๗. ข้อสอบวิชาภาษาไทยหินมาก

คำ

ประโยค :

๘. การทำกับข้าวเป็นเรื่องกล้วยๆ

คำ

ประโยค :

๙. หนังสือเล่มนี้เด็ดมาก

คำ

ประโยค :

๑๐. พี่อาบน้ำร้อนมาก่อนเธอนะ

คำ

ประโยค

ใบงานที่ ๐๘
ความหมายโดยนัย

คำชี้แจง เลือกประโยคที่มีความหมายโดยนัย จากใบความรู้จำนวน ๑๐ ประโยค และคัดลอกข้อความด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines on a yellow background.

ใบความรู้ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวเป็นทำนองให้ข้อคิด คติ สั่งสอนเพื่อให้กระทำความดี และละเว้นความชั่ว เช่น ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ฝนทั่งให้เป็นเข็ม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าชิงสุกก่อนห่าม อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว กงเกวียนกงกรรมรักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

คำพังเพย หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงความจริง ไม่ได้สอนโดยตรงจะเป็นคำที่กล่าวไว้ให้ตีความหมาย เข้ากับเรื่อง มีความหมายทำนองติชมการเปรียบเทียบ และให้ข้อคิดในการปฏิบัติ เช่น คางคกขึ้นวอ กระจายตีนตุมเห็นช้างขี้ อย่าขี่ตามช้าง ไก่งามเพราะขน คนงามเพราะแต่ง น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงด้วยความคมคายสละสลวย ใช้พูดสื่อสารกันมีความหมายเป็นนัยกินความลึกซึ้ง มักเป็นคำเปรียบเทียบ เช่น หัวหกกันขวิด หมูไปไก่อมา ตีนเท่าฝ่าหอย อ้อยเข้าปากข้าง ขวานผ่าซาก คว่าน้ำเหลว ปั่นน้ำเป็นตัว น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย ฯลฯ

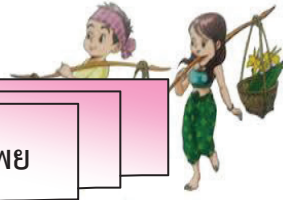
ข้อสังเกต โดยทั่วไปสำนวนจะมีความหมายครอบคลุมถึงสุภาษิต คำพังเพยด้วยจึงยากที่จะแยกกันได้เด็ดขาด

ตัวอย่าง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

☞ กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้	(ทำอะไรไม่ทันท่างที)
☞ กินบนเรือนแล้วขีรดหลังคา	(เนรคุณ)
☞ กินปูนร้อนท้อง	(ทำผิดแล้วมักออกตัว แสดงพิรุณ)
☞ เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	(ทำงานได้เงินเล็กๆ น้อยๆ ก็เอา)

ตัวอย่าง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

- ☞ ขายผ้า เอาหนำรอด (ยอมเสียทุกอย่างเพื่อรักษาชื่อเสียง)
- ☞ ชิงก็รา ช่างก็แรง (ต่างคนต่างแรง ไม่ยอมกันเรื่องเล็กก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่ไป เพราะทิฐิมานะ)
- ☞ ชีช่างจับตักแตน (ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ผลไม่คุ้มกับที่ต้องเสียไป)
- ☞ เข้าตามตรอก ออกตามประตู (ทำอะไรให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี)
- ☞ เข้าเถื่อนอย่าลืมห้าง ได้หน้าอย่าลืมห้าง
(อย่าประมาทต้องเตรียมให้พร้อม และให้มีสติกำหนดจดจำให้ดี)
- ☞ เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
(ประพฤติกให้ถูกต้องตามกาลเทศะเมื่อไปอยู่ในพวกเขาแล้ว ก็ต้องประพฤติคล้ายตามเขา)
- ☞ เขียนเสือให้วัวกลัว (ขู่ให้กลัว)
- ☞ คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้
(คนดีไปที่ไหนก็มีคนอยากคบหาสมาคมด้วยไม่ลำบาก)
- ☞ คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย สามคนกลับมาได้
(มีเพื่อนหลายคน ย่อมดีกว่า เพื่อว่าจะได้ช่วยเหลือกันและกัน)
- ☞ คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ
(คนที่รักเรามีน้อยคล้ายผืนหนังคนชังมีมาก อย่างกับเสื่อลำแพน)
- ☞ คบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าให้ดูเนื้อ (การคบเพื่อนให้ดูนิสัยใจคอให้ลึกซึ้งก่อน)
- ☞ คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล
(คบเพื่อนไม่ดีย่อมนำความเดือดร้อนมาให้ คบเพื่อนดีย่อมดีตาม)
- ☞ คบคนดีมีศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย
(อัปราชัย(อั-ปะ-รา-ชัย)ในที่นี้มีความหมายเท่ากับ ปราชัย (ปะ-รา-ชัย)
คือ พ่ายแพ้ หมายถึงไม่เป็นมงคลแก่ตัว)

ปรับปรุงมาจาก www.เกร็ดความรู้.com

ใบงานที่ ๐๙
สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

คำชี้แจง เลือกสำนวน สุภาษิตที่กำหนดให้เติมลงในช่องว่างให้เหมาะสม

- เกลือเป็นหนอน
- ความประมาทเป็นหนทางสู่ความตาย
- ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
- เวย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
- ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น
- กว่าถั่วจะสุกกาก็ไหม้

๑. ผู้จัดการบอกว่าความลับของบริษัทเราถูกเปิดเผยเพราะ.....

๒. “เราเกิดมาทั้งทีชีวิตหนึ่ง อย่าหมายพึ่งผู้ใดให้เขาหยัน
ควรคะนึงพึ่งตนทนกัดฟัน คิดบากบั่นตั้งหน้ามานะทำ”
บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดใด.....

๓. “ในการศึกษาเล่าเรียนหรือการทำงานใดๆ ถ้าทุกคนมีความมุ่งมั่นย่อมนประสบความสำเร็จ”
คำกล่าวนี้ตรงกับสุภาษิตว่า.....

๔. เราไม่ควรอาฆาตพยาบาทผู้ใด ควรอภัยให้เขาเพราะ
.....

๕. สุริยวิภา เธอไม่ควรขบถด้วยความเร็วเพราะ.....

ใบงานที่ ๑๐
สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

คำชี้แจง เต็มสำนวน สุภาษิต ให้ตรงกับภาพพร้อมบอกความหมายให้ถูกต้อง
ตัวอย่าง

“ยื่นหมุยยื่นแมว”

หมายถึง แลกกันโดยต่างฝ่ายต่างให้และรับในเวลาเดียวกัน

“.....”

หมายถึง

“.....”

หมายถึง

“.....”

หมายถึง

“.....”

หมายถึง

“.....”

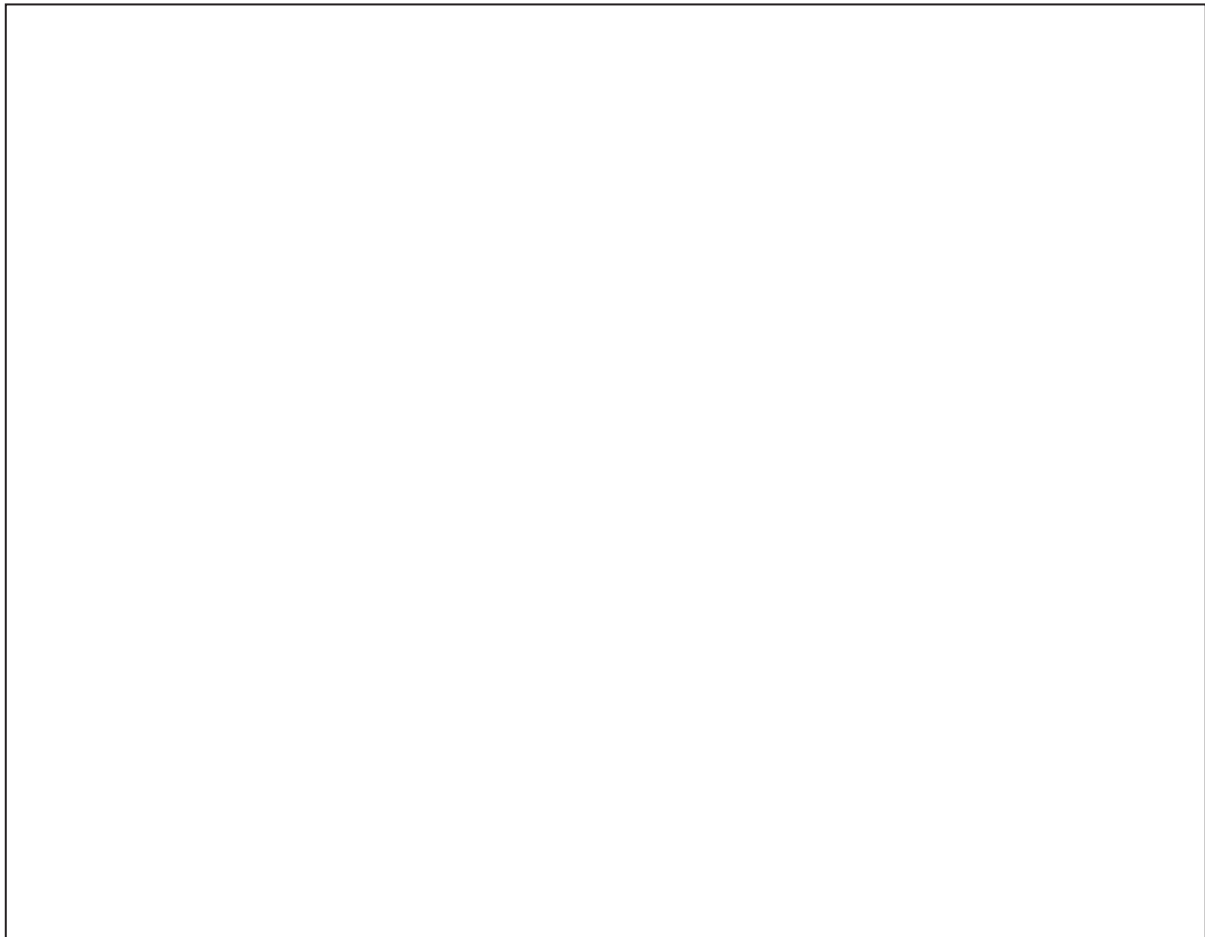
หมายถึง

ใบงานที่ ๑๑
สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

คำชี้แจง เลือกสำนวน หรือสุภาษิตที่ชอบที่สุดแล้ววาดภาพประกอบให้สวยงาม

สำนวนหรือสุภาษิต

.....
.....

ใบงานที่ ๑๒

วิเคราะห์สำนวน สุภาษิต

คำชี้แจง เขียนข้อความที่กำหนดให้ลงในตาราง “คุณธรรมนำสุข” ให้สอดคล้องกัน

เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	ทำงานตัวเป็นเกลียว	ร่วมแรงร่วมใจ
หนักเอาเบาสู้ง	เก็บหอมรอมริบ	น้ำหนึ่งใจเดียว
เก็บเล็กผสมน้อย	หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน	มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท
ร่วมใจไมตรี	ไปด้วยกันมาด้วยกัน	สายตัวแทบขาด

คุณธรรมนำสุข

คุณธรรม	ข้อความ	ความหมาย
ความประหยัด		
ความขยันหมั่นเพียร		
ความสามัคคี		

ใบงานที่ ๑๓

วิเคราะห์ข้อความ

คำชี้แจง แยกข้อความที่กำหนดให้ ลงในช่องตาราง

มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย	แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ	ไม่ไว้ใจกัน
การแตกความสามัคคีกัน	ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย	มีลูกมากเกิน ๓ คน
วางแผนการใช้จ่าย	ขายสิทธิ์ ขายเสียง	สมานฉันท์ ประองตองกัน
ราคาข้าวตกต่ำ	หัวหน้าครอบครัวรับผิดชอบผู้เดียว	สามัคคีคือพลัง
ทุกคนช่วยกันทำงาน	เคารพสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	

ครอบครัวดีมีความสุข	ครอบครัวไม่ดีมีทุกข์

ประเทศมีความสุข	ประเทศมีความทุกข์

ใบความรู้ การท่องบทอาขยาน

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายกำหนดให้มีการท่องอาขยานอย่างจริงจังในสถานศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการท่องอาขยาน ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย และให้ซาบซึ้งในความไพเราะของบท ร้อยกรอง
๒. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์
๓. เพื่อเป็นการสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม คติธรรมและข้อคิดที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน
๔. เพื่อส่งเสริมให้มีจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของคนในชาติ

บทอาขยานที่กำหนดให้ท่องจำ

บทอาขยานที่ให้นักเรียนท่องจำนั้น แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ บทอาขยานที่เป็นบทหลัก บทรอง และบทเลือกอิสระ

บทหลัก หมายถึง บทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนนำไปท่องจำเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ ดังปรากฏในเอกสาร

บทรอง หมายถึง บทอาขยานที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนท่องจำ เสริมจากบทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (บทหลัก) เป็นบทร้อยกรองที่มีลักษณะตรงตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกบทอาขยาน อาจเป็นบทร้อยกรองที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก คำวชมพญา เพลงชาनोंง เพลงเรือ บทกวีร่วมสมัยที่มีคุณค่า ฯลฯ โดยกำหนดให้ท่องจำภาคเรียนละ ๑ บท เป็นอย่างน้อย

บทเลือกอิสระ หมายถึง บทอาขยานที่นักเรียนแต่ละคนเลือกสรรมาท่องเองด้วยความสมัครใจ หรือด้วยความชื่นชอบอาจเป็นบทร้อยกรองที่มีผู้แต่งไว้ หรือเป็นบทร้อยกรองที่นักเรียนแต่งขึ้นเอง หรือผู้ปกครองเป็นผู้แต่งขึ้นก็ได้ แต่ต้องบอกได้ว่ามีเหตุผลอย่างไรจึงเลือกบทร้อยกรองนั้นๆ มาท่องจำเป็นบทอาขยานของตนเองโดยความเห็นชอบของครูผู้สอนหรือสถานศึกษา

บทร้อยกรองที่จะคัดเลือกให้เป็นบทรองและบทเลือกอิสระ ควรมีลักษณะดังนี้

๑. มีเนื้อหา ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
๒. มีความยาวพอเหมาะพอควร
๓. มีคุณธรรม คติธรรม ให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
๔. มีสุนทรียรสทางภาษา
๕. มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๖. มีรูปแบบที่หลากหลาย

การอ่านบทอาขยานตามหลักการทั่วไป

การอ่านบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการอ่านออกเสียง คือ ผู้อ่านเปล่งเสียงออกมาดังๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการอ่านออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การอ่านออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝนดังนี้

๑. กวาดสายตาจากคำต้นวรรคไปยังท้ายวรรค และเคลื่อนสายตาไปยังวรรคถัดไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องสายหน้าตามไป เพื่อเป็นการอ่านล่วงหน้า ทำให้การอ่านออกเสียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่สะดุด

๒. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณโดยพิจารณาถึงกลุ่มผู้ฟังและสถานที่ แต่ไม่ตะโกนควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๓. อ่านด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๔. ควรทรงตัวและรักษาอาการกิริยาให้ถูกวิธี จะช่วยให้ระบบกล้ามเนื้อต่างๆ ทำงานประสานกัน ทำให้เปล่งเสียงได้ดี มีท่วงทำนองเชื่อถือ ลักษณะการทรงตัวที่ถูกวิธีคือ ไม่ว่าจะยืนหรือนั่งอ่าน ลำตัวต้องตั้งตรง และอยู่ในอาการสมดุล ควรถือบทหรือหนังสือห่างจากสายตาประมาณหนึ่งฟุต ขณะอ่านพยายามให้ลำคอตั้งตรง เงยหน้าเล็กน้อย สบตากับคนฟังเป็นระยะๆ

๕. อ่านออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยาน

๖. อ่านออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน

๗. อ่านให้ถูกจังหวะและวรรคตอน

๘. พยายามอ่านให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

การอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ

การอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะช่วยให้บทอาขยานนั้นมีความไพเราะ นักเรียนเกิดความสนใจจดจำบทอาขยานได้ดี และสนุกสนานยิ่งขึ้น การฝึกอ่านทำนองเสนาะมีขั้นตอนดังนี้

๑. อ่านเป็นร้อยแก้ววรรคตาให้ถูกต้องชัดเจน ตามอักขรวิธีก่อน ทั้ง ร , ล ตัวควบกล้ำ อ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์
๒. อ่านให้ถูกต้องจังหวะวรรคตอน การอ่านผิดวรรคตอนทำให้เสียความ
๓. อ่านให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ
๔. อ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิดจะมีบังคับจำนวนคำสัมผัส หรือคำเอก คำโท แตกต่างกัน การอ่านทำนองเสนาะจึงต้องอ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. อ่านโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงผวนขึ้นจุ่มก

ประโยชน์ของการท่องบทอาขยาน

การท่องจำบทอาขยานเปรียบเสมือนเป็นบันไดขั้นแรกที่น่าไปสู่การคิด เมื่อมีข้อมูลมีตัวอย่างที่ดีซึ่งเป็นคลังความรู้ที่เราเก็บไว้กับตัว ต้องการใช้เมื่อใดเราก็สามารถนำออกมาใช้ได้ทันที การท่องจำบทอาขยานเป็นพื้นฐานที่น่าไปสู่การเลือกจำบทประพันธ์ที่ดีและมีคุณค่าทั้งในเชิงภาษาและเนื้อหาที่เราได้พบในชีวิตประจำวันต่อไป

การท่องจำบทอาขยานมีประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในเรื่องที่อ่าน
๒. ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
๓. เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่ไพเราะ
๔. ช่วยให้มีคติประจำตัว สอนใจให้ระลึกถึงคุณธรรมที่ได้จดจำ
๕. ช่วยกล่อมเกลาและจรรโลงใจให้ประณีตมากขึ้น
๖. เป็นตัวอย่างการแต่งคำประพันธ์ตามรูปแบบที่ได้ท่องจำ
๗. ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน
๘. สามารถนำไปใช้อ้างอิงในงานต่างๆ ได้

ปรับปรุงมาจาก www.thaigoodview.com

บทอาขยานผู้ชนะ

ผู้ชนะ

เมื่อทำการสิ่งใดด้วยใจรัก	ถึงงานหนักก็เบาลงแล้วครึ่งหนึ่ง
ด้วยใจรักเป็นแรงที่เร้าจริง	ให้มุ่งมั่นฟันถึงซึ่งปลายทาง
เมื่อทำการสิ่งใดใจบากบั่น	ไม่ไหวหวั่นอุปสรรคเป็นขวากขวาง
ถึงเหนื่อยยากพากเพียรไม่ละวาง	งานทุกอย่างเสร็จเพราะกล้าพยายาม
เมื่อทำการสิ่งใดใจจดจ่อ	คอยเติมต่อตั้งใจไม่คิดขาม
ทำด้วยใจเป็นชีวิตคอยติดตาม	บังเกิดผลงอกงามตามต้องการ
เมื่อทำการสิ่งใดใคร่ครวญคิด	เห็นถูกผิดแก้ไขให้พ้นผ่าน
ใช้สมองตรองตรึกคิดพิจารณา	ปรากฏงานก้าวไกลไม่ล่าเคี้ยว
ความสำเร็จจะว่าไกลก็ใช่ที่	จะว่าไกลเขาก็มีอยู่ให้เห็น
ถ้าจริงจั่งตั้งใจไม่ยากเย็น	แล้วจะเป็นผู้ชนะตลอดกาล

บุญเสริม แก้วพรหม

ใบงานที่ ๑๔
ท่องจำอาขยาน

คำชี้แจง คัดลายมือบทอาขยาน เรื่อง ผู้ชนะ ด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines on a yellow background.

ใบงานที่ ๑๕ ท่องจำอาขยาน

คำชี้แจง เต็มบทอาขยานที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์

ผู้ชนะ

เมื่อทำการสิ่งใดด้วยใจรัก
ด้วยใจรักเป็นแรงที่เร้าเร่ง	ให้มุ่งมั่นฝ่าฟันถึงซึ่งปลายทาง
.....	ไม่ไหวหวั่นอุปสรรคเป็นขวากขวาง
ถึงเหนื่อยยากพากเพียรไม่ละวาง	งานทุกอย่างเสร็จเพราะกล้าพยายาม
.....	คอยเติมต่อตั้งใจไม่คิดขาม
ทำด้วยใจเป็นชีวิตคอยติดตาม	บังเกิดผลงอกงามตามต้องการ
.....	เห็นถูกผิดแก้ไขให้พ้นผ่าน
ใช้สมองตรงตรึงคิดพิจารณา
ความสำเร็จจะว่าไกลก็ใช่ที่	จะว่าไกลฤกษ์ก็มีอยู่ให้เห็น
.....	แล้วจะเป็นผู้ชนะตลอดกาล

ใบงานที่ ๑๖

ท่องจำอาชยาน

คำชี้แจง อ่านบทอาชยาน “ผู้ชนะ” และบอกข้อคิดที่ได้

ผู้ชนะ

เมื่อทำการสิ่งใดด้วยใจรัก	ถึงงานหนักก็เบาลงแล้วครึ่งหนึ่ง
ด้วยใจรักเป็นแรงที่เร้าริง	ให้มุ่งมั่นฝืนถึงซึ่งปลายทาง
เมื่อทำการสิ่งใดใจบากบั่น	ไม่ไหวหวั่นอุปสรรคเป็นขวากขวาง
ถึงเหนื่อยยากพากเพียรไม่ละวาง	งานทุกอย่างเสร็จเพราะกล้าพยายาม
เมื่อทำการสิ่งใดใจจดจ่อ	คอยเติมต่อตั้งใจไม่คิดขาม
ทำด้วยใจเป็นชีวิตคอยติดตาม	บังเกิดผลงอกงามตามต้องการ
เมื่อทำการสิ่งใดใคร่ครวญคิด	เห็นถูกผิดแก้ไขให้พ้นผ่าน
ใช้สมองตรองตรึงคิดพิจารณา	ปรากฏงานก้าวไกลไม่ลำเค็ญ
ความสำเร็จจะว่าไกลก็ใช่ที่	จะว่าไกลฤกษ์มีอยู่ให้เห็น
ถ้าจริงจังตั้งใจไม่ยากเย็น	แล้วจะเป็นผู้ชนะตลอดกาล

สรุปข้อคิดที่ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่องจดงามสำนวน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. คำว่า “ขึ้น” ในข้อใดมีความหมายโดยนัย
- ก. ฉันเห็นเห็ดโคนขึ้นอยู่ใต้ต้นมะขาม ข. ฝนตกหนักอย่างนี้ต้นไมขึ้นดีนัก
- ค. แม่ให้น้องขึ้นไปอยู่บนบ้าน ง. พักนี้มือขึ้นดีทำอะไรก็สำเร็จ
๒. ข้อใดมีความหมายว่า “เอาความลับไปให้ศัตรู”
- ก. สาวไส้ให้กากิน ข. หน้าเนื่อใจเสือ
- ค. ชีข้างจับตักแตน ง. เข่นครกขึ้นภูเขา
๓. “ปั้นน้ำเป็นตัว” หมายความว่าอย่างไร
- ก. ทำสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ ข. กลบเกลื่อนความชั่ว
- ค. แสร้งทำเรื่องไม่จริงให้เป็นจริง ง. พยายามพูดให้เห็นจริง
๔. ข้อใดใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง
- ก. เหตุการณ์ยังไม่เกิดอย่าวิตกกังวลทำเป็นกระตี่ได้นำไปได้
- ข. เด็กคนนี้ทำงานไม่เสร็จเหมือนเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ
- ค. เขาเป็นคนพูดเก่งมากจนน้ำไหลไฟดับ
- ง. พี่น้องคู่นี้ไม่มีใครยอมใครเหมือนสาวไส้ให้กากิน
๕. วันนี้ป่าทำขนมใส่น้ำตาลมือหนักไปหน่อยคำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายว่าอย่างไร
- ก. มากกว่าปกติ ข. เท่าเดิม
- ค. น้อยกว่าปกติ ง. ไม่มีข้อถูก

๖. ข้อใดคล้องจองกับคำว่า“รูปไม่หล่อ”

ก. พ่อไม่รวย

ข. สวยทั้งวัน

ค. ฉันทักเธอ

ง. เสื่อลายสวย

๗.“ซัปรถอย่า.....ถ้าหากพลาดอาจถึงตาย” ควรเติมคำใดคำขวัญจึงจะสมบูรณ์

ก. นอนหลับ

ข. ประมาท

ค. ขับเร็ว

ง. ใจลอย

๘.“อันดอกบัวมีมาก หลากหลายสีล้วนมีผู้ชื่นชมนิยมหนอ” คำที่ขีดเส้นใต้สัมผัสกับคำในข้อใด

ก. หลาก

ข. หลาย

ค. ล้วน

ง. ชื่น

๙. “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย” จงเติมประโยคคำคมให้สมบูรณ์

ก. บั้นบัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น

ข. ช่วยทำความสะอาดบ้าน

ค. ล้างถ้วยล้างชามให้ท่านบ้าง

ง. ข้างขึ้นเดือนหงายสบายจริง

๑๐. “เด็กดี..... รู้จักให้และแบ่งปัน” ควรเติมคำใดคำขวัญจึงจะสมบูรณ์

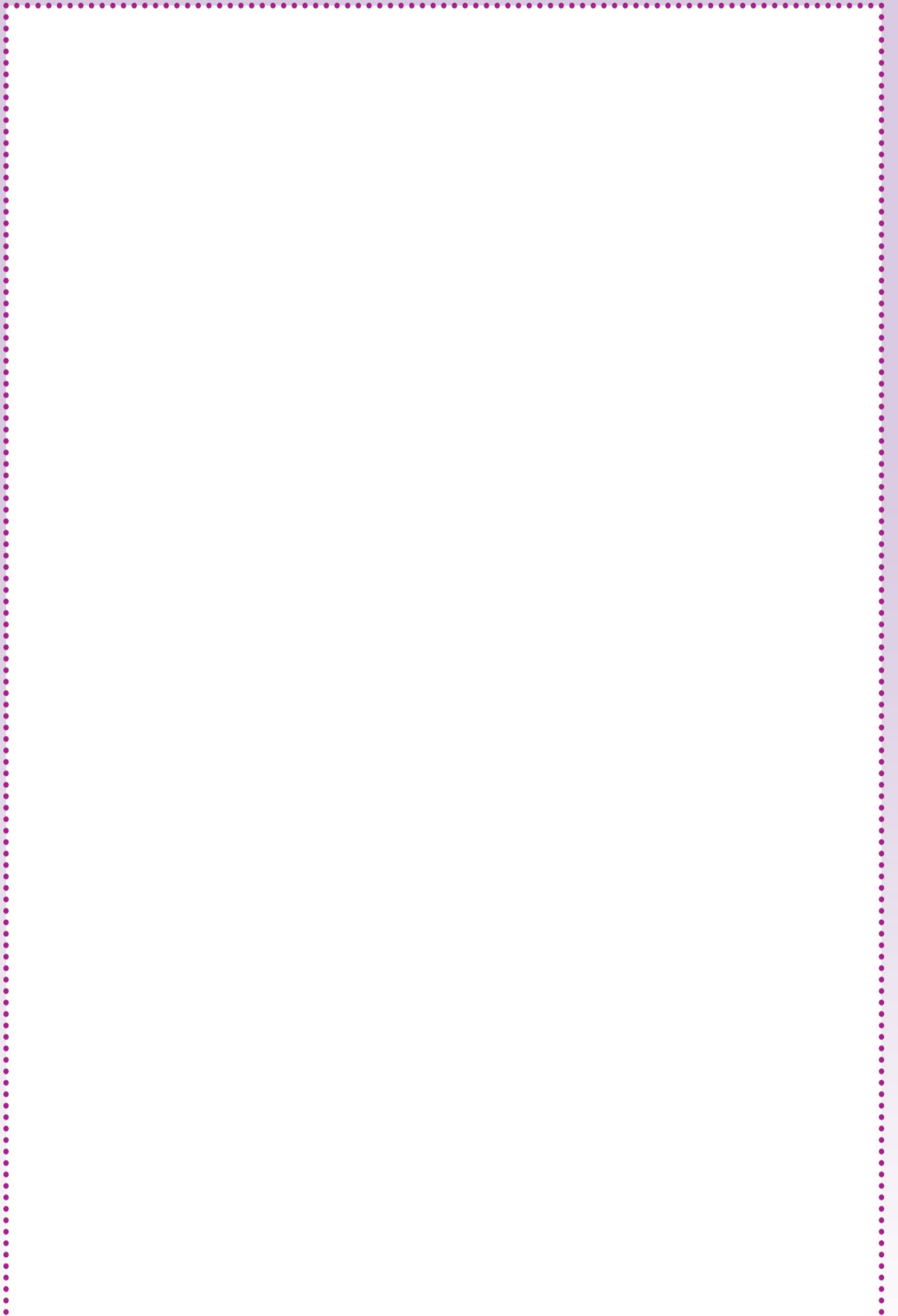
ก. สดใส

ข. มีสติ

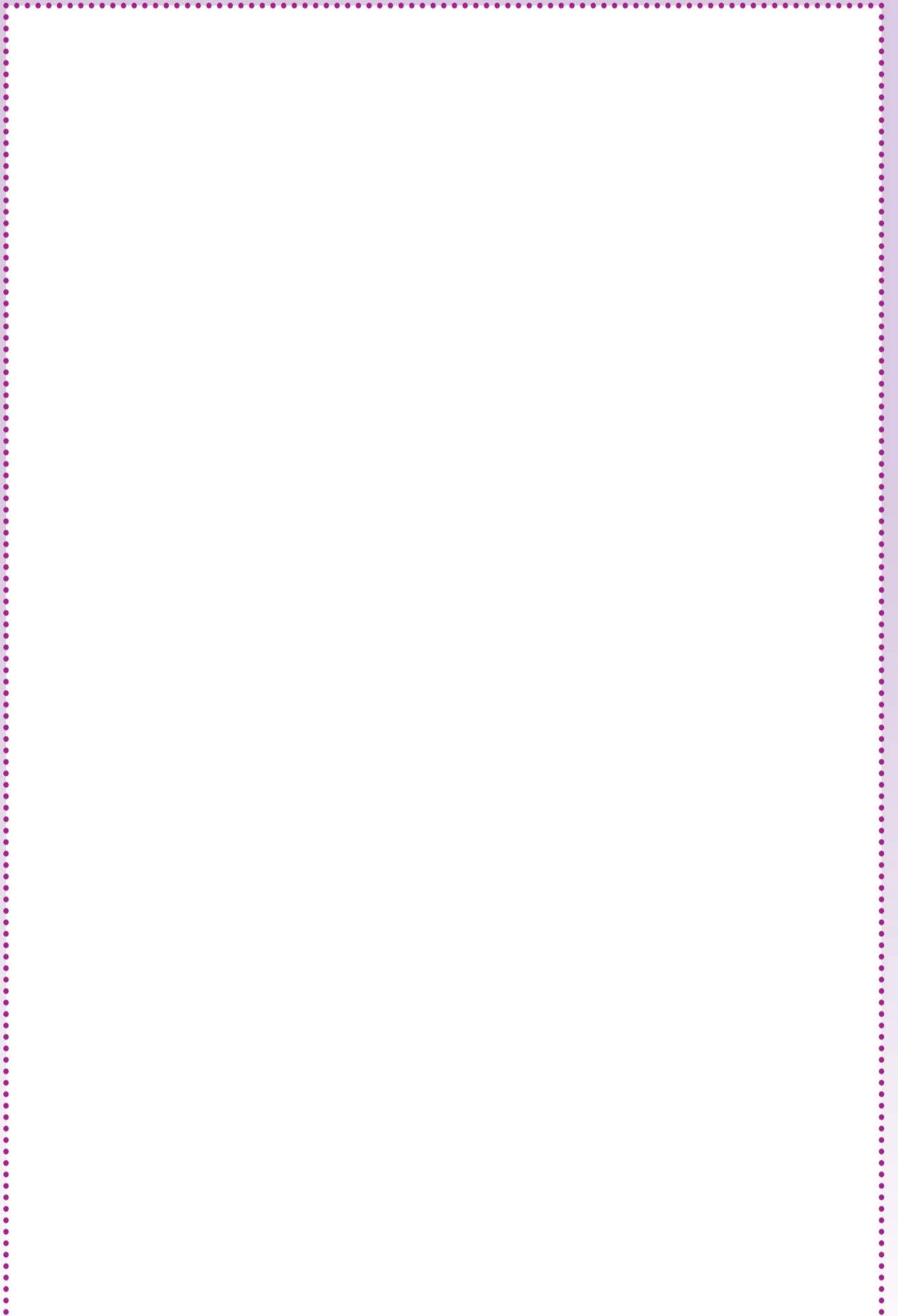
ค. มีวินัย

ง. เสียสละ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘
อ่านจับใจความย่อตามคิด

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ อ่านจับใจความย่อตามคิด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

วิธีจับผิดโฆษณาที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง คือ ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ จะต้องมีเลขที่อนุญาตโฆษณา ถ้าเป็นสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือเครื่องกระจายเสียงที่โอ้อวดว่าสามารถรักษาโรคมะเร็ง เบาหวาน อัมพาต วัณโรค โรคทางสมอง หัวใจ ตับ ม้าม ไต หรือระบุว่าช่วยเสริมสุขภาพของร่างกาย ตลอดจนมีการลด แลก แจก แถม จูงใจให้ซื้อหรือรับรองสรรพคุณในรูปแบบของบทสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การใช้ยา ก็สันนิษฐานได้เลยว่าไม่จริง ต้องระวังอย่าไปหลงเชื่อ

๑. ข้อใดสรุปใจความสำคัญได้ดีที่สุด

- ก. โรคหายได้ของ ต้องอ่านสรรพคุณ ข. เชื่อโฆษณาทางทีวี โรคไม่มีแน่นอน
ค. สัมภาษณ์ผู้ใช้ยา ประรณนาพันโรคภัย ง. สรรพคุณยามากมาย อันตรายอย่างมหันต์

ความรู้คู่ยั้งกล้า
คิดค่าควรเมื่อนับ
เพราะเหตุจักอยู่กับ
โจรจักเบียนบ่ได้

สินทรัพย์
ยิ่งไซ้ไร
กายอาต- มาณา
เร่งรู้เรียนเอา

๒. บทร้อยกรองนี้ ใจความสำคัญตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. ความรู้คือทรัพย์สิน รู้ใช้กินพันภัยพาล
ข. วิชานำมาใช้ ผลที่ได้คือเงินตรา
ค. หนังสือคือสมบัติ หมั่นฝึกหัดจะสุขใจ
ง. ความคิดผลิตเงิน ใช้ให้เพลินไม่มีภัย

๓. คำศัพท์ในข้อใด ควรมาก่อนคำศัพท์อื่น

- ก. คลินิก ข. โครงสร้าง ค. คริสต์มาส ง. คละคลั่ง

๔. ข้อใดเรียงลำดับคำศัพท์ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม

- ก. ตะกร้า ถวัลย์ ทโมน น้ำเงี้ยว
ข. ภิกษุ ประเคน ถวาย นิมนต์
ค. เมขลา เนรมิต ราชบัลลังก์ ทอดกฐิน
ง. ยิมนาสติก จินตนาการ ชมดชม้อย ชะมັกชะม้น

ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน คือ

๑. การตรงต่อเวลา
๒. การมีสัมมาคารวะ
๓. การรักษาความสะอาด
๔. การแต่งกายที่ถูกต้องและเรียบร้อย

๕. จากข้อตกลง ปฏิบัติตามข้อใดแสดงความเป็นไทยได้ชัดเจนที่สุด

- ก. การตรงต่อเวลา
ข. การมีสัมมาคารวะ
ค. การรักษาความสะอาด
ง. การแต่งกายที่ถูกต้องและเรียบร้อย

๖. การขาดคุณธรรมข้อใด ที่จะทำให้สังคมไม่สงบสุข

- ก. ความประหยัด ข. ความรับผิดชอบ
ค. ความมีวินัย ง. ความสะอาด

๗. การเขียนรูปแบบคำนำย่อความมีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้ทราบที่มาของเรื่อง
ข. ทำให้ทราบรายละเอียดของเรื่อง
ค. ทำให้ทราบจุดประสงค์ของผู้เขียน
ง. ทำให้เขียนย่อความได้สะดวกยิ่งขึ้น

หลายคนเชื่อว่ายาชุดเป็นยาที่แรง ดี และราคาถูก ซึ่งความจริงแล้วอันตรายมาก เพราะมักมีตัวยาซ้ำซ้อนกัน เช่น ยาชุดแก้ปวดเมื่อย ก็จะมียาแก้ปวดอยู่ ๒ – ๓ เม็ด ซึ่งหนึ่งในนั้นอาจผสมสารสเตียรอยด์ที่เป็นอันตรายอยู่ก็ได้ ทำให้บางคนถึงกับกระเพาะทะลุ อีกทั้งบางชุดอาจมีตัวยาเกินความจำเป็น เช่น ยาชุดลดไข้ อาจจะมียาแก้ไอรวมอยู่ด้วย ทำให้ผู้ป่วยที่ไม่ได้ไอ ก็ต้องรับยาแก้ไอไปด้วย หรือในบางชุดอาจมียาปฏิชีวนะทำให้เสี่ยงต่อการดื้อยาของเชื้อโรคเนื่องจากได้รับยาไม่ครบขนาด หรือได้รับยาที่ไม่ตรงกับเชื้อโรคที่เป็นสาเหตุของอาการป่วย รวมถึงอาจมียาเสื่อมคุณภาพ หรือยาปลอมปะปนอยู่ กินแล้วอาจมีอันตรายถึงชีวิตได้

๘. จากบทความข้างต้น ข้อใดย่อความได้ตรงประเด็น และกระชับที่สุด

- ก. ไม่ควรรับประทานยาชุดเพราะไม่มีคุณภาพ
- ข. ไม่ควรรับประทานยาชุดเพราะไม่มีความจำเป็น
- ค. ไม่ควรรับประทานยาชุดเพราะเป็นอันตรายต่อร่างกาย
- ง. ไม่ควรรับประทานยาชุดเพราะมีตัวยาเกินความจำเป็น

๙. “วันนี้แม่ทำแกงอะไรมาใส่บาตรให้ผม” พระลูกชายถามผู้เป็นแม่
ข้อใด ใช้คำสรรพนามแทนคำที่ขีดเส้นใต้ได้ถูกต้อง

- ก. คุณ.....ฉัน
- ข. โยม.....อาตมา
- ค. คุณแม่.....กระผม
- ง. ท่านข้าพเจ้า

๑๐. “ขอ**พระองค์**ทรงพระเจริญ”

คำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่ตามข้อใด

- ก. สรรพนามบุรุษที่ ๑
- ข. สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒
- ค. สรรพนามบุรุษที่ ๒
- ง. สรรพนามบุรุษที่ ๓

ใบความรู้ การอ่านจับใจความสำคัญ

ใจความสำคัญคือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน และผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่องที่ทำ อ่าน แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ทำ อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้นๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่ทำ อ่าน ในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงใจความเดียว นอกนั้นจะเป็นใจความรอง ซึ่งใจความสำคัญจะปรากฏ อยู่ตามย่อหน้าต่างๆ ของเรื่องที่ทำ อ่าน อาจอยู่ส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้าย

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ มีดังต่อไปนี้

๑. **อ่าน** เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า
๒. **คิด** โดยตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๓. **เขียน** ร่างข้อความหรือคำตอบที่ได้ไว้เป็นตอนๆ
๔. **เรียบเรียง** นำข้อความที่สรุปไว้มาเรียบเรียงให้เป็นข้อความ โดยใช้คำสันธานเชื่อม และเป็นสำนวนภาษาของตนเอง

ตัวอย่างข้อความ

การที่เรามาอยู่วัด มาบวชขานหม่อมขาว ไม่ใช่ถือแต่ศีลแปดข้อเท่านั้น แต่เราต้องนึกว่าศีลนั้นคือความมีระเบียบ มีวินัย เราเดินอย่างมีระเบียบมีวินัย นั่งอย่างมีระเบียบ กินอย่างมีระเบียบ ทำอะไรก็ทำอย่างมีระเบียบ ดังนั้นการรักษาศีลจึงเป็นการบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัยในการกระทำสิ่งต่างๆ

ใจความสำคัญ คือ การรักษาศีลจึงเป็นการบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัยในการกระทำสิ่งต่างๆ

ใบงานชั้นนำ การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง “ธรรมะโอสถ” แล้วตอบคำถามในแผนภาพความคิด

ธรรมะโอสถ

ชายหนุ่มคนหนึ่งคิดว่า พระพุทธศาสนาต้องมีดีอะไรแน่นอน ไม่อย่างนั้นผู้เฒ่าผู้แก่ทั้งหลายคงจะไม่ทำบุญให้ทานใส่บาตรพระสงฆ์ได้ทุกวัน จึงอยากได้อะไรดีๆ จากพระพุทธศาสนาบ้าง เขาขอสมัครเข้าไปบวชเป็นพระอยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง

หลังจากบวชแล้ว เขาก็ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนธรรมะและสอบได้ถึงนักธรรมชั้นเอกซึ่งเป็นชั้นสูงสุด หลังจากนั้นได้พยายามท่องพระปาติโมกข์จนจำได้คล่องแคล่ว และอ่านพระไตรปิฎกจนจบ ๔๕ เล่ม บางเล่มอ่านหลายเที่ยว เพราะเป็นคนขยันเอาจริงเอาจัง เขาบวชได้ ๘ พรรษาก็ขอลาสิก

หลังจากสึกแล้วก็ไปมีครอบครัวทำมาหากินเหมือนคนทั่วไป แต่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ยังตั้งตัวไม่ได้

หลายปีผ่านไปก็ไม่ทำให้เขาดีขึ้น เขาจึงคิดว่าธรรมะที่เขาได้เรียนมาไม่ได้ช่วยอะไรเขาเลย วันหนึ่งเขาไปหาหลวงพ่ที่วัด แล้วบอกท่านว่า “หลวงพ่ครับ ธรรมะในพระพุทธศาสนาที่ผมเห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไร ผมศึกษาเล่าเรียนจนรู้เรื่องตลอดแต่ก็ไม่ช่วยให้ผมดีขึ้นได้เลย ผมยังตั้งตัวไม่ได้จนเดี๋ยวนี้”

หลวงพ่ฟังแล้วได้แต่ยิ้มๆ ไม่ต่อความอะไรและไม่ได้อธิบายไขข้อข้องใจให้เขาฟัง ด้วยเห็นว่าเขาเรียนมามากแล้วเขาเห็นว่าหลวงพ่หนึ่งเฉยอยู่จึงลากลับบ้าน

ต่อมาไม่กี่วันหลวงพ่ไม่สบาย เป็นหวัดไอและเจ็บคอมากจึงให้เด็กวัดไปตามทิดคนนั้นมา และเล่าอาการให้ฟัง ทั้งขอให้ไปซื้อยาแก้ไอให้หน่อย

เขาจึงรีบไปตลาดซื้อยาแก้ไอมาถวายหลวงพ่หลังจากนั้นอีก ๒-๓ วันเขาเข้าไปหาหลวงพ่อีกเพื่อถามอาการ “เป็นไงบ้างครับหลวงพ่ หายดีแล้วหรือยัง”

“ยังไม่หายเลยดูเหมือนจะหนักกว่าเก่าเสียด้วย” หลวงพ่อตอบเสียงแหบๆ และไอโชลกๆ แล้วเสริมว่า “สงสัยจะซื้อยาผิดมาจึงไม่ได้ผล”

เขาหยิบขวดยามาดูให้แน่ใจ มันก็เป็นยาแก้ไอฉลากยา ก็บอกว่ายาแก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ เขาจึงถามหลวงพ่อกว่า “หลวงพ่อไม่ได้อ่านฉลากยาหรือครับ” “อ่านสิ อ่านหลายครั้ง อ่านจนท่องจำได้ว่าแก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ”

“อ้าวแล้วทำไมหลวงพ่อยังไม่หายล่ะครับ”

“ฉันไม่ได้กินมัน ฉันเพียงอ่านฉลากอย่างเดียว” หลวงพ่อตอบหน้าตาเฉย

เขาซักจนหลวงพ่อ เลยต่อว่าไปว่า “โอ้หลวงพ่อ ยานี้แค่อ่านฉลากอย่างเดียวแต่ไม่ได้กิน มันจะรักษาโรคให้หายอย่างไรกันหลวงพ่อก็”

“เออจริงของเอ็ง ไหนส่งยามาให้ซิ” หลวงพ่อตอบแล้วเปิดขวดยาที่เขาส่งให้ ยกขึ้นจิบนิดหนึ่งแล้วพูดว่า “ธรรมะของพระพุทธเจ้าก็เหมือนยาแก้ไอชนิดนี้นั่นแหละ ไอ้ทิดเอ๊ย อ่านแต่ธรรมะที่อยู่ในตำราพระไตรปิฎกแต่ไม่ได้เอามาปฏิบัติตามก็แก้ทุกข์แก้จนให้ไม่ได้หรอก เหมือนอ่านแค่ฉลากยาจะทำให้หายโรคได้อย่างไรกัน จริงไหมเล่า”

เขาไม่ตอบหลวงพ่อแต่ตาสว่างขึ้นมาทันที

นิทานชาดก

แผนภาพความคิด
การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
นิทานเรื่อง “ธรรมะโอสถ”

ใจความสำคัญของนิทาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากนิทานที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

การนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๑
การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองเรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส” แล้วตอบคำถามในแผนภาพความคิด

บทร้อยกรอง กลอนสุภาพ
เรื่อง สี่ศิษย์พระดาบส

ศิษย์ทั้งสี่เรื่องฤทธิ์น่าพิศวง
แต่ถือตัวอวดอ้างอหังการ
มอบของขวัญวันทนาพาให้คิด
หรือแข่งคุณมูลค่ามาแทนทด
แต่ละคนคิดแคบแบบตนเอง
พระฤๅษีรู้แจ้งแห่งใจจง
ทุกคนมีฝีมืออันลือเลื่อง
จึงสั่งสอนเตือนสติอธิบาย
มือที่ส่งสอดประสานสมานฉันท์
มิตรไมตรีมีไว้ในกมล
เหมือนบ้านซึ่งพึ่งเสาเข้าคอยค้ำ
ก็ชวดเซทรุดส่งลงพังครืน
ศิษย์ทั้งสี่มีวิชาพาผูกมิตร
รวมแสงรักส่องสว่างดังดวงเทียน
อยู่แผ่นดินเดียวกันฉันน้องพี่
ทุกภาคส่วนสัมพันธ์บันดาลบุญ

อีกตำรงเอกลักษณ์แห่งถิ่นฐาน
แบ่งแยกกงานศิลป์สยามอันงามด
ว่าน้อมจิตบูชาพระดาบส
สิ่งกำหนดอำนาจอันอาจอง
ด้วยห้วนเกรงชิงชัยจนไหลหลง
ศิษย์ประสงค์เป็นเอกเฉกยอดชาย
กลับหมกมุ่นขุนเคืองก็เสื่อมสลาย
บ้านเมืองหมายอยู่สุขทุกหมู่ชน
ย่อมปกป้องครองกันทุกแห่งหน
ก่อเกิดผลสร้างสรรค์ทุกวันคืน
ถ้าเสาหนึ่งล้มคว่ำแล้วเสาอื่น
ยากจะยืนอยู่เห็นเป็นบทเรียน
พลังจิตแผ่แผ่มีแปรเปลี่ยน
เพิ่มพากเพียรผดุงธรรมล้ำเลิศคุณ
เย็นด้วยพระบารมีที่เกื้อหนุน
ช่วยค้ำจุนชีวาสภาพร

หนังสือเรียนภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

แผนภาพความคิด
การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
บทร้อยกรองเรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส”

ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....
.....
.....
.....
.....

บทร้อยกรอง
เรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส”

การนำการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๒ การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านบทความเรื่อง “เรือนไทยในภาคกลาง” แล้วตอบคำถามในแผนภาพความคิด

เรือนไทยในภาคกลาง

เรือนไทยในภาคกลาง นิยมยกพื้นเรือนให้สูงขึ้นจากพื้น ด้วยสาเหตุหลายประการเหตุผลที่สำคัญ คือ เพื่อให้ปลอดภัยจากสัตว์ร้าย หรือคนร้าย ในเวลาค่ำคืน และเพื่อป้องกันน้ำท่วมถึงตัวบ้าน นอกจากนี้คนไทยสมัยก่อนยังใช้ไต้ถุนเป็นที่เก็บของ และเครื่องใช้เกี่ยวกับการเกษตร ใช้เป็นที่ประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น สานกระบุง ตะกร้า ตำข้าวรับแขก ใช้เป็นที่นั่งพักผ่อน และใช้เป็นที่จัดงานประเพณีต่างๆ บางแห่งยังแบ่งส่วนไต้ถุนไว้ใช้เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ หมู วัว ควาย ด้วยเช่นกัน

๑๕๙ ภูมิปัญญาไทย

เรื่อง

ใจความสำคัญของเรื่องทีอ่าน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องทีอ่าน

เครื่องมือการเกษตรที่รู้จัก

ใบความรู้ การใช้พจนานุกรม

พจนานุกรม เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้าหาความหมายของคำ ช่วยให้อ่าน เขียน และใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ทั้งคำที่เป็นไทยแท้ คำที่ยืมมาจากต่างประเทศ คำที่เกิดขึ้นใหม่ ความรู้ทางวิชาการ

วิธีเรียงลำดับคำในพจนานุกรม

๑. เรียงลำดับตามรูปพยัญชนะดังนี้
 - ก ขชคฅฉงจจจฌญฎฏฐฑฒณดตถทธ
 - นบปฝฝฝภมยรฤฤฎฎภฎวศษหฬฮ
๒. คำในพจนานุกรมไม่เรียงตามเสียง แต่เรียงตามรูปพยัญชนะ เช่น หญิง หนังสือ หมวด ก็ต้องไปค้นในหมวดตัวอักษร ห หรือคำว่า ทราบ ก็ไปค้นหาในหมวด ท
๓. คำในหมวดเดียวกันจะเรียงลำดับตามรูปพยัญชนะตัวถัดไป เช่น
กง (ง เป็นตัวสะกด) มาก่อน กฏ เพราะ ง มาก่อน ฎ
กฏ มาก่อน กรด (ร เป็นตัวควบกล้ำ) เพราะ ฎ มาก่อน ร
๔. คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะและตามด้วยสระ จะมาหลังคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ และตามด้วยพยัญชนะเช่น กร้อย มาก่อน กระ, คม มาก่อน คะ
๕. การเรียงคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะและตามด้วยสระ จะเรียงรูปสระดังนี้
-ะ -ิ -ึะ -า -ำ -ิ -ี -ึ -ึ -ุ -ู -เ -เ -เ -เ -เ
เะ-เ-เ-แ- แะ-โ- โะ-ใ- ไ-
๖. คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์จะมาก่อนคำที่มีวรรณยุกต์ คำที่มีวรรณยุกต์จะเรียงจาก เอก โท ตรี จัตวา

หมายเหตุถ้าต้องการทราบที่มาของคำ ให้ดูจากอักษรย่อท้ายคำ เช่น

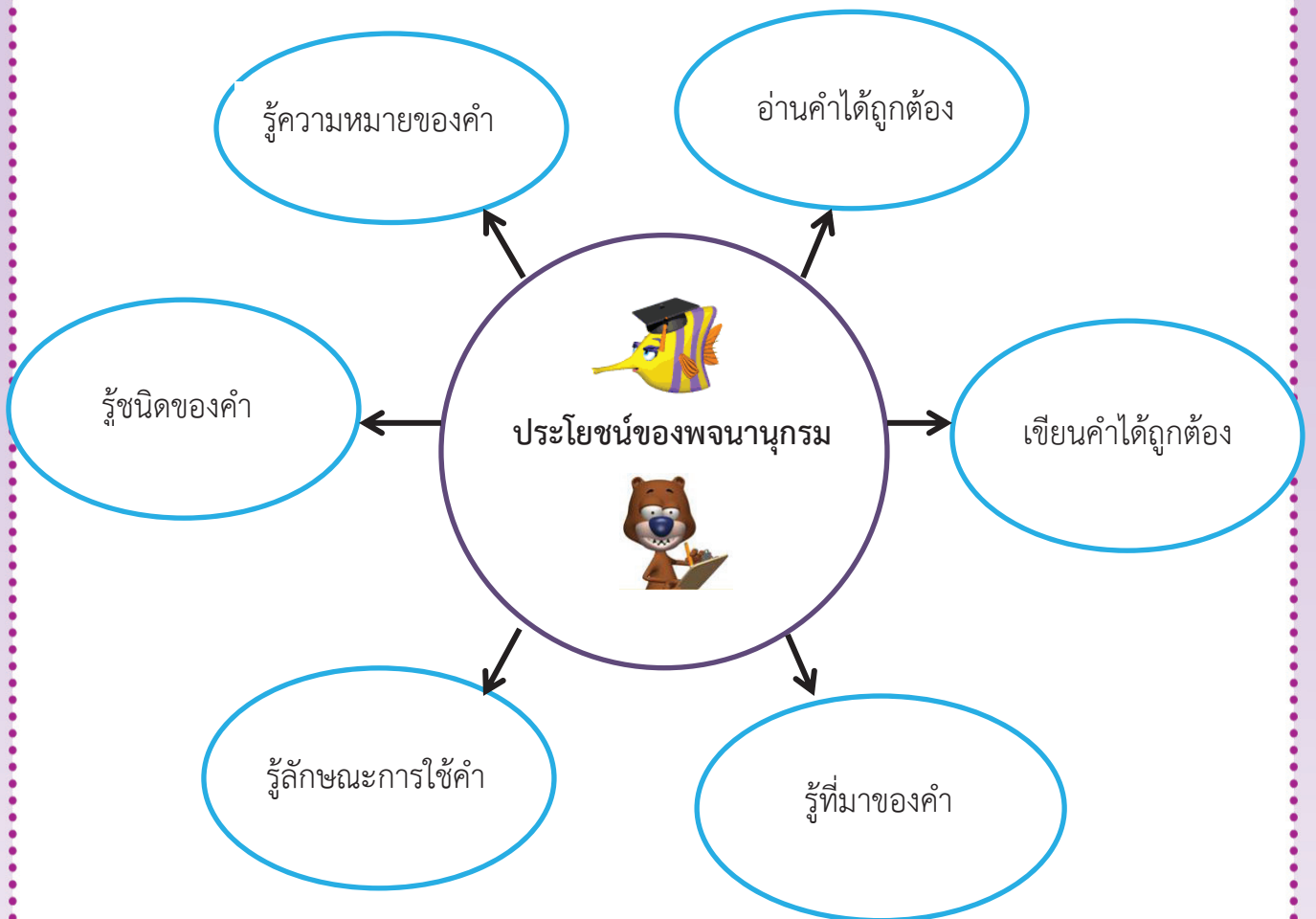
ข. หมายถึง เขมร, จ. หมายถึง จีน, ส. หมายถึง สันสกฤต, อ. หมายถึง อังกฤษ

หนังสือเรียน หลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ใบความรู้

หนังสือเรียนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๓
การใช้พจนานุกรม

คำชี้แจง จัดลำดับคำที่เป็นสำนวน สุภาษิต ให้ถูกต้องตามหลักการใช้พจนานุกรม

๑. ตี ปลา หน้า ไซ
.....
.....

๕. ตา บอด ได้ แว่น
.....
.....

๒. จับ เสือ มือ เปล่า
.....
.....

สำนวนสุภาษิต

๔. หม่า ช้าง เอา งา
.....
.....

๓. น้ำ ฝั่ง หยด เดียว
.....
.....

ใบงานที่ ๐๔
การใช้พจนานุกรม

คำชี้แจง เรียงลำดับคำแต่ละข้อตามพจนานุกรม แล้วเขียนความหมายของคำ
พร้อมทั้งนำคำมาแต่งประโยค

๑. ครึ้นเครง เกรงใจ ใฝ่ดี สึกา

เรียงลำดับคำที่ ๑ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๒ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๓ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๔ หมายถึง

ประโยค :

๒. มัธยัสถ์ หัตถกรรม อำนวย มิตรภาพ

เรียงลำดับคำที่ ๑ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๒ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๓ หมายถึง

ประโยค :

เรียงลำดับคำที่ ๔ หมายถึง

ประโยค :

ใบความรู้ การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

การอยู่ร่วมกันในสังคม

การอยู่ร่วมกันในชุมชนดั้งเดิมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นญาติพี่น้องไม่กี่ตระกูล ซึ่งได้อพยพ ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ หรือสืบทอดบรรพบุรุษจนนับญาติกันได้ทั้งชุมชน มีคนเฒ่าคนแก่ที่ชาวบ้าน เคารพนับถือเป็นผู้นำ หน้าที่ของผู้นำไม่ใช่การสั่ง แต่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา มีความเมตตา ในกฎระเบียบประเพณีการดำเนินชีวิต ตัดสินไกล่เกลี่ยหากเกิดความขัดแย้ง ช่วยกันแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นชาวบ้านอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกัน ยามเจ็บไข้ได้ป่วยก็จะช่วยเหลือกันทั้งร่างกาย แรงใจ มีการแบ่งปันช่วยเหลือเอื้ออาทรกันในชุมชนต่าง ๆ จะมีผู้มีความรู้ความสามารถ หลากหลาย เช่น เก่งทางด้านการรักษาโรค ทางการเพาะปลูกพืช ทางการเลี้ยงสัตว์ ทางด้าน ดนตรีการละเล่นและทางด้านพิธีกรรม คนเหล่านี้ต่างก็ใช้ความสามารถเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่ถือเป็นเรื่องที่มีค่าตอบแทน อย่างมากก็มี "ค่าครู" แต่เพียงเล็กน้อย ซึ่งปกติแล้ว เงินจำนวน นั้น ก็ใช้สำหรับเครื่องมือประกอบพิธีกรรมหรือเพื่อทำบุญที่วัดมากกว่าจะเก็บไว้ใช้เองเพราะ แท้ที่จริงแล้ว "วิชา" ที่ครูถ่ายทอดมาให้ลูกศิษย์จะต้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางสังคมไม่ใช่เพื่อ ผลประโยชน์ส่วนตัวการตอบแทนจึงไม่ใช่เงินหรือสิ่งของเสมอไป แต่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยวิธีการต่าง ๆ ด้วยวิถีชีวิตเช่นนี้ จึงมีคำถามเพื่อเป็นการสอนคนรุ่นหลังว่า ถ้าหากคนหนึ่ง จับปลาช่อนตัวใหญ่ได้หนึ่งตัว ทำอย่างไรจึงจะกินได้ทั้งปี คนสมัยนี้อาจจะบอกว่า ทำปลาเค็ม ปลาจ๋า หรือเก็บรักษาด้วยวิธีการต่างๆ แต่คำตอบที่ถูกต้อง คือ แบ่งปันให้พี่น้องเพื่อนบ้าน เพราะเมื่อ เขาได้ปลา เขาก็จะทำกับเราเช่นเดียวกัน

ชีวิตทางสังคมของหมู่บ้านมีศูนย์กลางอยู่ที่วัด กิจกรรมของส่วนรวมจะทำกันที่วัด งานบุญ ประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนการละเล่นมหรสพ พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตใจ เป็นครูที่สอนลูกหลาน ผู้ชายซึ่งไปรับใช้พระสงฆ์ หรือ "บวชเรียน" ทั้งนี้เพราะก่อนนี้ยังไม่มีโรงเรียน วัดจึงเป็นทั้งโรงเรียน และหอประชุมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ แต่เมื่อโรงเรียนมีขึ้นและแยกออกจากวัด บทบาท ของวัดและ ของพระสงฆ์จึงเปลี่ยนไป

สิ่งที่กล่าวมาแล้ว เป็นการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องมีกฎระเบียบเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้ การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นๆ มีวินัยและสงบสุข

ใบงานที่ ๐๕
การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง อ่านการปฏิบัติตนในห้องเรียน แล้วเขียนแสดงความคิดเห็น

การปฏิบัติตนในห้องเรียน (ข้อตกลง)

๑. ตั้งใจเรียน
๒. พูดจาสุภาพ
๓. มีระเบียบวินัย
๔. รักษาความสะอาด

๑. การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อใดมีผลให้ข้ออื่นๆ ประสบผลสำเร็จ.....
เหตุผล.....
.....
๒. การปฏิบัติตนในห้องเรียนตามข้อใดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีที่สุด.....
เหตุผล.....
.....
๓. เขียนการปฏิบัติตนในห้องเรียนตามความคิดเชิงสร้างสรรค์เพิ่ม ๑ ข้อ
การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อที่ ๔ คือ
.....
เหตุผลที่เพิ่มข้อความนี้เพราะ.....
.....

ใบงานที่ ๐๖
การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง เขียนกฎการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่า ๔ ข้อ พร้อมทั้งบอกเหตุผลของแต่ละข้อพอเข้าใจ

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน

๑.
เหตุผล.....
.....
๒.
เหตุผล.....
.....
๓.
เหตุผล.....
.....
๔.
เหตุผล.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ การเขียนย่อความ

ย่อความ หมายถึง การจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟังหรือได้ดูมาอย่างย่อๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้ได้ใจความครบถ้วน สั้น กระชับ ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

หลักการเขียนย่อความมีดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องที่จะย่อตั้งแต่ต้นจนจบอย่างน้อย ๒ ครั้ง เพื่อจับใจความสำคัญ
๒. เปลี่ยนการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ หรือบุรุษที่ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓
๓. การย่อคำพูด คำสนทนาของบุคคล ให้ย่อสรุปความโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมาย (“ ”)
๔. ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเองในการเขียนเรียบเรียงโดยไม่ให้ใจความสำคัญเปลี่ยนไป
๕. ถ้าเรื่องเดิมมีการใช้คำราชาศัพท์ เมื่อย่อแล้วก็ต้องใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องเหมือนเดิม
๖. ถ้าเรื่องเดิมมีหลายย่อหน้า ใจความที่ย่อแล้วให้เขียนรวมเป็นย่อหน้าเดียว
๗. ถ้าเป็นบทร้อยกรองต้องถอดความเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงจับใจความสำคัญต่อไป
๘. การย่อความไม่ควรมีความยาวมากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อความเดิม

ตัวอย่างรูปแบบการเขียนย่อความ

๑. การย่อนิทาน นิยาย พงศาวดาร ให้บอกประเภท ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง เช่น
ย่อนิทานเรื่อง.....ของ.....จาก.....
ความว่า.....
๒. ย่อบทความทางวิชาการ ให้บอกประเภท ชื่อเรื่อง เจ้าของเรื่อง ที่มาของเรื่อง เช่น
ย่อบทความเรื่อง.....ของ.....จาก.....ฉบับที่.....หน้า.....
ความว่า.....
๓. ย่อคำสอน ให้บอกประเภท ชื่อเรื่อง เจ้าของเรื่อง ที่มาของเรื่อง เช่น
ย่อคำสอนเรื่อง.....ของ.....จาก.....หน้า.....
ความว่า.....

ฯลฯ

ตัวอย่าง

การเขียนย่อความประเภทคำสอน

เรื่อง คิดก่อนพูด

ลูกรัก.....

ปากคนนั้นนำสุขมาให้ก็ได้ นำทุกข์มาให้ก็ได้ มีคำเตือนมากมายเกี่ยวกับปาก เช่น “พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง” เมื่อลูกคบหากับใคร ทำงานที่ไหนก็ตาม สิ่งที่ต้องระวังให้มากคือปาก ท่านกล่าวว่า “จงเก็บปากไว้ที่ใจ อย่าเก็บใจไว้ที่ปาก” คืออยากพูดอะไรก็เก็บไว้ในใจ อย่าพูดทุกอย่างตามที่ใจคิด พูดมากโอกาสพลาดก็มีมาก พูดน้อยก็พลาดน้อย เมื่อจำเป็นต้องพูดก็ควรพูดอย่างมีสติ พูดพอประมาณ พูดอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องและมีประโยชน์ ท่านบอกไว้ว่า “คำพูดที่ตั้งเกินไป คำพูดที่แรงเกินไป คำพูดที่เกินความจริง ล้วนฆ่าคนพูดผู้โง่เขลาได้ทั้งสิ้น”

คนสมัยนี้พูดเก่งและพูดได้มาก แต่มีสักกี่คนที่พูดแบบสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสามัคคี ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความสบายใจ แต่เราจะไปห้ามเขาไม่ให้พูดก็ไม่ได้ เขาจะพูดดีไม่ได้อย่างไร พูดก้าวร้าวเสียดสีใครเป็นสิทธิส่วนตัวของเขา เขาพูดเขาก็ต้องรับผิดชอบเอง สำคัญลูกอย่าไปพูดอย่างเขาก็แล้วกัน คิดให้ดีก่อนพูดเสมอ ยิ่งพูดถึงบุคคลอื่นด้วยแล้วยิ่งต้องระวัง เพราะเราไม่รู้จักเขาดีพอ ไม่รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของเขาดีเท่ากับตัวเขาหรอก เราจะไปคาดเอาเองว่าเขาเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้แล้วไปพูดทำให้เขาเสียหาย คุณจะมียุติธรรมนัก ดีที่สุดคือไม่พูดถึงคนอื่นโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงดีพอ แม้จะรู้จริงก็ไม่ควรพูด ถ้าจำเป็นต้องพูดก็ควรพูดอย่างมีสติ พูดด้วยความระมัดระวัง เพราะการพูดถึงคนอื่นนั้นเสี่ยงต่อการเป็นศัตรูกัน และจะเป็นบาปกรรมด้วย ระวังไว้เป็นดีที่สุด

คำพ่อคำแม่ : พระธรรมกิตติวงศ์ ราชบัณฑิต

ย่อคำสอนเรื่อง คิดก่อนพูด ของพระธรรมกิตติวงศ์ ราชบัณฑิต จากหนังสือคำพ่อคำแม่ หน้า ๙๔ - ๙๕ ความว่า

ก่อนจะพูดอะไรให้ใช้สติไตร่ตรอง รู้จักคิดก่อนพูดโดยเฉพาะการพูดถึงคนอื่นให้ระมัดระวังให้มาก

ใบงานที่ ๐๗ การเขียนย่อความ

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง “แกงลิ้น” แล้วเขียนย่อความ

แกงลิ้น

ชายคนหนึ่งเข้าไปหาหลวงพ่อก่อนที่ตนเคารพนับถือ แจ้งความประสงค์ขอคาถาที่จะบันดาลให้เกิดโชคลาภสักบทหนึ่ง “หลวงพ่อกับผมอยากจนเหลือเกิน ทำอะไรก็ไม่ดีขึ้น อยากได้คาถาไปภาวนา ให้โชคลาภสักบทหนึ่ง ขอหลวงพ่อบริจาคพรบด้วย”

หลวงพ่อมองเขาแล้วนั่งนิ่งอยู่พักหนึ่งแล้วตอบเขาไปว่า “คุณเอ๋ย คาถาอย่างนั้นนะคืออยู่หรือกินนะ แต่ถ้าจะให้ดีต้องทำตามด้วยช่วยคาถา จะทำได้ไหมล่ะ” “ได้สิครับหลวงพ่อบอกมาเถิดครับว่าจะให้ทำอย่างไร” เขารับตอบรับ

เมื่อหลวงพ่อบอกคาถา เขารับปากว่าจะทำตามให้ได้ แล้วกราบลาหลวงพ่อกลับบ้าน ก่อนนอนคืนนั้นเขาเริ่มภาวนาคาถาหลายเที่ยว ตอนเช้าก็ภาวนาอีก เสร็จแล้วก็ไปทำงาน เขาเริ่มทำตามข้อปฏิบัติที่คาถาบอกตั้งแต่วันนั้น โดยเริ่มเก็บหอมรอมริบเงินทองไว้ ต่อมาไม่นานก็สามารถตั้งตัวได้ในที่สุด เมื่อมีเงินทุนมากแล้วก็ไปค้าขายในต่างถิ่นขยายสาขาขยายกิจการ

ธรรมดาคนรายนี้น้อยจะมีคนมาห้อมล้อม แสดงตนว่าเป็นญาติเป็นมิตรโดยหวังจะอาศัยทรัพย์ของเขา เศรษฐีใหม่นั้นก็เช่นกัน เพื่อนฝูงญาติมิตรที่ดีจากสมัยยากจนเริ่มแฉะเวียนไปมา เมื่อมาถึงต่างก็สรรเสริญเยินยอเศรษฐีมากมาย แล้วก็ขอยู่อาศัยบ้าง ขอกู้ยืมเงินไปใช้หนี้บ้าง ไปเป็นทุนบ้าง ไปรักษาโรคภัยไข้เจ็บบ้าง สุดแต่จะอ้างกัน เศรษฐีก็ใจดีให้ไปทุกราย ยิ่งเขามาสรรเสริญเยินยอว่า เป็นคนใจดีใจบุญ เศรษฐีก็ยิ่งปลื้มใจให้กู้ยืมเงินทองอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง จนเงินทองเริ่มร่อยหรอลง ฐานะเริ่มย่ำแย่ลงเศรษฐีมีคนอื่นใช้เก่าแก่อยู่คนหนึ่งซึ่งเป็นคนซื่อสัตย์ ทำงานกับเศรษฐีมานานจึงรู้เรื่องของเศรษฐีที่ได้ดี แต่ไม่กล้าเตือนเศรษฐีเรื่องใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หมดเปลืองไปกับคำสรรเสริญบ่อยๆ ได้แต่รอโอกาสอยู่

คราวหนึ่งเศรษฐีนั้นดญาติมิตรเพื่อนฝูงจำนวนมาก มากินเลี้ยงกันที่บ้านเป็นเวลา ๒ วัน แล้วก็สั่งให้คนใช้คนนั้นจัดการเรื่องอาหารสำหรับเลี้ยงแขกโดยกำชับว่าให้จัดอาหารที่ดีที่สุด คนใช้เห็นเป็นโอกาสที่จะเตือนเศรษฐี จึงจัดเตรียมอาหารพิเศษสำหรับเลี้ยงแขก ก่อนเวลาเลี้ยง เขาสั่งให้คนล่าเลี้ยงอาหารมาตั้งไว้นโตะแล้วใช้ฝาซีปิดไว้ เมื่อถึงเวลาแขกหรือก็พากันมาจำนวนมากพร้อมกันดีแล้ว เศรษฐีก็เริ่มเชิญให้ทุกคนเริ่มรับประทานแขกหรือก็พากันมาจำนวนมากพร้อมกันดีแล้ว เศรษฐีก็เริ่มเชิญให้ทุกคนเริ่มรับประทานอาหารกัน พอแขกเปิดฝาซีเห็นอาหารเข้าเท่านั้นก็พากันฮาครืน เพราะปรากฏว่าอาหารทุกอย่างปรุงมาจากลิ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นแกง ชุป ต้ม ผัด ปิ้ง ล้วนเป็นลิ้นวัว ลิ้นแพะ ลิ้นแกะ และลิ้นสัตว์อื่นที่พอหาได้ในท้องตลาด เศรษฐีถึงกับสะดุ้ง อายก็อาย แต่ก็ลุกไปต่อว่าคนใช้ขณะนั้นไม่ได้ จำใจต้องเชิญแขกรับประทานไปพอส่งแขกกลับไปหมดแล้ว เศรษฐีก็เรียกคนใช้ตัวแสบเข้ามาพบ แล้วถามว่า“บอกมาซิพ่อตัวดี ฉันสั่งให้ทำอาหารที่ดีที่สุดมาเลี้ยงแขก ทำไมมันมีแต่ลิ้นทั้งนั้น” “ลิ้นนี้แหละครับที่ดีที่สุด” คนใช้ตอบหน้าตาย “ดียังไงวะ ว่ามาซิ” เศรษฐีซักฉุน “ท่านเป็นเศรษฐีขึ้นมาได้ก็เพราะลิ้นหลวงพ่อใช้ไหมครับ ถ้าหลวงพ่อกำลังพูดสอนท่าน ท่านจะได้เป็นเศรษฐีหรือ แสดงว่าลิ้นนี้ดีที่สุดใช้ไหมครับ” เศรษฐีต้องจำนนด้วยเหตุผลของเขา แต่เพื่อเป็นการแก้มือเศรษฐีจึงสั่งเขาอีก “พรุ่งนี้จะมีเลี้ยงอีกวัน คราวนี้ขอให้จัดอาหารที่เลวที่สุดมาเลี้ยงแขก” เขารับคำแล้วก็ไปจัดเตรียมอาหารตามที่เศรษฐีสั่ง พอถึงเวลาแขกก็พากันมาเหมือนเมื่อก่อน และพอเปิดฝาซีดูก็พบอาหารแบบเดิม คือมีแต่ลิ้นล้วนๆทำเอาฮาครืนกันอีก เศรษฐีอายก็อายฉุนคนใช้ก็ฉุน แต่ก็อดทนรอจนส่งแขกกลับไปหมดแล้วก็รีบไปไล่เบี้ยคนใช้“พ่อตัวดี ทำฉันขายหน้าอีกจนได้ ไหนแสบบอกว่าลิ้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่วันนี้ฉันสั่งอาหารที่เลวที่สุดมาเลี้ยงแขก ทำไมแกจึงปรุงลิ้นมาเลี้ยงแขกอีก” “ท่านครับ ลิ้นนี้แหละเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเป็นสิ่งที่เลวที่สุดละครับ” คนใช้ตอบอย่างฉะฉาน เพราะเป็นโอกาสได้เตือนเศรษฐีแล้ว “ไหนว่ามาซิ ลิ้นดีที่สุดอย่างไร เลวที่สุดอย่างไร” “ท่านครับ ท่านได้ดีเพราะลิ้นของหลวงพ่อก่อน แต่วันนี้ท่านกำลังวิบัติล้มจม เพราะลิ้นของญาติมิตรเพื่อนฝูงซึ่งต่างก็มาเยินยอท่าน ท่านเองก็หลงลิ้นประจบกินของคนเหล่านั้นจึงหว่านเงินทองให้พวกเขาอย่างไม่เสียดาย ลิ้นของพวกเขา กำลังทำให้ท่านหมดตัว ท่านเห็นว่าลิ้นไม่เลวที่สุดอย่างที่ผมว่าหรือครับ” คนใช้ร้ายยาวแล้วย้อนถามเศรษฐียื่นฟังนั่งจนเขาพูดจบ ตัวแข็งทื่อ ได้สติหูตาสว่างขึ้นมา

ถึงกับทรุดตัวลงไปกอดคนไข้แล้วร้องไห้โฮออกมาอย่างไม่อาย เศรษฐีรอดตัวพ้นจากความล้มจมหมดยี่สิบห้าปีได้ด้วยลิ้นของคนไข้ชั้นสูงทีเดียว

เรื่องนี้สื่อความได้ว่า ...ยามมั่งมีเงินทองคนที่แสดงตัวว่าเป็นพวกพ้องเป็นเพื่อน ย่อมมีมากในยามจนคนเหล่านั้นก็จะตีกากไม่ยอมรับความเป็นพวกเป็นเพื่อนนี้เป็นธรรมดาของโลก

ผู้มั่งมีจึงต้องระวังตัวไว้ ตั้งสติให้ดี คำประจบ คำเยินยอ คำสรรเสริญ ส่วนใหญ่มักเคลือบด้วยยาพิษทั้งสิ้น ต้องหนักแน่น ฟังหูไว้หู ดูให้แน่ใจ ใครครวญจนแน่ใจว่าผู้พูดนั้นเป็นมิตรแท้เป็นผู้ไม่เคยทอดทิ้งตนมาในยามจนและในยามมั่งมี จึงค่อยคบหาสนิทสนมไว้วางใจ นอกนั้นควรคบหาแค่ผิวเผิน แต่ไม่ควรตัดมิตรเสียทีเดียว พุดจาพาทิด้วยช่วยเหลือกันตามอัธยาศัย

ลิ้นคนนั้น เชื่อได้บ้าง ไม่ได้บ้างคนที่เชื่อลิ้นของคนอื่นโดยง่ายนั้นเสียใจเสียตัว หมดยี่สิบห้า และหมดยี่สิบหก มาเสียมากต่อมากแล้ว

จากหนังสือธรรมะเพื่อชีวิต

ใบงานที่ ๐๗
การเขียนย่อความ

คำชี้แจง เขียนย่อความจากเรื่อง “แกงลิง”

ย่อนิทานเรื่องของจาก

ความว่า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๘

การเขียนย่อความ

คำชี้แจง อ่านสุนทรพจน์เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” แล้วเขียนย่อความ

“เศรษฐกิจพอเพียง”

เศรษฐกิจพอเพียงเพียงพออยู่
 ดุจดำรัสเอกบดินทร์ป็นชาติไทย
 รู้ประมาณ รู้จักออม รู้จักอด
 กินของไทยใช้ของไทยไทยทุกคน

เพียงพอรู้พออุ้มชูตัวเองไหว
 ๓ ตรีสไว้เป็นแนวทางสร้างสุขตน
 และละลดสิ่งฟุ่มเฟือยไม่เกิดผล
 ความยากจนจะห่างไกลไทยยั่งยืน

ตลอดระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติเป็นเวลานานกว่า ๖๐ ปี พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกาย พระสติปัญญา ปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ และทรงริเริ่มโครงการใหม่ๆ นับพันๆ โครงการ เพื่อมุ่งช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่ราษฎรประสบอยู่ โดยให้ประชาชนมีความแข็งแรง สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งโครงการต่างๆ ล้วนประสบความสำเร็จอย่างงดงามเป็นรูปธรรม และในวันนี้จะขอยกตัวอย่างเฉพาะพระปรีชาสามารถของพระองค์ในด้านเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง การที่พระองค์ได้ทรงคิดและตระหนักมาช้านานว่าหากเราไม่ไปพึ่งพา ยึดติดอยู่กับกระแสจากภายนอกมากเกินไป จนได้ครอบงำความคิดในลักษณะดั้งเดิมแบบไทยๆ ไปหมด มีแต่ความทะเยอทะยานบนรากฐานที่ไม่มั่นคงเหมือนลักษณะฟองสบู่ วิกฤตเศรษฐกิจเช่นนี้อาจไม่เกิดขึ้น หรือไม่หนักหนาสาหัส จนเกิดความเดือดร้อนกันถ้วนทั่วเช่นนี้ ดังนั้น “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงได้สื่อความหมาย ความสำคัญในฐานะเป็นหลักการสังคมที่พึงยึดถือ โดยมีแนวคิดที่แบ่งที่ดินออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำกิจการต่างๆ คือ สระน้ำ ๓๐% นาข้าว ๓๐% พืชสวน พืชไร่ ๓๐% และที่อยู่อาศัยอีก ๑๐ % แนวคิดนี้มุ่งหวังให้ราษฎรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ฉะนั้นความพอมิ พอกินจะสามารถอุ้มชูตัวได้ ทำให้เกิดความเข้มแข็ง และความพอเพียงนั้นไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง แต่มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างหมู่บ้าน เมือง และแม้กระทั่งระหว่างประเทศ ที่สำคัญคือการบริโภคนั้นจะทำให้เกิดความรู้ที่จะอยู่ร่วมกับระบบรักษาระบบชาติ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เพราะไม่ต้องทิ้งถิ่นไปหางานทำเพื่อหารายได้มาเพื่อการบริโภคที่ไม่พอเพียง

ส่วนค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

๓. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่มีความลุ่มลึก และมีความเป็นองค์รวมรอบด้านทุกมิติ ตลอดจนมีความเป็นสากลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสังคมทุกระดับทุกภาคส่วน และเกิดประโยชน์สุขอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจพอเพียงเสียงจากพ่อ
กินพอดีมีพออยู่รู้ประเด็น
อยู่พอเพียงเลี้ยงตัวได้ไม่อายอด
รับเท่าใดไม่จ่ายหมดทวดไว้กัน

อย่ารือร้อขอให้จำทำให้เห็น
หายลำเค็ญเป็นเศรษฐกิจมีสุขพลัน
เพราะต้องจดจ่ายและรับดับกระสัน
รวยนิรันดร์มันสายกลางทางสมดุล

หนังสือพ่อหลวงของปวงราษฎร์

ใบงานที่ ๐๘ การเขียนย่อความ

คำชี้แจง

เขียนย่อความจากสุนทรพจน์เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง”

ย่อสุนทรพจน์เรื่อง ของ จาก
ความว่า

ใบความรู้ คำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือคำที่ใช้แทนนามที่ผู้พูดหรือผู้เขียนได้กล่าวแล้ว หรือเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เพื่อไม่ต้องกล่าวค่านามซ้ำ คำสรรพนามที่นักเรียนควรรู้จัก คือ คำสรรพนามใช้แทนบุคคล สรรพนามใช้แทนบุคคล แบ่งเป็น ๓ ชนิด (เรียกว่าบุรุษสรรพนาม) ได้แก่

๑. สรรพนามบุรุษที่ ๑ หมายถึง คำที่ใช้แทนผู้พูด เช่น ฉัน ดิฉัน ผม กระผม ข้า ข้าพเจ้า เรา เกล้ากระผม เกล้ากระหม่อม เป็นต้น

ตัวอย่างประโยค

- ฉันอ่านหนังสือทุกวัน
- ผมไปทำบุญที่วัด
- เราชักในหลวง

๒. สรรพนามบุรุษที่ ๒ หมายถึง คำที่ใช้แทนผู้ฟัง เช่น คุณ เธอ ท่าน เจ้า เอ็ง แก ไต่เท้า ผ่าพระบาท พระคุณเจ้า เป็นต้น

ตัวอย่างประโยค

- คุณชอบเรียนวิชาอะไร
- เธอเป็นเพื่อนที่น่ารักมาก
- ท่านสบายดีใช่ไหมคะ

๓. สรรพนามบุรุษที่ ๓ หมายถึง คำที่ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง เช่น เขา ท่าน แก มัน เป็นต้น

ตัวอย่างประโยค

- คุณครูภูมิใจมากที่ลูกศิษย์ของท่านได้รับรางวัลเด็กดีศรีสังคม
- แยมสอบได้ที่ ๑ เพราะเขาขยันอ่านหนังสือ
- เจ้าตูปเดินไม่ได้เพราะขามันเจ็บ

หนังสือหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบงานที่ ๐๙ การใช้คำสรรพนาม

คำชี้แจง ตีเส้นใต้คำสรรพนาม จากนิทานเรื่อง “หนูเมืองกับหนูนานา” แล้วนำคำเหล่านั้น มาแต่งประโยคตามจินตนาการ(คำที่ซ้ำกันใช้เพียง ๑ คำเท่านั้น)

หนูเมืองกับหนูนานา

กาลครั้งหนึ่ง หนูเมืองได้ไปเยี่ยมลูกพี่ลูกน้องที่ชนบท ลูกพี่ลูกน้องของมันเป็นหนูที่เป็นกันเองและมันรักมิตรเช่นหนูเมืองมาก ดังนั้นมันจึงให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น “เชิญท่านกินทั้งถั่ว เนยแข็ง และขนมปังอย่างไม่อั้นจ๊ะ” หนูเมืองประหลาดใจกับอาหารพวกนี้จึงพูดว่า “ญาติที่รักข้าไม่เข้าใจเลย เจ้าทนกินอาหารกระจอกๆ อย่างนี้ได้อย่างไร เอาเถอะข้าคิดว่านั่นเป็นเพราะเจ้าคงไม่อาจหวังอะไรที่ดีกว่านี้ได้ มากับข้าสิ แล้วข้าจะแสดงให้เห็นวิธีการใช้ชีวิต ถ้าเจ้าได้อยู่ในเมืองสักอาทิตย์ เจ้าจะแปลกใจว่าฉันเคยทนกับสภาพชีวิตในชนบทได้อย่างไร” ไม่นานนักหนูนานาสองตัวก็เดินทางเข้าเมือง และสุดท้ายทั้งคู่มาที่บ้านพักของหนูเมืองในตอนดึก “เจ้าคงอยากได้เครื่องดื่มช่วยให้สดชื่นกระปรี้กระเปร่าหลังจากที่เดินทางมา แสนไกล” เจ้าหนูเมืองพูดอย่างสุภาพ และพาเพื่อนหนูไปยังห้องอาหารที่ใหญ่โต ที่นั่นพวกมันได้พบเศษอาหารที่เหลืออยู่จากงานเลี้ยงชั้นเลิศ เจ้าหนูนานาทั้งสองตัวไม่รอช้า รีบกินเค้กเยลลี่ รวมถึงของอร่อยอื่นๆ อีกมากมาย ทันใดนั้นเอง ทั้งสองก็ได้ยินเสียงเห่าหอน “อะไรนะ” หนูนานาถาม “ก็แค่พวกหมาเท่านั้น” หนูเมืองตอบ “เท่านั้นหรือ!” หนูนานาร้อง “ข้าไม่ชอบเสียงดนตรีแบบนี้ในระหว่างอาหารเย็นเลย” แล้วประตูก็เปิดออกสุนัขตัวใหญ่สองตัววิ่งเข้ามาเจ้าหนูนานาทั้งสองตัวจึงต้องรีบกระโดดลงมาแล้ววิ่งหนีไป “ลาก่อนญาติที่รัก” เจ้าหนูนานาเอ่ย “เฮ้ย ทำไมรีบกลับนักล่ะ” “อืมม” เจ้าหนูนานาตอบ “ข้ายอมกินถั่ว ในความสงบ ดีกว่ากินเค้กในความหวาดกลัว”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า “คับที่อยู่ได้ คับใจอยู่ยาก”

bkkseek.com

๑. คำสรรพนามจากนิทานเรื่อง “หนูเมืองกับหนูนาง” ได้แก่

๒. นำคำสรรพนามจากข้อ ๑ ทุกคำมาแต่งประโยคตามจินตนาการ (โดยเขียนเป็นข้อๆ)

ใบงานที่ ๑๐

การใช้คำสรรพนาม

คำชี้แจง

นำคำสรรพนามที่ชอบจำนวน ๗ คำ มาแต่งเป็นนิทานตามจินตนาการ โดยตั้งชื่อเรื่อง พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ และตกแต่งชิ้นงานให้สวยงาม

คำสรรพนามที่ชอบ

๑..... ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗.

เรื่อง

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ อ่านจับใจความย่อตามคิด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน คือ

๑. การตรงต่อเวลา
๒. การมีสัมมาคารวะ
๓. การรักษาความสะอาด
๔. การแต่งกายที่ถูกต้องและเรียบร้อย

๑. จากข้อตกลง ประพฤติตามข้อใดทำให้มีผู้รักใคร่มากที่สุด

- ก. การตรงต่อเวลา
- ข. การมีสัมมาคารวะ
- ค. การรักษาความสะอาด
- ง. การแต่งกายที่ถูกต้องและเรียบร้อย

๒. “ขอพระองค์ทรงพระเจริญ” คำที่ขีดเส้นใต้ ทำหน้าที่ตามข้อใด

ก. สรรพนามบุรุษที่ ๑	ข. สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒
ค. สรรพนามบุรุษที่ ๒	ง. สรรพนามบุรุษที่ ๓

๓. ขาดคุณธรรมข้อใด ที่จะทำให้สังคมไม่สงบสุข

ก. ความประหยัด	ข. ความรับผิดชอบ
ค. ความมีวินัย	ง. ความสะอาด

๔. คำศัพท์ในข้อใด ควรมาก่อนคำศัพท์อื่น

ก. คลินิก	ข. ครองแครง
ค. คริสต์มาส	ง. คละคลุ้ง

วิธีจับผิดโฆษณาที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง คือ ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ฯลฯ จะต้องมียุติบัตรโฆษณา ถ้าเป็นสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือเครื่องกระจายเสียงที่โอ้อวดว่าสามารถรักษาโรคมะเร็ง เบาหวาน อัมพาต วัณโรค โรคทางสมอง หัวใจ ตับ ม้าม ไต หรือระบุว่าช่วยเสริมสุขภาพของร่างกาย ตลอดจนมีการลด แลก แจก แถม จูงใจให้ซื้อหรือรับรองสรรพคุณในรูปแบบของบทสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์การใช้ยา ก็สันนิษฐานได้เลยว่าไม่จริง ต้องระวังอย่าไปหลงเชื่อ

นายแพทย์พิพัฒน์ ยิ่งเสรี จากหนังสือยา...สารพันคุณค่า

๕. จากบทความ ข้อใดสรุปใจความสำคัญได้ดีที่สุด

- ก. โรคหายได้ของ ต้องอ่านสรรพคุณ
- ข. เชื่อโฆษณาทางทีวี โรคไม่มีแน่นอน
- ค. สัมภาษณ์ผู้ใช้ยา ประรณนาพันโรคภัย
- ง. สรรพคุณยามากมาย อันตรายอย่างมหันต์

๖. ข้อใดเรียงลำดับคำศัพท์ที่ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม

- ก. ตะกร้า ถวัลย์ ทโมน น้ำเงี้ยว
- ข. ภิกษุ ประเคน ถวาย นิมนต์
- ค. เมขลา เนรมิต ราชบัลลังก์ ทอดกฐิน
- ง. ยิมนาสติก จินตนาการ ชมดชม้อย ชะมັกเชม้น

๗. การเขียนรูปแบบคำนำย่อความมีประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้ทราบที่มาของเรื่อง
- ข. ทำให้ทราบรายละเอียดของเรื่อง
- ค. ทำให้ทราบจุดประสงค์ของผู้เขียน
- ง. ทำให้เขียนย่อความได้สะดวกยิ่งขึ้น

๘. “วันนี้แม่ทำแกงอะไรมาใส่บาตรให้ผม” พระลูกชายถามผู้เป็นแม่

ข้อใด ใช้คำสรรพนามแทนคำที่ขีดเส้นใต้ได้ถูกต้อง

- ก. คุณ.....ฉัน
- ข. โยม.....อาตมา
- ค. คุณแม่.....กระผม
- ง. ท่านข้าพเจ้า

ปัญหาเลืกกว่าทรัพย์สิน	ยามตกอับยังมีทาง
ช่วยตนพ้นขัดขวาง	เพราะปัญญาพารอดตัว
มีทรัพย์สินอับปัญญา	อาจจักพาคนยืมหัว
ใช้ทรัพย์สินด้วยเมามัว	ทรัพย์สินเป็นภัยไม่มีคุณ
จาก คีลภาษิต ของ ฐปะปะนีย นาคทรพรพ	

๙. จากบทร้อยกรองนี้ ใจความสำคัญตรงกับข้อใด

ก. ปัญหาเลืกกว่าทรัพย์สิน	ยามตกอับยังมีทาง
ข. ช่วยตนพ้นขัดขวาง	เพราะปัญญาพารอดตัว
ค. มีทรัพย์สินอับปัญญา	อาจจักพาคนยืมหัว
ง. ใช้ทรัพย์สินด้วยเมามัว	ทรัพย์สินเป็นภัยไม่มีคุณ

หลายคนเชื่อว่ายาชุดเป็นยาที่แรง ดี และราคาถูก ซึ่งความจริงแล้วอันตรายมาก เพราะมักมีตัวยาซ้ำซ้อนกัน เช่น ยาชุดแก้ปวดเมื่อย ก็จะมียาแก้ปวดอยู่ ๒ - ๓ เม็ด ซึ่งหนึ่งในนั้นอาจผสมสารสเตียรอยด์ที่เป็นอันตรายอยู่ก็ได้ ทำให้บางคนถึงกับกระเพาะทะลุอีกทั้งบางชุดอาจมีตัวยาเกินความจำเป็น เช่น ยาชุดลดไข้ อาจจะมียาแก้ไอรวมอยู่ด้วย ทำให้ผู้ป่วยที่ไม่ได้ไอก็ต้องรับยาแก้ไอไปด้วย หรือในบางชุดอาจมียาปฏิชีวนะ ทำให้เสี่ยงต่อการดื้อยาของเชื้อโรคเนื่องจากได้รับยาไม่ครบขนาด หรือได้รับยาที่ไม่ตรงกับเชื้อโรค ที่เป็นสาเหตุของอาการป่วย รวมถึงอาจมียาเสื่อมคุณภาพ หรือยาปลอมปะปนอยู่ กินแล้วอาจมีอันตรายถึงชีวิตได้

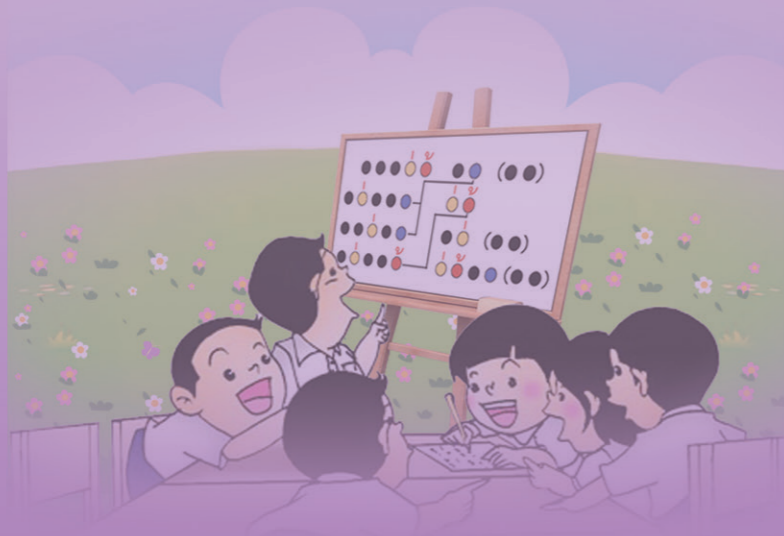
นายนิรัตน์ เตียสุวรรณ ผู้อำนวยการกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค จากหนังสือ ยา...สารพันคุณค่า

๑๐. จากบทความ ข้อใดย่อความได้ตรงประเด็น และกระชับที่สุด

- ยาชุดอย่าใช้ ไร้คุณภาพ
- ยาชุดหยุดใช้ ถ้าไม่จำเป็น
- ยาชุดสุดอันตราย ห้ามขายและกิน
- ยาชุดมากพิษภัย ควรใช้อย่างระมัดระวัง

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชื่อ - นามสกุล.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี